

รายงานการประเมินผล

การส่งเสริม MSME ตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจ
ขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566

สารบัญ

หน้า

บทสรุปผู้บริหาร

Infographic

บทที่ 1 บทนำ	1-1
1.1 หลักการและเหตุผล	1-1
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ	1-2
1.3 ผลที่ต้องการได้รับ	1-2
1.4 กรอบแนวคิดในการศึกษา	1-3
1.4.1 กรอบแนวคิดในการศึกษาแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566	1-3
1.4.2 กรอบแนวคิดในการศึกษาแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566-2570)	1-5
1.5 วิธีการศึกษาและขั้นตอนในการศึกษา	1-5
1.5.1 การพัฒนาแนวคิดและเครื่องมือในการประเมินผล	1-5
1.5.2 การเก็บข้อมูลสำหรับการติดตามและประเมินผล	1-6
1.5.3 การประมวลผล	1-7
บทที่ 2 วรรณกรรมปริทัศน์และสรุปแนวคิดในการติดตามประเมินผล	2-1
2.1 แนวคิด ทฤษฎี การติดตามและประเมินผลโครงการ ตามหลักวิชาการและวิชาชีพ	2-1
2.1.1 แนวคิด ทฤษฎี การติดตามและประเมินผลโครงการ	2-1
2.1.2 แนวคิดในการประเมินผลกระหนาบด้านเศรษฐกิจ	2-10
2.2 ทบทวนแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	2-12
2.2.1 แผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566-2570)	2-12
2.2.2 แผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2566	2-15
2.3 สรุปกรอบแนวคิดในการติดตามและการประเมินผลตามแผนปฏิบัติการส่งเสริม SME	2-21
2.3.1 การติดตามประเมินผลตามแผนปฏิบัติการส่งเสริม SME	2-21
2.3.2 การประเมินผลกระหนาบด้านเศรษฐกิจ	2-22

	หน้า
บทที่ 3 เครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูล	3-1
3.1 การประยุกต์แนวคิดกับการออกแบบเครื่องมือ	3-1
3.2 เครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูล	3-2
3.2.1 ประเด็นสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้รับผิดชอบโครงการ และกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการ	3-3
3.2.2 แบบสอบถามกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการ	3-4
3.3 เกณฑ์ผลการติดตาม	3-4
บทที่ 4 ผลการดำเนินงานรายกิจกรรมการติดตามและประเมินผล	4-1
4.1 การติดตามและรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2566	4-1
4.2 การสำรวจข้อมูลเชิงลึก	4-6
บทที่ 5 ผลการสำรวจแบบสอบถาม	5-1
บทที่ 6 สรุปผลการวิเคราะห์ตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมฯ ปี 2566	6-1
6.1 ผลการวิเคราะห์การบรรลุเป้าหมายและตัวชี้วัดของแผนปฏิบัติการส่งเสริมฯ ปี 2566	6-1
6.2 ผลการวิเคราะห์ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ	6-2
6.2.1 ผลการวิเคราะห์ผลกระทบด้านเศรษฐกิจโดยภาพรวม	6-4
6.2.2 ผลการวิเคราะห์ผลกระทบด้านเศรษฐกิจตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566	6-6
6.2.3 ผลการวิเคราะห์ผลกระทบด้านเศรษฐกิจตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 จำแนกตามประเด็นการส่งเสริม	6-9
6.2.4 ผลการวิเคราะห์ผลกระทบด้านเศรษฐกิจตามที่ขับเคลื่อนผ่านแผนงานยุทธศาสตร์การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง แข่งขันได้ ประจำปีงบประมาณ 2566	6-11
6.3 ผลการวิเคราะห์ภาพรวมการติดตามและประเมินผลโครงการ	6-14
6.3.1 การสำรวจและติดตามผลการจัดสรรงบประมาณตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 ที่ขับเคลื่อนผ่านแผนงานยุทธศาสตร์ SME	6-14
6.3.2 ผลการติดตามและประเมินผลโครงการตามแผน CIPP Model	6-29
6.4 ผลการวิเคราะห์ประเด็นย่อย	6-30
6.4.1 รายขนาดธุรกิจ	6-30
6.4.2 รายสาขาธุรกิจ และห่วงโซ่มูลค่า	6-31
6.4.3 รายพื้นที่	6-32
6.4.4 รายวงจรธุรกิจ (Business Cycle)	6-38
6.4.5 ตามประเภทการส่งเสริม	6-39
6.4.6 อุตสาหกรรมเป้าหมาย	6-39

	หน้า
6.4.7 ผลกระทบเชิงมูลค่าทางเศรษฐกิจของการส่งเสริม และความเชื่อมโยง	6-41
6.5 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรค (Pain Point) และ วิเคราะห์ช่องว่าง (Gap Analysis)	6-63
บทที่ 7 ข้อเสนอแนะข้อเสนอแนะต่อการส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการ SME	7-1
7.1 ข้อเสนอแนะต่อภาพรวมต่อการส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการ SME	7-1
7.2 ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาโครงการส่งเสริม SME	7-3
บทที่ 8 สรุปผลการศึกษาแนวทางการติดตามและประเมินผลตามแผนส่งเสริมฯ ฉบับที่ 5	8-1

บทสรุปผู้บริหาร

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) มีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543 ในการเสนอแนะนโยบายและแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมทั้งประสานและจัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และองค์การเอกชนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในปี 2566 สสว. ใช้แผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566-2570) เป็นกรอบในการจัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี 2566 และติดตามประเมินผลการดำเนินโครงการตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อให้ทราบความคุ้มค่าของการใช้งบประมาณของรัฐ ประโยชน์ที่ผู้ประกอบการ SME ได้รับ และประโยชน์ที่มีต่อเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่ง สสว. จะทำการติดตามและประเมินผลโครงการตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ที่อยู่ระหว่างดำเนินการในปีงบประมาณ 2566 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินผลการส่งเสริม SME (On-going Monitoring and Evaluation) โครงการตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 ที่ขับเคลื่อนผ่านแผนงานยุทธศาสตร์ แผนงานบูรณาการ และแผนงานพื้นฐาน ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการ พร้อมทั้งระบุปัญหาอุปสรรค ข้อค้นพบจากการส่งเสริม SME และให้ข้อเสนอแนะ

รูปที่ 1 ภาพรวมแผนต่างๆ ตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566

กรอบแนวคิดในการติดตามและประเมินผลการส่งเสริม SME ตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 ได้เสนอกรอบแนวคิด CIPP (Context Input Process Product) ซึ่งเป็นเพียงการติดตามถึงแนวโน้มการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดภายใต้ปัจจัยที่ได้รับ (ระยะเวลา งบประมาณ บุคลากร ฯลฯ) และการประเมินผลกระทบด้านเศรษฐกิจด้วย I-O table และ SAM โดยมีกระบวนการติดตามการดำเนินโครงการ ซึ่งอยู่ในช่วงระหว่างดำเนินโครงการ (On-going) ด้วยการรวบรวมข้อมูลทั้งข้อมูลปฐมภูมิ อาทิ การสำรวจแบบสอบถามกลุ่มเป้าหมาย การสัมภาษณ์เชิงลึกกับหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการและการสุ่มลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์และเยี่ยมชมสถานประกอบการ

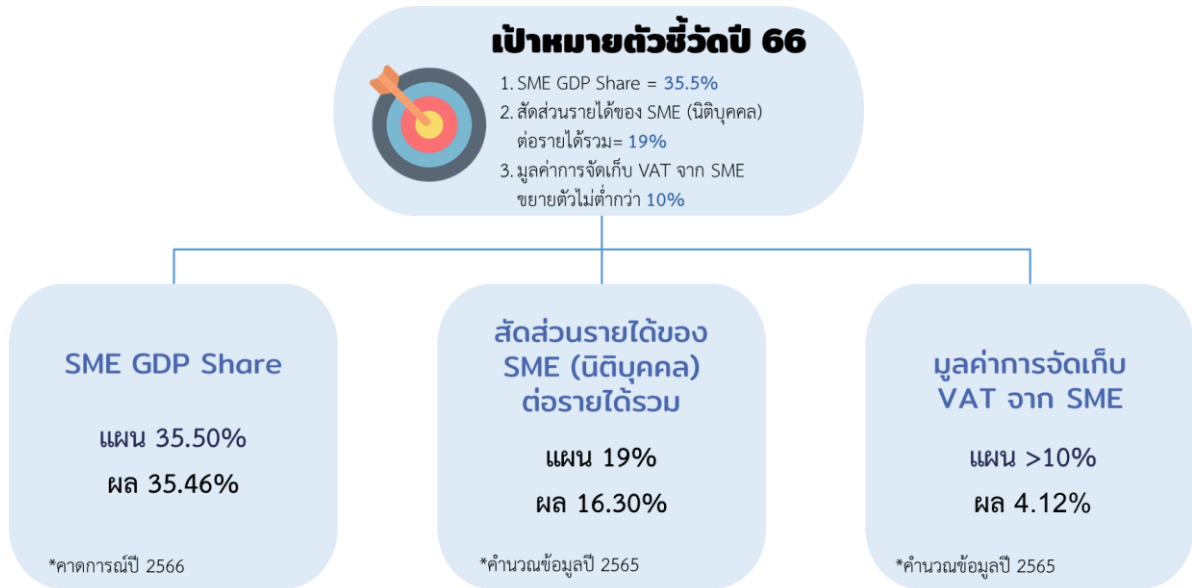
การจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) รวมไปถึงการเข้าร่วมโครงการระหว่างดำเนินงาน และข้อมูลทุติยภูมิจากรายงานความคืบหน้ารายไตรมาสของแต่ละหน่วยงานส่งให้ สสว. และแบบสำรวจที่บางหน่วยงานได้ตอบกลับมา อย่างไรก็ตาม ก่อนจะเริ่มการติดตามประเมินผลการส่งเสริม SME ในปี 2566 ได้จัดการประชุมชี้แจงแนวทางการติดตามประเมินผลในปี 2566 ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์ผู้บริหารหน่วยงาน ได้แก่ สสว. สำนักงบประมาณ และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

รูปที่ 2 กรอบแนวคิดในการติดตามและประเมินผลการส่งเสริม SME ตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมฯ MSME ปี 2566

แผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปีงบประมาณ 2566 ได้กำหนดตัวชี้วัดหลักไว้ 3 ตัว ได้แก่ 1) SME GDP Share ปี 2566 **คาดการณ์ได้ร้อยละ 35.46** 2) สัดส่วนรายได้ของ SME (นิติบุคคล) คำนวณข้อมูลปี 2565 **ผลได้ร้อยละ 16.30** และ 3) มูลค่าการจัดเก็บ VAT จาก SME คำนวณข้อมูลปี 2565 **ผลได้ร้อยละ 4.12** แต่อย่างไรก็ตาม การกำหนดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายทั้ง 3 ตัวชี้วัดไม่สามารถสะท้อนผลกระทบจากการดำเนินโครงการส่งเสริม SME ตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปีงบประมาณ 2566 ได้ทั้งหมด เนื่องจากเป็นตัวชี้วัดที่มีปัจจัยภายนอกประกอบหลายอย่างในการกำหนดผลที่ได้รับ

รูปที่ 3 สรุปการเติบโตของ SME ตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ตามแผนปฏิบัติการการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปีงบประมาณ 2566

การรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจาก 54 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งมีการดำเนินงานส่งเสริม SME ตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 ที่ขับเคลื่อนผ่านแผนงานยุทธศาสตร์ SME และแผนงานอื่นๆ รวมจำนวน 139 โครงการ จำแนกได้ ดังนี้

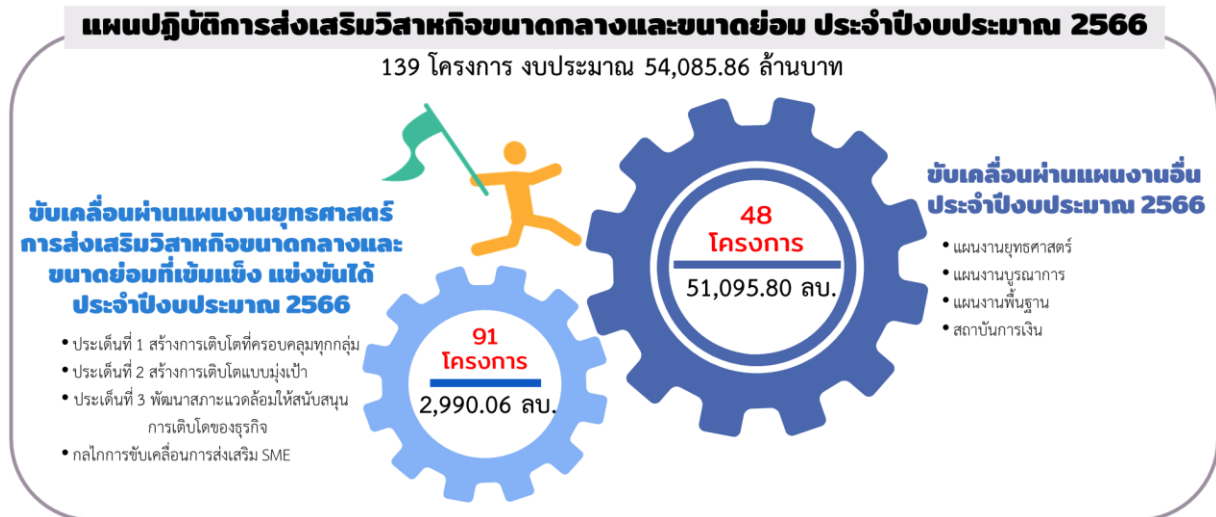
- 1) โครงการที่ขับเคลื่อนผ่านแผนงานยุทธศาสตร์การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ที่เข้มแข็งแข่งขันได้ ประจำปีงบประมาณ 2566 จำนวน 91 โครงการ งบประมาณ 2,990.06 ล้านบาท
- 2) โครงการที่ขับเคลื่อนผ่านแผนงานอื่น จำนวน 48 โครงการ ประกอบด้วย แผนงานยุทธศาสตร์ SME (6 โครงการ) แผนงานบูรณาการ (4 โครงการ) แผนงานพื้นฐาน (35 โครงการ) สถาบันการเงิน (3 โครงการ) งบประมาณ 51,095.80 ล้านบาท ดังรายละเอียดตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 สรุปโครงการภายใต้แผนปฏิบัติการการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปีงบประมาณ 2566

แผนงาน	จำนวนโครงการ
แผนงานยุทธศาสตร์ (97 โครงการ)	
1) แผนงานยุทธศาสตร์การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง แข่งขันได้ ประจำปีงบประมาณ 2566	91
2) แผนงานบูรณาการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว	1
3) แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า	1
4) แผนงานยุทธศาสตร์เพื่อสนับสนุนด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน	1
5) แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนาผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	1
6) แผนงานยุทธศาสตร์เกษตรสร้างมูลค่า	2
แผนงานบูรณาการ (4 โครงการ)	
1) แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก	2
2) แผนงานบูรณาการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว	2

แผนงาน	จำนวนโครงการ
แผนงานพื้นฐาน (35 โครงการ)	
1) แผนงานพื้นฐาน	35
สถาบันการเงิน (3 โครงการ)	
1) สถาบันการเงิน	3
รวม	139

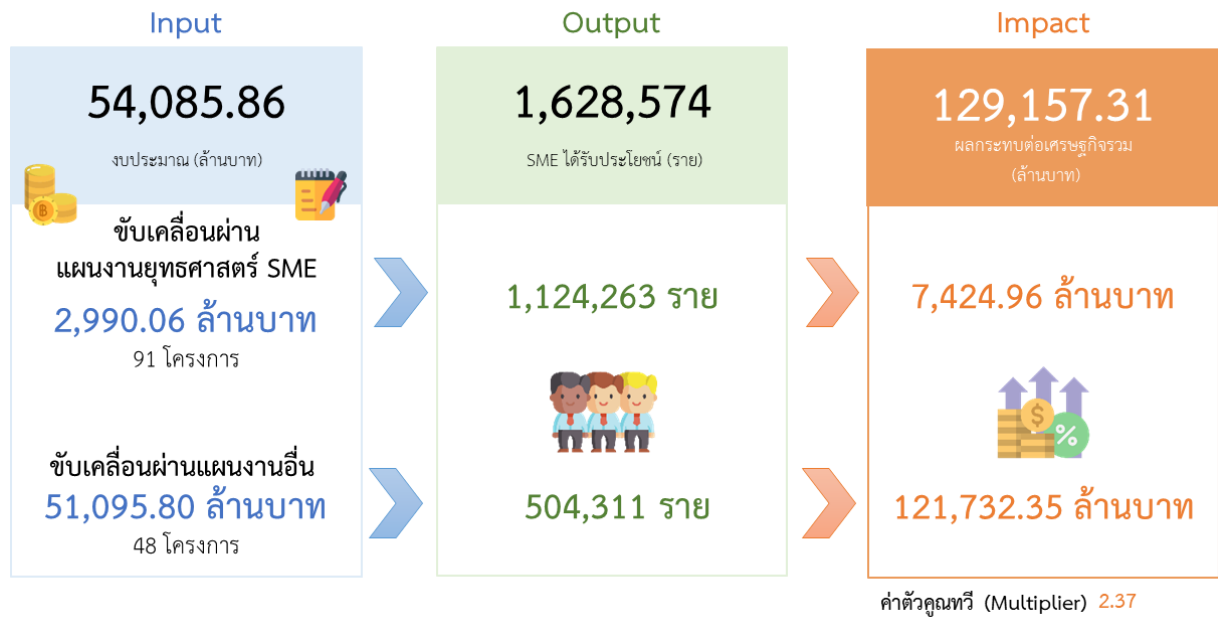
รูปที่ 4 กรอบการวิเคราะห์คาดการณ์ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ

โดยการติดตามการดำเนินโครงการส่งเสริม SME (On-going) ตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 ใช้การวิเคราะห์ผ่านแบบจำลองบัญชีเมตริกซ์สังคม (Social Accounting Matrix: SAM) โดยมีข้อสมมติ (Assumption) ให้การประเมินผลดังกล่าวเป็นไปตามโครงสร้างเศรษฐกิจไทยและกลไกการส่งผ่านผลกระทบ (Transmission Mechanism) ที่เกี่ยวข้องระหว่างสาขาการผลิตและหน่วยเศรษฐกิจต่างๆ ตามตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิตวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทย (Input-output Table of SME Thailand) ภายใต้อัจฉริยภาพของข้อมูล ได้ผลการประเมินดังนี้

แผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 มีการดำเนินงานทั้งหมด 139 โครงการ ด้วยงบประมาณ 54,085.86 ล้านบาท มีผู้ประกอบการ SME ได้รับประโยชน์ทั้งหมด 1,628,574 ราย สามารถสร้างผลกระทบต่อเศรษฐกิจได้ 129,157.31 ล้านบาท ด้วยค่าตัวคูณทวี 2.37 จำแนกเป็น 1) การส่งเสริม SME ขับเคลื่อนผ่านแผนงานยุทธศาสตร์การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง แข่งขันได้ ประจำปีงบประมาณ 2566 ดำเนินงาน 91 โครงการ งบประมาณ 2,990.06 ล้านบาท SME ได้รับประโยชน์จำนวน 1,124,263 ราย สร้างผลกระทบต่อเศรษฐกิจจำนวน 7,424.96 ล้านบาท และ 2) ขับเคลื่อนผ่านแผนงานอื่น ดำเนินงาน 48 โครงการ งบประมาณ 51,095.80 ล้านบาท SME ได้รับประโยชน์จำนวน 504,311 ราย และสร้างผลกระทบต่อเศรษฐกิจจำนวน 121,732.35 ล้านบาท

รูปที่ 5 สรุปรวมผลกระทบด้านเศรษฐกิจตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566

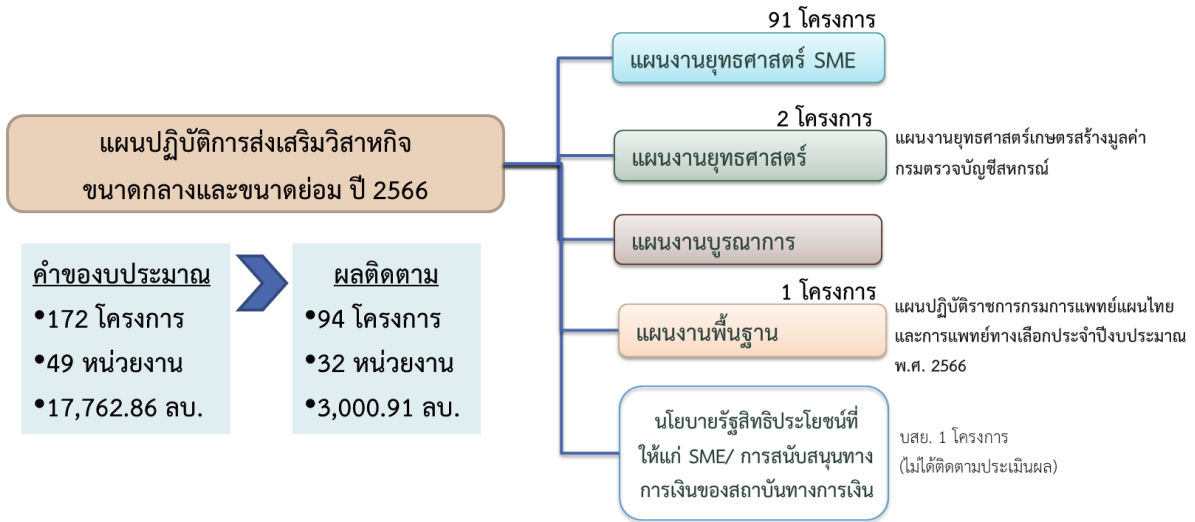

หมายเหตุ: คำนวณข้อมูล ณ เดือนสิงหาคม ปี 2566

การสำรวจและติดตามผลการจัดสรรงบประมาณตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 ที่ขับเคลื่อนผ่านแผนงานยุทธศาสตร์ SME

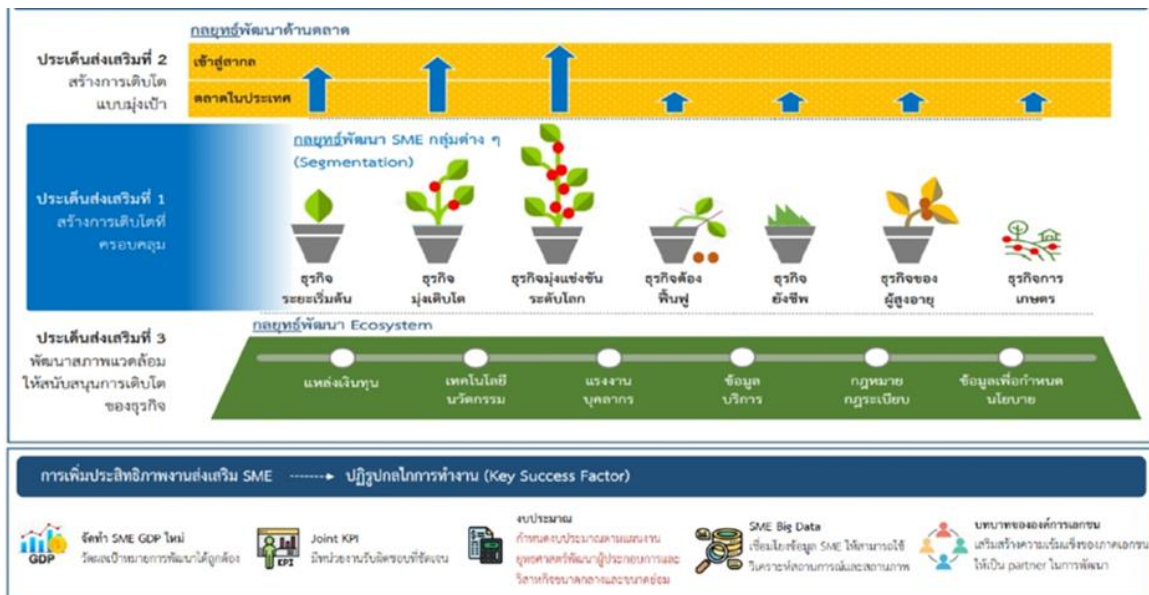
จากคำของบประมาณตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปีงบประมาณ 2566 มี 172 โครงการ 49 หน่วยงาน งบประมาณ 17,762.87 ล้านบาท ซึ่งจากการติดตามความคืบหน้าการดำเนินโครงการตามแผนปฏิบัติการฯ พบว่า มีการดำเนินโครงการตามแผนปฏิบัติการฯ จำนวน 94 โครงการ 32 หน่วยงาน งบประมาณ 3,000.91 ล้านบาท โดยสามารถแบ่งเป็นโครงการที่ขับเคลื่อนผ่านแผนงานยุทธศาสตร์การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็งแข่งขันได้ (แผนงานยุทธศาสตร์ SME) ประจำปีงบประมาณ 2566 จำนวน 91 โครงการ 2,990.06 ล้านบาท และโครงการที่ขับเคลื่อนผ่านแผนงานงานอื่น ได้แก่ แผนงานยุทธศาสตร์เกษตรสร้างมูลค่า จำนวน 2 โครงการ 10.47 ล้านบาท และแผนปฏิบัติการราชการกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก จำนวน 1 โครงการ 0.39 ล้านบาท

รูปที่ 6 ผลการติดตามและความเชื่อมโยงต่อแผนปฏิบัติการส่งเสริมฯ ปี 2566

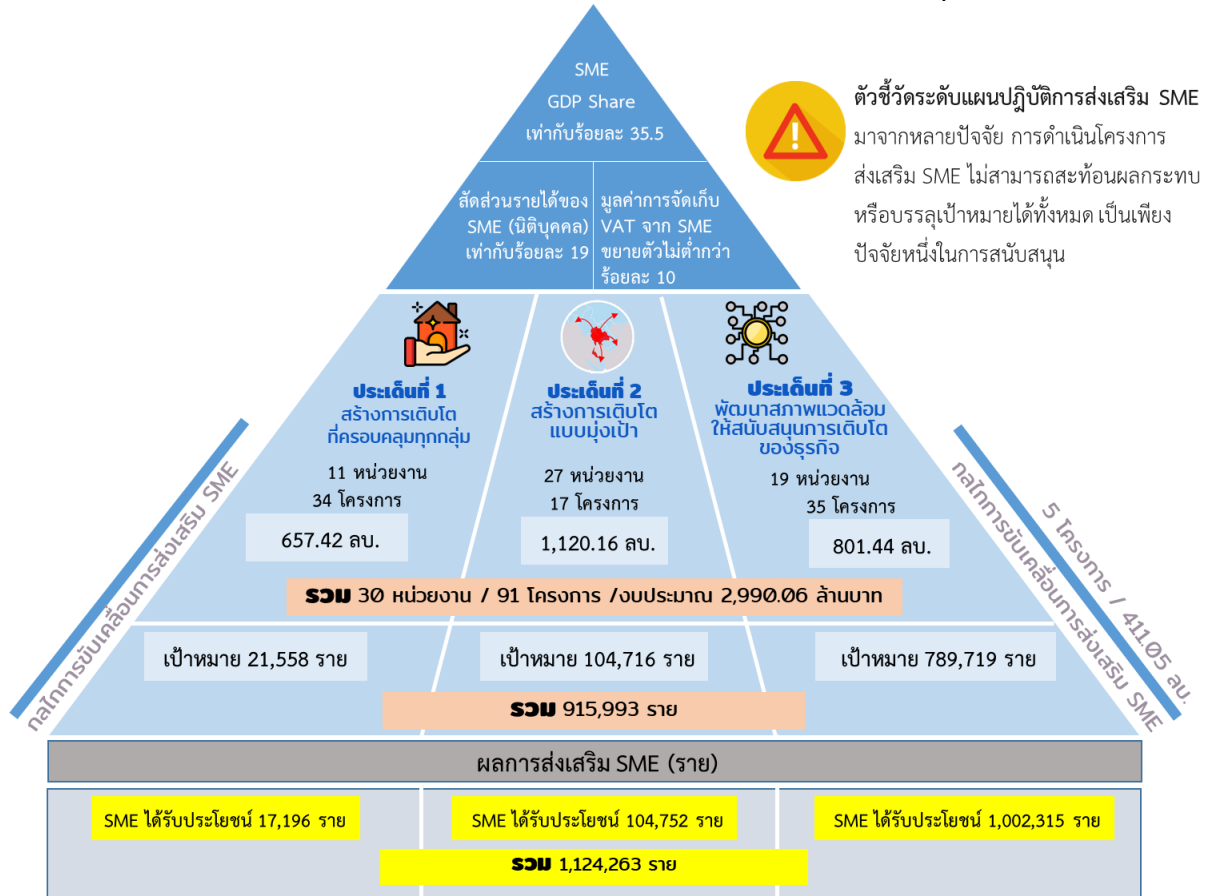
เมื่อติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการส่งเสริม SME ที่ขับเคลื่อนผ่านแผนงานยุทธศาสตร์ SME จำนวน 91 โครงการ ตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 ที่กำหนดไว้ 3 ประเด็น การส่งเสริม 15 กลยุทธ์ ข้อมูล ณ ไตรมาสที่ 3 ปี 2566 (เดือนมิถุนายน 2566) สามารถสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

รูปที่ 7 ประเด็นและกลยุทธ์การส่งเสริม SME ตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปีงบประมาณ 2566

ที่มา: แผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566-2570)

รูปที่ 8 สรุปการเชื่อมโยงของโครงการและประเด็นการส่งเสริมตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปีงบประมาณ 2566 ที่ขับเคลื่อนผ่านแผนงานยุทธศาสตร์ SME

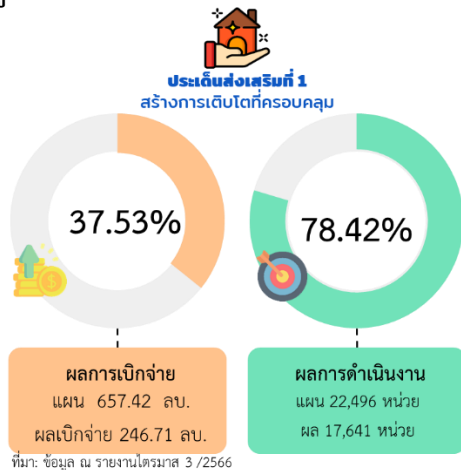

หมายเหตุ: - ตัวชี้วัดและเป้าหมายมิได้เป็นผลการดำเนินโครงการเพียงอย่างเดียว ปัจจัยอื่นๆ มีผลต่อค่าเป้าหมาย
- หนึ่งหน่วยงานดำเนินการส่งเสริม SME ได้มากกว่า 1 ประเด็น
- ข้อมูล ณ มิถุนายน 2566

ประเด็นการส่งเสริมที่ 1 สร้างการเติบโตที่ครอบคลุมทุกกลุ่ม

ประเด็นการส่งเสริมที่ 1 สร้างการเติบโตที่ครอบคลุมทุกกลุ่ม ได้รับงบประมาณทั้งหมด 657.42 ล้านบาท 34 โครงการ 11 หน่วยงาน โดยการติดตามประเมินผล ณ ไตรมาส 3 ประจำปีงบประมาณ 2566 พบว่า มีการเบิกจ่ายงบประมาณไป 246.71 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 37.53 และ SME ได้รับประโยชน์ 17,196 ราย ดังรูปต่อไปนี้

รูปที่ 9 ผลการติดตามประเมินโครงการตามประเด็นการส่งเสริมที่ 1 สร้างการเติบโตที่ครอบคลุมทุกกลุ่ม

ต้นน้ำ

ประเด็น	แผน	ผล	คืบหน้า (%)	
ต้นน้ำ	แนวคิด	77	55	71.43
	คน/กิจการ	21,558	17,196	81.83

กลางน้ำ

ผลิตภัณฑ์	651	390	59.91
-----------	-----	-----	-------

ปลายน้ำ

การตลาด	202	0	0
---------	-----	---	---

Ecosystem

ศูนย์บ่มเพาะ	7	0	0
เครือข่าย	1	0	0
รวม	22,496	17,641	78.42

- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า
- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย
- สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

- สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
- สำนักงานปลัดกระทรวงการอุตสาหกรรม
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
- สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน)
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

หมายเหตุ: 1. ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2566

2. หนึ่งในโครงการกำหนดกิจกรรมได้มากกว่า 1 ขั้นตอน (ตั้งแต่ต้นน้ำ ชั้นกลางน้ำ และชั้นปลายน้ำ และการสร้างระบบนิเวศ (Ecosystem))

3. โครงการ/กิจกรรมต้นน้ำ ได้แก่ ทรัพยากร/วัตถุดิบ แรงงาน การให้ความรู้ แหล่งเงินทุน และเทคโนโลยีในการผลิตและบริการ

โครงการ/กิจกรรมกลางน้ำ ได้แก่ กิจกรรมเกี่ยวกับการผลิตหรือการบริการ การพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการ การได้รับมาตรฐาน/ใบรับรองทั้งกระบวนการผลิต ผลิตภัณฑ์หรือบริการ รวมไปถึงการสร้างเครือข่ายธุรกิจ

โครงการ/กิจกรรมปลายน้ำ ได้แก่ การตลาดทั้งในและต่างประเทศ การลงทุนในต่างประเทศ และระบบการขนส่ง

โครงการ/กิจกรรมระบบนิเวศ (Ecosystem) ได้แก่ การสร้างระบบสารสนเทศ ศูนย์การเรียนรู้ มาตรการด้านภาษี มาตรการทางบัญชี การตั้งธุรกิจ มาตรการทรัพย์สินทางปัญญา และสิทธิประโยชน์ความร่วมมือการค้า

รูปที่ 10 สรุปผลการติดตามความคืบหน้าการดำเนินโครงการตามประเด็นการส่งเสริมที่ 1 สร้างการเติบโตที่ครอบคลุมทุกกลุ่ม

ประเด็นการส่งเสริมที่ 1 สร้างการเติบโตที่ครอบคลุมทุกกลุ่ม						
<p>ธุรกิจระยะเริ่มต้น</p> <p>กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาระยะเริ่มต้นให้เริ่มธุรกิจได้อย่างมั่นคง</p> <p>9 โครงการ 63.85 ล้านบาท 5,855 ราย (SME) 5 หน่วยงาน กสอ. สวอ. สนข. สป.อว. สวทช.</p>	<p>ธุรกิจเริ่มต้นโต</p> <p>กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับธุรกิจที่มุ่งเติบโตให้มีความสามารถในการแข่งขัน</p> <p>19 โครงการ 167.33 ล้านบาท 9,220 ราย (SME) 8 หน่วยงาน พค. กสอ. มก. สวอ. สวทช. สนข. CEA สสว.</p>	<p>ธุรกิจมุ่งแข่งขันระดับโลก</p> <p>กลยุทธ์ที่ 3 ยกระดับธุรกิจสู่การแข่งขันระดับโลก</p> <p>1 โครงการ 1.74 ล้านบาท 200 ราย (SME) 1 หน่วยงาน กสอ.</p>	<p>ธุรกิจต้องฟื้นฟู</p> <p>กลยุทธ์ที่ 4 ฟื้นฟูธุรกิจที่ประสบปัญหาให้ฟื้นตัว</p> <p>2 โครงการ 7.97 ล้านบาท 400 ราย (SME) 1 หน่วยงาน สสว.</p>	<p>ธุรกิจยั่งยืน</p> <p>กลยุทธ์ที่ 5 ช่วยเหลือธุรกิจยังชีพให้สามารถอยู่รอด</p> <p>2 โครงการ 5.26 ล้านบาท 1,451 ราย (SME) 2 หน่วยงาน CEA สสว.</p>	<p>ธุรกิจของผู้สูงอายุ</p> <p>กลยุทธ์ที่ 6 สนับสนุนผู้ประกอบการสูงอายุในการดำเนินธุรกิจ</p> <p>0 โครงการ 0 ล้านบาท 0 ราย (SME) 0 หน่วยงาน</p>	<p>ธุรกิจการเกษตร</p> <p>กลยุทธ์ที่ 7 ส่งเสริมเกษตรกรสู่การเป็นธุรกิจแบบมืออาชีพ</p> <p>1 โครงการ 0.55 ล้านบาท 70 ราย (SME) 1 หน่วยงาน สป.อภ.</p>

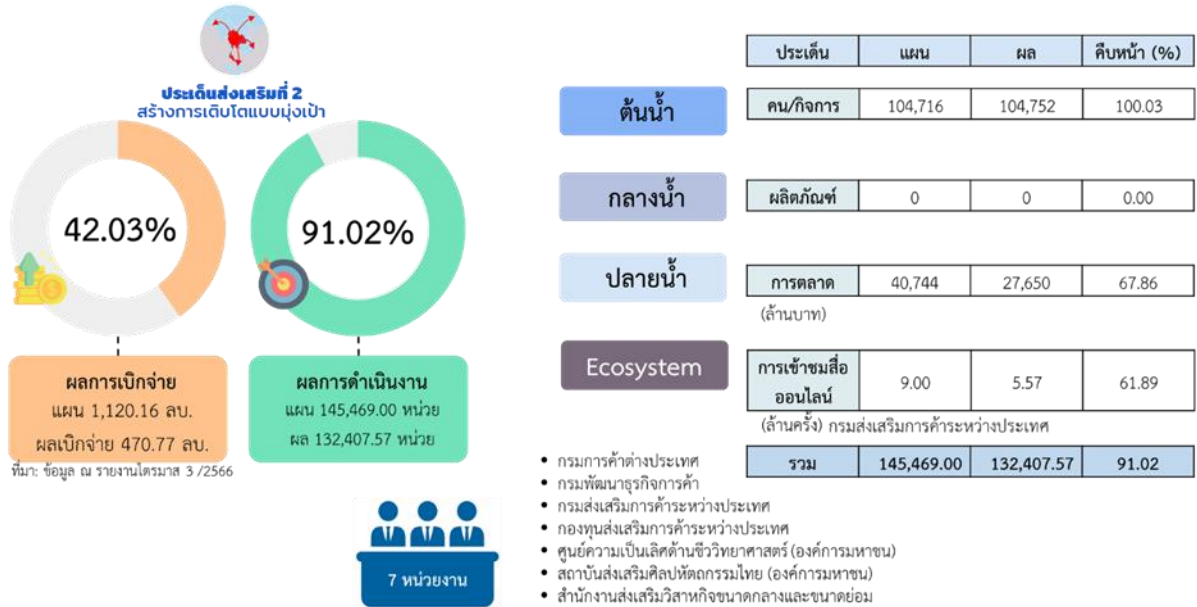
หมายเหตุ: ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2566

- **กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนารูรูกิจในระยะเริ่มต้นให้เริ่มได้อย่างมั่นคง** มี 9 โครงการ งบประมาณทั้งหมด 224.06 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณไตรมาสที่ 3 ปีงบประมาณ 2566 จำนวน 63.85 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 28.50 มีจำนวน SME ได้รับประโยชน์ 5,855 ราย และการดำเนินงานทุกโครงการมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกลยุทธ์ที่กำหนดไว้
- **กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับธุรกิจที่มุ่งเติบโตให้มีศักยภาพในการแข่งขัน** มี 19 โครงการ งบประมาณทั้งหมด 347.76 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณไตรมาสที่ 3 ปีงบประมาณ 2566 จำนวน 167.33 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 48.12 มีจำนวน SME ได้รับประโยชน์ 9,220 ราย และการดำเนินงานทุกโครงการมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกลยุทธ์ที่กำหนดไว้
- **กลยุทธ์ที่ 3 ยกระดับการแข่งขันระดับโลก** มี 1 โครงการ งบประมาณทั้งหมด 3.60 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณไตรมาสที่ 3 ปีงบประมาณ 2566 จำนวน 1.74 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 48.40 มีจำนวน SME รับประโยชน์ 200 ราย และควรเพิ่มโครงการภายใต้กลยุทธ์นี้ให้มากขึ้น เพื่อให้บรรลุค่าเป้าหมายด้านมูลค่าการส่งออกที่กำหนดไว้
- **กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาธุรกิจที่ประสบปัญหาให้ฟื้นตัว** มี 2 โครงการ งบประมาณทั้งหมด 64.77 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณไตรมาสที่ 3 ปีงบประมาณ 2566 จำนวน 7.97 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 12.31 มีจำนวน SME ได้รับประโยชน์ 400 ราย และการดำเนินโครงการส่งเสริมให้ SME ได้รับและเข้าถึงช่องทางในการส่งเสริมการค้า แต่ควรสนับสนุนปัจจัยการผลิต อาทิ องค์ความรู้หรือแนวคิดในการดำเนินธุรกิจ (Mind set) ของผู้ประกอบการ คำแนะนำเชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญในการปรับปรุงสิ่งที่เป็นปัญหาต่อการดำเนินธุรกิจ และปัจจัยเรื่องแหล่งเงินทุนเป็นอีกปัจจัยที่สำคัญในการฟื้นฟูธุรกิจ
- **กลยุทธ์ที่ 5 ช่วยเหลือธุรกิจยังชีพให้สามารถอยู่รอดได้** มี 2 โครงการ งบประมาณทั้งหมด 13.73 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณไตรมาสที่ 3 ปีงบประมาณ 2566 จำนวน 5.26 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 38.35 มีจำนวน SME ได้รับประโยชน์ 1,451 ราย และการดำเนินงานทุกโครงการมีความสอดคล้องกับกลยุทธ์นี้บางส่วน กล่าวคือ มีการส่งเสริมกลุ่มผู้ที่สนใจทำธุรกิจ ที่นอกเหนือธุรกิจยังชีพ และยังผลักดันให้ไปสู่ตลาดระดับสากล ซึ่งอาจไม่เหมาะสมกับกลุ่มธุรกิจยังชีพ
- **กลยุทธ์ที่ 6 สนับสนุนผู้ประกอบการสูงอายุในการดำเนินธุรกิจ** ไม่พบโครงการที่สนับสนุนกลุ่มผู้ประกอบการสูงอายุในการดำเนินธุรกิจในปีงบประมาณ 2566
- **กลยุทธ์ที่ 7 ส่งเสริมเกษตรกรสู่การเป็นธุรกิจแบบมืออาชีพ** พบว่า มี 1 โครงการ งบประมาณทั้งหมด 3.50 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณไตรมาสที่ 3 ปีงบประมาณ 2566 จำนวน 0.55 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 15.68 มีจำนวน SME ได้รับประโยชน์ 70 ราย และการดำเนินโครงการมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งควรเพิ่มจำนวนโครงการในกลยุทธ์นี้ให้มากขึ้น

ประเด็นการส่งเสริมที่ 2 สร้างการเติบโตแบบมุ่งเป้า

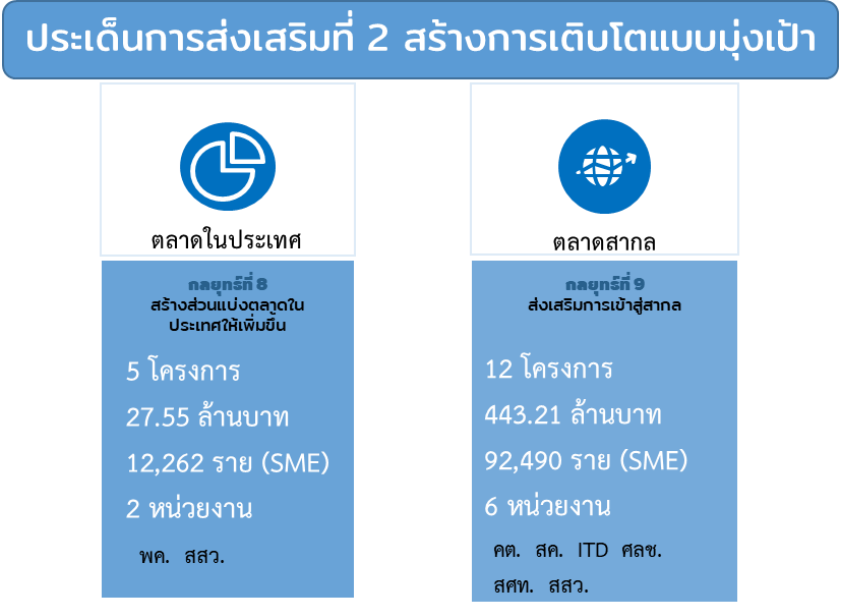
ประเด็นการส่งเสริมที่ 2 สร้างการเติบโตแบบมุ่งเป้าได้รับงบประมาณทั้งหมด 1,120.16 ล้านบาท 17 โครงการ 7 หน่วยงาน โดยการติดตามประเมินผล ณ ไตรมาส 3 ประจำปีงบประมาณ 2566 พบว่า มีการเบิกจ่ายงบประมาณไป 470.77 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 42.03 และ SME ได้รับประโยชน์ 104,752 ราย ดังรูปต่อไปนี้

รูปที่ 11 ผลการติดตามประเมินโครงการตามประเด็นการส่งเสริมที่ 2 สร้างการเติบโตแบบมุ่งเป้า

หมายเหตุ: 1. ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2566
 2. หนึ่งในโครงการกำหนดกิจกรรมได้มากกว่า 1 ขั้นตอน (ตั้งแต่ต้นน้ำ ชั้นกลางน้ำ และชั้นปลายน้ำ และการสร้างระบบนิเวศ (Ecosystem))
 3. โครงการ/กิจกรรมต้นน้ำ ได้แก่ ทรัพยากร/วัตถุดิบ แรงงาน การให้ความรู้ แหล่งเงินทุน และเทคโนโลยีในการผลิตและบริการ
 โครงการ/กิจกรรมกลางน้ำ ได้แก่ กิจกรรมเกี่ยวกับการผลิตหรือบริการ การพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการ การได้รับมาตรฐาน/ใบรับรองทั้งกระบวนการผลิต ผลิตภัณฑ์หรือบริการ รวมไปถึงการสร้างเครือข่ายธุรกิจ
 โครงการ/กิจกรรมปลายน้ำ ได้แก่ การตลาดทั้งในและต่างประเทศ การลงทุนในต่างประเทศ และระบบการขนส่ง
 โครงการ/กิจกรรมระบบนิเวศ (Ecosystem) ได้แก่ การสร้างระบบสารสนเทศ ศูนย์การเรียนรู้ มาตรการด้านภาษี มาตรการทางบัญชี การตั้งธุรกิจ มาตรการทรัพย์สินทางปัญญา และสิทธิประโยชน์ความร่วมมือการค้า

รูปที่ 12 สรุปผลการติดตามความคืบหน้าการดำเนินโครงการตามประเด็นการส่งเสริมที่ 2 สร้างการเติบโตแบบมุ่งเป้า

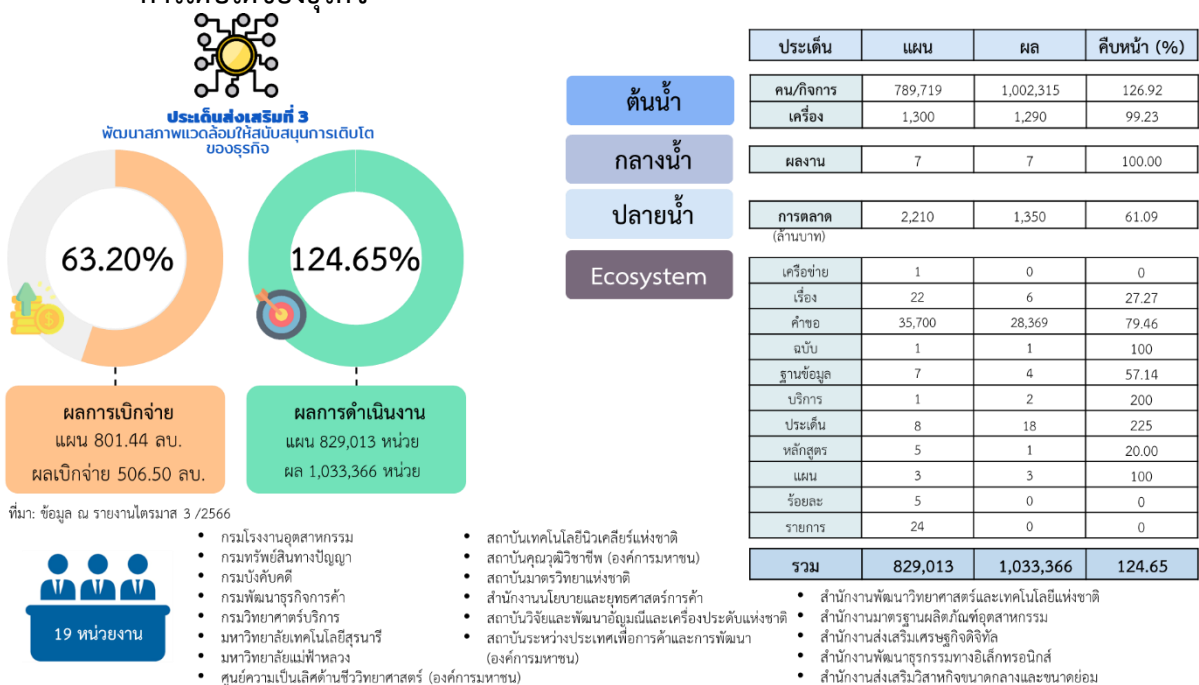
หมายเหตุ: ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2566

- **กลยุทธ์ที่ 8 สร้างส่วนแบ่งตลาดในประเทศให้เพิ่มขึ้น** มี 5 โครงการ งบประมาณทั้งหมด 113.11 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณไตรมาสที่ 3 ปีงบประมาณ 2566 จำนวน 27.55 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 24.36 มีจำนวน SME ได้รับประโยชน์ 12,262 ราย และการดำเนินงานทุกโครงการมีความสอดคล้องกับกลยุทธ์นี้ โดยส่งเสริมการตลาดภายในประเทศทั้งตลาดภาคเอกชนและตลาดภาครัฐ
- **กลยุทธ์ที่ 9 ส่งเสริมการเข้าสู่สากล** มี 12 โครงการ งบประมาณทั้งหมด 1,007.04 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณไตรมาสที่ 3 ปีงบประมาณ 2566 จำนวน 443.21 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 44.01 มีจำนวน SME ได้รับประโยชน์ 92,490 ราย และการดำเนินงานทุกโครงการมีความสอดคล้องกับกลยุทธ์นี้

ประเด็นการส่งเสริมที่ 3 พัฒนาสภาพแวดล้อมให้สนับสนุนการเติบโตของธุรกิจ

ประเด็นการส่งเสริมที่ 3 พัฒนาสภาพแวดล้อมให้สนับสนุนการเติบโตของธุรกิจได้รับงบประมาณทั้งหมด 801.44 ล้านบาท 35 โครงการ 19 หน่วยงาน โดยการติดตามประเมินผล ณ ไตรมาส 3 ประจำปีงบประมาณ 2566 พบว่า มีการเบิกจ่ายงบประมาณไป 506.50 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 63.20 และ SME ได้รับประโยชน์ 1,002,315 ราย ดังรูปต่อไปนี้

รูปที่ 13 ผลการติดตามประเมินโครงการตามประเด็นการส่งเสริมที่ 3 พัฒนาสภาพแวดล้อมให้สนับสนุนการเติบโตของธุรกิจ

หมายเหตุ: 1. ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2566
2. หนึ่งโครงการกำหนดกิจกรรมได้มากกว่า 1 ขั้นตอน (ตั้งแต่ต้นน้ำ ชั้นกลางน้ำ และชั้นปลายน้ำ และการสร้างระบบนิเวศ (Ecosystem))
3. โครงการ/กิจกรรมต้นน้ำ ได้แก่ ทรัพยากร/วัตถุดิบ แรงงาน การให้ความรู้ แหล่งเงินทุน และเทคโนโลยีในการผลิตและบริการ
โครงการ/กิจกรรมกลางน้ำ ได้แก่ กิจกรรมเกี่ยวกับการผลิตหรือการบริการ การพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการ การได้รับมาตรฐาน/ใบรับรองทั้งกระบวนการผลิต ผลิตภัณฑ์หรือบริการ รวมไปถึงการสร้างเครือข่ายธุรกิจ
โครงการ/กิจกรรมปลายน้ำ ได้แก่ การตลาดทั้งในและต่างประเทศ การลงทุนในต่างประเทศ และระบบการขนส่ง
โครงการ/กิจกรรมระบบนิเวศ (Ecosystem) ได้แก่ การสร้างระบบสารสนเทศ ศูนย์การเรียนรู้ มาตรการด้านภาษี มาตรการทางบัญชี การตั้งธุรกิจ มาตรการทรัพย์สินทางปัญญา และสิทธิประโยชน์ความร่วมมือการค้า

รูปที่ 14 สรุปผลการติดตามความคืบหน้าการดำเนินโครงการตามประเด็นการส่งเสริมที่ 3
พัฒนาสภาพแวดล้อมให้สนับสนุนการเติบโตของธุรกิจ

ประเด็นการส่งเสริมที่ 3 พัฒนาสภาพแวดล้อมให้สนับสนุนการเติบโตของธุรกิจ					
<p>กลยุทธ์ที่ 10 สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุน</p> <p>4 โครงการ 11.67 ล้านบาท 847 ราย (SME) 4 หน่วยงาน กรอ. พค. มทส. ศสช.</p>	<p>กลยุทธ์ที่ 11 สนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม</p> <p>10 โครงการ 343.22 ล้านบาท 15,107 ราย (SME) 8 หน่วยงาน ทป. วศ. มฟล. สทท. มว. ETDA DEPA</p>	<p>กลยุทธ์ที่ 12 สร้างความพร้อมของแรงงานและบุคลากร</p> <p>2 โครงการ 4.06 ล้านบาท 2,308 ราย (SME) 1 หน่วยงาน สศช.</p>	<p>กลยุทธ์ที่ 13 มีศูนย์กลางในการให้ข้อมูลองค์ความรู้และบริการ</p> <p>10 โครงการ 117.99 ล้านบาท 869,274 ราย (SME) 5 หน่วยงาน สวอ. ITD ศสช. สนค. สสว.</p>	<p>กลยุทธ์ที่ 14 ปรับปรุงกฎหมายระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจ</p> <p>5 โครงการ 5.60 ล้านบาท 2,274 ราย (SME) 3 หน่วยงาน กบค. สมอ. สสว.</p>	<p>กลยุทธ์ที่ 15 พัฒนาระบบข้อมูลเพื่อสนับสนุนการกำหนดนโยบาย</p> <p>4 โครงการ 23.96 ล้านบาท 112,205 ราย (SME) 1 หน่วยงาน สสว.</p>

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2566

- กลยุทธ์ที่ 10 สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุน มี 4 โครงการ งบประมาณทั้งหมด 19.45 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณไตรมาสที่ 3 ปีงบประมาณ 2566 จำนวน 11.67 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 60.00 มีจำนวน SME ได้รับประโยชน์ 847 ราย การดำเนินงานทุกโครงการมีความสอดคล้องกับกลยุทธ์นี้ และควรส่งเสริมธุรกิจการค้าเพิ่มเติมที่ยังประสบปัญหาข้อจำกัดในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน
- กลยุทธ์ที่ 11 สนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม มี 10 โครงการ งบประมาณทั้งหมด 507.08 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณไตรมาสที่ 3 ปีงบประมาณ 2566 จำนวน 343.22 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 67.68 มีจำนวน SME ได้รับประโยชน์ 15,107 รายและการดำเนินงานทุกโครงการมีความสอดคล้องกับกลยุทธ์นี้
- กลยุทธ์ที่ 12 สร้างความพร้อมของแรงงานและบุคลากร มี 2 โครงการ งบประมาณทั้งหมด 5.41 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณไตรมาสที่ 3 ปีงบประมาณ 2566 จำนวน 4.06 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 75.00 มีจำนวน SME ได้รับประโยชน์ 2,308 ราย และการดำเนินงานทุกโครงการมีความสอดคล้องกับกลยุทธ์นี้
- กลยุทธ์ที่ 13 มีศูนย์กลางในการให้ข้อมูลองค์ความรู้และบริการ มี 10 โครงการ งบประมาณทั้งหมด 206.05 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณไตรมาสที่ 3 ปีงบประมาณ 2566 จำนวน 117.99 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 57.26 มีจำนวน SME ได้รับประโยชน์ 869,274 ราย และการดำเนินงานทุกโครงการมีความสอดคล้องกับกลยุทธ์นี้
- กลยุทธ์ที่ 14 ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบให้ไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจ มี 5 โครงการ งบประมาณทั้งหมด 17.96 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณไตรมาสที่ 3 ปีงบประมาณ 2566 จำนวน 5.60 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 31.18 มีจำนวน SME ได้รับประโยชน์ 2,274 ราย และการดำเนินงานทุกโครงการมีความสอดคล้องกับกลยุทธ์นี้
- กลยุทธ์ที่ 15 พัฒนาระบบข้อมูลเพื่อสนับสนุนการกำหนดนโยบาย มี 4 โครงการ งบประมาณทั้งหมด 45.49 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณไตรมาสที่ 3 ปีงบประมาณ 2566 จำนวน 23.96

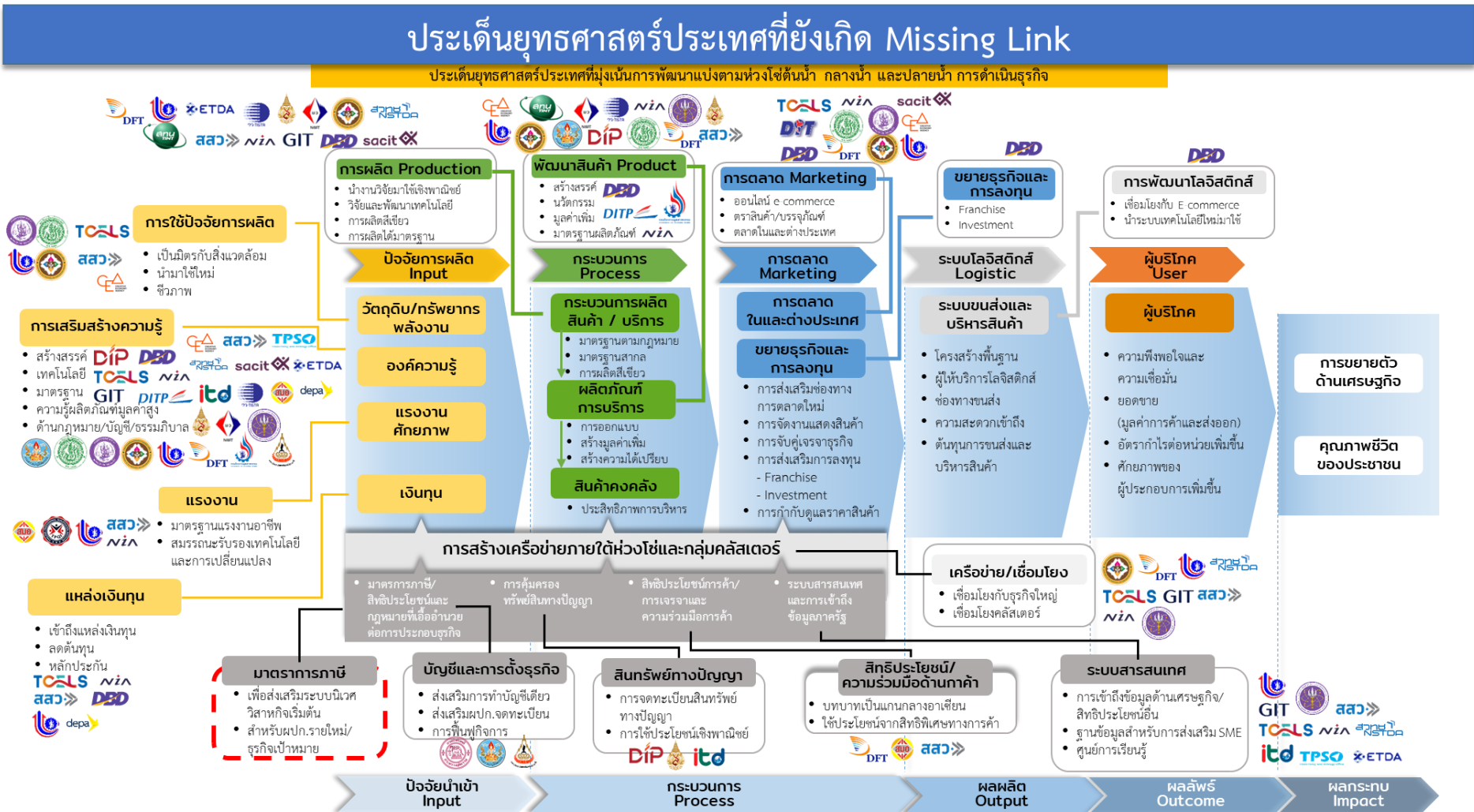
ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 52.68 มีจำนวน SME ได้รับประโยชน์ 112,505 ราย และการดำเนินงานทุกโครงการมีความสอดคล้องกับกลยุทธ์นี้

นอกจากนี้ การติดตามความคืบหน้าโครงการส่งเสริม SME ที่ขับเคลื่อนผ่านแผนงานอื่น ได้แก่

1) กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ได้ดำเนินโครงการส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการภายใต้พระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. 2562 เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันตามแผนปฏิบัติการกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 งบประมาณ 0.38 ล้านบาท มีการเบิกจ่ายงบประมาณไตรมาสที่ 3 ปีงบประมาณ 2566 จำนวน 0.38 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 100

2) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ได้ดำเนิน 2 โครงการ คือ โครงการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน งบประมาณ 6.56 ล้านบาท และโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร ตามแผนงานยุทธศาสตร์เกษตรสร้างมูลค่า งบประมาณ 3.91 ล้านบาท จาก 3 โครงการนี้ มีจำนวน SME ได้รับประโยชน์ 6,942 ราย

รูปที่ 15 สรุประเด็นยุทธศาสตร์ประเทศที่ยังเกิด Missing Link ตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566

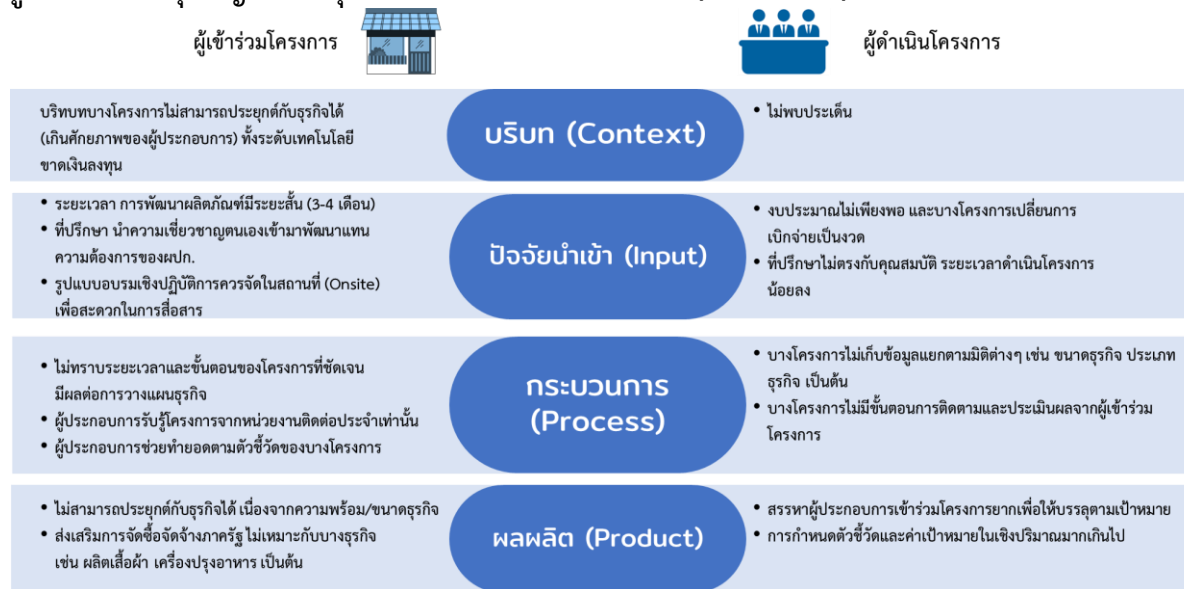
หมายเหตุ: กรอบสีแดง คือ ประเด็นที่ Missing link และข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2566

การติดตามและประเมินผลภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ประเทศที่มุ่งเน้นการพัฒนาแบ่งตามห่วงโซ่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ การดำเนินธุรกิจ จากการส่งเสริม SME ที่ขับเคลื่อนผ่านแผนงานยุทธศาสตร์ SME 91 โครงการ 30 หน่วยงาน และโครงการที่ขับเคลื่อนผ่านแผนงานอื่น 3 โครงการ 2 หน่วยงาน ได้ส่งเสริม SME ตามห่วงโซ่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำอย่างครบถ้วน ยกเว้นประเด็นมาตรการภาษีที่ยังไม่พบว่ามี การส่งเสริม (Missing link) จากหน่วยงานใด ซึ่งเป็นประเด็นที่อ่อนไหวของกลุ่มผู้ประกอบการรายย่อย (Micro) และขนาดย่อม (Small) ดังนั้น ควรมีโครงการส่งเสริมให้ความรู้ด้านภาษีให้กับผู้ประกอบการ ปรับปรุงระบบการให้บริการที่เอื้ออำนวยกับผู้ประกอบการให้เข้าสู่ระบบภาษีมากขึ้น พร้อมทั้งการปรับภาพลักษณ์ที่ดีด้านภาษีต่อผู้ประกอบการ

จากการติดตามและประเมินผลโดยวิธีการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) การลงพื้นที่ภาคสนาม การสำรวจแบบสอบถามในกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและกลุ่มผู้ประกอบการ และข้อมูลทุติยภูมิจากรายงานผลของหน่วยงานได้รายงานเข้ามา สามารถสรุปปัญหาและอุปสรรคต่อการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนี้

รูปที่ 16 สรุปปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินโครงการ (Pain Point)

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ เดือนสิงหาคม 2566

การติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการส่งเสริม SME ตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 มีข้อเสนอแนะต่อการส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการ SME ในภาพรวม และข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาโครงการส่งเสริม SME ดังนี้

รูปที่ 17 ข้อเสนอแนะต่อการส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการ SME ในภาพรวม

➤ **แหล่งงบประมาณ (Source of Fund)** งบประมาณ เป็นประเด็นปัญหาที่สำคัญหรือปัจจัยนำเข้าของโครงการที่ไม่เพียงพอต่อการส่งเสริมจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ หรือขาดปัญหาความคล่องตัวในการดำเนินโครงการ ทั้งจากกฎระเบียบ ระยะเวลา เงื่อนไข และจำนวนงบประมาณ จึงเสนอแหล่งเงินสนับสนุนโครงการ โดยการกำหนดเงินเข้ากองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ซึ่งได้จัดตั้งอยู่แล้วและรับงบประมาณจากสำนักงานประมาณ) หรือ จัดตั้ง “กองทุนเพิ่มขีดความสามารถ” จากการหักเพียงร้อยละ 1 ของภาษีที่ได้จากกลุ่มผู้ประกอบการ SME (นิติบุคคล) เข้ากองทุนฯ และบริหารจัดการตั้งโครงการที่มีลักษณะสร้างความยั่งยืนของการสร้างระบบนิเวศการดำเนินธุรกิจของ SME (Ecosystem) ในระยะยาว

➤ **การแบ่งโครงการตามระดับศักยภาพของผู้ประกอบการ (Project Phasing)** ประเด็นปัญหาหนึ่งของกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการโดยเฉพาะกลุ่มรายย่อยและขนาดย่อมในการเข้าร่วมอบรมทั่วไป/อบรมเชิงปฏิบัติการไม่สามารถประยุกต์องค์ความรู้ได้ ด้วยปัจจัยด้านเงินทุน ความพร้อมการปรับตัวของผู้ประกอบการ ความสามารถของแรงงาน ดังนั้น ควรจัดทำโครงการ 2 แบบ คือ 1) การจัดโครงการที่มีเนื้อหาและองค์ความรู้ที่เหมาะสมกับผู้ประกอบการแต่ละกลุ่ม (รายย่อย ขนาดย่อม และขนาดกลาง) และ 2) การจัดโครงการระยะยาว (3-5 ปี) ในการพัฒนาผู้ประกอบการระยะเริ่มต้นจนถึงระยะเติบโต แม้ว่าแต่ละปีจะมีจำนวนผู้ประกอบการที่ผ่านการบ่มเพาะลดลง หากมีผู้ประกอบการเพียงหนึ่งรายที่ประสบความสำเร็จจะก่อให้เกิดผลกระทบด้านเศรษฐกิจอย่างมาก

➤ **การเชื่อมโยงเครือข่าย (SME Development Networking)** ผู้ประกอบการ SME บางรายไม่ทราบถึงการสนับสนุนผ่านโครงการต่างๆ ของแต่ละหน่วยงาน หากมีการจัดทำฐานข้อมูลแล้วเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานกัน จะทำให้สามารถส่งเสริมการพัฒนาผู้ประกอบการแต่ละรายได้อย่างเหมาะสมและไม่ซ้ำซ้อน และส่งต่อให้กับหน่วยงาน/ผู้ที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไปได้ โดยทาง สสว. มีระบบ SME ONE ID ที่พร้อมรองรับการเชื่อมโยงข้อมูลของหน่วยงานต่างๆ

➤ **งานสัปดาห์ผู้ประกอบการ SME (SME World Week)** เป็นการจัดกิจกรรมหนึ่งที่จะรวบรวมโครงการต่างๆ ที่สนับสนุนผู้ประกอบการ SME ทั้งโครงการระยะสั้นและระยะยาวของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งเป็นอีกหนึ่งช่องทางที่ผู้ประกอบการ SME และหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการได้พบเจอกัน ก่อให้เกิดการประชาสัมพันธ์โครงการของหน่วยงาน และการสร้างเครือข่ายระหว่างผู้ประกอบการด้วยกัน

รูปที่ 18 ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาโครงการส่งเสริม SME

➤ **การกำหนดตัวชี้วัด** ควรดูความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์และกิจกรรมของโครงการ อาทิ กิจกรรมการอบรม สัมมนาที่เป็นองค์ความรู้ทั่วไป ใช้ระยะเวลาดำเนินกิจกรรมสั้น ควรกำหนดตัวชี้วัดเชิงปริมาณได้ (จำนวนคนเข้าร่วมกิจกรรม) หากเป็นกิจกรรมการพัฒนา/ป่มเพาะที่มีการลงทุนเพิ่มทั้งระยะเวลา บุคลากร/ผู้เชี่ยวชาญ เทคโนโลยีต่างๆ ไม่ควรกำหนดตัวชี้วัดเชิงปริมาณจำนวนมาก ควรเน้นผู้ประกอบการที่เข้าร่วมแล้วเกิดผลผลิตอย่างแท้จริง โดยปัญหาที่พบจากการติดตามโครงการที่ผ่านมา พบว่าการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ บางโครงการกำหนดผลผลิต (Output) เป็นจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ได้พัฒนาแล้วอย่างละ 2 ผลิตภัณฑ์ต่อ 1 ผู้ประกอบการ ระยะเวลาพัฒนามีเพียง 3-4 เดือน ผลผลิตที่ได้รับไม่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้ประกอบการ แต่เอื้ออำนวยต่อผู้เชี่ยวชาญในการบรรลุเป้าหมายที่โครงการได้กำหนดไว้

➤ **การปรับกระบวนการภายในโครงการ** โดยเฉพาะโครงการที่มีกระบวนการกลั่นกรอง การอนุมัติผู้ประกอบการเข้าร่วมโครงการ ซึ่งพบว่าโครงการที่มีกิจกรรมเหล่านี้มีกระบวนการที่ใช้เวลานาน มีผลต่อช่วงระยะเวลาการพัฒนาผู้ประกอบการน้อยลง จึงควรปรับกระบวนการเพื่อเพิ่มระยะเวลาในการพัฒนาผู้ประกอบการอย่างมีประสิทธิภาพ

➤ **การอบรม สัมมนาในรูปแบบออนไลน์ (Online)** มีความเหมาะสมกับบางกิจกรรม อาทิ อบรมความรู้พื้นฐานหรือทั่วไป และควรบันทึกคลิปเพื่อให้สามารถดูย้อนหลังได้ เพื่อเป็นคลังความรู้ให้กับ SME ต่อไป

➤ **การนำแนวคิดการพัฒนาด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG** มาให้ความรู้ ความเข้าใจ และประยุกต์กับการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการเชิงลึก โดย BCG Model ประกอบด้วย เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ซึ่งเป็นแนวคิดในการพัฒนาเศรษฐกิจที่คำนึงถึงความยั่งยืน

นอกจากนี้ ได้นำแนวคิด 5M¹ มาประกอบการวิเคราะห์ร่วมกับหลักการ Result Chain เพื่อให้ทราบถึงกระบวนการ ปัจจัยที่จะส่งเสริมให้ผู้ประกอบการสามารถเติบโตไปสู่ระดับที่สูงขึ้น กล่าวคือ การพัฒนาผู้ประกอบการรายย่อย (Micro) เติบโตไปสู่ขนาดย่อม (Small) หรือ ผู้ประกอบการขนาดย่อม (Small) เติบโต

¹ สสว. และ มูลนิธิ สวค. ได้ร่วมการศึกษาถึงปัจจัยที่จะส่งเสริมผู้ประกอบการเติบโต โดยต้องมีปัจจัย 5 ด้าน (5M) ที่จะส่งเสริมการเติบโตของธุรกิจ ได้แก่ 1) Main Product/Service ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีความโดดเด่นและลอกเลียนได้ยาก 2) Market Size ขนาดของตลาดหรือโอกาสภาพรวมของตลาดมีการเติบโต มีความต้องการอย่างต่อเนื่อง 3) Manpower บุคลากรในองค์กรที่มีความพร้อมในการรับผิดชอบและมีความสามารถ ทำให้เจ้าของธุรกิจสามารถมีเวลาในการคิดค้นหรือมีแนวคิดในการพัฒนาธุรกิจต่อไป 4) Mind set แนวคิดของเจ้าของธุรกิจในการขยายหรือการเติบโตของธุรกิจ และ 5) Money เงินทุนเป็นปัจจัยสำคัญอย่างมากในการขยายธุรกิจ

ไปสู่ขนาดกลาง (Medium) ทั้งนี้พบช่องว่างการส่งเสริม SME ประจำปีงบประมาณ 2566 ได้แก่ ด้านงบประมาณ พบว่า โครงการที่ไม่ได้ระบุกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน และได้รับงบประมาณมากเกินไปส่วนที่เหมาะสม ส่งผลให้โครงการเฉพาะกลุ่มผู้ประกอบการได้รับงบประมาณต่ำกว่าที่ควรจะได้รับจัดสรรด้านบุคลากร พบว่า ปัจจุบันมีการจัดหาและพัฒนาบุคลากร แต่ควรส่งเสริมและเพิ่มเติมในกิจกรรมการสร้างมาตรฐานและสร้างเครือข่าย ด้านผลผลิตมีลักษณะเดียวกันกับด้านงบประมาณ อันเป็นผลมาจากการจัดสรรงบประมาณที่กล่าวมา ส่วนด้านกิจกรรมเพื่อพัฒนาผลผลิต พบว่า ปัจจุบันมีการประชาสัมพันธ์ และเก็บข้อมูลผู้เข้าร่วม แต่ยังอยู่ในระหว่างการพัฒนาบูรณาการข้อมูลระหว่างกัน (เช่น One ID) ซึ่งต้องได้รับการพัฒนาร่วมกันต่อไป ด้านผลลัพธ์ พบว่า ปัจจุบันมีการพัฒนาหลายด้าน แต่ยังขาดกิจกรรมการให้คำปรึกษาหลังโครงการ (หากมีมักเป็นกิจกรรมที่หน่วยงานดูแลเองด้วยความสัมพันธ์ แต่ไม่ได้ใช้งบประมาณในการดำเนินการ ทำให้การส่งเสริมไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร อีกทั้งยังไม่ใช้กิจกรรมส่งเสริมที่เป็นทางการด้วย) และการเชื่อมโยงกับโครงการพัฒนาอื่น ส่วนด้านผลกระทบ พบว่า ขาดโครงการที่เน้นการสร้างเครือข่าย

ทั้งนี้ขอเสนอแนะต่อ SME Result Chain Matrix Gap ในปัจจุบัน ดังนี้

- จัดสรรงบประมาณในสัดส่วนที่เหมาะสม กล่าวคือ 1) ควรลดสัดส่วน หรือ กระตุ้นให้ผู้ดำเนินโครงการระบุกลุ่มเป้าหมายชัดเจนขึ้น โดยแยกโครงการย่อยที่ระบุกลุ่มด้วยได้ 2) ควรจัดสรรงบประมาณการส่งเสริมที่เหมาะสมขึ้น โดยรับฟังความเห็นจากทุกหน่วยงานส่งเสริม เพื่อให้เห็นภาพรวมสัดส่วนงบประมาณการส่งเสริมในปัจจุบัน และกำหนดจัดสรรโควตาการส่งเสริมตามขนาดและกิจกรรมในแต่ละหน่วยงาน
- เพิ่มโครงการด้านการสร้างมาตรฐานผู้เชี่ยวชาญ และการสร้างเครือข่ายผู้เชี่ยวชาญในแต่ละประเภทความชำนาญของการส่งเสริม รวมถึงการจัดทำฐานข้อมูลผู้เชี่ยวชาญด้านการส่งเสริม SME ด้วย
- โครงการเพื่อการติดตาม ส่งเสริม และประชาสัมพันธ์สู่กลุ่มเป้าหมายตรง อาทิ การส่งเสริมพัฒนาระบบบูรณาการข้อมูล เช่น SME One ID เป็นต้น
- โครงการเพื่อการพัฒนาผลลัพธ์อย่างต่อเนื่องระยะยาว เช่น โครงการเชื่อมโยงผู้พัฒนา SME เช่น กิจกรรมอบรมพัฒนาผู้พัฒนา SME โครงการให้คำปรึกษาหลังโครงการ (post project consult) และการเชื่อมโยงกับโครงการพัฒนาอื่น เป็นต้น
- โครงการที่สร้างผลกระทบ (Impact) อาทิ โครงการสร้างเครือข่ายผู้ประกอบการ หรือโครงการคลัสเตอร์ และโครงการด้านการสร้างเครือข่าย (Networking) รวมถึงหลักสูตรอบรมระยะยาวเพื่อสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ในเชิงธุรกิจแบบเชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่า

ตารางที่ 2 ข้อเสนอแนะต่อการส่งเสริม SME ตาม Result Chain Matrix

	Input: ปัจจัยนำเข้า		Output ผลผลิต	Process: กิจกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย		
	งบประมาณ (ร้อยละของงบรวม)	ผู้เชี่ยวชาญ		ระดับ Output	ระดับ Outcome	ระดับ Impact
กลุ่ม Start Up/Micro						
Mindset	เพิ่มงบประมาณ และโครงการ	จัดโครงการ ด้านการสร้าง	เพิ่มงบประมาณ และโครงการ	ส่งเสริมระบบ บูรณาการข้อมูล (SME ONE ID)	โครงการเชื่อมโยงผู้พัฒนา SME เช่น กิจกรรมอบรมพัฒนา ผู้พัฒนา SME	โครงการสร้าง เครือข่าย
Main product/service and Man power	เหมาะสมแล้ว	มาตรฐาน ผู้เชี่ยวชาญ และ	เหมาะสมแล้ว		โครงการให้คำปรึกษาหลังโครงการ (post project consult) และการเชื่อมโยงกับโครงการพัฒนาอื่น	ผู้ประกอบการ อาทิ คลัสเตอร์
Market	จัดทำโครงการด้านนี้	การสร้างเครือข่าย	จัดทำโครงการด้านนี้		โครงการให้คำปรึกษาหลังโครงการ (post project consult)	Networking
Money	เพิ่มงบประมาณ และโครงการ	ผู้เชี่ยวชาญ	เพิ่มงบประมาณ และโครงการ		ส่งเสริมการให้คำปรึกษา และจัดหาแหล่งทุนในรูปแบบต่างๆ	
total	ส่งเสริมให้โครงการที่ไม่ระบุกลุ่ม ให้ระบุกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน (ยกเว้นเฉพาะบางโครงการ)		ส่งเสริมให้โครงการที่ไม่ระบุกลุ่ม ให้ ระบุกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน (ยกเว้น เฉพาะบางโครงการ)			
Small Retain/Revive						
Mindset	เพิ่มงบประมาณ และโครงการ	จัดโครงการ ด้านการสร้าง	เพิ่มงบประมาณ และโครงการ	ส่งเสริมระบบ บูรณาการข้อมูล (SME ONE ID)	โครงการเชื่อมโยงผู้พัฒนา SME เช่น กิจกรรมอบรมพัฒนา ผู้พัฒนา SME	โครงการสร้าง เครือข่าย
Main product/service and Man power		มาตรฐาน ผู้เชี่ยวชาญ และ			โครงการให้คำปรึกษาหลังโครงการ (post project consult) และการเชื่อมโยงกับโครงการพัฒนาอื่น	ผู้ประกอบการ อาทิ คลัสเตอร์
Market	จัดทำโครงการด้านนี้	การสร้างเครือข่าย	จัดทำโครงการด้านนี้		โครงการให้คำปรึกษาหลังโครงการ (post project consult)	Networking
Money	เพิ่มงบประมาณ และโครงการ	ผู้เชี่ยวชาญ	เพิ่มงบประมาณ และโครงการ		ส่งเสริมการให้คำปรึกษา และจัดหาแหล่งทุนในรูปแบบต่างๆ	
total	ส่งเสริมให้โครงการที่ไม่ระบุกลุ่ม ให้ระบุกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน (ยกเว้นเฉพาะบางโครงการ)		ส่งเสริมให้โครงการที่ไม่ระบุกลุ่ม ให้ ระบุกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน (ยกเว้น เฉพาะบางโครงการ)			
Medium/Global						
Mindset	เพิ่มงบประมาณ และโครงการ	จัดโครงการ ด้านการสร้าง	เพิ่มงบประมาณ และโครงการ	ส่งเสริมระบบ บูรณาการข้อมูล (SME ONE ID)	โครงการเชื่อมโยงผู้พัฒนา SME เช่น กิจกรรมอบรมพัฒนา ผู้พัฒนา SME	โครงการสร้าง เครือข่าย
Main product/service and Man power	เพิ่มงบประมาณ และโครงการ	มาตรฐาน ผู้เชี่ยวชาญ และ	เพิ่มงบประมาณ และโครงการ		โครงการให้คำปรึกษาหลังโครงการ (post project consult) และการเชื่อมโยงกับโครงการพัฒนาอื่น	ผู้ประกอบการ อาทิ คลัสเตอร์
Market	เหมาะสม	การสร้างเครือข่าย	เหมาะสม		โครงการให้คำปรึกษาหลังโครงการ (post project consult)	Networking
Money	เพิ่มงบประมาณ และโครงการ	ผู้เชี่ยวชาญ	เพิ่มงบประมาณ และโครงการ		ส่งเสริมการให้คำปรึกษา และจัดหาแหล่งทุนในรูปแบบต่างๆ	
total	ส่งเสริมให้โครงการที่ไม่ระบุกลุ่ม ให้ระบุกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน (ยกเว้นเฉพาะบางโครงการ)		ส่งเสริมให้โครงการที่ไม่ระบุกลุ่ม ให้ ระบุกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน (ยกเว้น เฉพาะบางโครงการ)			

	Input: ปัจจัยนำเข้า		Output ผลผลิต	Process: กิจกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย		
	งบประมาณ (ร้อยละของงบรวม)	ผู้เชี่ยวชาญ		ระดับ Output	ระดับ Outcome	ระดับ Impact
Unspecified						
Mindset	ส่งเสริมให้โครงการที่ไม่ระบุกลุ่ม ให้ระบุกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน (ยกเว้นเฉพาะบางโครงการ)	จัดโครงการ ด้านการสร้าง มาตรฐาน ผู้เชี่ยวชาญ และ การสร้างเครือข่าย ผู้เชี่ยวชาญ	ส่งเสริมให้โครงการที่ไม่ระบุกลุ่ม ให้ ระบุกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน (ยกเว้น เฉพาะบางโครงการ)	ส่งเสริมระบบ บูรณาการข้อมูล (SME ONE ID)	โครงการเชื่อมโยงผู้พัฒนา SME เช่น กิจกรรมอบรมพัฒนา ผู้พัฒนา SME	โครงการสร้าง เครือข่าย ผู้ประกอบการ อาทิ คลัสเตอร์ Networking
Main product/service and Man power					โครงการให้คำปรึกษาหลังโครงการ (post project consult) และการเชื่อมโยงกับโครงการพัฒนาอื่น	
Market					โครงการให้คำปรึกษาหลังโครงการ (post project consult)	
Money					ส่งเสริมการให้คำปรึกษา และจัดหาแหล่งทุนในรูปแบบต่างๆ	
total						
Infrastructure						
total	ตามความจำเป็น (fixed cost)					

หมายเหตุ: ข้อมูลมาตรฐาน ดังนี้ 1) พิจารณาจำนวน SME และค่าใช้จ่ายต่อราย 2) ผู้ประกอบการขนาดกลางมีจำนวนมากกว่าผู้ประกอบการขนาดย่อมและรายย่อย แต่ค่าใช้จ่ายต่อรายของผู้ประกอบการขนาดกลางสูงกว่าผู้ประกอบการขนาดย่อมและรายย่อยเล็กน้อย ซึ่งให้ impact ของกลุ่มผู้ประกอบการขนาดกลางสูงกว่าผู้ประกอบการกลุ่มอื่น 3) ผู้ประกอบการขนาดเริ่มต้นกับขนาดย่อมมีจำนวนใกล้เคียงกัน 4) โครงการเกี่ยวกับการสร้างแนวคิดหรือ mindset มีผลทำให้ผลผลิตและ/หรือผลลัพธ์ได้มากที่สุด แต่ใช้งบประมาณไม่มาก 5) ควรส่งเสริมโครงการที่สนับสนุนกลุ่มผู้ประกอบการไม่จำเพาะเจาะจงไม่เกิน 20%

รายงานการประเมินผลการส่งเสริม MSME ตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566

คาดการณ์การบรรลุเป้าหมายปี 2566

เป้าหมายตัวชี้วัดปี 66

- SME GDP Share = 35.5%
- สัดส่วนรายได้ของ SME (นิติบุคคล) ต่อรายได้รวม = 19%
- มูลค่าการจัดเก็บ VAT จาก SME ขยายตัวไม่ต่ำกว่า 10%

SME GDP Share
แผน 35.50%
ผล 35.46%

*คาดการณ์ปี 2566

สัดส่วนรายได้ของ SME
(นิติบุคคล) ต่อรายได้รวม
แผน 19% / ผล 16.30%

*คำนวณข้อมูลปี 2565

มูลค่าการจัดเก็บ
VAT จาก SME
แผน >10% / ผล 4.12%

*คำนวณข้อมูลปี 2565

แผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566

ขับเคลื่อนผ่านแผนงานยุทธศาสตร์ การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อมที่เข้มแข็งแข่งขันได้ ประจำปีงบประมาณ 2566

- ประเด็นที่ 1 สร้างการเติบโตที่ครอบคลุมทุกกลุ่ม
- ประเด็นที่ 2 สร้างการเติบโตแบบมุ่งเป้า
- ประเด็นที่ 3 พัฒนาสภาวะแวดล้อมให้สนับสนุนการเติบโตของธุรกิจ
- กลไกการขับเคลื่อนการส่งเสริม SME

ขับเคลื่อนผ่านแผนงานอื่น ประจำปีงบประมาณ 2566

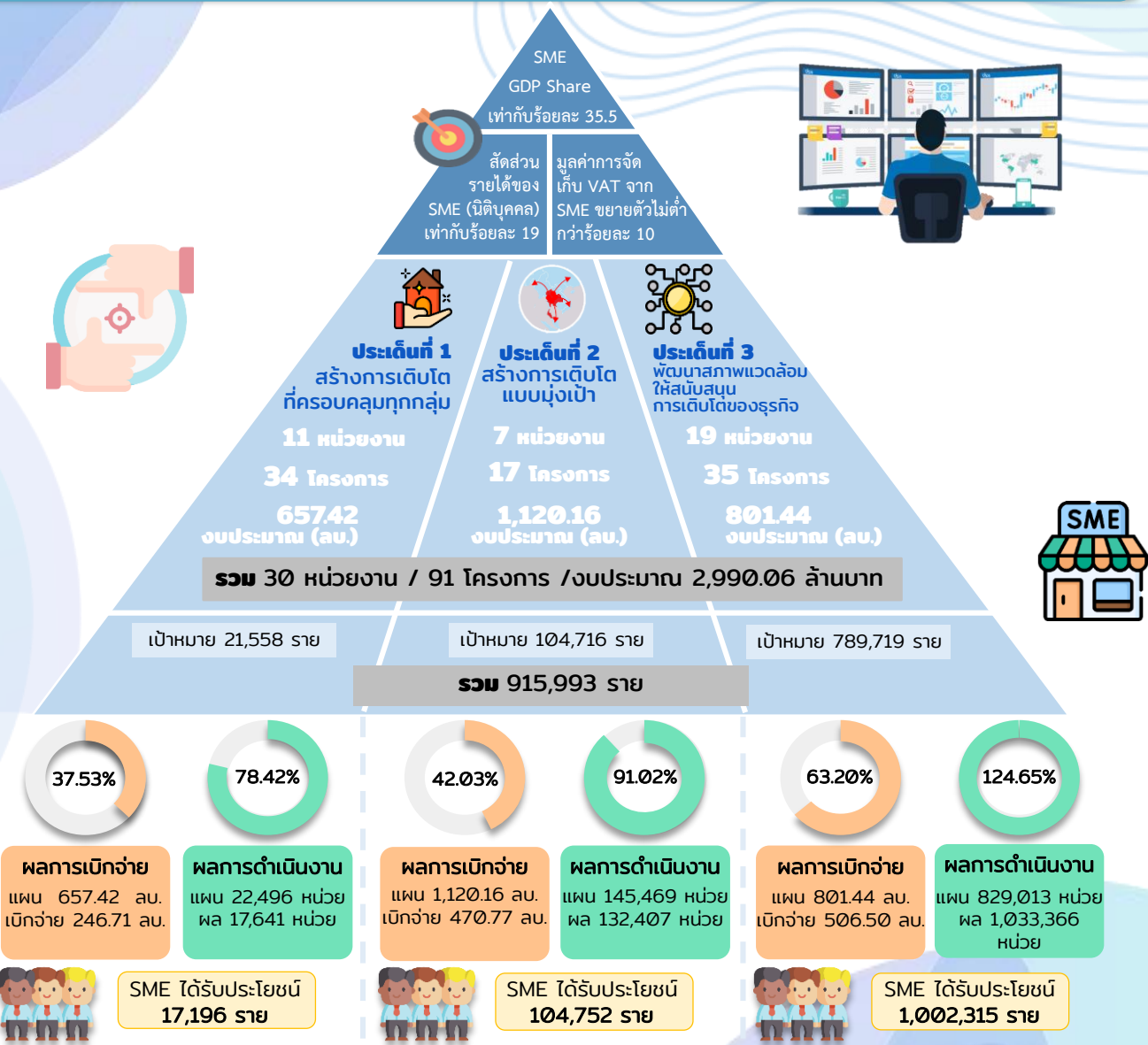
- แผนงานยุทธศาสตร์
- แผนงานบูรณาการ
- แผนงานพื้นฐาน
- สถาบันการเงิน
- ไม่สามารถระบุได้

139 โครงการ / งบประมาณ 54,085.86 ล้านบาท

การประเมินผลกระทบจากแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566

แผนงานยุทธศาสตร์ การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมที่เข้มแข็ง แข่งขันได้	+	แผนงานอื่น (รวมการส่งเสริมจาก สถาบันการเงิน/กองทุน)	=	แผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อม
91 โครงการ		48 โครงการ		139 โครงการ
งบประมาณ 2,990.06 ล้านบาท		งบประมาณ 51,095.80 ล้านบาท		งบประมาณ 54,085.86
SME ได้รับประโยชน์ 1,124,263 ราย		SME ได้รับประโยชน์ 504,311 ราย		SME ได้รับประโยชน์ 1,628,574 ราย
ผลกระทบต่อเศรษฐกิจภาพรวม				
7,424.96 ล้านบาท		121,732.35 ล้านบาท		129,157.31 ล้านบาท
ผลกระทบทางตรง				
3,376.89 ล้านบาท		51,022.54 ล้านบาท		54,399.44 ล้านบาท
ผลกระทบทางอ้อม				
4,048.07 ล้านบาท		70,709.81 ล้านบาท		74,757.88 ล้านบาท
ค่าตัวทวี (Multiplier)				
2.20		2.39		2.37

แผนการส่งเสริม SME และผลการติดตามประเมินผล ตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 ที่ขับเคลื่อนผ่านแผนยุทธศาสตร์ SME

(ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2566)

ข้อเสนอแนะต่อแผนงานส่งเสริม SME ในอนาคต

ข้อเสนอแนะระยะสั้น

- KPI**
การกำหนดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายที่เหมาะสมกับลักษณะโครงการ/กิจกรรม
- Reprocess**
ควรปรับกระบวนการหรือแผนงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
- Online Training**
สามารถดูย้อนหลังได้ช่องทาง online ต่าง ๆ ที่สะดวกต่อผู้ประกอบการ
- BCG**
โมเดลพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อความยั่งยืนไปสู่ภาคปฏิบัติของ SME

ข้อเสนอแนะระยะยาว

- Source of Fund**
แหล่งเงินสำหรับดำเนินโครงการส่งเสริม SME ระยะยาวอย่างยั่งยืน
- Project Phasing**
การจัดโครงการให้เหมาะสมแต่ละขนาดธุรกิจ
- SME Development Networking**
การเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน (SME ONE ID)
- SME World Week**
กิจกรรมแหล่งรวมที่ปรึกษาผู้พัฒนา หรือหน่วยงานสนับสนุน และผู้ประกอบการก่อให้เกิดการประชาสัมพันธ์ให้ SME รับทราบ

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) มีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543 ในการเสนอแนะนโยบายและแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมทั้งประสานและจัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในปี 2566 สสว. ใช้แผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566-2570) เป็นกรอบในการจัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี 2566 และติดตามประเมินผลการดำเนินโครงการตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อให้ทราบความคุ้มค่าของการใช้งบประมาณของรัฐ ประโยชน์ที่ผู้ประกอบการ MSME ได้รับ และประโยชน์ที่มีต่อเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่ง สสว. จะทำการติดตามและประเมินผลโครงการตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่อยู่ระหว่างดำเนินการในปีงบประมาณ 2566 ดังกรอบแผนนี้

ตารางที่ 1.1 สรุปประเด็นการติดตามประเมินผลฯ ตามแผนปฏิบัติการฯ ประจำปีงบประมาณ 2566

รายการ	การประเมินผลการส่งเสริม MSME ตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566
แผน	<p>“การประเมินผลการส่งเสริม MSME ตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566”</p> <p>โดยติดตามประเมินผล (On-going Monitoring and Evaluation) โครงการตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 ที่ขับเคลื่อนผ่านแผนงานยุทธศาสตร์ แผนงานบูรณาการ และแผนงานพื้นฐาน</p>
ประเด็นและกลยุทธ์	<p>แผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 ประกอบไปด้วย ประเด็นการส่งเสริม 3 ประเด็น 15 กลยุทธ์ ดังนี้</p> <p>ประเด็นการส่งเสริมที่ 1 สร้างการเติบโตที่ครอบคลุมทุกกลุ่ม</p> <p>การสร้างการเติบโตที่ครอบคลุมมุ่งเน้นการพัฒนาผู้ประกอบการในแต่ละกลุ่มซึ่งมีระดับศักยภาพต่างกัน มีสถานภาพปัญหาและความต้องการที่แตกต่างกัน (Portfolio Approach/Segmentation) ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) พัฒนาธุรกิจในระยะเริ่มต้นให้เริ่มธุรกิจได้อย่างมั่นคง 2) ยกระดับธุรกิจที่มุ่งเติบโตให้มีศักยภาพในการแข่งขัน 3) ยกระดับการแข่งขันระดับโลก 4) พื้นฟูธุรกิจที่ประสบปัญหาให้ฟื้นตัว

รายการ	การประเมินผลการส่งเสริม MSME ตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566
	<p>5) ช่วยเหลือธุรกิจยังชีพให้สามารถอยู่รอดได้</p> <p>6) สนับสนุนผู้ประกอบการสูงอายุในการดำเนินธุรกิจ</p> <p>7) ส่งเสริมเกษตรกรสู่การเป็นธุรกิจแบบมืออาชีพ</p> <p>ประเด็นการส่งเสริมที่ 2 สร้างการเติบโตแบบมุ่งเป้า</p> <p>การสร้างการเติบโตแบบมุ่งเป้าให้ความสำคัญกับการพัฒนาการเติบโตทางเศรษฐกิจที่เข้มข้น จึงมีทั้งเรื่องการสนับสนุนการตลาดที่รอด้านให้กับ SME และการส่งเสริม SME กลุ่มที่มีศักยภาพให้สามารถก้าวขึ้นมาเป็นผู้ขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศได้ ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) สร้างส่วนแบ่งตลาดในประเทศให้เพิ่มขึ้น 2) ส่งเสริมการเข้าสู่สากล <p>ประเด็นการส่งเสริมที่ 3 พัฒนาสภาพแวดล้อมให้สนับสนุนการเติบโตของธุรกิจ</p> <p>การช่วยพัฒนาปัจจัยแวดล้อมในการดำเนินธุรกิจ SME เป็นเรื่องสำคัญที่จะช่วยให้ SME สามารถเริ่มธุรกิจและเติบโตได้เต็มศักยภาพ โดยสภาพแวดล้อมที่สำคัญมีทั้งเรื่องแหล่งเงินทุน แรงงานที่มีทักษะ การเข้าถึงเทคโนโลยีและงานวิจัย การเข้าถึงข้อมูล เข้าถึงบริการต่างๆ ได้อย่างสะดวก การมีกฎหมาย กฎระเบียบที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจ รวมทั้งการมีโครงสร้างพื้นฐานด้านต่างๆ ที่เพียงพอต่อการพัฒนาธุรกิจ ประเด็นการส่งเสริมนี้ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุน 2) สนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม 3) สร้างความพร้อมของแรงงานและบุคลากร 4) มีศูนย์กลางในการให้ข้อมูล องค์ความรู้ และบริการ 5) ปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบให้ไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจ 6) พัฒนาระบบข้อมูลเพื่อสนับสนุนการกำหนดนโยบาย
เป้าหมาย/ ตัวชี้วัด	<ol style="list-style-type: none"> 1) SME GDP Share เท่ากับร้อยละ 35.5 2) สัดส่วนรายได้ของ SME (นิติบุคคล) เท่ากับร้อยละ 19 3) มูลค่าการจดทะเบียน VAT จาก SME ขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

เพื่อประเมินผลการส่งเสริม MSME (On-going Monitoring and Evaluation) โครงการตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 ที่ขับเคลื่อนผ่านแผนงานยุทธศาสตร์ แผนงานบูรณาการ และแผนงานพื้นฐาน ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการ พร้อมทั้งระบุปัญหาอุปสรรคข้อค้นพบจากการส่งเสริม MSME และให้ข้อเสนอแนะ

1.3 ผลที่ต้องการได้รับ

รายงานการประเมินผลการส่งเสริม MSME ตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 จำนวน 1 เรื่อง

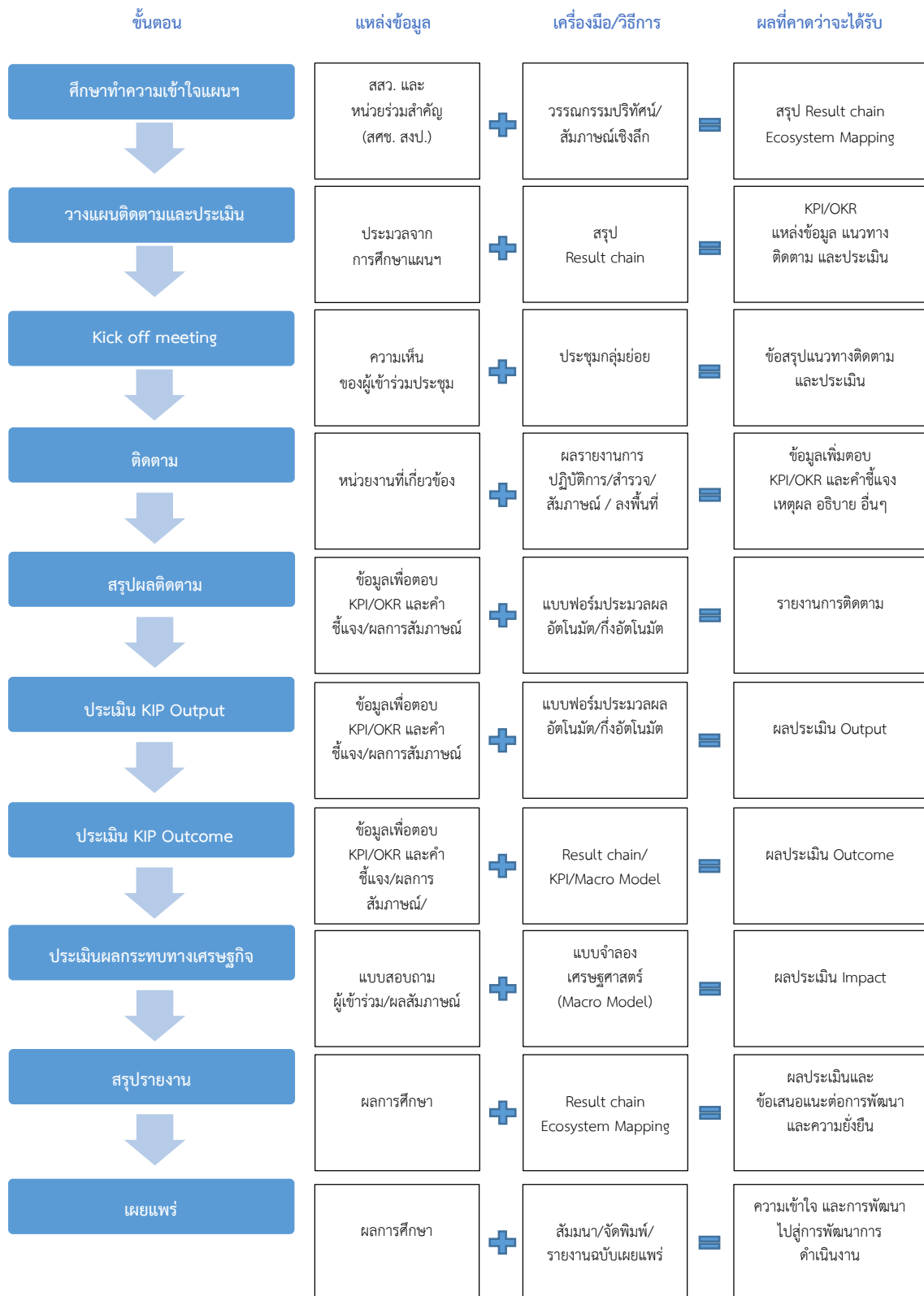
1.4 กรอบแนวคิดในการศึกษา

จากวัตถุประสงค์และขอบเขตการศึกษาครั้งนี้ มีโจทย์สำคัญอยู่ 2 ประการ คือ 1) การติดตามและประเมินผลแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 และ 2) การให้ข้อคิดเห็น และระดมความคิดเห็นต่อแนวทางการประเมินผลแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566-2570) ซึ่งมีกรอบแนวคิดในการศึกษาที่แตกต่างกัน ดังนี้

1.4.1 กรอบแนวคิดในการศึกษาแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566

การติดตามและประเมินผลแผนปฏิบัติการส่งเสริม SME มีเป้าหมาย 3 ประการ คือ (1) เข้าใจกระบวนการ/ผลการส่งเสริม SME อย่างถูกต้องและรอบด้าน (2) เน้นการมีส่วนร่วม และ (3) ให้ผลการติดตาม/ประเมินที่เชื่อถือได้ และนำไปพัฒนาปรับปรุงได้ ดังนั้นจึงต้องใช้วิธีการศึกษาที่รอบด้าน โดยการประยุกต์ผสมแนวคิด และเครื่องมือในการติดตามประมวลผลต่างๆ เข้าด้วยกัน จึงมีขั้นตอนในการดำเนินงาน 10 ขั้นตอนด้วยกัน เริ่มตั้งแต่การศึกษาทำความเข้าใจด้วยการทำวรรณกรรมปริทัศน์และสัมภาษณ์เชิงลึก ก่อนจะสรุปกระบวนการ/ผลการส่งเสริม SME ออกเป็นผังภาพ Result Chain และ Ecosystem mapping เพื่อนำไปสู่การกำหนด KPI/OKR ในการติดตามและประเมินผล ซึ่งจะต้องผ่านการประชุม Kick off กับหน่วยร่วมปฏิบัติการต่าง ๆ ก่อนจะนำไปสู่การติดตามและประเมินผล โดยใช้ทั้งแบบสอบถาม การโทรศัพท์ติดตาม และการสัมภาษณ์เชิงลึก/site visit ก่อนจะทำการประเมินผล Output ด้วยข้อมูลทุติยภูมิ และใช้แบบสอบถามร่วมกับแบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์ ได้แก่ Operation Research และ Macro Model/SAM ในการวิเคราะห์ผลลัพธ์ และผลกระทบต่อไป ซึ่งหลังจากทำการสรุปผลการติดตามและประเมินผลออกเป็นรายงานแล้ว จะได้มีการนำเสนอผลการติดตามและประเมินผลผ่านการจัดสัมมนาในขั้นตอนสุดท้ายต่อไป

รูปที่ 1.1 แนวคิดในการศึกษาการติดตามและประเมินผลแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566

1.4.2 กรอบแนวคิดในการศึกษาแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566-2570)

แนวคิดในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการประเมินผลแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566-2570) แตกต่างจากการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับแผนปฏิบัติการส่งเสริม SME เนื่องจากการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม SME ฉบับที่ 5 เน้นไปที่การให้ข้อคิดเห็นและระดมความคิดเห็นเท่านั้น จึงมี 3 ขั้นตอนหลักเท่านั้น คือ

1. ทำความเข้าใจต่อแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูล และรวบรวมการส่งเสริม SME ตามตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของแผน ด้วยการท้าวรรณกรรมปริทัศน์ และสัมภาษณ์เชิงลึก
2. ให้ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูล และรวบรวมการส่งเสริม SME ตามตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของแผน ด้วยการท้าวรรณกรรมปริทัศน์ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องต่างๆ
3. ระดมความคิดเห็นต่อ แนวทางที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และข้อเสนอแนะของที่ปรึกษา

1.5 วิธีการศึกษาและขั้นตอนในการศึกษา

จากกรอบแนวคิดในการศึกษาโครงการประเมินผลการส่งเสริม SME ตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 มุลนิธิ สวค. ขอเสนอวิธีการศึกษาและขั้นตอนการศึกษา โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.5.1 การพัฒนาแนวคิดและเครื่องมือในการประเมินผล

การพัฒนาแนวคิดและเครื่องมือในการประเมินผล และภาพ Ecosystem mapping ในช่วงต้นโครงการจะดำเนินการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแผนปฏิบัติการส่งเสริม SMEฯ และแผนการส่งเสริม SME ฉบับที่ 5 โดยอาศัยทั้งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) และข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เพื่อทำความเข้าใจถึงแผนการส่งเสริม SME ตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ข้อมูลทุติยภูมิ: การทบทวนวรรณกรรมปริทัศน์ หรือข้อมูลทุติยภูมิต่างๆ อาทิ

- แนวคิด ทฤษฎี และเครื่องมือในการติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการและระดับแผนงาน เพื่อนำมาออกแบบการติดตามและเครื่องมือในการติดตามที่เหมาะสมกับแผนปฏิบัติการส่งเสริม SME และแผนการส่งเสริม SME ฉบับที่ 5 ซึ่งเบื้องต้นได้นำเสนอกรอบแนวคิดในการติดตามและประเมินผลทั้งระดับโครงการและระดับแผนงาน อาทิ หลักเกณฑ์การประเมินของ OECD (Evaluation OECD Criteria) วงจรการควบคุมคุณภาพ (PDCA Cycle) การประเมินผลรูปแบบ CIPP Model และห่วงโซ่ผลสัมฤทธิ์ (Results chain)
- แผนการส่งเสริม SME ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในปีงบประมาณ 2566 ได้แก่ แผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566-2570) และแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566
- โครงการที่ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 เช่น โครงการตามแผนงานยุทธศาสตร์ แผนงานบูรณาการ และแผนงานพื้นฐานอื่นๆ เป็นต้น

ข้อมูลปฐมภูมิ: ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกำกับหรือออกแบบนโยบายการส่งเสริม SME ของไทย

- เครื่องมือ: การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) กลุ่มเป้าหมาย เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อแนวทางการติดตามและประเมินผลการส่งเสริม SME ในปี 2566 และสำหรับแผนการส่งเสริม SME ฉบับที่ 5
- กลุ่มเป้าหมาย: ผู้บริหารของหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ 1) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2) สำนักงานงบประมาณ และ 3) สสว.

ผลผลิตที่ได้จากการศึกษาขั้นตอนการพัฒนาแนวคิดและเครื่องมือในการประเมินผล คือ สรุปรหัสโซ่ผลสัมฤทธิ์ (Results chain) ตัวชี้วัด (KPI/OKR) วางแผนการติดตามและประเมิน แหล่งข้อมูล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 รวมไปถึงเครื่องมือในการติดตามและประเมินผลที่เหมาะสมแต่ละขั้นตอนหรือโครงการ ได้แก่ แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ (ทั้งทางโทรศัพท์หรือแบบ Face-to-Face) การสังเกตการณ์ การบันทึกภาพและ/หรือเสียง หรือการจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น ผู้รับผิดชอบโครงการ ที่ปรึกษาผู้ให้การพัฒนา และผู้ประกอบการ SME ที่เข้าร่วมโครงการ เป็นต้น

1.5.2 การเก็บข้อมูลสำหรับการติดตามและประเมินผล

1.5.2.1 การเก็บข้อมูลปฐมภูมิ

ในการเก็บข้อมูลปฐมภูมิสำหรับการติดตามการดำเนินโครงการตามแผนปฏิบัติการส่งเสริม SME จะอาศัยเครื่องมือดังนี้

- 1) แบบสอบถาม สำหรับเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการตามแผนปฏิบัติการส่งเสริม SME เพื่อให้ทราบถึงประโยชน์ที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการ ปัญหาและอุปสรรคของโครงการ รวมไปถึงข้อเสนอแนะต่อโครงการ โดยจำนวนกลุ่มตัวอย่างรวมทุกโครงการตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 ไม่น้อยกว่า 1,000 ราย¹ (โดยจะสำรวจโครงการที่สามารถระบุถึงกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการได้)
- 2) สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มหลัก ได้แก่
 - กลุ่มผู้รับผิดชอบโครงการตามแผนปฏิบัติการส่งเสริม SME ปีงบประมาณ 2566 เพื่อให้ทราบถึงผลผลิต ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นหรือคาดว่าจะเกิดขึ้น ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการ และข้อเสนอแนะต่อการพัฒนา SME ในพื้นที่ที่เหมาะสมต่อไป
 - กลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการตามแผนปฏิบัติการส่งเสริม SME ปีงบประมาณ 2566 เพื่อให้ทราบถึงระดับความพึงพอใจ ความเห็นต่อการดำเนินโครงการ การต่อยอดองค์ความรู้หรือผลผลิตที่ได้จากโครงการที่นำไปสู่ผลลัพธ์หรือผลกระทบต่อบริษัทตนเอง รวมไปถึงข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาโครงการต่อไปในอนาคต โดยมีขนาดกลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า 30 ราย
- 3) การสังเกต การบันทึกภาพและ/หรือการบันทึกเสียง (site visit) จากการลงพื้นที่ไปสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย เพื่อนำมาประกอบการติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลโครงการ

¹ ตามหลักการของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 97 หากมีผู้เข้าร่วมโครงการทั้งหมด 10,000 ราย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างได้ 1,000 ราย

- 4) การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อรวบรวมความคิดเห็น ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาโครงการ หรือกิจกรรมย่อยให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด โดยกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้เข้าร่วมโครงการ ซึ่งจะดำเนินการจัดการประชุม 1 ครั้ง ระยะเวลา 0.5 วัน ในรูปแบบประชุมผสมผสาน (Hybrid)

1.5.2.2 การเก็บข้อมูลทุติยภูมิ

เมื่อได้ดำเนินการจัดประชุมชี้แจงแนวทางการติดตามประเมินผลฯ จะดำเนินการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการหรือแผนงานที่เกี่ยวกับการส่งเสริม SME ตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 เพื่อขอข้อมูลผลการดำเนินโครงการ รวมไปถึงฐานข้อมูลโครงการ/แผนงานจากการเก็บข้อมูลของทาง สสว. ด้วย

1.5.2.3 การรวบรวมข้อมูล

เมื่อได้ดำเนินการเก็บข้อมูลทั้งปฐมภูมิและทุติยภูมิแล้ว จะรวบรวมข้อมูลลงในแบบฟอร์มประมวลผลอัตโนมัติหรือกึ่งอัตโนมัติ เพื่อเป็นฐานข้อมูลรายโครงการ และนำไปสู่ขั้นตอนการวิเคราะห์และประเมินผลต่อไป

1.5.3 การประมวลผล

เมื่อได้ดำเนินการเก็บข้อมูลทั้งปฐมภูมิและทุติยภูมิแล้ว จะนำข้อมูลมาประเมินผลการติดตามการดำเนินโครงการส่งเสริม SME ตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 โดยสรุปรายงาน ได้แก่

- การประเมินผลผลิต (Output) ของโครงการที่กำหนดตัวชี้วัดไว้ (หากมีโครงการที่ดำเนินแล้วเสร็จ) หรือความคืบหน้าของผลผลิต
- การประเมินผลลัพธ์ (Outcome) ของโครงการที่กำหนดตัวชี้วัดไว้ (หากมีโครงการที่ดำเนินแล้วเสร็จ)
- การประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจในภาพรวม จากการดำเนินโครงการต่างๆ ตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 และจำแนกในมิติผลกระทบย่อยต่างๆ เช่น ขนาดธุรกิจ (Micro Small & Medium Enterprise) สาขาธุรกิจ (การผลิต การบริการ และการค้า) และพื้นที่การส่งเสริม และการเกิดมูลค่าเศรษฐกิจที่สนับสนุน GDP SME เป็นต้น ด้วยแบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์ (Macro and Micro model) หรือเครื่องมืออื่นๆ ที่เหมาะสม
- ข้อค้นพบ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการหรือการส่งเสริม SME ที่เกิดขึ้น รวมไปถึงการวิเคราะห์หาช่องว่าง (Gap Analysis) จากกรอบหรือตัวชี้วัดที่ได้กำหนดไว้ในระดับแผนงาน
- ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาและความยั่งยืนของความสามารถในการแข่งขันของ SME ตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566

วรรณกรรมปริทัศน์และสรุปแนวคิดในการติดตามประเมินผล

บทนี้นำเสนอถึงการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี การติดตามและประเมินผลโครงการ รวมถึงเครื่องมือในการวัดผลความสำเร็จของโครงการในด้านการวัดผลงานส่งเสริม SME และการวัดผลสัมฤทธิ์ และทบทวนแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2566-2570) และแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 เพื่อนำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดในการติดตามและประเมินผล และแผนการดำเนินงานของโครงการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 แนวคิด ทฤษฎี การติดตามและประเมินผลโครงการ ตามหลักวิชาการและวิชาชีพ

2.1.1 แนวคิด ทฤษฎี การติดตามและประเมินผลโครงการ

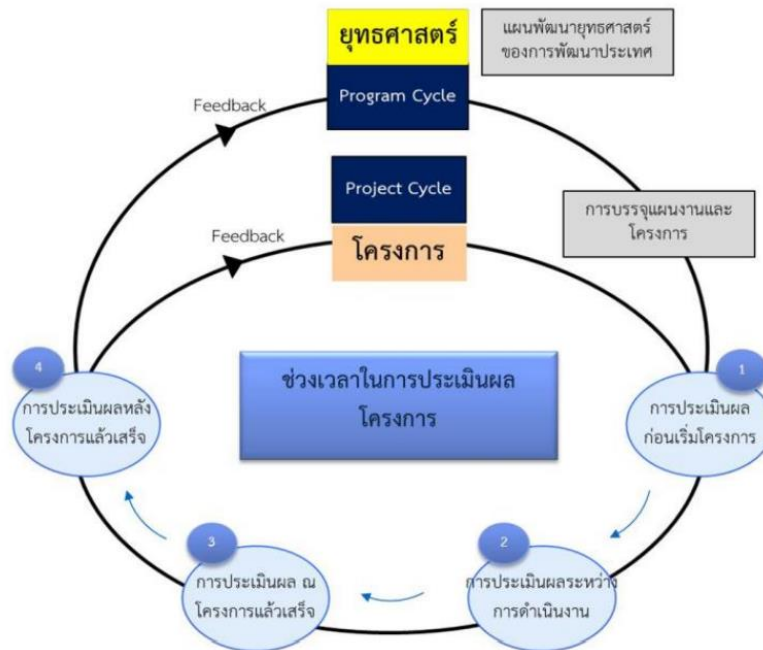
ที่ปรึกษาได้รวบรวมและทบทวนถึงแนวคิด ทฤษฎี การติดตามและประเมินผลระดับโครงการและแผนงาน เพื่อนำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดและเครื่องมือในการประเมินผลโครงการหรือแผนงานถึงความสำเร็จและการวัดผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินโครงการ

2.1.1.1 วงจรการประเมินผลโครงการ (Project Evaluation Cycle)

เมื่อได้ดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ตามที่กำหนดไว้แล้วนั้น จะต้องมีการติดตามและประเมินผล การดำเนินโครงการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และสามารถปรับปรุง กระบวนการต่างๆ ระหว่างดำเนินโครงการได้ก่อนจบโครงการ โดยวงจรการประเมินผลโครงการ (Project Evaluation Cycle) แบ่งออกเป็น 4 ช่วง ได้แก่

- 1) **การประเมินผลก่อนเริ่มโครงการ (Ex-Ante Evaluation)** เป็นการประเมินความเป็นไปได้ ในการจัดเตรียมแผนงาน/โครงการ โดยประเมินต้นทุน-ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ Cost- Benefit (Analysis) เพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมในการอนุมัติโครงการ
- 2) **การประเมินผลระหว่างดำเนินงาน (Mid-Term Evaluation)** เป็นการติดตามและประเมิน ความก้าวหน้าของโครงการในระหว่างที่กำลังดำเนินงานเพื่อศึกษาปัญหา/อุปสรรคที่พบ ในการดำเนินงานภายในและภายนอก ที่จะส่งผลต่อการดำเนินโครงการเพื่อพิจารณาหา แนวทางแก้ไข ซึ่งเป็นการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการดำเนินโครงการ
- 3) **การประเมินผลเมื่อโครงการแล้วเสร็จ (Terminal Evaluation)** เป็นการประเมินผลว่าเมื่อได้ ดำเนินโครงการจนสิ้นสุดแล้วได้รับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่
- 4) **การประเมินผลหลังโครงการแล้วเสร็จ (Ex-Post Evaluation)** เป็นการประเมินโครงการ หลังจากที โครงการแล้วเสร็จ 2 - 5 ปี เพื่อประเมินความสอดคล้อง ผลกระทบ และความยั่งยืน ของโครงการเพื่อใช้เสนอแนะและพัฒนาโครงการในอนาคต

รูปที่ 2.1 วงจรการประเมินผลโครงการ

ที่มา: คู่มือแนวทางการติดตามและประเมินผลโครงการเงินกู้ สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ

จากแผนภาพข้างต้น พบว่า นอกจากการประเมินใน 4 ช่วงของระดับโครงการแล้ว ยังต้องคำนึงถึงความเชื่อมโยงหรือสอดคล้องไปถึงระดับยุทธศาสตร์ (Program Cycle) ทั้งระดับประเทศและระดับหน่วยงาน เพื่อนำมาสู่การวางแผนและปรับปรุงยุทธศาสตร์และโครงการในครั้งต่อไปให้สอดคล้องและบรรลุเป้าหมายตามระดับแผนต่างๆ ต่อไป

2.1.1.2 หลักเกณฑ์การประเมินของ OECD (Evaluation OECD Criteria)

หลักเกณฑ์การประเมินที่ถูกใช้อย่างแพร่หลายถูกวางหลักโดยคณะกรรมการความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนา¹ (The Development Assistance Committee: DAC) ขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development: OECD) เริ่มต้นตั้งแต่ปี 1991 โดยได้วางหลักเกณฑ์การประเมินประกอบด้วย 5 หลักเกณฑ์ ได้แก่ Relevance, Effectiveness, Efficiency, Impact และ Sustainability เรียกสั้นๆ ว่า “OECD-DAC 5 criteria” หลักเกณฑ์ทั้ง 5 ประการถูกใช้ในโครงการพัฒนาระหว่างประเทศ โครงการและนโยบายเพื่อเป้าหมายด้านมนุษยชน และเป็นเกณฑ์สำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะต่างๆ (OECD, 2019) และในปี 2019 ได้มีการปรับปรุงนิยามจากเดิม โดยเพิ่มเกณฑ์ความเกี่ยวพัน (Coherence) เข้ามา อย่างไรก็ตามเกณฑ์ใหม่ดังกล่าวยังไม่มีการกำหนดวิธีการวัดที่ชัดเจน จึงยังคงเกณฑ์การประเมิน 5 ด้าน ได้แก่²

¹ คำแปลตามกรมความร่วมมือระหว่างประเทศ (Thailand International Cooperation Agency: TICA) กระทรวงการต่างประเทศ (กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ, 2556)

² อ้างอิงจากสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (มูลนิธิ สวค.) ภายใต้โครงการจ้างที่ปรึกษาเพื่อศึกษาแนวทางการติดตามและการประเมินผลโครงการของรัฐวิสาหกิจและสถาบันการเงินภาครัฐที่มีลักษณะเฉพาะกิจเพื่อบรรเทาผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม, 2562

- 1) **เกณฑ์ความสอดคล้อง (Relevance)** “เหมาะสมสอดคล้องกับแผน และความต้องการของประเทศ และครอบคลุมตรงกลุ่มเป้าหมาย” ซึ่งมุ่งเน้นประเด็นใน 2 มิติ คือ มิติความสอดคล้องเหมาะสมกับนโยบายหรือแผนระดับต่างๆ ที่กำหนด และสถานการณ์ที่จะดำเนินโครงการ และมิติความสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย โดยแยกออกเป็นเรื่องความครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายว่ากลุ่มเป้าหมายทั้งหมดได้รับการสนับสนุนจากโครงการเท่าใด และความตรงกลุ่มเป้าหมาย ว่ากลุ่มที่เข้าร่วมโครงการเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการสนับสนุนของโครงการหรือไม่อย่างไร มากน้อยเพียงใด
- 2) **เกณฑ์ประสิทธิผล (Effectiveness)** “ได้ผลผลิต ผลลัพธ์ตรงตามวัตถุประสงค์ (Objective) ของโครงการ” เกณฑ์ประสิทธิผล หมายถึง โครงการได้ผลผลิต ผลลัพธ์ตรงตามวัตถุประสงค์ (Objective) ของโครงการแล้วหรือไม่
- 3) **เกณฑ์ประสิทธิภาพ (Efficiency)** “การใช้ปัจจัยต่างๆ ในการดำเนินโครงการ เช่น งบประมาณ ระยะเวลา มีความคุ้มค่าเหมาะสมหรือไม่” เกณฑ์ประสิทธิภาพ หมายถึง โครงการได้ใช้ งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพคุ้มค่าหรือไม่ โดยความคุ้มค่าหมายถึง ผลผลิต/ผลลัพธ์ของโครงการต่อปัจจัยนำเข้าโครงการมีการดำเนินการไปอย่างคุ้มค่า ซึ่งความคุ้มค่าสามารถเทียบกับแผนได้ว่าที่ดำเนินการไปนั้นดีกว่า/คุ้มค่ากว่าแผนหรือไม่ โดยปัจจัยนำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ งบประมาณและระยะเวลา ทั้งนี้แม้ว่าในเกณฑ์ประสิทธิภาพของ OECD-DAC จะพิจารณาถึงผลลัพธ์ด้วย แต่ในทางปฏิบัติอาจมีความยากลำบากในการแปลงความสำเร็จด้านผลลัพธ์ ออกเป็นเชิงปริมาณสำหรับบางกรณี จึงเน้นการประเมินผลผลิตเท่านั้นในการวัดประสิทธิภาพ
- 4) **เกณฑ์ผลกระทบ (Impact)** “ผลเกี่ยวเนื่องหรือต่อเนื่องจากประสิทธิผล ทั้งในแง่ของกลุ่มผู้ได้รับผล ไม่จำกัดแค่กลุ่มเป้าหมาย และระยะเวลาของผลที่ยาวกว่าประสิทธิผล โดยจำแนกออกเป็น 3 มิติ คือ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม” เกณฑ์ผลกระทบเป็นเกณฑ์ที่ในอดีตมีความสับสนกับเกณฑ์ประสิทธิผลโดยเฉพาะจากผลลัพธ์ อย่างไรก็ตามจากนิยามใหม่ตีความได้ว่า เกณฑ์นี้หมายถึงผลเกี่ยวเนื่อง/ต่อเนื่องจากประสิทธิผล นั่นคือพิจารณาถึงผู้เกี่ยวข้องของกลุ่มเป้าหมาย และผลที่เกิดขึ้นเป็นลูกโซ่จากโครงการ ใน 3 มิติ คือ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
- 5) **เกณฑ์ความยั่งยืน (Sustainability)** “ผลประโยชน์จากโครงการมีความยั่งยืน” ความยั่งยืนตามนิยามของ OECD-DAC อาจมีความแตกต่างกับนิยามในโครงการพัฒนา กล่าวคือ เกณฑ์ความยั่งยืนในนิยามของ OECD-DAC หมายถึง กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการเกิดความยั่งยืนแม้ไม่มีการดำเนินโครงการอีกในอนาคต กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ กลุ่มเป้าหมายได้รับการช่วยเหลือจนสามารถเพิ่มศักยภาพหลุดพ้นจากวงจรปัญหาที่เป็นอยู่ได้แล้ว จนไม่ต้องพึ่งพาความช่วยเหลือ “ซ้ำซาก” จากโครงการ

โดยมีการนิยามต่างจากโครงการพัฒนาที่พิจารณาว่าโครงการจะยั่งยืนสามารถดำเนินการซ้ำอีกได้หรือไม่ ซึ่งอาจเหมาะสมกับโครงการพัฒนา อาทิ การก่อสร้าง แต่โครงการเฉพาะกิจ อาทิ การให้เงินช่วยเหลือ อาจไม่เหมาะสมที่จะบอกว่าการที่ต้องให้เงินช่วยเหลืออยู่อย่างซ้ำซากกับกลุ่มเป้าหมาย นั้นเป็นความยั่งยืน

นอกจากนี้ วงจรการประเมินผลโครงการ (Project Evaluation Cycle) สามารถเชื่อมโยงกับหลักเกณฑ์การประเมินของ OECD (Evaluation OECD Criteria) 5 เกณฑ์ได้ เพื่อให้ทราบถึงเกณฑ์ใดควรประเมินในช่วงใดของการดำเนินโครงการ

ตารางที่ 2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างช่วงวงจรการประเมินผลโครงการกับเกณฑ์การประเมินผลโครงการของ OECD

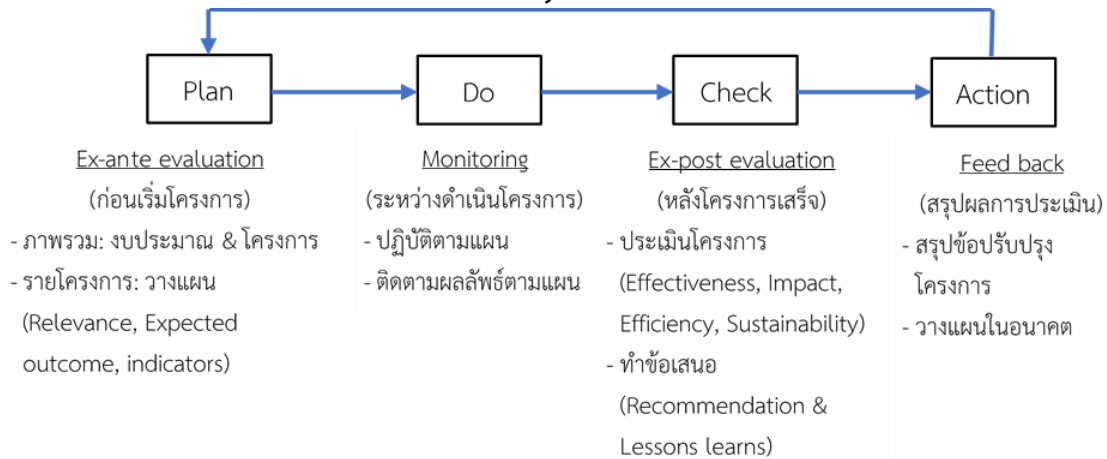
เกณฑ์ OECD	ช่วงวงจรการประเมิน (Project Evaluation Cycle)			
	ก่อนเริ่มโครงการ (Ex-Ante Evaluation)	ระหว่างดำเนินโครงการ (Mid-Term Evaluation)	โครงการแล้วเสร็จ (Terminal Evaluation)	หลังโครงการแล้วเสร็จ (Ex-Post Evaluation)
ความสอดคล้อง	✓	✓	✓	✓
ประสิทธิผล	✓	✓	✓	✓
ประสิทธิภาพ	✓	✓	✓	✓
ผลกระทบ	✓	-	✓	✓
ความยั่งยืน	✓	-	✓	✓

ที่มา: คู่มือแนวทางการติดตามและประเมินผลโครงการเงินกู้ สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ

2.1.1.3 วงจรการควบคุมคุณภาพ (PDCA Cycle)

วงจรการควบคุมคุณภาพด้วย PDCA เป็นแนวทางการบริหารที่ใช้อย่างแพร่หลาย องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศแห่งญี่ปุ่น (Japan International Cooperation Agency; JICA) เริ่มนำแนวทางนี้มาบริหารงานโครงการและการประเมินตั้งแต่ปี 2010 วงจรการควบคุมคุณภาพด้วย PDCA เป็นการบริหารที่มุ่งการปรับปรุงกิจกรรมต่างๆ ของโครงการแบบต่อเนื่อง ประกอบด้วย 4³ ขั้นตอน ได้แก่ Plan (การวางแผน) Do (การปฏิบัติ) Check (การตรวจสอบ) และ Act (การปรับปรุงการดำเนินการอย่างเหมาะสม หรือการจัดทำมาตรฐานใหม่) และ JICA ได้ผนวกเข้ากับ OECD-DAC 5 criteria ดังแผนภาพดังนี้

รูปที่ 2.2 การบริหารของ JICA ด้วยหลัก PDCA cycle และ 5 OECD-DAC criteria

ที่มา: สถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (มูลนิธิ สวค.) ภายใต้โครงการจ้างที่ปรึกษาเพื่อศึกษาแนวทางการติดตามและการประเมินผลโครงการของรัฐวิสาหกิจและสถาบันการเงินภาครัฐที่มีลักษณะเฉพาะกิจเพื่อบรรเทาผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม (2562)

³ คำถอดความภาษาไทยของ PDCA มีหลากหลาย มูลนิธิ สวค. ใช้คำถอดความตามแนวทางบทความที่ปรากฏในสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (สุราสีนิ โพรจินทร์, 2015)

2.1.1.4 การประเมินผลรูปแบบ CIPP Model

หนึ่งในเครื่องมือการประเมินโครงการ (Evaluation Project) ที่ได้รับความนิยมนำมาใช้ คือ CIPP Model ซึ่งพัฒนาโดย Denial Stufflebeam เมื่อปี ค.ศ. 1971 และปรับปรุงอีกครั้งในปี ค.ศ. 2007 ส่วนใหญ่นำมาประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการหรือประเมินสรุปรวม โดยแบ่งมิติการประเมินออกเป็น 4 มิติ โดยมีรายละเอียดดังนี้⁴

รูปที่ 2.3 องค์ประกอบหลักของรูปแบบการประเมิน CIPP และความสัมพันธ์กับโครงการ

ที่มา: Stafflebeam and Shinkfield, 2007

- 1) การประเมินบริบท (Context Evaluation: C) เป็นการประเมินถึงความจำเป็น (Need) ปัญหา (Problem) คุณสมบัติที่มีค่า (Assets) และโอกาส (Opportunities) ที่จะเกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขแวดล้อมหนึ่งที่กำหนด ซึ่งสามารถประเมินได้ทั้งก่อน ระหว่าง และสิ้นสุดโครงการ โดยมีวัตถุประสงค์ของการประเมินบริบท ได้แก่
 - 1.1 กำหนดขอบเขตและบรรยายเกี่ยวกับความตั้งใจให้บริการ
 - 1.2 จำแนกผู้รับผลประโยชน์ที่ตั้งใจให้บริการ (กลุ่มเป้าหมาย) และประเมินความต้องการจำเป็นของกลุ่มบุคคลดังกล่าว
 - 1.3 จำแนกปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เป็นบ่อเกิดของความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้รับประโยชน์หรือกลุ่มเป้าหมายนั้น
 - 1.4 จำแนกความเกี่ยวข้องระหว่างคุณสมบัติที่มีค่าและโอกาสการได้รับทุนอุดหนุนที่สามารถนำไปใช้กำหนดเป้าหมายความต้องการจำเป็นนั้น
 - 1.5 จัดเตรียมข้อมูลพื้นฐานสำหรับการกำหนดเป้าหมายมุ่งการปรับปรุง

⁴ อ้างอิงจากบทความรูปแบบการประเมิน CIPP และ CIPPIEST มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนและถูกต้องในการใช้ CIPP and CIPPIEST Evaluation Models: Mistaken and Precise Concepts of Applications ของรัตนะ บัวสนธ์ (2556)

- 1.6 ประเมินความชัดเจนและความเหมาะสมเป็นไปได้อ้างอิงเป้าหมายมุ่งการปรับปรุง
- 1.7 จัดเตรียมข้อมูลพื้นฐานสำหรับตัดสินผลลัพธ์ของเป้าหมายมุ่งการปรับปรุงหรือความพยายามในการให้บริการ
- 2) **การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation: I)** เป็นการพิจารณาปัจจัยนำเข้าหรือทรัพยากรที่จะทำให้โครงการบรรลุเป้าหมาย เช่น งบประมาณ บุคลากร เวลา เทคโนโลยี เป็นต้น ซึ่งการประเมินปัจจัยนำเข้าสามารถประเมินก่อน ระหว่าง และหลังโครงการเสร็จสิ้น ซึ่งจะสามารถบ่งบอกได้ถึงความสำเร็จ ความล้มเหลว หรือประสิทธิผลของความพยายามเปลี่ยนแปลงหรือการแทรกแซง และให้ทราบถึงแนวทางหรือการดำเนินโครงการที่เลือกดำเนินการ
- 3) **การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation: P)** เป็นการตรวจสอบการนำแผนงานหรือโครงการนำไปใช้ วัตถุประสงค์หลักของการประเมินกระบวนการ คือ การให้ข้อมูลย้อนกลับไปถึงผู้จัดการและผู้ปฏิบัติงานของโครงการ ว่ากิจกรรมการดำเนินงานไปตามแผนงานที่กำหนดไว้หรือไม่ การใช้ปัจจัยนำเข้าหรือทรัพยากรมีประสิทธิภาพเป็นอย่างไร พร้อมทั้งสามารถนำมาเป็นข้อเสนอแนะต่อผู้ปฏิบัติงานได้ โดยสามารถประเมินระหว่างดำเนินการและหลังสิ้นสุดโครงการได้
- 4) **การประเมินผลผลิต (Product Evaluation: P)** เป็นการพิจารณาถึงผลผลิตที่เกิดขึ้นกับวัตถุประสงค์ของโครงการว่าตอบสนองบรรลุความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้รับประโยชน์หรือไม่ และสามารถประเมินถึงผลลัพธ์ (Outcomes) ทั้งที่เป็นตามแผนและนอกแผนได้ รวมไปถึงผลลัพธ์ระยะยาว โดยสามารถนำเสนอผลรายงานทั้งด้านผลผลิตและผลสัมฤทธิ์สรุปรวมทั้งหมดของโครงการได้

2.1.1.5 ห่วงโซ่ผลสัมฤทธิ์ (Results chain)

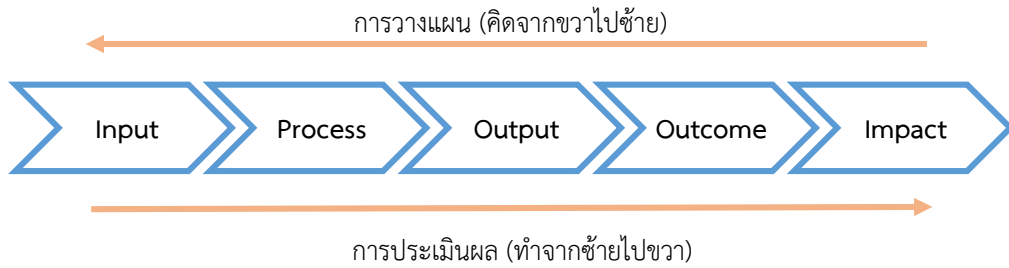
ห่วงโซ่ผลสัมฤทธิ์ (Results chain) เป็นแนวคิดการวางแผนและการติดตามในรูปแบบที่เป็นกระบวนการเชิงเส้นตรง (a linear process)

แนวคิดห่วงโซ่ผลสัมฤทธิ์เป็นแนวคิดสำหรับการวางแผนที่ใช้กันเป็นมาตรฐานประกอบด้วย สิ่งป้อนเข้า (Input) กระบวนการ (Process)⁵ ผลผลิต (Output) ผลลัพธ์ (Outcome) และผลกระทบ (Impact) การวางแผนจะลำดับจากขวาไปซ้าย แต่การประเมินจะดำเนินการจากซ้ายไปขวา

- สิ่งป้อนเข้า (Input) หมายถึง สิ่งที่ต้องใช้ในการดำเนินโครงการ
- กระบวนการ (Process) หมายถึง สิ่งที่ต้องทำเพื่อให้เกิดผลผลิต
- ผลผลิต (Output) หมายถึง สิ่งที่ต้องมีเพื่อให้เกิดผลลัพธ์
- ผลลัพธ์ (Outcome) หมายถึง ใครคือผู้รับผลประโยชน์และผลประโยชน์คืออะไร
- ผลกระทบ (Impact) หมายถึง ผลที่ตามมาจากผลลัพธ์

⁵ United Nations (2017) ใช้คำว่า Input – Activities – Outputs – Outcomes – Objectives

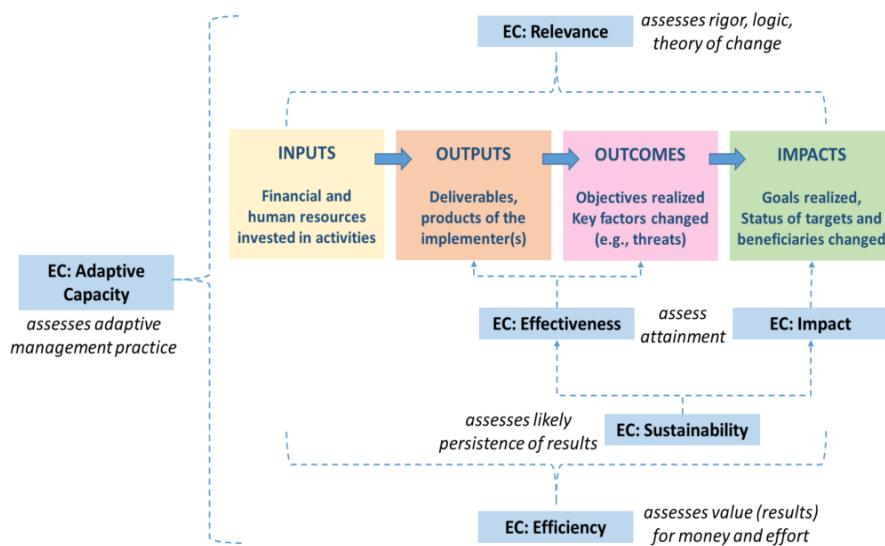
รูปที่ 2.4 แนวคิดห่วงโซ่ผลสัมฤทธิ์

ที่มา: ประยุกต์จากเอกสารประกอบคำบรรยาย “ความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์สู่งบประมาณ” วิสูตร ประชาธรรมรัช (2563)

แนวคิดห่วงโซ่ผลสัมฤทธิ์สามารถปรับเข้ากับการประเมินตามแนวทางหลัก OECD-DAC 5 หลักเกณฑ์ ได้ดังแสดงในงานของ O’Neill (2017) อย่างไรก็ตามงานชิ้นนี้ไม่ได้มีส่วนของกระบวนการ (Process) ดังแผนภาพต่อไปนี้

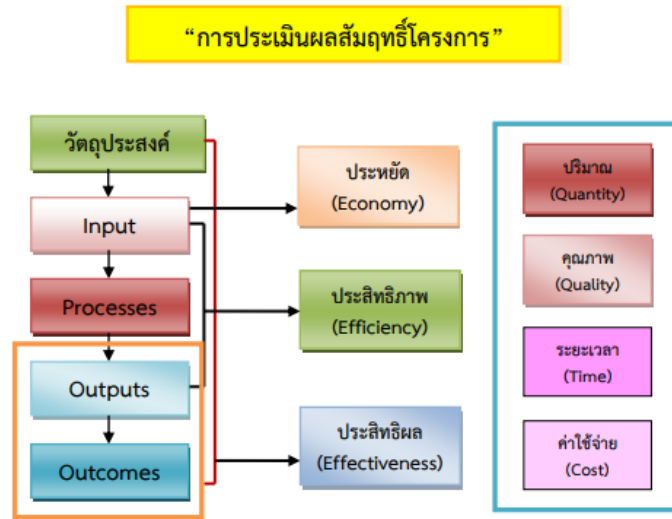
รูปที่ 2.5 การผนวกหลัก OECD-DAC 5 หลักเกณฑ์เข้ากับห่วงโซ่ผลสัมฤทธิ์ (Results chain) และแบบจำลอง CIPP

ที่มา: O’Neill (2017)

นอกจากนี้ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้นำเสนอถึงการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการ ควรพิจารณาถึงความคุ้มค่า ได้แก่ การประหยัด (Economy) ประสิทธิภาพ (Efficiency) และประสิทธิผล (Effitiveness) ซึ่งการประหยัดสามารถวัดได้จากการคำนวณผลผลิตต่อหน่วยมีความคุ้มค่าต้นทุนหรือมีการใช้ทรัพยากรต่ำกว่าที่กำหนดหรือไม่ แต่ยังคงได้ผลผลิตตามเป้าหมาย

รูปที่ 2.6 การประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการ

ที่มา: สรุปสาระสำคัญของความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ (COP) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 เรื่อง "การประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการ". สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.1.1.6 การประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation)

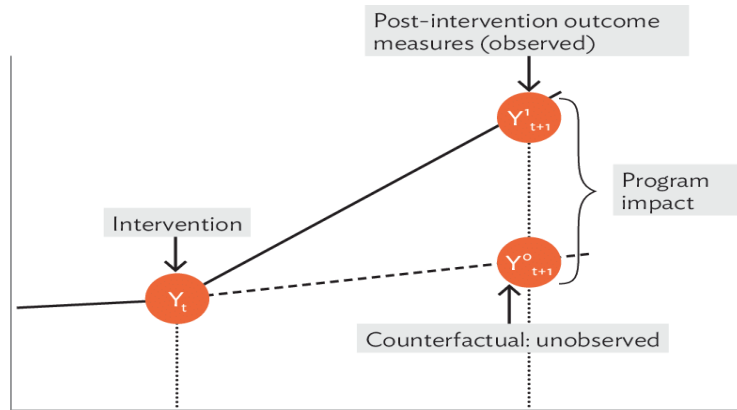
ในการประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) (White & Raitzer, 2017) กล่าวว่า ต้องวัดจากการดำเนินงาน หรือ Treatment Effects ของโครงการนั้นเท่านั้น ไม่นับรวมผลกระทบจากองค์ประกอบอื่นๆ เช่น สภาพเศรษฐกิจโดยรวม หรือ ภาวะเศรษฐกิจโลก โดยอาจวัดได้หลายมิติ เช่น ของรายได้ ผลผลิตภาพ ความยากจน และสุขภาพ ทั้งนี้ในการประเมินผลกระทบ คือ ผลที่เกิดจากการดำเนินโครงการนั้น (White & Raitzer, 2017) เสนอแนะให้ใช้เพียง 2 วิธี คือ counterfactual analysis กับ Cross-sectional comparison เท่านั้น และไม่ยอมรับวิธีที่เรียกว่า Reflexive Comparison คือ การดูผลลัพธ์หลังการดำเนินโครงการเปรียบเทียบกับก่อนดำเนินโครงการโดยมิได้ตัดปัจจัยอื่นๆ เพราะผลดังกล่าวอาจไม่ได้เกิดขึ้นจากโครงการเพียงอย่างเดียวก็ได้ โดยวิธีทั้ง 3 มีรูปแบบ และวิธีดำเนินการ ดังนี้

1) Counterfactual Analysis vs Reflexive Comparison

เป็นวิธีที่ได้รับการยอมรับทางวิชาการ โดยการประเมินต้องอยู่บนฐานส่วนเพิ่มจาก Counterfactual แสดงแนวคิดการประเมินผลกระทบ ถ้าสมมติว่าจะเริ่มต้นของการแทรกแซงโดยการเริ่มโครงการเกิดขึ้น ณ เวลา t และมีจุดเริ่มต้นของระดับการพัฒนาเท่ากับ Y_t และถ้าไม่มีการแทรกแซงโดยโครงการหรือปล่อยให้ระดับการพัฒนาเป็นไปจะได้ผลลัพธ์เท่ากับ Y^0_{t+1} เมื่อมีการแทรกแซงโดยโครงการจะทำให้ผลลัพธ์กลายเป็น Y^1_{t+1} ดังนั้น การประเมินผลกระทบจึงเท่ากับผลต่างระหว่างระดับการพัฒนาเมื่อมีโครงการ (Y^1_{t+1}) และระดับการพัฒนาเมื่อเวลาสิ้นสุดและไม่มีโครงการ (Y^0_{t+1}) (White & Raitzer, 2017) ดังแสดงด้วยสมการต่อไปนี้

$$\text{Impact} = Y^1_{t+1} - Y^0_{t+1} \quad (\text{แนวคิดการประเมินที่ถูกต้อง})$$

รูปที่ 2.7 แนวคิดการประเมินผลกระทบ

ที่มา: เอกสารประกอบคำสอนวิชา “การวิเคราะห์ความเป็นไปได้และประเมินโครงการ (Project feasibility and Evaluation)” วรรณสินธ์ สัตยานุวัตร์ (2563) คัดลอกจาก White & Raitzer (2017) หน้า 31

จุดที่ต้องพึงระวังเป็นอย่างยิ่ง คือ Reflexive Comparison หมายถึง การประเมินผลกระทบทั่วไปจะคิดจากผลต่างระหว่าง Y^1_{t+1} และ Y_t ซึ่งไม่ถูกต้องเพราะการเปลี่ยนแปลงของระดับการพัฒนาอาจเกิดจากปัจจัยอื่นด้วยเช่นกัน มิใช่เกิดจากการแทรกแซงโดยโครงการเพียงอย่างเดียว อนึ่งการประเมินผลกระทบที่ไม่รอบคอบจะติดกับดักการเปรียบเทียบด้วยแนวคิดนี้

2) Cross-sectional comparison

การประเมินวิธีนี้คือการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มคนต่างๆ กล่าวคือ เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มคนที่ได้รับโครงการและกลุ่มคนที่ไม่ได้รับโครงการที่มีลักษณะคล้ายกัน

ตารางที่ 2.2 ตัวอย่างการพิจารณาการควบคุมกลุ่มตัวอย่างเพื่อการเปรียบเทียบผลกระทบ

ตัวอย่างการควบคุมกลุ่มตัวอย่างเพื่อการเปรียบเทียบ				p-value	การกำหนดกลุ่มตัวอย่างเพื่อการเปรียบเทียบตามแนวคิด Cross-sectional comparison เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญสำหรับการประเมินผลกระทบเพื่อให้ได้ผลที่แท้จริงมากที่สุด ตามตัวอย่างเป็นการศึกษาในประเทศปากีสถาน
ปัจจัยเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่าง	Treatment	Control			
ขนาดครอบครัว	8.4	8.5	0.8		
การรู้หนังสือของแม่	33%	31%	0.6		
การรู้หนังสือของพ่อ	64%	55%	0.6		
พูดภาษา Urdu ที่บ้าน	96%	96%	0.9		
มีเครื่องรับวิทยุ	14%	13%	1.0		
มีเครื่องทีวี	91%	92%	0.9		
มีตู้เย็น	56%	56%	1.0		

ที่มา: White & Raitzer (2017) อ้างถึง Bowen, et al. (2013)

ทั้งนี้ การประเมินผลกระทบควรใช้แนวคิด Counterfactual Analysis เป็นหลัก หากไม่สามารถเก็บข้อมูลได้ แนวคิด Cross-sectional comparison เป็นแนวคิดทางเลือก จุดที่ต้องระวังเป็นอย่างยิ่ง คือ การประเมินด้วยแนวคิด Reflexive Comparison เป็นแนวคิดที่ไม่ถูกต้อง

ตารางที่ 2.3 การประเมินผลกระทบ: แนวคิดที่ถูกต้องและไม่ถูกต้อง

แนวคิดการประเมินผลกระทบที่ถูกต้อง	แนวคิดการประเมินที่ไม่ถูกต้อง
<ul style="list-style-type: none"> Counterfactual Analysis (Impact = $Y^1_{t+1} - Y^0_{t+1}$) Cross-sectional comparison (Impact = $\sum(x_p - x_0)$) 	Reflexive Comparison (Impact = $Y^1_{t+1} - Y_t$)

ที่มา: เอกสารประกอบคำสอนวิชา “การวิเคราะห์ความเป็นไปได้และประเมินโครงการ (Project feasibility and Evaluation)” วรรณสินธ์ สัตยานุวัตร (2563) อ้างอิง (Gertler, Martinez, Premand, Rawlings, และ Vermeersch, 2016) และ (White และ Raitzer, 2017)

2.1.2 แนวคิดในการประเมินผลกระทบด้านเศรษฐกิจ

สำหรับแนวคิดในการประเมินผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ได้ทำการทบทวนเครื่องมือในการประเมินผลที่นิยมใช้ 5 วิธี คือ แบบสอบถาม ผลเชิงประจักษ์ เศรษฐมิติ ตารางปัจจัยนำเข้า-ผลผลิต ตาราง SAM และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ดังนี้

2.1.2.1 แบบสอบถาม

แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหนึ่งที่นิยมใช้ค่อนข้างมากในการประเมินผลโครงการต่างๆ ทั้งในไทย และต่างประเทศ เพราะสามารถตอบใจหทัยได้หลากหลาย อย่างไรก็ตาม แบบสอบถามมีจุดด้อยสำคัญ 2 ประการ กล่าวคือ ปัญหาด้านความน่าเชื่อถือ กล่าวคือ แบบสอบถามเป็นการกระจายสุ่มถามความคิดเห็นจึงมีข้อคำถามมากมายเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของการเก็บแบบสอบถามแต่ละครั้ง เช่น ปัญหาด้านการกระจายตัวของกลุ่ม ปริมาณที่สอบถามกับประชากรทั้งหมดเหมาะสมแล้วหรือไม่ ลักษณะการถามที่ซ้ำๆ ออกต้องค้ความรู้ของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม ฯลฯ โดย ในงานของ Lee (2018) ได้ตั้งข้อสงสัยถึงความเหมาะสมในการใช้แบบสอบถามในการประเมินผลโครงการต่างๆ ของ หน่วยงาน KOICA ในเกาหลีใต้ โดย Lee (2018) พบว่าการประเมินด้วยแบบสอบถามส่งผลให้โครงการที่ให้ผลผลิต ผลลัพธ์ดี โดยเฉพาะเมื่อเทียบกับต้นทุนในบางครั้งกลับมีคะแนนเท่ากับ หรือต่ำกว่า โครงการที่ให้ผลผลิต ผลลัพธ์ต่ำ

นอกจากนั้น แบบสอบถามเป็นวิธีการที่มี ต้นทุนค่อนข้างสูง เพื่อให้ปริมาณแบบสอบถามมีความเหมาะสม และกระจายตัวดี ผู้เก็บแบบสอบถามจึงต้องเก็บแบบสอบถามในปริมาณมาก เมื่อรวมกับความต้องการในการตอบคำถามที่หลากหลายทำให้แบบสอบถาม 1 ชุดมีจำนวนคำถามมาก ส่งผลให้ผู้จัดเก็บต้องใช้เวลา และบุคลากรในการจัดเก็บมากตามไปด้วย นอกจากนี้แบบสอบถามที่มีชุดจำนวนคำถามมากยังส่งผลต่อความถูกต้องในการตอบคำถามของผู้ตอบแบบสอบถามด้วย

2.1.2.2 ผลเชิงประจักษ์

การใช้ผลเชิงประจักษ์ คือ การใช้ผลที่เกิดขึ้นหลังโครงการมาอ้างอิงในการประเมิน เช่น ใช้จ่ายได้ของผู้เข้าโครงการเปรียบเทียบกับก่อนและหลังเข้าโครงการ มาใช้ในการวัดผลกระทบของโครงการ เป็นต้น วิธีนี้แม้จะไม่ยุ่งยาก และมีความชัดเจน แต่มีจุดบกพร่องสำคัญในแง่ของความถูกต้องทางวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

การอ้างผลเกินความจริง (Over Claimed) เนื่องจากผลเชิงประจักษ์ที่เกิดขึ้นนั้นอาจเกิดมาจากเหตุปัจจัยอื่น นอกจากการดำเนินโครงการก็เป็นได้ วิธีนี้เรียกอีกอย่างว่า Reflexive Comparison ซึ่งไม่ได้รับการยอมรับในทางวิชาการ

2.1.2.3 เศรษฐมิติ

วิธีการทางเศรษฐมิติ เป็นวิธีการที่ต้องอาศัยชุดข้อมูลทางสถิติย้อนหลังค่อนข้างมาก วิธีนี้เป็นที่นิยมในการทำรายงานเชิงวิชาการทางเศรษฐศาสตร์ และพบในรายงานที่เน้นการวิเคราะห์ผลกระทบการดำเนินการโครงการเพียงอย่างเดียว ประเด็นเดียว เป็นหลัก เนื่องจากแม้จะเป็นวิธีที่มีจุดเด่น คือ มีความน่าเชื่อถือ เป็นที่ยอมรับสูงในทางวิชาการ สามารถประยุกต์ไปสู่ข้อเสนอแนะต่างๆ สามารถใช้พยากรณ์ผลกระทบในอนาคต และตอบโจทย์ได้อย่างหลากหลายแล้วนั้น เศรษฐมิติกลับมีจุดด้อยที่ไม่นิยมใช้ในการประเมินผลเท่าใดนัก คือ ความยุ่งยากซับซ้อนของวิธีประเมิน กล่าวคือ นอกจากผู้ประเมินจะต้องเก็บรวบรวมข้อมูลทางสถิติย้อนหลังเป็นจำนวนมากแล้ว ผู้ประเมินต้องเข้าใจ มีประสบการณ์และองค์ความรู้ ทั้งในส่วนของลักษณะโครงการ และเศรษฐมิติค่อนข้างสูงด้วย นอกจากนั้นแบบจำลองเศรษฐมิติที่ยังต้องผ่านการทดสอบ (Test) ความเหมาะสมหลายด้านด้วย

2.1.2.4 ตารางปัจจัยนำเข้า-ผลผลิต ตารางบัญชีทางสังคม และแบบจำลองดุลยภาพทั่วไป

ตารางปัจจัยนำเข้า-ผลผลิต (I-O table) ตารางบัญชีทางสังคม (Social Account Matrix: SAM) และแบบจำลองดุลยภาพทั่วไป (Computable General Equilibrium: CGE) เป็นเครื่องมือที่ตอบโจทย์ได้หลากหลายมาก ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม นอกจากนั้นในการทำงาน 1 ครั้ง แบบจำลองดุลยภาพทั่วไปสามารถตอบโจทย์พร้อมกันหลายโจทย์ได้ในครั้งเดียว มีความน่าเชื่อถือทางวิชาการสูง อย่างไรก็ตามในการดำเนินการวิเคราะห์ แบบจำลองดุลยภาพทั่วไปมีความซับซ้อนสูงมาก และยากต่อการดำเนินการ ผู้วิเคราะห์จำเป็นต้องมีความรู้ด้านแบบจำลองดุลยภาพทั่วไปโดยเฉพาะ เนื่องจากในการพัฒนา CGE จะต้องเริ่มจากการทำ I-O table และขยายจาก I-O table เป็น SAM ก่อนจะพัฒนาเพิ่มจาก SAM เป็น CGE

2.1.2.5 การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการ เป็นชื่อเรียกโดยรวมของการวิจัยที่อยู่บนฐานของการปฏิบัติการจริง เครื่องมือในด้านนี้มี อาทิ ปฏิบัติการเชิงเส้น (Linear Programming) ปฏิบัติการเชิงเป้าหมาย (Goal Programming) ทฤษฎีการต่อแถว (Queuing Theory) เป็นต้น อย่างไรก็ตาม Hamdy Taha (2011) จึงได้สรุปขั้นตอนการดำเนินงานไว้ 4 ขั้นตอน คือ

- (1) กำหนดปัญหา
- (2) สร้างแบบจำลอง
- (3) หาคำตอบจากแบบจำลอง
- (4) ตรวจสอบความถูกต้องและนำไปใช้งานจริง

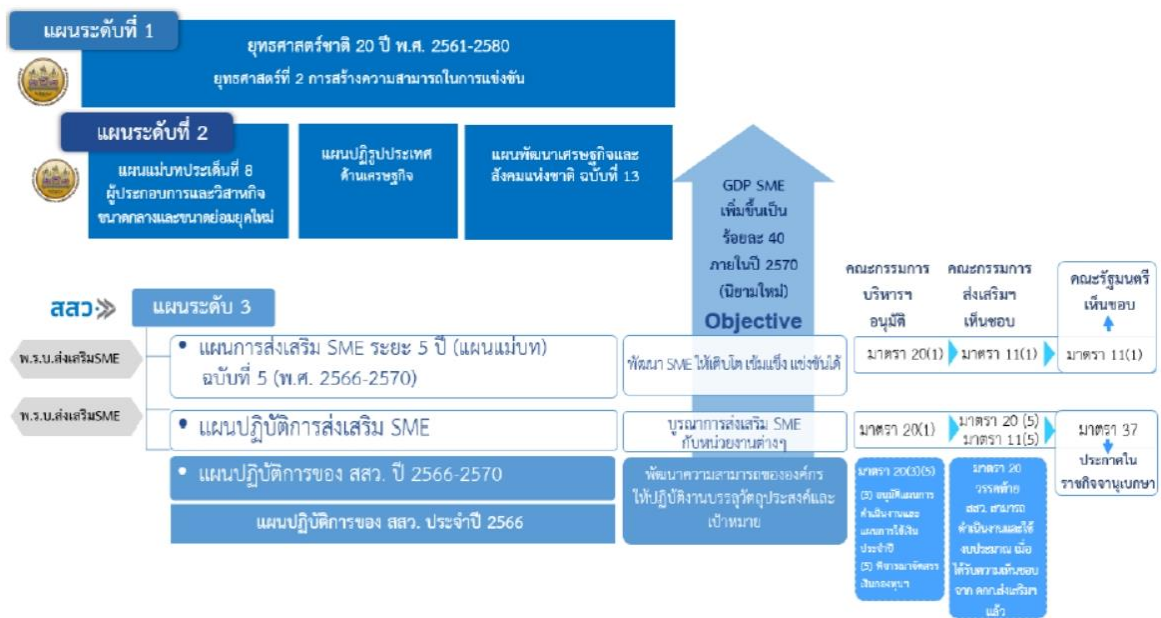
จึงอาจดัดแปลงวิธีนี้ร่วมกับวิธีอื่นในการประเมินได้เช่นกัน

2.2 ทบทวนแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และขอบเขตการดำเนินงานของโครงการฯ ได้ดำเนินการทบทวนแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566-2570) และแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 สามารถสรุปรายละเอียดเบื้องต้น เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการติดตามประเมินผล การกำหนดเครื่องมือที่เหมาะสมต่อไป

2.2.1 แผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566-2570)

รูปที่ 2.8 ความเชื่อมโยงของแผนในระดับต่างๆ

ที่มา: แผนปฏิบัติการของ สสว. ประจำปี 2566

แผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (พ.ศ. 2566-2570) แผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 และแผนงานยุทธศาสตร์การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง แข่งขันได้ประจำปีงบประมาณ 2566 ได้อาศัยหลักการปรัชญาพอเพียง (SEP) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ด้วยการนำโมเดลเศรษฐกิจใหม่ “BCG Model” ซึ่งเป็นนโยบายที่สำคัญในการพัฒนา 3 เศรษฐกิจ คือ เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ที่จะช่วยยกระดับมาตรฐาน และดูแลสิ่งแวดล้อมให้กับผู้ประกอบการ รวมถึงการช่วยเหลืออุปสรรคในการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบ และเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนประเทศไทยอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งได้จัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประจำปีงบประมาณ โดยแผนการส่งเสริม SME ฉบับที่ 5 โดยสรุปรายละเอียดเบื้องต้นดังนี้

1) วิสัยทัศน์และพันธกิจ

วิสัยทัศน์: ไทยมี SME ที่เข้มแข็ง มีศักยภาพ และสามารถแข่งขันได้

พันธกิจ: การพัฒนาระบบนิเวศในการประกอบธุรกิจที่มีคุณภาพลดเงื่อนไขที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ เพื่อให้ SME ไทยเติบโตอย่างต่อเนื่อง

2) เป้าหมายที่สำคัญและตัวชี้วัด (ภาพรวม)

เป้าหมายของแผน: SME มีบทบาททางเศรษฐกิจที่เข้มแข็งมากขึ้นในทุกระดับ สามารถสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจและมีส่วนช่วยลดความเหลื่อมล้ำได้

ตัวชี้วัด: สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมของ SME ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเป็นร้อยละ 40 ในปี 2570

3) แนวทางการดำเนินงานตามประเด็นการส่งเสริม

แนวทางการดำเนินงานไว้ 3 ประเด็นการส่งเสริม ได้แก่

ประเด็นการส่งเสริมที่ 1 สร้างการเติบโตที่ครอบคลุมทุกกลุ่ม (Portfolio Approach/ Segmentation)

การสร้างการเติบโตที่ครอบคลุมมุ่งเน้นการพัฒนาผู้ประกอบการในแต่ละกลุ่มซึ่งมีระดับศักยภาพต่างกัน มีสถานภาพ ปัญหาและความต้องการที่แตกต่างกัน (Portfolio Approach/Segmentation) ได้แก่

- 1) พัฒนาธุรกิจในระยะเริ่มต้นให้เริ่มธุรกิจได้อย่างมั่นคง
- 2) ยกกระดับธุรกิจที่มุ่งเติบโตให้มีศักยภาพในการแข่งขัน
- 3) ยกกระดับการแข่งขันระดับโลก
- 4) ฟื้นฟูธุรกิจที่ประสบปัญหาให้ฟื้นตัว
- 5) ช่วยเหลือธุรกิจยังชีพให้สามารถอยู่รอดได้
- 6) สนับสนุนผู้ประกอบการสูงอายุในการดำเนินธุรกิจ
- 7) ส่งเสริมเกษตรกรสู่การเป็นธุรกิจแบบมืออาชีพ

ประเด็นการส่งเสริมที่ 2 สร้างการเติบโตแบบมุ่งเป้า การสร้างการเติบโตแบบมุ่งเป้าให้ความสำคัญ

กับการพัฒนาการเติบโตทางเศรษฐกิจที่เข้มข้น จึงมีทั้งเรื่องการสนับสนุนการตลาดที่รอบด้านให้กับ SME และการส่งเสริม SME กลุ่มที่มีศักยภาพให้สามารถก้าวขึ้นมาเป็นผู้ขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศได้ ได้แก่

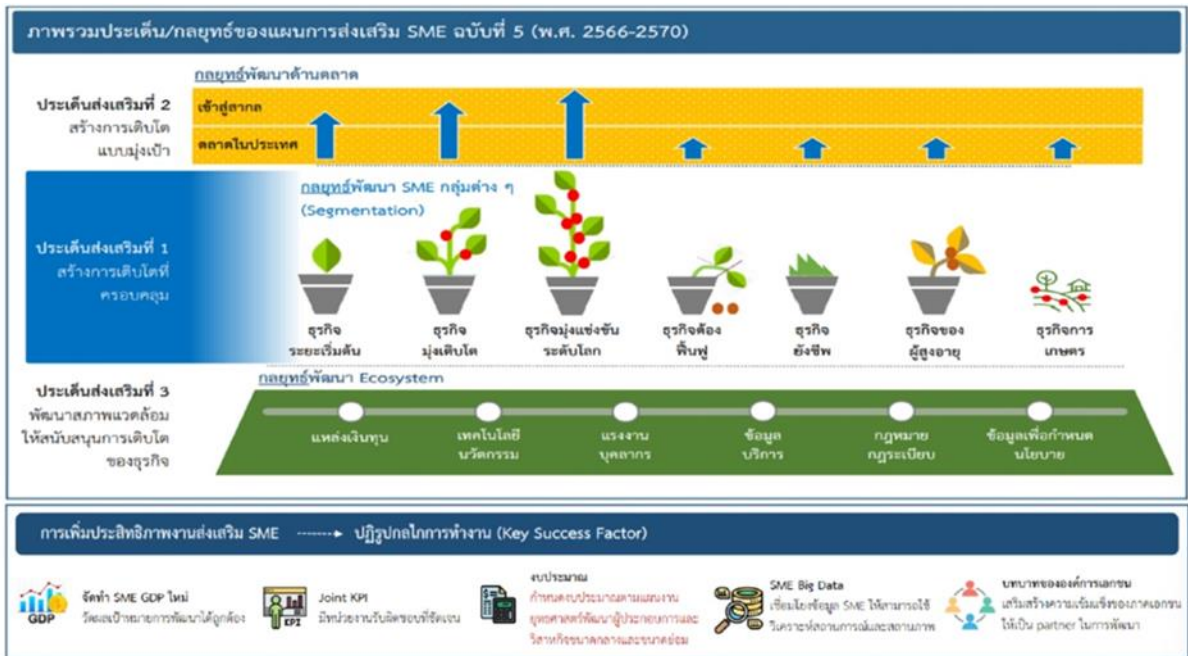
- 1) สร้างส่วนแบ่งตลาดในประเทศให้เพิ่มขึ้น
- 2) ส่งเสริมการเข้าสู่สากล

ประเด็นการส่งเสริมที่ 3 พัฒนาสภาพแวดล้อมให้สนับสนุนการเติบโตของธุรกิจ

การช่วยพัฒนาปัจจัยแวดล้อมในการดำเนินธุรกิจ SME เป็นเรื่องสำคัญที่จะช่วยให้ SME สามารถเริ่มธุรกิจและเติบโตได้เต็มศักยภาพ โดยสภาพแวดล้อมที่สำคัญมีทั้งเรื่องแหล่งเงินทุน แรงงานที่มีทักษะ การเข้าถึงเทคโนโลยีและงานวิจัย การเข้าถึงข้อมูล เข้าถึงบริการต่างๆ ได้อย่างสะดวก การมีกฎหมาย ภาวะเบียดที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจ รวมทั้งการมีโครงสร้างพื้นฐานด้านต่างๆ ที่เพียงพอกับการพัฒนาธุรกิจ ประเด็นการส่งเสริมนี้ได้แก่

- 1) สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุน
- 2) สนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม
- 3) สร้างความพร้อมของแรงงานและบุคลากร
- 4) มีศูนย์กลางในการให้ข้อมูล องค์กรความรู้ และบริการ
- 5) ปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบให้ไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจ
- 6) พัฒนาระบบข้อมูลเพื่อสนับสนุนการกำหนดนโยบาย

รูปที่ 2.9 ความเชื่อมโยงกับตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
ปีงบประมาณ 2566

ที่มา: แผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566-2570)

4) สรุปตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายในปี 2570

ตารางที่ 2.4 สรุปตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายในปี 2570

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมายในปี 2570
ตัวชี้วัดของแผน	
1. สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมของ SME ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ	เป็นร้อยละ 40
ตัวชี้วัดเพื่อบ่งชี้สถานภาพของ SME โดยรวม	
2. สัดส่วนรายได้ของ SME ต่อรายได้รวม	เป็นร้อยละ 25
3. สัดส่วน SME ที่จดทะเบียนนิติบุคคลและทะเบียนพาณิชย์ต่อ SME รวม	เพิ่มขึ้นร้อยละ 20
4. สัดส่วนมูลค่าภาษีมูลค่าเพิ่มของ SME ต่อภาษีมูลค่าเพิ่มรวม	เพิ่มขึ้นร้อยละ 20
5. สัดส่วนหนี้สินต่อทุนเฉลี่ยของ SME	ลดลงร้อยละ 20
6. อัตราการอยู่รอดของ SME รายใหม่ (ระยะเวลาในการอยู่รอด)	เพิ่มขึ้นร้อยละ 20
ตัวชี้วัดเพื่อบ่งชี้การพัฒนา SME ในประเด็นสำคัญ	
7. สัดส่วนมูลค่าการส่งออกสินค้าของ SME	เพิ่มขึ้นร้อยละ 20
8. สัดส่วนมูลค่าการส่งออกบริการของ SME	เพิ่มขึ้นร้อยละ 20
9. จำนวน SME ผู้ส่งออกรายใหม่	เพิ่มขึ้น 10,000 ราย
10. ส่วนแบ่งการตลาดภายในประเทศของ SME	เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 20
11. มูลค่าการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐจาก SME ต่อปี	เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 20
12. สัดส่วนสินเชื่อของ SME ต่อสินเชื่อธุรกิจรวม	เป็นร้อยละ 60
13. มูลค่าการระดมทุนของ SME ในตลาดทุน	เพิ่มขึ้นร้อยละ 12
14. จำนวน SME ที่มีการวิจัยและพัฒนาการพัฒนานวัตกรรม และการจดสิทธิบัตร	เพิ่มขึ้นร้อยละ 20
15. จำนวน SME ที่มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในธุรกิจ	เพิ่มขึ้นร้อยละ 40
16. สัดส่วนมูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของ SME ต่อมูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศ	เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10
17. จำนวน SME ภาคบริการที่มีมูลค่าสูง	เพิ่มขึ้นร้อยละ 20
18. มูลค่าการนำเข้าสินค้าที่ SME ไทยผลิตได้	ลดลงร้อยละ 10
ตัวชี้วัดเพื่อบ่งชี้การปรับปรุงปัจจัยแวดล้อม	
19. จำนวน SME ที่เข้าใช้ระบบ Platform Service ต่างๆ	เพิ่มขึ้นร้อยละ 80
20. จำนวนกฎหมาย กฎระเบียบที่ได้รับการปรับปรุงด้านการกำกับดูแลความเป็นธรรมของการแข่งขันทางการค้าและการเป็นอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ	เพิ่มขึ้นร้อยละ 20
21. ฐานข้อมูลที่มีข้อมูลที่ทันสมัยสถานการณ์และครอบคลุมใช้กำหนดนโยบายได้	วัดเชิงคุณภาพ
22. Joint KPI มีหน่วยงานรับผิดชอบการขับเคลื่อนการส่งเสริม SME ร่วมกัน	วัดเชิงคุณภาพ

ที่มา: แผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566-2670)

2.2.2 แผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566

แผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 ที่จัดทำขึ้นเป็นกรอบแนวทางการดำเนินงาน ตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และตัวชี้วัด ของแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566-2570) ซึ่งสรุปได้ ดังนี้⁶

⁶ อ้างอิงจากราชกิจจานุเบกษา ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2566 เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2565

1) วิสัยทัศน์และพันธกิจ

วิสัยทัศน์: ไทยมี SME ที่เข้มแข็ง มีศักยภาพ และสามารถแข่งขันได้

พันธกิจ: 1) ส่งเสริม SME ทุกกลุ่มให้ครอบคลุมให้เข้มแข็งและเติบโต

2) สร้างโอกาสทางการตลาดเพื่อยกระดับศักยภาพธุรกิจให้มีความสามารถในการแข่งขัน

3) พัฒนาระบบนิเวศให้เอื้อต่อการเติบโตที่ยั่งยืนของธุรกิจ

2) เป้าหมายที่สำคัญและตัวชี้วัด

1) ผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศไทยของ SME ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศทั้งหมด ไม่น้อยกว่าร้อยละ 35.5

2) สัดส่วนรายได้ของ SME (นิติบุคคล) เป็นร้อยละ 19

3) มูลค่าการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) จาก SME ขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10

3) กลยุทธ์ ตัวชี้วัด และเป้าหมาย

กลยุทธ์	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	เป้าหมาย
กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาธุรกิจระยะเริ่มต้นให้เริ่มธุรกิจได้อย่างมั่นคง	<ul style="list-style-type: none"> อัตราการขยายตัวของการก่อตั้งวิสาหกิจเริ่มต้น เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 อัตราการจดทะเบียนนิติบุคคลและทะเบียนพาณิชย์ เพิ่มขึ้นร้อยละ 20 	<p>ประเด็นทางยุทธศาสตร์ ประเทศไทยมีวิสาหกิจเริ่มต้นระดับโลก</p> <p>เป้าหมาย</p> <ol style="list-style-type: none"> ผู้ที่มีแนวคิด Startup เข้าสู่กระบวนการบ่มเพาะธุรกิจ เยาวชน นักเรียน นักศึกษา และผู้ที่ต้องการทำธุรกิจได้รับการพัฒนา ศูนย์บ่มเพาะที่ได้ยกระดับสู่ระดับสากล
กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับธุรกิจที่มุ่งเติบโตให้มีศักยภาพในการแข่งขัน	รายได้ของ SME เพิ่มขึ้นร้อยละ 15	<p>ประเด็นทางยุทธศาสตร์ SME มีการทำธุรกิจที่มีประสิทธิภาพและมีความเป็นมืออาชีพ</p> <p>เป้าหมาย</p> <ol style="list-style-type: none"> ผู้ประกอบการ SME ที่ได้รับการพัฒนาความสามารถในการบริหารธุรกิจ SME ที่ได้รับการพัฒนาสินค้าและบริการให้ตรงกับความต้องการของตลาด SME ที่มีนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการกระบวนการทางธุรกิจ
กลยุทธ์ที่ 3 ยกระดับธุรกิจสู่การแข่งขันระดับโลก	รายได้ของ SME เพิ่มขึ้นร้อยละ 30	<p>ประเด็นทางยุทธศาสตร์ ประเทศไทยมีธุรกิจขนาดกลางและขนาดใหญ่เพิ่มมากขึ้น</p> <p>เป้าหมาย SME สามารถขยายกิจการได้ (Scale up)</p>
กลยุทธ์ที่ 4 ฟื้นฟูธุรกิจที่ประสบปัญหาให้ฟื้นตัว	อัตราส่วนหนี้สินต่อทุนของ SME ลดลงร้อยละ 10	<p>ประเด็นทางยุทธศาสตร์ ธุรกิจรายย่อยมีภาระหนี้สินที่ลดลงเพื่อให้ธุรกิจมีกำไรได้</p> <p>เป้าหมาย SME ที่มีภาระหนี้สูงเข้าสู่กระบวนการในการแก้ไขปัญหาหนี้สิน</p> <p>ประเด็นทางยุทธศาสตร์ ธุรกิจที่ประสบปัญหาจากสถานการณ์โควิดสามารถกลับมาทำธุรกิจได้ใกล้เคียงกับก่อนสถานการณ์</p> <p>เป้าหมาย SME ที่ได้รับการฟื้นฟูธุรกิจให้สามารถกลับมาดำเนินกิจการต่อไปได้</p>

กลยุทธ์	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	เป้าหมาย
กลยุทธ์ที่ 5 ช่วยเหลือธุรกิจยังชีพให้สามารถอยู่รอด	รายได้ของกลุ่มธุรกิจยังชีพ เพิ่มขึ้น ร้อยละ 5	ประเด็นทางยุทธศาสตร์ SME มีความรู้ทักษะที่เพียงพอต่อการหารายได้อย่างต่อเนื่อง เป้าหมาย ผู้ประกอบอาชีพได้รับการพัฒนาทักษะความรู้ที่จำเป็นทางธุรกิจ
กลยุทธ์ที่ 6 สนับสนุนผู้ประกอบการ สูงอายุในการดำเนินธุรกิจ	รายได้ของ SME ผู้สูงอายุ เพิ่มขึ้น ร้อยละ 5	ประเด็นทางยุทธศาสตร์ ผู้สูงอายุมีอาชีพและรายได้เพียงพอในการเลี้ยงดูตัวเอง เป้าหมาย ผู้สูงวัยได้รับการเตรียมความพร้อมในการดำเนินธุรกิจ
กลยุทธ์ที่ 7 ส่งเสริมเกษตรกรสู่การเป็นธุรกิจแบบมืออาชีพ	รายได้ของ SME ธุรกิจเกษตร เพิ่มขึ้นร้อยละ 10	ประเด็นทางยุทธศาสตร์ เกษตรกรสามารถปรับจากเกษตรกรรมดั้งเดิมไปเป็นเกษตรธุรกิจได้ เป้าหมาย 1. เกษตรกรได้รับการพัฒนาความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการประกอบธุรกิจ 2. ผลิตภัณฑ์ได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพและมูลค่า 3. เกษตรกรที่มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาในการดำเนินธุรกิจ
กลยุทธ์ที่ 8 สร้างส่วนแบ่งตลาดในประเทศให้เพิ่มขึ้น	1) ส่วนแบ่งตลาดในประเทศของ SME เพิ่มขึ้นร้อยละ 21 2) สัดส่วนมูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของ SME เพิ่มขึ้น ร้อยละ 20	ประเด็นทางยุทธศาสตร์ SME ขายสินค้าและบริการให้ภาครัฐได้มากขึ้น เป้าหมาย มูลค่าการจัดซื้อจัดจ้างจาก SME ของภาครัฐ ประเด็นทางยุทธศาสตร์ SME เข้าถึงช่องทางการขายที่เป็นที่นิยมของผู้บริโภค เป้าหมาย ผู้ประกอบการ SME มีความรู้ ทักษะด้านการตลาดดิจิทัล
กลยุทธ์ที่ 9 ส่งเสริมการเข้าสู่สากล	1) สัดส่วนมูลค่าการส่งออกของ SME เป็นร้อยละ 13 ของมูลค่าการส่งออกรวม 2) จำนวน SME ส่งออกรายใหม่ เพิ่มขึ้น 1,000 ราย	ประเด็นทางยุทธศาสตร์ SME มีโอกาสในการแสวงหาช่องทางทางการลงทุนในต่างประเทศได้มากขึ้น เป้าหมาย 1. SME เข้าถึง Platform การค้า Online ระหว่างประเทศ 2. ผู้ประกอบการ SME ส่งออกรายใหม่ 3. SME สามารถส่งออกสินค้าและบริการที่มีมูลค่าสูง ประเด็นทางยุทธศาสตร์ SME ได้ใช้สิทธิประโยชน์จากข้อตกลงทางการค้า เป้าหมาย ผู้ประกอบการ SME มีความรู้ ทักษะด้านการตลาดดิจิทัล
กลยุทธ์ที่ 10 สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุน	1) อัตราการขยายตัวของสินเชื่อธุรกิจ SME เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 2) อัตราการขยายตัวของมูลค่าการระดมทุนของ SME ในตลาดทุน เพิ่มขึ้นร้อยละ 10	ประเด็นทางยุทธศาสตร์ SME มีเงินทุนที่เพียงพอต่อการดำเนินธุรกิจและขยายกิจการ เป้าหมาย SME เข้าถึงสินเชื่อในระบบ ประเด็นทางยุทธศาสตร์ SME เข้าถึงแหล่งเงินทุนทางเลือก เป้าหมาย SME เข้าถึงแหล่งเงินทุนทางเลือก
กลยุทธ์ที่ 11 สนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม	จำนวน SME ที่มีการวิจัยและพัฒนา การพัฒนานวัตกรรม และการจดสิทธิบัตรเพิ่มขึ้นร้อยละ 5	ประเด็นทางยุทธศาสตร์ SME สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้โดยใช้นวัตกรรมในการดำเนินธุรกิจ เป้าหมาย ผู้ประกอบการ SME นำงานวิจัยและพัฒนาที่มีอยู่มาใช้ในเชิงพาณิชย์

กลยุทธ์	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	เป้าหมาย
		<p>ประเด็นทางยุทธศาสตร์ ผู้ประกอบการ SME สามารถพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมของธุรกิจ</p> <p><u>เป้าหมาย</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. SME เข้าถึงแหล่งเงินทุนทางเลือก 2. ผู้ประกอบการ SME สามารถพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมของธุรกิจ 3. SME จัดทะเบียนและใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญา
กลยุทธ์ที่ 12 สร้างความพร้อมของแรงงานและบุคลากร	ผลิตภาพแรงงานของ SME เพิ่มขึ้นร้อยละ 5	<p>ประเด็นทางยุทธศาสตร์ SME มีแรงงานที่เพียงพอและมีคุณภาพตรงต่อความต้องการของธุรกิจ</p> <p><u>เป้าหมาย</u> แรงงานของ SME มีความรู้และทักษะสมัยใหม่</p>
กลยุทธ์ที่ 13 มีศูนย์กลางในการให้ข้อมูล องค์กรความรู้ และบริการ	จำนวน SME ที่เข้าใช้ระบบ Platform Service ต่างๆ 200,000 ราย	<p>ประเด็นทางยุทธศาสตร์ SME มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพียงพอในการเริ่มต้นหรือตัดสินใจทางธุรกิจ รวมทั้งสามารถเข้าถึงบริการความช่วยเหลือของภาครัฐได้อย่างสะดวก</p> <p><u>เป้าหมาย</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. SME เข้าถึงบริการต่างๆ ของภาครัฐ 2. มี Platform สนับสนุนข้อมูลและความรู้ที่จำเป็นต่อการดำเนินธุรกิจ
กลยุทธ์ที่ 14 ปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจ	กฎหมาย กฎระเบียบที่ได้รับการปรับปรุงให้สร้างความเป็นธรรมและไม่เป็นอุปสรรคกับธุรกิจ	<p>ประเด็นทางยุทธศาสตร์ SME สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างมีศักยภาพด้วยกฎหมาย/กฎระเบียบที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจ</p> <p><u>เป้าหมาย</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กฎหมาย กฎระเบียบที่ได้รับการปรับปรุงให้เอื้อต่อธุรกิจ SME 2. SME ได้รับความรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ
กลยุทธ์ที่ 15 พัฒนาระบบข้อมูลเพื่อสนับสนุนการกำหนดนโยบาย	ฐานข้อมูลที่มีข้อมูลที่ทันสมัยการณณ์และครอบคลุมใช้กำหนดนโยบายได้	<p>ประเด็นทางยุทธศาสตร์ หน่วยงานของรัฐกำหนดนโยบายส่งเสริม SME ได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของ SME</p> <p><u>เป้าหมาย</u> หน่วยงานของรัฐกำหนดนโยบายส่งเสริม SME ได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของ SME</p>

ที่มา: ราชกิจจานุเบกษา ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2566 เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2565

4) การขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566

การขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 ได้ผ่านการขับเคลื่อนใน 3 แผนงาน ได้แก่ 1) แผนงานยุทธศาสตร์ 2) แผนงานบูรณาการ 3) แผนงานพื้นฐาน และ 4) การดำเนินงานตามนโยบาย/มาตรการรัฐ/สิทธิประโยชน์ที่ให้แก่ SME/การสนับสนุนทางการเงินของสถาบันทางการเงิน อย่างไรก็ตาม รายละเอียดของแต่ละแผนงานจะมีการศึกษาต่อไป

รูปที่ 2.10 การขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566

5) ภาพรวมโครงการและงบประมาณตามแผนปฏิบัติการส่งเสริม SME

ตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 ได้มีรายงานเบื้องต้น จำนวนโครงการที่ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการส่งเสริม SME ดังกล่าวจำนวน 172 โครงการ เป็นจำนวนเงิน 17,762.87 ล้านบาท

ตารางที่ 2.5 ภาพรวมค่าของงบประมาณโครงการตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566

ประเด็นการส่งเสริม SME	จำนวนโครงการ	วงเงินงบประมาณ (ล้านบาท)
1. การสร้างการเติบโตที่ครอบคลุม	107	4,272.14
2. การสร้างการเติบโตแบบมุ่งเป้า	18	584.94
3. พัฒนาสภาพแวดล้อมให้สนับสนุนการเติบโตของธุรกิจ	42	12,857.78*
4. กลไกการส่งเสริม SME	5	48.00
รวมทั้งหมด	172	17,762.87

หมายเหตุ: * เป็นวงเงินที่ประกันสินเชื่อ 11,415.00 ล้านบาท

จำนวนโครงการทั้งหมดคือ ค่าของงบประมาณของโครงการที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 (พฤษภาคม 2565)

ปัญหาและข้อจำกัดในการดำเนินโครงการตามแผนปฏิบัติการส่งเสริม SME คือ การจัดทำโครงการ/งบประมาณล่วงหน้า 1 ปี (ปี 2565) และเริ่มดำเนินการโครงการในปีงบประมาณ 2566 ซึ่งมีผลต่อวิธีการดำเนินโครงการอาจไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปี 2566 และบางหน่วยงานดำเนินโครงการส่งเสริม SME โดยไม่ผ่านการกลั่นกรองของ สสว. ทำให้ข้อมูลไม่ครบถ้วนและสะท้อนการส่งเสริม SME และการบรรลุเป้าหมายในปี 2566

ในปีงบประมาณ 2566 สสว. ได้กลั่นกรองโครงการส่งเสริม SME จากหน่วยงานต่างๆ ทั้งหมด 172 โครงการ 49 หน่วยงาน กรอวงเงินประมาณ 17,762.87 ล้านบาท โดยสรุปจำนวนโครงการตามแผนปฏิบัติการส่งเสริม SME ที่ผ่านการกลั่นกรองแล้วดังต่อไปนี้

**ตารางที่ 2.6 สรุปจำนวนค่าของงบประมาณโครงการที่ผ่านการกลั่นกรองตามแผนปฏิบัติการส่งเสริม SME
จำแนกตามหน่วยงาน**

หน่วยงาน	จำนวนโครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท)
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	2	25.64
1. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	2	25.64
กระทรวงแรงงาน	2	104.10
2. กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน	2	104.10
กระทรวงการคลัง	4	11,420.80
3. ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (ธสน.)	1	5.80
4. บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.)	3	11,415.00
กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	92	2,068.52
5. กรมวิทยาศาสตร์บริการ	1	19.95
6. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	1	20.00
7. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	7	125.50
8. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	2	11.40
9. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	2	22.75
10. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย	2	1.25
11. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	8	205.20
12. มหาวิทยาลัยแม่โจ้	6	23.50
13. มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	2	18.40
14. มหาวิทยาลัยนครพนม	9	51.32
15. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	1	6.00
16. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี	3	34.80
17. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	1	2.03
18. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม	1	3.50
19. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์สงขลา	1	9.00
20. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี	1	15.37
21. ศูนย์ความเป็นเลิศด้านชีววิทยาศาสตร์ (องค์การมหาชน)	7	90.50
22. สถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ	2	12.35
23. สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน	2	13.38
24. สถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติ	1	27.66
25. สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ	13	490.00
26. สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	1	35.00
27. สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)	2	36.00
28. สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ	15	749.82
29. สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ	1	43.80
กระทรวงพาณิชย์	21	589.43
30. กรมการค้าต่างประเทศ	1	4.00
31. กรมทรัพย์สินทางปัญญา	1	12.10
32. กรมพัฒนาธุรกิจการค้า	10	189.56
33. กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ	2	129.10
34. สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (องค์การมหาชน)	4	29.67
35. สถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ	2	25.00
36. สถาบันส่งเสริมศิลปหัตถกรรมไทย (องค์การมหาชน)	1	200.00
กระทรวงมหาดไทย	1	14.30
37. กรมพัฒนาชุมชน	1	14.30
กระทรวงยุติธรรม	1	3.77
38. กรมบังคับคดี	1	3.77
กระทรวงศึกษาธิการ	1	90.00
39. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	1	90.00
กระทรวงสาธารณสุข	1	12.00
40. กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก	1	12.00
กระทรวงอุตสาหกรรม	10	1,705.64

หน่วยงาน	จำนวนโครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท)
41. กรมโรงงานอุตสาหกรรม	1	11.00
42. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม	6	1,667.85
43. สำนักงานปลัดกระทรวงการอุตสาหกรรม	1	15.00
44. สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	2	11.79
รัฐวิสาหกิจ	3	62.86
45. สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย	3	62.86
สำนักนายกรัฐมนตรี	33	1,627.01
46. สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)	2	58.72
47. สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน)	6	138.86
48. สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	25	1,429.42
หน่วยงานอื่นๆ ของรัฐ	1	38.77
49. สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ	1	38.77
รวม 49 หน่วยงาน	172	17,762.87

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ พฤษภาคม 2565

2.3 สรุปกรอบแนวคิดในการติดตามและการประเมินผลตามแผนปฏิบัติการส่งเสริม SME

2.3.1 การติดตามประเมินผลตามแผนปฏิบัติการส่งเสริม SME

การดำเนินโครงการตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 ซึ่งอยู่ในช่วงดำเนินโครงการ (On-going) ของแต่ละหน่วยงาน สอดคล้องกับวงจรการประเมินผลโครงการ (Project Evaluation Cycle) อยู่ในช่วงการประเมินผลระหว่างดำเนินงาน (Mid-Term Evaluation) เป็นการติดตามและประเมินความก้าวหน้าของโครงการในระหว่างที่กำลังดำเนินงาน เพื่อศึกษาปัญหา/อุปสรรคภายในและภายนอกที่พบในการดำเนินงาน ที่จะส่งผลกระทบต่อการทำงานโครงการเพื่อพิจารณาหาแนวทางแก้ไข ซึ่งเป็นการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการดำเนินโครงการ ดังนั้น ในการติดตามประเมินผลโครงการตามแผนปฏิบัติการฯ ปี 2566 จึงเลือกใช้แนวคิด CIPP Model เนื่องจากองค์ประกอบของแนวคิดดังกล่าว สามารถพิจารณาถึงบริบทของโครงการที่มีความสอดคล้องกับแผนต่างๆ การดำเนินโครงการเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ คาดการณ์ว่าผลผลิตและผลลัพธ์จะเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมไปถึงปัญหาและอุปสรรคระหว่างการดำเนินโครงการ โดยมีประเด็นพิจารณาเบื้องต้นดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.7 ตัวอย่างประเด็นพิจารณาภายใต้เครื่องมือ CIPP Model

มิติ	ประเด็นพิจารณา
การประเมินบริบท (Context Evaluation: C)	<ul style="list-style-type: none"> กลุ่มเป้าหมาย: จำแนกกลุ่มเป้าหมาย (MSME/L) ตอบสนองความต้องการ: โครงการตอบโจทย์ของกลุ่มเป้าหมาย ความสอดคล้อง: ระดับแผนต่างๆ ความพร้อมของข้อมูล: การกำหนดตัวชี้วัดผลผลิต/ผลลัพธ์ และข้อมูลประกอบการพิจารณา ปัญหาและอุปสรรค และแนวทางการแก้ไข
การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation: I)	<ul style="list-style-type: none"> งบประมาณ: เหมาะสม/เพียงพอต่อผลผลิตหรือผลลัพธ์ที่กำหนดไว้ ระยะเวลา: การดำเนินงานเป็นไปตามแผน/เพียงพอ/เหมาะสม บุคลากร: จำนวนเพียงพอ และความเหมาะสมของผู้ดำเนินโครงการ เทคโนโลยี: เข้ามาสนับสนุนการดำเนินโครงการ ปัญหาและอุปสรรค และแนวทางการแก้ไข

มิติ	ประเด็นพิจารณา
การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation: P)	<ul style="list-style-type: none"> กิจกรรม: การดำเนินกิจกรรมเป็นไปตามแผน (ล่าช้า/ตามแผน/เร็วกว่าแผน/ยุติโครงการ) ประสิทธิภาพ: การใช้ปัจจัยนำเข้าผ่านกระบวนการได้ผลผลิต/ผลลัพธ์ที่กำหนดไว้ ความพร้อมของข้อมูล: ข้อมูล/หลักฐานการดำเนินโครงการ และการรายงานความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรค และแนวทางการแก้ไข
การประเมินผลผลิต (Product Evaluation: P)	<ul style="list-style-type: none"> คาดหวังผลผลิต/ผลลัพธ์: ความเป็นไปได้ตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ ความพร้อมของข้อมูล: ข้อมูล/หลักฐานของผลสัมฤทธิ์ (ผลผลิตหรือผลลัพธ์) ในการรายงานเมื่อดำเนินโครงการเสร็จสิ้น ปัญหาและอุปสรรค และแนวทางการแก้ไข

หมายเหตุ: ประเด็นอาจมีการเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับแต่ละโครงการ

2.3.2 การประเมินผลกระทบด้านเศรษฐกิจ

การประเมินผลกระทบจากการดำเนินโครงการหรือแผนงาน ควรประเมินผลหลังจากที่ผู้เข้าร่วมโครงการได้นำผลผลิตไปใช้หรือต่อยอดเป็นผลลัพธ์ และก่อให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม (ผลกระทบขึ้นอยู่กับลักษณะ/วัตถุประสงค์ของโครงการ) ซึ่งเป็นการประเมินผลหลังโครงการแล้วเสร็จ (Ex-Post Evaluation) เป็นการประเมินโครงการหลังจากที่ โครงการแล้วเสร็จ 2 - 5 ปี

ในการศึกษาครั้งนี้ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 คือ 1) ผลผลิตทั้งหมดรวมประเทศไทยของ SME ต่อผลผลิตทั้งหมดรวมในประเทศไทยทั้งหมด ไม่น้อยกว่าร้อยละ 35.5 2) สัดส่วนรายได้ของ SME (นิติบุคคล) เป็นร้อยละ 19 และ 3) มูลค่าการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) จาก SME ขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10

ตัวชี้วัดผลผลิตทั้งหมดรวมประเทศไทยของ SME ต่อผลผลิตทั้งหมดรวมในประเทศไทยทั้งหมด และตัวชี้วัดมูลค่าการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) จาก SME ขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 เสนอแนวคิดตารางปัจจัยนำเข้า-ผลผลิต (I-O table) และตารางบัญชีทางสังคม (Social Account Matrix: SAM) เป็นเครื่องมือที่ตอบโจทย์ได้หลากหลายมาก ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ทาง สสว. ได้พัฒนาตารางปัจจัยนำเข้า-ผลผลิต (I-O table) สำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) ซึ่งสามารถสะท้อนหรือประมาณการถึงผลผลิตทั้งหมดรวมของ SME อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ส่วนตัวชี้วัดสัดส่วนรายได้ของ SME จะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการประเมินผลต่อไป

เครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูล

ที่ปรึกษาได้ศึกษาและกำหนดกรอบแนวคิดในการติดตามและการประเมินผลภายใต้แผนปฏิบัติการฯ ปี 2566 โดยการติดตามการประเมินผลใช้แนวคิด CIPP Model และการประเมินผลกระทบด้านเศรษฐกิจใช้แนวคิดตารางปัจจัยนำเข้า-ผลผลิต (I-O table) และตารางบัญชีทางสังคม (Social Account Matrix: SAM) ดังนั้น จึงนำแนวคิดดังกล่าวมาสู่การออกแบบเครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เพื่อประกอบการติดตามและการประเมินผลต่อไป โดยเครื่องมือที่ออกแบบ ได้แก่ แบบสอบถาม ประเด็นสัมภาษณ์ ของกลุ่มหน่วยงานรับผิดชอบข้อมูล และกลุ่มผู้เข้ารับบริการ

3.1 การประยุกต์แนวคิดกับการออกแบบเครื่องมือ

แนวคิด CIPP Model สามารถประยุกต์การติดตามโครงการที่อยู่ในช่วงดำเนินโครงการ เพื่อให้ทราบถึงกรอบแนวคิดของโครงการ ปัจจัยนำเข้า กิจกรรมที่ดำเนินการ รวมไปถึงการประเมินผลผลิต/ผลลัพธ์ของโครงการ ซึ่งบางมิติและบางประเด็นสามารถเชื่อมโยงถึงการประเมินผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ด้วยแนวคิดตารางปัจจัยนำเข้า-ผลผลิต (I-O table) และตารางบัญชีทางสังคม (Social Account Matrix: SAM) ด้วยปัจจัยนำเข้าของโครงการ (Input) และผลลัพธ์ (Outcome) หลังจากที่ผู้เข้าร่วมโครงการได้ผลผลิตและนำผลผลิตดังกล่าวไปต่อยอดจนเป็นผลลัพธ์ ซึ่งคาดว่าจะระยะเวลาการเกิดผลลัพธ์ประมาณ 1-2 ปีหลังจากเกิดผลผลิตของโครงการ ซึ่งในการประเมินผลกระทบในโครงการนี้จะเป็นการประมาณการณ สามารถนำมาข้อมูลสำหรับการประเมินผลกระทบด้วยตารางปัจจัยนำเข้า-ผลผลิต (I-O table) และตารางบัญชีทางสังคม (Social Account Matrix: SAM) โดยมีรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1 การแบ่งประเด็นสอบถามกลุ่มเป้าหมาย

ประเด็นพิจารณา	ผู้รับผิดชอบโครงการ	ผู้เข้าร่วมโครงการ	ผู้ประเมิน
การประเมินบริบท (Context Evaluation: C)			
• กลุ่มเป้าหมาย: จำแนกกลุ่มเป้าหมาย (MSME)	✓		✓
• ตอบสนองความต้องการ: โครงการตอบโจทย์ของกลุ่มเป้าหมาย		✓	✓
• ความสอดคล้อง: ระดับแผนต่าง ๆ	✓		✓
• ความพร้อมของข้อมูล: การกำหนดตัวชี้วัดผลผลิต/ผลลัพธ์ และข้อมูลประกอบการพิจารณา	✓		✓
• ปัญหาและอุปสรรค และแนวทางการแก้ไข	✓		
การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation: I)			
• งบประมาณ: เหมาะสม/เพียงพอต่อผลผลิตหรือผลลัพธ์ที่กำหนดไว้	✓		✓
• ระยะเวลา: การดำเนินงานเป็นไปตามแผน/เพียงพอ/เหมาะสม	✓	✓	
• บุคลากร: จำนวนเพียงพอ และความเหมาะสมของผู้ดำเนินโครงการ	✓	✓	

ประเด็นพิจารณา	ผู้รับผิดชอบ โครงการ	ผู้เข้าร่วม โครงการ	ผู้ประเมิน
• เทคโนโลยี: เข้ามานับสนับสนุนการดำเนินโครงการ	✓	✓	
• ปัญหาและอุปสรรค และแนวทางการแก้ไข	✓	✓	
การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation: P)			
• กิจกรรม: การดำเนินกิจกรรมเป็นไปตามแผน (ล่าช้า/ตามแผน/เร็วกว่าแผน/ยุติโครงการ)	✓	✓	
• ประสิทธิภาพ: การใช้ปัจจัยนำเข้าผ่านกระบวนการได้ผลผลิต/ผลลัพธ์ที่กำหนดไว้	✓		✓
• ความพร้อมของข้อมูล: ข้อมูล/หลักฐานการดำเนินโครงการ และการรายงานความก้าวหน้า	✓		✓
• ปัญหาและอุปสรรค และแนวทางการแก้ไข	✓	✓	
การประเมินผลผลิต (Product Evaluation: P)			
• คาดหวังผลผลิต/ผลลัพธ์: ความเป็นไปได้ตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้	✓	✓	✓
• ความพร้อมของข้อมูล: ข้อมูล/หลักฐานของผลสัมฤทธิ์ (ผลผลิตหรือผลลัพธ์) ในการรายงานเมื่อดำเนินโครงการเสร็จสิ้น	✓		✓
• ปัญหาและอุปสรรค และแนวทางการแก้ไข	✓	✓	

รูปที่ 3.1 การเชื่อมโยงแนวคิด CIPP ไปสู่แนวคิด I-O table และ SAM

การเชื่อมโยงข้อมูลที่ได้จากแนวคิด CIPP ไปสู่การเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย ทั้งผู้รับผิดชอบโครงการและผู้เข้าร่วมโครงการ สามารถนำประเด็นเรื่องงบประมาณที่ใช้ในโครงการ และความคาดหวังต่อผลลัพธ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ทั้งมุมมองของผู้รับผิดชอบโครงการและผู้เข้าร่วมโครงการนำมาเป็นข้อมูลประกอบการคาดการณ์ถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นโดยผ่านแนวคิด I-O table และ SAM ต่อไป จึงได้ออกแบบเครื่องมือการเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายในหัวข้อถัดไป

3.2 เครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูล

การจัดเก็บข้อมูลปฐมภูมิสำหรับการติดตามและประเมินผลครั้งนี้ ที่ปรึกษาได้ออกแบบเครื่องมือที่เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 3.2 สรุปเครื่องมือเก็บข้อมูลปฐมภูมิกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ		
	การสัมภาษณ์	แบบสอบถาม	ประชุมกลุ่มย่อย
1 ผู้รับผิดชอบโครงการ/ที่ปรึกษาผู้ให้การพัฒนา	✓	✓	
2 ผู้เข้าร่วมโครงการ	✓	✓	✓

หมายเหตุ: บางหน่วยงานสะดวกในการให้ข้อมูลผ่านแบบสอบถาม

3.2.1 ประเด็นสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้รับผิดชอบโครงการ และกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการ

1) กลุ่มผู้รับผิดชอบโครงการ/ที่ปรึกษาผู้ให้การพัฒนา

Context Evaluation

- หลักการและเหตุผล หรือแนวคิดในการจัดทำโครงการ รวมไปถึงการกำหนดตัวชี้วัดของโครงการ (ระดับผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ)
- หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ และเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ (ข้อมูลเชิงคุณภาพ)
- ปัญหาและอุปสรรคในขั้นตอนการจัดตั้ง/จัดทำโครงการ และแนวทางการแก้ไข

Input Evaluation

- งบประมาณเพียงพอต่อผลผลิตที่กำหนดหรือไม่อย่างไร
- ระยะ/ช่วงเวลาในการดำเนินเป็นไปตามแผนหรือไม่ และมีความเหมาะสมอย่างไร
- ได้นำเทคโนโลยีอะไรเข้ามาช่วยพัฒนาโครงการหรือผู้เข้าร่วมโครงการ และหลังจบโครงการผู้เข้าร่วมโครงการสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีเพียงใด
- บุคลากรมีความเพียงพอและเหมาะสมกับการดำเนินโครงการนี้เพียงใด
- ปัญหาและอุปสรรคในขั้นตอนการจัดเตรียมปัจจัยนำเข้าสำหรับการดำเนินโครงการ และแนวทางการแก้ไข

Process Evaluation

- กิจกรรมเป็นไปตามแผนที่กำหนดหรือไม่ อย่างไร
- ขั้นตอนการเก็บข้อมูลเพื่อรวบรวมให้บรรลุตัวชี้วัดที่กำหนดไว้
- ปัญหาและอุปสรรคในขั้นตอนดำเนินโครงการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และแนวทางการแก้ไข

Product Evaluation

- ผลผลิตเป็นไปตามตัวชี้วัดที่กำหนดหรือไม่ (เชิงคุณภาพและปริมาณ)
- คาดหวังต่อการเกิดผลลัพธ์ของโครงการอย่างไร
- มีแผนการติดตามผลผลิต ผลลัพธ์ หรือผลกระทบจากโครงการอย่างไร
- ปัญหาและอุปสรรค และแนวทางการแก้ไขปัญหาในขั้นตอนดำเนินโครงการ

2) กลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการ

Context Evaluation

- การเข้าร่วมโครงการสามารถตอบโจทย์หรือความต้องการของท่านเพียงใด
- การเข้าถึงโครงการมีความเหมาะสมเพียงใด (ยาก/ง่าย)

Input Evaluation

- ความคิดเห็นในประเด็นความเพียงพอและเหมาะสมต่อ 1) ระยะ/ช่วงเวลาจัดโครงการ 2) ที่ปรึกษาผู้ให้การพัฒนา 3) เทคโนโลยีในการดำเนินโครงการ

Process Evaluation

- ความคิดเห็นต่อกิจกรรมย่อยภายใต้โครงการ มีความเหมาะสมอย่างไร
- ข้อเสนอแนะต่อกิจกรรมย่อยของโครงการ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาในโครงการอนาคต

Product Evaluation

- ความคาดหวังต่อประโยชน์/สิ่งที่ได้จากโครงการ
- ความคาดหวังต่อการต่อยอดประโยชน์ที่ได้จากโครงการเป็นอย่างไร
- ความคิดเห็นต่อภาพรวมของโครงการ

3.2.2 แบบสอบถามกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการ

โครงสร้างแบบสอบถามกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการแบ่งออกเป็น 3 ส่วน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก) ประกอบไปด้วย

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกิจการหรือผู้เข้าร่วมโครงการ ประกอบด้วย 11 ประเด็น เพื่อนำข้อมูลส่วนนี้มาแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามสถานะของธุรกิจ ประเภทธุรกิจ ขนาดธุรกิจ พื้นที่/จังหวัด วงจรธุรกิจ
- ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการ ประกอบด้วย 5 ประเด็น เพื่อนำข้อมูลส่วนนี้มาประกอบการประเมินถึงกระบวนการ (Process) ผลผลิตและผลลัพธ์ (Product)
- ส่วนที่ 3 ความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมโครงการ ประกอบด้วย 2 ประเด็น เพื่อนำข้อมูลส่วนนี้มาประกอบการประเมินบริบท (Context) ระดับความคาดหวังและความพึงพอใจ รวมไปถึงข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาโครงการต่อไป

3.3 เกณฑ์ผลการติดตาม

รูปที่ 3.2 เกณฑ์ผลการติดตามตามแนวคิด CIPP

เมื่อได้รวบรวมข้อมูลโครงการครบถ้วน ที่ปรึกษาจะประเมินผลรายโครงการโดยการแบ่งเกณฑ์ออกเป็น 4 กลุ่ม เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะต่อโครงการในการปรับปรุงต่อไปหรือสนับสนุนโครงการใหม่ในปีงบประมาณต่อไป

ตารางที่ 3.3 ผลประเมินสถานะโครงการ

สถานะโครงการ		
สีเขียว		แนวโน้มการดำเนินโครงการจะได้ผลผลิตตามที่กำหนด ภายใต้ระยะเวลาที่กำหนด
สีส้ม		แนวโน้มการดำเนินโครงการจะได้ผลผลิตไม่เป็นตามที่กำหนดและ/หรือระยะเวลาที่กำหนด
สีเหลือง		การดำเนินโครงการอยู่ในช่วงปรับรูปแบบ
สีแดง		ยุติโครงการ

ผลการดำเนินงานรายการกิจกรรมการติดตามและประเมินผล

ในการติดตามและประเมินผลโครงการที่กำลังดำเนินการส่งเสริม SME ภายใต้แผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปีงบประมาณ 2566 ที่ปรึกษาได้เริ่มสัมภาษณ์ผู้บริหารของ สสว. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเชิงนโยบายในการติดตามและประเมินผลก่อนเริ่มดำเนินการติดตามและประเมินผลต่อไป ได้แก่ 1) ผู้บริหารสสว. 2) สำนักงบประมาณ และ 3) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยสามารถสรุปประเด็นสำคัญต่อการติดตามและประเมินผลฯ ปี 2566 ดังนี้

- การติดตามโครงการ ปี 2566 เน้นการรวบรวมจากฐานข้อมูล 172 โครงการที่ผ่านการกลั่นกรองของ สสว. พร้อมรวบรวมโครงการที่ส่งเสริม SME ผ่านแผนต่างๆ หรือได้รับการสนับสนุนจากสำนักงบประมาณ (ถ้ามี)
- การประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการส่งเสริม SME ปี 2566 อย่างน้อยควรแยกเป็นมิติย่อย ได้แก่ ขนาดธุรกิจ สาขาธุรกิจ วงจรชีวิตธุรกิจ พื้นที่ ห่วงโซ่คุณค่า และประเด็นสำคัญที่ สสว. ส่งเสริม
- การวิเคราะห์ช่องว่างของแผน/โครงการการส่งเสริม SME ในปี 2566 เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะในแผนการพัฒนาในปีต่อไป เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปี 2570
- พิจารณาความสอดคล้องในหลายระดับ อาทิ โครงการสอดคล้องกับภารกิจของหน่วยงาน โครงการสอดคล้องกับแผนงานที่ได้รับอนุมัติ ปัจจุบันนำเข้าสอดคล้องกับผลผลิตที่กำหนดไว้ แผนการปฏิบัติการส่งเสริม SME ปี 2566 มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13
- การวิเคราะห์ถึง Ecosystem ของโครงการที่สนับสนุน SME ปี 2566 และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4.1 การติดตามและรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2566

โครงการที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 (ข้อมูล ณ กรกฎาคม 2565) ซึ่งเป็นคำของบประมาณ รวม 172 โครงการ จาก 49 หน่วยงาน กรอบวงเงินงบประมาณ 17,762.86 ล้านบาท และได้ดำเนินการติดตามและรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ดำเนินโครงการส่งเสริม SME แผนขับเคลื่อนผ่านงานยุทธศาสตร์การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง แข่งขันได้ ประจำปีงบประมาณ 2566 จำนวน 91 โครงการ 28 หน่วยงาน งบประมาณ 2,990.06 ล้านบาท และโครงการที่ขับเคลื่อนผ่านแผนงานอื่น ประจำปีงบประมาณ 2566 จำนวน 3 โครงการ 2 หน่วยงาน งบประมาณ 10.85 ล้านบาท ซึ่งการติดตามและประเมินผลรายโครงการได้

ดำเนินการสัมภาษณ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบประเด็นการติดตามและประเมินผลเบื้องต้นตามกรอบ CIPP ดังนี้

บริบท (Context) การดำเนินโครงการส่วนใหญ่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการ และสอดคล้องกับภารกิจของหน่วยงาน

ปัจจัยนำเข้า (Input)

- ระยะเวลา เป็นปัญหาอุปสรรคหลักในการดำเนินโครงการเพื่อบรรลุเป้าหมายผลผลิตเชิงคุณภาพ (การตอบสนองความต้องการของผู้ประกอบการอย่างแท้จริง) แต่สามารถบรรลุเป้าหมายเชิงปริมาณได้ โดยเฉพาะโครงการลักษณะการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่หรือพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยเทคโนโลยีมีระยะเวลาพัฒนาเพียงไม่กี่เดือน
- งบประมาณ หลายโครงการได้รับงบประมาณไม่เพียงพอหรือเหมาะสมกับจำนวนผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการ (Output) ทำให้การจัดสรรงบประมาณต่อผู้ประกอบการน้อยลง ไม่สามารถทำบางกิจกรรมได้เต็มที่และไม่มีประสิทธิภาพ
- เทคโนโลยีและเครื่องมือดำเนินโครงการ ในภาพรวมผู้รับผิดชอบมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการสื่อสารกับผู้เข้าร่วมโครงการ เช่น การสร้างเว็บไซต์ การหาหรือผ่านโปรแกรม Zoom เป็นต้น นอกจากนี้ พบว่า มีการบันทึกคลิปอบรมเผยแพร่ให้ผู้ประกอบการเข้ามาชมซ้ำได้อีก แต่บางโครงการที่ไม่มีการเผยแพร่

กระบวนการ (Process)

- โครงการแต่ละลักษณะ เช่น โครงการอบรม/สัมมนา โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์/บรรจุภัณฑ์ เป็นต้น สามารถนำเทคโนโลยีการสื่อสารเข้าร่วมกับการสื่อสารโดยตรง (Face to Face) เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ประกอบการได้สื่อสารเข้าใจได้ง่ายขึ้น
- บางโครงการมีการประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง และให้รายละเอียดโครงการไม่เพียงพอสำหรับการจูงใจให้ผู้ประกอบการเข้าร่วมโครงการ
- กระบวนการอนุมัติพัฒนาผู้ประกอบการล่าช้า ส่งผลให้เหลือระยะเวลาพัฒนาผลิตภัณฑ์น้อยลง
- กระบวนการกลั่นกรองผู้ประกอบการเข้าร่วมโครงการ พบว่า บางโครงการมีการกลั่นกรองที่เหมาะสมกับขนาดธุรกิจ ซึ่งจะทำให้องค์ความรู้ที่ได้จากโครงการสามารถนำไปประยุกต์กับขนาดธุรกิจได้ แม้ว่าผู้ประกอบการบางรายไม่สามารถนำไปประยุกต์ได้ แต่ผู้ประกอบการมีองค์ความรู้และประสบการณ์มากขึ้น พร้อมสำหรับการพัฒนาในอนาคตได้

ผลผลิต (Product) การบรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัดผลผลิต (Output) ทุกหน่วยงานและทุกโครงการ คาดว่าสามารถดำเนินการได้ตามที่กำหนดไว้ แต่อย่างไรก็ตาม พบว่า มีบางโครงการที่ไม่สามารถบรรลุตัวชี้วัดผลผลิต (Output) ได้ทันตามปีงบประมาณ เนื่องจากกระบวนการประชาสัมพันธ์และให้รายละเอียดกับผู้ประกอบการยังไม่ครบถ้วนและทั่วถึง

โดยสามารถดูรายละเอียดผลการติดตามและประเมินผลโครงการส่งเสริม SME ของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 สรุปผลการติดตามและรวบรวมข้อมูลโครงการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงาน	ค่าของงบประมาณ		ผลการติดตาม			
	จำนวนโครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท)	จำนวนโครงการที่ได้รับงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)	เบิกจ่ายสะสม ณ ไตรมาสที่ 3 ปี 66 (ล้านบาท)	ไม่ได้จบ (หน่วยงาน)
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	2	25.64	2	10.47	n/a	
1. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	2	25.64	2	10.47	n/a	
กระทรวงแรงงาน	2	104.10				
2. กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน	2	104.10				X
กระทรวงการคลัง	4	11,420.80				
3. ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (ธสน.)	1	5.80				*
4. บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.)	3	11,415.00				*
กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	92	2,068.48	18	551.86	298.87	
5. กรมวิทยาศาสตร์บริการ	1	19.95	1	1.16	0.65	
6. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	1	20.00	1	4.68	2.28	
7. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	7	125.50				X
8. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	2	11.40				X
9. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	2	22.75				X
10. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย	2	1.25				X
11. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	8	205.20	1	5.83	4.96	
12. มหาวิทยาลัยแม่โจ้	6	23.50				X
13. มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	2	18.40	1	4.30	3.11	
14. มหาวิทยาลัยนครพนม	9	51.32				X
15. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	1	6.00				X
16. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี	3	34.80				X
17. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	1	2.03				X
18. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม	1	3.50				X
19. มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา	1	9.00				X
20. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี	1	15.37				X

หน่วยงาน	ค่าของงบประมาณ		ผลการติดตาม			
	จำนวนโครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท)	จำนวนโครงการที่ได้รับงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)	เบิกจ่ายสะสม ณ ไตรมาสที่ 3 ปี 66 (ล้านบาท)	ไม่ได้จบ (หน่วยงาน)
21. ศูนย์ความเป็นเลิศด้านชีววิทยาศาสตร์ (องค์การมหาชน)	7	90.50	3	18.50	10.46	
22. สถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ	2	12.35	1	2.36	2.00	
23. สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน	2	13.38				X
24. สถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติ	1	27.66	1	14.00	1.89	
25. สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ	13	490.00	5	109.51	19.83	
26. สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	1	35.00	2	71.50	13.68	
27. สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)	2	36.00				X
28. สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ	15	749.82	2	320.02	240.01	
29. สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ	1	43.80				X
กระทรวงพาณิชย์	21	589.43	23	1,225.18	561.86	
30. กรมการค้าต่างประเทศ	1	4.00	1	2.69	0.50	
31. กรมทรัพย์สินทางปัญญา	1	12.10	2	74.87	37.06	
32. กรมพัฒนาธุรกิจการค้า	10	189.56	4	59.42	12.38	
33. กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ	2	129.10	7	604.36	323.69	
34. กองทุนส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ			1	300.00	92.34	
35. สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (องค์การมหาชน)	4	29.67	1	7.45	5.93	
36. สถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ	2	25.00	4	34.29	28.92	
37. สถาบันส่งเสริมศิลปหัตถกรรมไทย (องค์การมหาชน)	1	200.00	1	77.03	13.82	
38. สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า			2	65.07	47.23	
กระทรวงมหาดไทย	1	14.30				
39. กรมพัฒนาชุมชน	1	14.30				X
กระทรวงยุติธรรม	1	3.77	1	2.06	0.71	
40. กรมบังคับคดี	1	3.77	1	2.06	0.71	
กระทรวงศึกษาธิการ	1	90.00				
41. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	1	90.00				X
กระทรวงสาธารณสุข	1	12.00	1	0.39	0.39	

หน่วยงาน	ค่าของงบประมาณ		ผลการติดตาม			
	จำนวนโครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท)	จำนวนโครงการที่ได้รับงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)	เบิกจ่ายสะสม ณ ไตรมาสที่ 3 ปี 66 (ล้านบาท)	ไม่ได้จบ (หน่วยงาน)
42. กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก	1	12.00	1	0.39	0.39	
กระทรวงอุตสาหกรรม	10	1,705.64	10	240.87	131.83	
43. กรมโรงงานอุตสาหกรรม	1	11.00	1	5.11	2.81	
44. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม	6	1,667.85	6	226.73	126.32	
45. สำนักงานปลัดกระทรวงการอุตสาหกรรม	1	15.00	1	3.50	0.55	
46. สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	2	11.79	2	5.53	2.16	
รัฐวิสาหกิจ	3	62.86	2	7.48	6.77	
47. สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย	3	62.86	2	7.48	6.77	
สำนักนายกรัฐมนตรี	33	1,627.00	34	886.69	385.57	
48. สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)	2	58.72	2	5.41	4.06	
49. สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน)	6	138.86	5	29.27	12.95	
50. สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	25	1,429.42	27	822.00	368.56	
หน่วยงานอื่นๆ ของรัฐ	1	38.77				
51. สำนักงานสภาพัฒนาการแห่งชาติ	1	38.77				X
รวม	172	17,762.87	94	3,000.91	1,456.07	
หน่วยงานที่ได้รับงบประมาณฯ	30	หน่วยงาน				
หน่วยงานที่ไม่ได้งบประมาณฯ	21	หน่วยงาน				

หมายเหตุ: * หน่วยงานที่ได้งบประมาณส่งเสริม SME ปี 2566 นอกแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 และไม่ได้ติดตามและประเมินผล

X หน่วยงานที่ไม่ได้งบประมาณส่งเสริม SME ตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566

- การติดตามและประเมินผลการส่งเสริม SME ตามแผนปฏิบัติฯ ของ สสว. ไม่ได้ติดตามและประเมินผลของกองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

- ข้อมูลการเบิกจ่ายสะสม ณ ไตรมาสที่ 3 ปี 2566 ปรับปรุงข้อมูลวันที่ 12 กันยายน 2566

4.2 การสำรวจข้อมูลเชิงลึก

ที่ปรึกษาและคณะทำงาน สสว. ได้ร่วมดำเนินการสำรวจข้อมูลเชิงลึกด้วยการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการ หรือการเข้าสังเกต/เยี่ยมชมงานโครงการที่ดำเนินการส่งเสริม SME ปีงบประมาณ 2566 เพื่อสร้างความเข้าใจโครงการและได้รับข้อมูลมาประกอบการติดตามและประเมินผลต่อไป เนื่องด้วยกฎหมาย PDPA (Personal Data Protection Act) เป็นพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลกลายเป็นข้อจำกัดหรืออุปสรรคการเข้าถึงข้อมูล ซึ่งบางหน่วยงานไม่สามารถให้รายชื่อผู้เข้าร่วมได้ ดังนั้น การคัดเลือกโครงการในการเยี่ยมชมหรือการเข้าพบสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมโครงการจึงเป็นไปตามฐานข้อมูลที่หน่วยงานต่างๆ สามารถส่งมอบให้ได้ โดยแบ่งการลงพื้นที่ภาคสนามออกเป็น 7 ภาค ได้แก่ 1) กรุงเทพมหานครและปริมณฑล 2) ภาคเหนือ: เชียงใหม่-เชียงราย 3) ภาคตะวันตก: เพชรบุรี-ราชบุรี-นครปฐม 4) ภาคใต้: สุราษฎร์ธานี 5) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ: ขอนแก่น 6) ภาคตะวันออก: ชลบุรีและระยอง และ 7) ภาคกลาง: พระนครศรีอยุธยาและนนทบุรี และสามารถสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมโครงการทั้งหมด 36 ราย จาก 22 โครงการ/กิจกรรม จึงได้ติดตามและประเมินผลโครงการที่อยู่ในช่วงการโครงการ (On-going) ซึ่งเป็นมุมมองความเห็นของกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการต่างๆ และสามารถสรุปภาพรวมการติดตามและประเมินผลตามแนวคิด CIPP Model ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.2 สรุปประเด็นที่น่าสนใจจากการลงพื้นที่ภาคสนามตาม CIPP

บริบท (Context)
การจัดทำโครงการควรมีการแบ่งประเภทตามกลุ่มของธุรกิจและขนาดธุรกิจด้วย เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถนำไปประยุกต์กับธุรกิจได้
ปัจจัยนำเข้า (Input)
<ul style="list-style-type: none"> • <u>โครงการอบรมผ่านระบบออนไลน์</u> ควรเป็นเนื้อหาความรู้ขั้นพื้นฐานทั่วไป และสามารถกลับมาดูวิดีโอ (video clip) ได้ หากเนื้อหาเชิงลึกควรจัดในสถานที่อบรม (onsite) จะทำให้สามารถสื่อสารได้เข้าใจง่ายขึ้น ถ้ามอบกับที่ปรึกษาได้อย่างง่าย • <u>โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์</u> ระยะเวลาในการพัฒนา/ให้คำปรึกษาสั้นเกินไป หากสามารถเชิญบริษัทใหญ่มาเป็นพี่เลี้ยงในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และลดระยะเวลาโครงการ • <u>โครงการให้เงินสนับสนุน</u> ผู้ประกอบการบางรายไม่มีความพร้อมด้านการเงิน อาจจะต้องกู้ยืมมาสำรองจ่ายก่อนจะเบิกกับโครงการ ควรพิจารณากระบวนการให้สะดวกและไม่ก่อให้เกิดต้นทุนกับผู้ประกอบการ โดยเฉพาะขนาดย่อมและรายย่อย (Micro & Small) • <u>โครงการพัฒนาบรรจุภัณฑ์</u> แม้ผู้ประกอบการจะได้รับการสนับสนุนจากหลายโครงการและหลายหน่วยงาน แต่ยังคงตอบสนองความต้องการของผู้ประกอบการ เนื่องจากเป็นการลดต้นทุน แต่พบข้อเสียคือ บรรจุภัณฑ์เปลี่ยนทุกโครงการ ไม่คงความเอกลักษณ์ของธุรกิจ (กรณีสินค้าไม่มีความแตกต่างกัน)
กระบวนการ (Process)
<ul style="list-style-type: none"> • บางโครงการพยายามผลักดันให้บรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัดที่กำหนด และกำหนดระยะเวลาไม่เหมาะสมกับกิจกรรม ทำให้เกิดการพัฒนาที่ไม่ตอบสนองความต้องการของผู้ประกอบการ

- ควรมีการวางแผนหรือกระชับบางขั้นตอนให้สั้น อาทิ ขั้นตอนการอนุมัติหรือทำสัญญากับผู้เข้าร่วมโครงการในจำนวนมาก ควรปรับกระบวนการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และนำเทคโนโลยีเข้ามาสนับสนุน
- การแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนและระยะเวลาแต่ละกิจกรรมให้ผู้เข้าร่วมโครงการทราบที่ชัดเจน ซึ่งมีผลต่อการวางแผนงานและต้นทุนของธุรกิจด้วย
- กระบวนการติดตามและประเมินผลหลังได้เข้าร่วมโครงการแล้ว เพื่อสามารถนำข้อมูลมาปรับปรุงโครงการ และทราบถึงผลผลิตที่เกิดขึ้นจริงจากผู้เข้าร่วมโครงการ

ผลผลิต

- ผู้ประกอบการบางรายสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับธุรกิจได้ ขึ้นอยู่กับองค์ความรู้/การให้คำปรึกษาที่เหมาะสมกับขนาดธุรกิจ
- ผลผลิตของโครงการควรยึดปัญหาและอุปสรรคของผู้ประกอบการมากกว่าการนำความชำนาญของที่ปรึกษามานำเสนอเป็นผลผลิตโครงการ

ผลการสำรวจแบบสอบถาม

การติดตามและประเมินผลการส่งเสริม SME ตามแผนปฏิบัติการฯ ปี 2566 ที่ปรึกษาได้ดำเนินการเก็บข้อมูลปฐมภูมิจากผู้เข้าร่วมโครงการมาประกอบการประเมินผลการส่งเสริม SME โดยเก็บกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,140 ราย จาก 26 โครงการ 13 หน่วยงาน โดยกฎหมาย PDPA (Personal Data Protection Act) เป็นพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลกลายเป็นข้อจำกัดหรืออุปสรรคการเข้าถึงข้อมูลผู้เข้าร่วมโครงการ ซึ่งบางหน่วยงานสามารถให้ข้อมูลรายชื่อผู้เข้าร่วมได้ และบางหน่วยงานต้องขอความอนุเคราะห์ในการประชาสัมพันธ์/ส่งแบบสอบถามไปยังผู้เข้าร่วมโครงการ จึงทำให้ไม่สามารถกระจายกลุ่มตัวอย่างทุกโครงการ

สรุปผลการสำรวจกลุ่มตัวอย่างจากการสำรวจจำนวนทั้งหมด 1,140 ราย พบว่า ผู้ประกอบการในกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นธุรกิจรายย่อย (Micro) จำนวน 457 ราย (คิดเป็นร้อยละ 40.09 ของจำนวนตัวอย่างทั้งหมด) รองลงมาคือ ธุรกิจขนาดย่อม (Small) จำนวน 265 ราย (คิดเป็นร้อยละ 23.25 ของจำนวนตัวอย่างทั้งหมด) ผู้สนใจทำธุรกิจ จำนวน 230 ราย (คิดเป็นร้อยละ 20.18 ของจำนวนตัวอย่างทั้งหมด) ธุรกิจขนาดกลาง (Medium) จำนวน 94 ราย (คิดเป็นร้อยละ 8.25 ของจำนวนตัวอย่างทั้งหมด) ธุรกิจ OTOP จำนวน 58 ราย (คิดเป็นร้อยละ 5.09 ของจำนวนตัวอย่างทั้งหมด) และธุรกิจวิสาหกิจชุมชน จำนวน 36 ราย (คิดเป็นร้อยละ 3.16 ของจำนวนตัวอย่างทั้งหมด) ดังตารางที่ 5.1

ทั้งนี้ ในการสำรวจได้ใช้ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างผู้เข้าร่วมกิจกรรม/โครงการส่งเสริม SME จำนวน 26 โครงการ/กิจกรรม จาก 13 หน่วยงาน โดยที่กลุ่มตัวอย่างในการสำรวจส่วนใหญ่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้เข้าร่วมโครงการเพิ่มโอกาสทางการค้าด้วย e-commerce ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า โดยมีสัดส่วนร้อยละ 33.16 รองลงมาเป็นโครงการยกระดับขีดความสามารถด้านบัญชีของ SME ไทยด้วยองค์ความรู้และนวัตกรรม ร้อยละ 18.60 และโครงการพัฒนาศักยภาพและสร้างความเข้มแข็งธุรกิจแฟรนไชส์ไทย ร้อยละ 5.61 ส่วนโครงการอื่นๆ ที่เหลือ มีสัดส่วนไม่มากนัก (ต่ำกว่าร้อยละ 5.50) ดังตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจากการสำรวจภาคสนาม จำแนกตามขนาดธุรกิจ

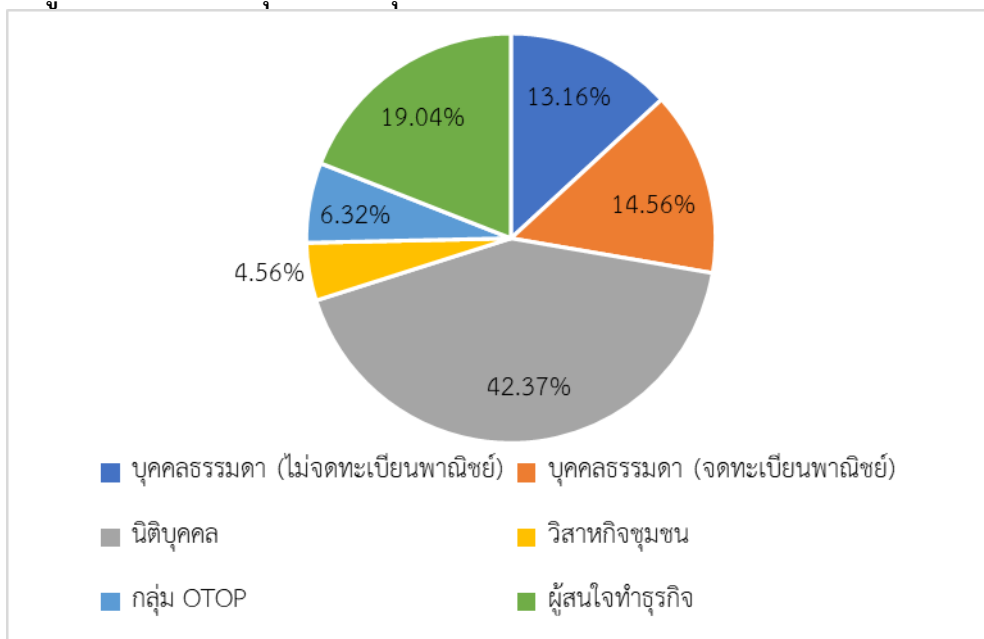
	โครงการหลัก	โครงการย่อย/กิจกรรม	หน่วยงานรับผิดชอบ	Micro	Small	Medium	OTOP	วิสาหกิจ ชุมชน	สนใจ ทำธุรกิจ	รวม
1	โครงการสร้างโอกาสในการขายและการขยายตลาดของ SME	เพิ่มโอกาสทางการค้าด้วย e-commerce	กรมพัฒนาธุรกิจการค้า	177	92	9	50	30	20	378
2	โครงการพัฒนาสินค้าและบริการให้ได้คุณภาพ มาตรฐาน และสร้างสรรค์	ส่งเสริมธุรกิจบริการสู่การค้ายุคใหม่	กรมพัฒนาธุรกิจการค้า	29	25	2		1	4	61
3	โครงการพัฒนาทักษะด้านการบริหารจัดการธุรกิจ	พัฒนาส่งเสริมผู้ประกอบการท้องถิ่นทั่วประเทศก้าวทันการค้ายุคใหม่	กรมพัฒนาธุรกิจการค้า	30	6		7	5		48
4	โครงการพัฒนาทักษะด้านการบริหารจัดการธุรกิจ	สร้างศักยภาพธุรกิจให้บริการโลจิสติกส์ไทยสู่สากล	กรมพัฒนาธุรกิจการค้า	10	17	17			1	45
5	โครงการพัฒนาทักษะด้านการบริหารจัดการธุรกิจ	พัฒนาศักยภาพและสร้างความเข้มแข็งธุรกิจแฟรนไชส์ไทย	กรมพัฒนาธุรกิจการค้า	25	27	12				64
6	โครงการพัฒนาทักษะด้านการบริหารจัดการธุรกิจ	ยกระดับขีดความสามารถด้านบัญชีของ SME ไทยด้วยองค์ความรู้และนวัตกรรม	กรมพัฒนาธุรกิจการค้า	51	24	2			135	212
7	โครงการพัฒนาทักษะด้านการบริหารจัดการธุรกิจ	สร้างความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจ SME ด้วยหลักธรรมาภิบาลธุรกิจ	กรมพัฒนาธุรกิจการค้า	2	6	4			35	47
8	โครงการพัฒนาทักษะด้านการบริหารจัดการธุรกิจ	พัฒนายกระดับและสร้างเครือข่ายพันธมิตรสมาคมการค้า	กรมพัฒนาธุรกิจการค้า	14	12	4				30
9	โครงการส่งเสริม SME เข้าถึงแหล่งเงินทุน	ส่งเสริม SME เข้าถึงแหล่งทุน	กรมพัฒนาธุรกิจการค้า	8	2	8				18
10	โครงการการพัฒนาผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม โดยการบ่มเพาะธุรกิจและการนำเทคโนโลยีและงานวิจัยจากมหาวิทยาลัยไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์	การพัฒนา SMEs โดยการบ่มเพาะธุรกิจ	มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	6	2					8
11	โครงการสร้างผู้ประกอบการใหม่ในธุรกิจอัญมณีและเครื่องประดับ	-	สถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ	3	2					5

	โครงการหลัก	โครงการย่อย/กิจกรรม	หน่วยงานรับผิดชอบ	Micro	Small	Medium	OTOP	วิสาหกิจ ชุมชน	สนใจ ทำธุรกิจ	รวม
12	โครงการพัฒนาทักษะด้านการบริหารจัดการธุรกิจ	Beyond Digital Marketing Trend 2023	กรมพัฒนาธุรกิจการค้า	1						1
13	โครงการส่งเสริมและเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs Pro-active)	-	กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ	1	6	5				12
14	โครงการการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพด้านการมาตรฐานของประเทศ	การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตร “Assessor Course for ISO/IEC 17020”	สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	1					25	26
15	โครงการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม	กิจกรรมทดสอบความชำนาญห้องปฏิบัติการ	กรมวิทยาศาสตร์บริการ	1	5	3				9
16	โครงการส่งเสริมศักยภาพผู้ประกอบการธุรกิจนวัตกรรมรายใหม่ระหว่างกิจการขนาดใหญ่ และ มหาวิทยาลัย (Business Brotherhood)	-	สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	28	2				8	38
17	โครงการยกระดับสินค้าเกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดภัยด้านนวัตกรรม สร้างสรรค์ (Value Creation and Innovation) เพื่อรองรับการบริโภควิถีใหม่ (New Normal)	-	สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม	3	3		1			7
18	โครงการเร่งการจัดตั้งและขยายธุรกิจของผู้ประกอบการอัจฉริยะ	-	กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม	1	2					3
19	โครงการการพัฒนาศักยภาพและมาตรฐานด้านการผลิตและวิเคราะห์ทดสอบผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางในระดับอุตสาหกรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการแข่งขันของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	-	สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย	3	1					4
20	โครงการพัฒนาสินค้าและบริการให้ได้คุณภาพ มาตรฐาน และสร้างสรรค์	หลักสูตรพัฒนาธุรกิจบริการ	กรมพัฒนาธุรกิจการค้า	4						4

	โครงการหลัก	โครงการย่อย/กิจกรรม	หน่วยงานรับผิดชอบ	Micro	Small	Medium	OTOP	วิสาหกิจ ชุมชน	สนใจ ทำธุรกิจ	รวม
21	โครงการส่งเสริม SME เข้าถึงแหล่งเงินทุน	ส่งเสริม SME เข้าถึงแหล่งทุนด้วยหลักประกันทางธุรกิจ โดยจัดงาน “ซ็อบ ซิม เฟลีน เติร์ซิลล์ Food Truck & SME”	กรมพัฒนาธุรกิจการค้า	45	7					52
22	โครงการพัฒนาสินค้าและบริการให้ได้คุณภาพ มาตรฐาน และสร้างสรรค์	หลักสูตร "Smart Senior Care Business"	กรมพัฒนาธุรกิจการค้า	1	1				1	3
23	โครงการเสริมสร้างศักยภาพในการบริการด้านบรรจุก่อนอย่างครบวงจรเพื่อยกระดับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)	-	สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย	8	1					9
24	โครงการสตาร์ทอัพคนละครึ่ง	-	สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล		1					1
25	โครงการหลักสูตรการระดมทุนและการบริหาร Startup ด้านเกษตรและอาหารเพื่อสร้างมูลค่าสูงสุดและยั่งยืน	-	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	3					1	4
26	โครงการเร่งรัดการจดทะเบียนเครื่องจักรของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	-	กรมโรงงานอุตสาหกรรม	2	21	28				51
	รวมทั้งสิ้น (ราย)			457	265	94	58	36	230	1,140

จากรูปที่ 5.1 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ จำนวน 483 ราย คิดเป็นร้อยละ 42.37 มีการดำเนินธุรกิจในรูปแบบนิติบุคคล รองลงมาเป็นกลุ่มบุคคลธรรมดา โดยแยกเป็นบุคคลธรรมดาที่จดทะเบียนพาณิชย์ จำนวน 166 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.56 และบุคคลธรรมดาที่ไม่จดทะเบียนพาณิชย์ จำนวน 150 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.16 ส่วนผู้สนใจทำธุรกิจ ซึ่งได้เข้าร่วมโครงการส่งเสริม SME อาทิ โครงการส่งเสริมศักยภาพผู้ประกอบการธุรกิจนวัตกรรมรายใหม่ โครงการยกระดับขีดความสามารถด้านบัญชี ของ SME ไทยด้วยองค์ความรู้และนวัตกรรม เป็นต้น มีสัดส่วนร้อยละ 19.04 กลุ่ม OTOP ร้อยละ 6.32 และวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 4.56 สะท้อนว่า 1 ใน 3 ของกลุ่มตัวอย่างยังถือว่าเป็น SME ที่อยู่นอกระบบ (Informal) หรือไม่ได้ขึ้นทะเบียนใดๆ กับหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งภาครัฐควรเร่งสื่อสารทำความเข้าใจและสร้างแรงจูงใจให้กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวเข้าสู่ระบบต่อไป

รูปที่ 5.1 รูปแบบการดำเนินธุรกิจของกลุ่มตัวอย่างจากการสำรวจภาคสนาม

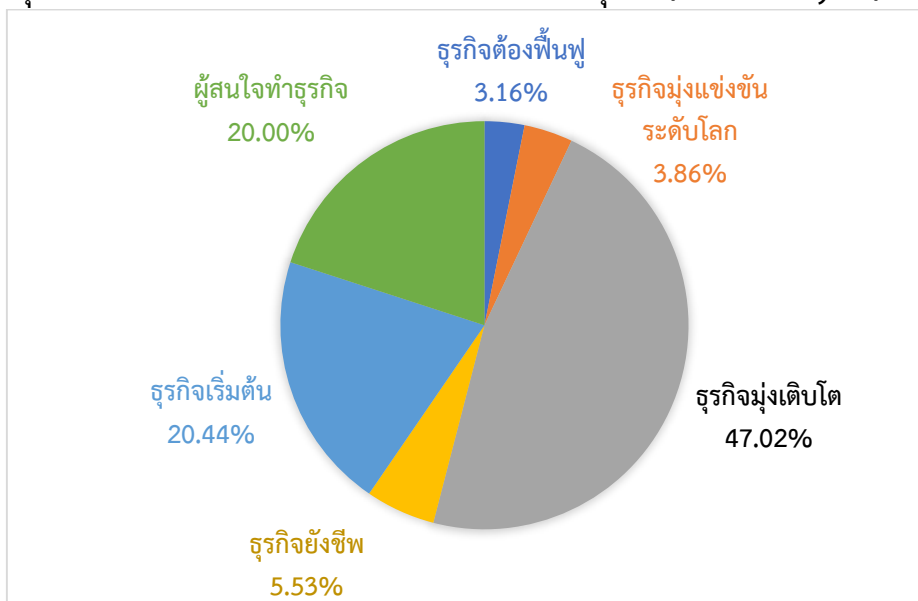
เมื่อพิจารณาประเภทกิจการของกลุ่มตัวอย่างดังรูปที่ 5.2 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในภาคบริการ ร้อยละ 30.35 รองมา คือ ภาคการผลิต ร้อยละ 29.30 และรองลงมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่สนใจทำธุรกิจ ร้อยละ 18.77 ตามด้วยภาคการค้า ร้อยละ 15.70 และภาคการเกษตร ร้อยละ 5.88 สำหรับกิจการในภาคบริการส่วนใหญ่ทำธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจที่ปรึกษา และธุรกิจซ่อมบำรุง ส่วนกิจการในภาคการผลิตส่วนใหญ่เกือบครึ่งหนึ่งเป็นการผลิตอาหารและเครื่องดื่ม สำหรับด้านการค้า กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งทำธุรกิจค้าปลีก ส่วนด้านการเกษตร ส่วนใหญ่ทำกิจการเกษตรแปรรูป

รูปที่ 5.2 ประเภทกิจการของกลุ่มตัวอย่าง จากการสำรวจภาคสนาม

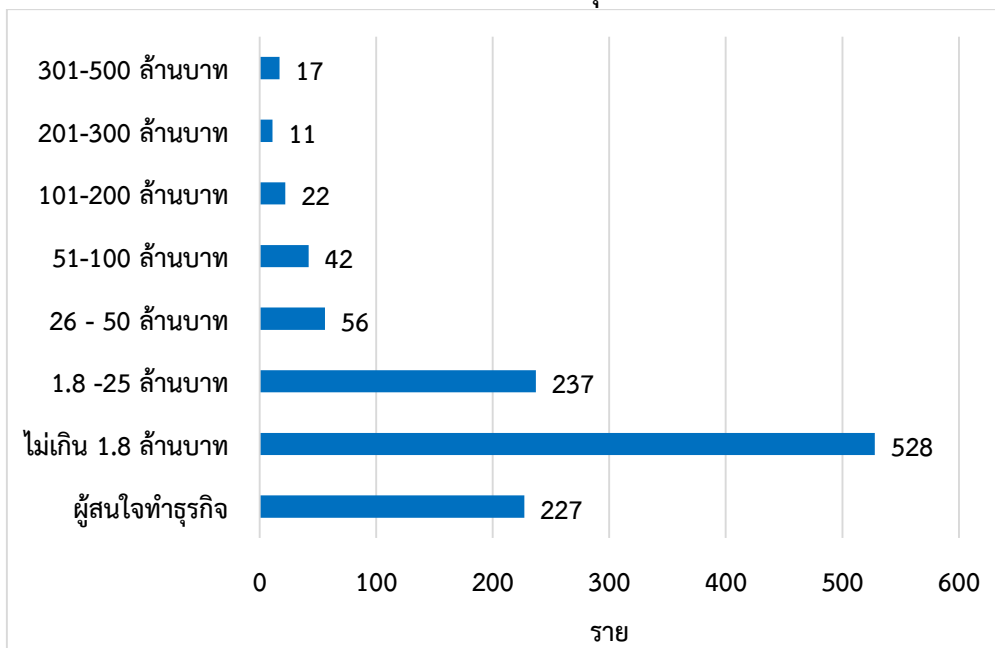
รูปที่ 5.3 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในวงจรธุรกิจ (Business Cycle) ช่วงธุรกิจมุ่งเติบโต ร้อยละ 47.02 ของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจทั้งหมด รองมา คือ ผู้ประกอบการในช่วงธุรกิจเริ่มต้น ร้อยละ 20.44 และรองลงมา คือ ผู้สนใจทำธุรกิจ ร้อยละ 20.00 ของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจทั้งหมด ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในช่วงธุรกิจยังชีพ ธุรกิจมุ่งแข่งขันระดับโลก และธุรกิจที่ต้องฟื้นฟูมีสัดส่วนเพียง ร้อยละ 5.53 ร้อยละ 3.86 และร้อยละ 3.16 ตามลำดับ ดังนั้น จะเห็นว่าปัจจุบันภายหลังจากที่สถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ได้คลี่คลายลง กลุ่มธุรกิจ SME ที่เริ่มดำเนินธุรกิจ รวมถึงผู้สนใจทำธุรกิจ ได้มีสัดส่วนค่อนข้างมาก ซึ่งยังถือว่าเป็นกลุ่มที่เปราะบาง และมีความยืดหยุ่นต่ำในการปรับตัวเพื่อรองรับผลกระทบต่างๆ จึงความเสี่ยงในการอยู่รอด ดังนั้น ภาครัฐอาจต้องมีมาตรการดูแลและให้ช่วยเหลือเพื่อให้ธุรกิจสามารถอยู่รอดได้

รูปที่ 5.3 กลุ่มอย่างจากการสำรวจภาคสนามจำแนกตามวงจรธุรกิจ (Business Cycle)

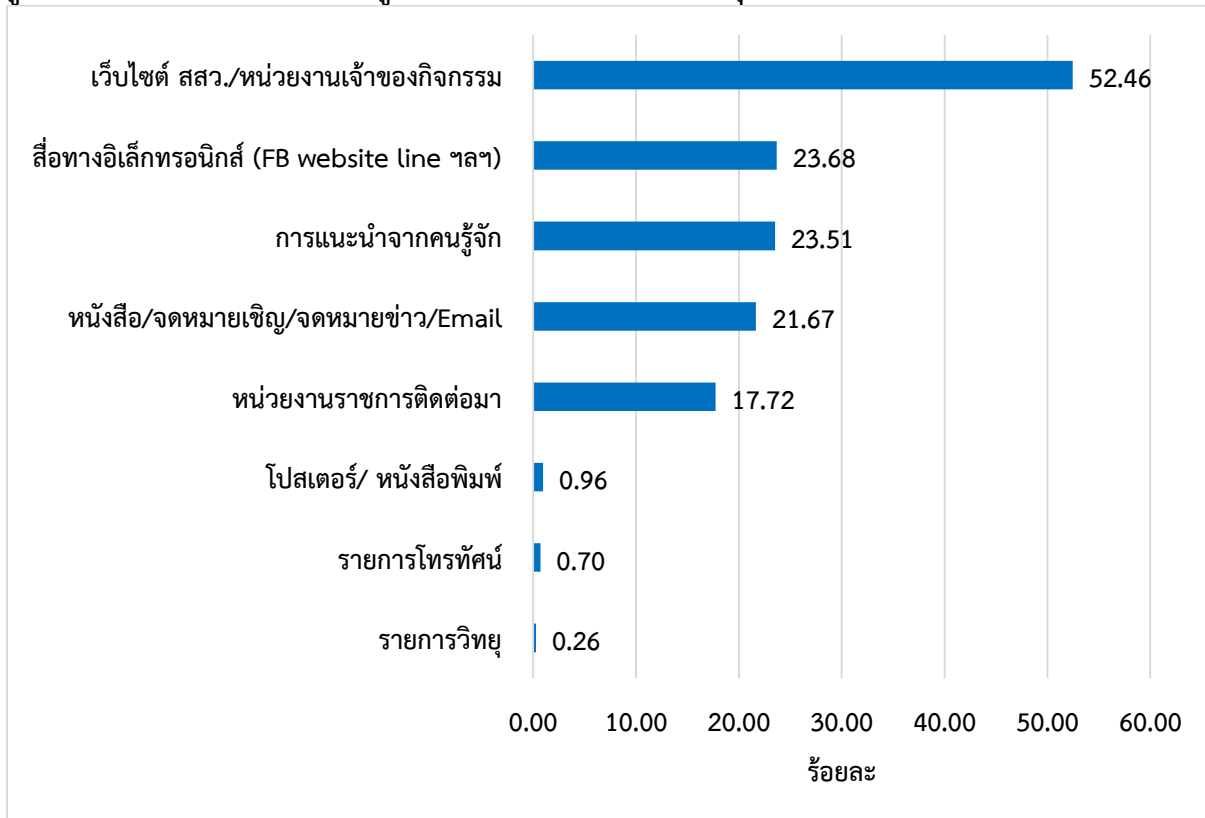
รายได้เฉลี่ยต่อปีในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2566 ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อปีไม่เกิน 1.8 ล้านบาท จำนวน 528 ราย รองมา คือ ช่วงรายได้เฉลี่ยต่อปี 1.8 - 2.5 ล้านบาทต่อปี มีจำนวน 237 ราย และตามด้วยกลุ่มผู้สนใจทำธุรกิจ มีจำนวน 227 ราย ซึ่งกลุ่มตัวอย่างใน 3 อันดับแรกส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการรายย่อยถึงขนาดย่อม และเป็นกลุ่มที่มีความสนใจจะดำเนินธุรกิจในอนาคต ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ประกอบการที่ควรได้รับสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มความพร้อมในการแข่งขันให้เข้มแข็งมากขึ้น หากสามารถนำความรู้จากการเข้าร่วมโครงการและประยุกต์กับธุรกิจได้จะทำให้เกิดการเติบโตของธุรกิจของภาพรวมของ SME ไทยได้ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ กลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ยต่อปี 201-300 ล้านบาท และรองมา คือ กลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ยต่อปี 301-500 ล้านบาท ถือว่าเป็นกลุ่มผู้ประกอบการขนาดกลาง ซึ่งสอดคล้องกับโครงการสร้าง SME ของไทย กล่าวคือ ผู้ประกอบการรายกลางมีจำนวนน้อยกว่าจำนวนผู้ประกอบการขนาดย่อมและรายย่อยตามลำดับ แต่มีรายได้เฉลี่ยต่อปีมากกว่า

รูปที่ 5.4 รายได้เฉลี่ยต่อปีในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2566 ของกลุ่มตัวอย่างจากการสำรวจภาคสนาม

ในส่วนของการช่องทางที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการส่งเสริม SME ในปีงบประมาณ 2566 ตามรูปที่ 5.5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 52.46 ของกลุ่มตัวอย่างที่สำรวจทั้งหมด ได้รับข้อมูลข่าวสารผ่านทางเว็บไซต์ของ สสว. หรือหน่วยงานเจ้าของกิจกรรม รองมา คือ สื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ อาทิ Facebook website line ฯลฯ ร้อยละ 23.68 และรองลงมา คือ การแนะนำจากคนรู้จัก ร้อยละ 23.51 ตามลำดับ โดยช่องทางที่กลุ่มตัวอย่างได้รับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการฯ น้อยที่สุด คือ ช่องทางรายการวิทยุ มีเพียงร้อยละ 0.26 รองมา คือ รายการโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 0.70 และรองลงมา คือ ช่องทางโปสเตอร์/หนังสือพิมพ์ ร้อยละ 0.96 ซึ่ง 3 อันดับท้ายถือว่าเป็นช่องทางสื่อสารแบบดั้งเดิม ซึ่งรวมกันมีเพียงร้อยละ 1.92 เท่านั้น จึงเห็นได้ว่าช่องทางการประชาสัมพันธ์เชิงรุก โดยเป็นการติดต่อจากหน่วยงานโดยตรงยังเป็นช่องทางที่เข้าถึง SME มากที่สุด รวมถึงช่องทางผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ถือเป็นช่องทางการสื่อสารประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพค่อนข้างมากในยุคดิจิทัลในปัจจุบัน

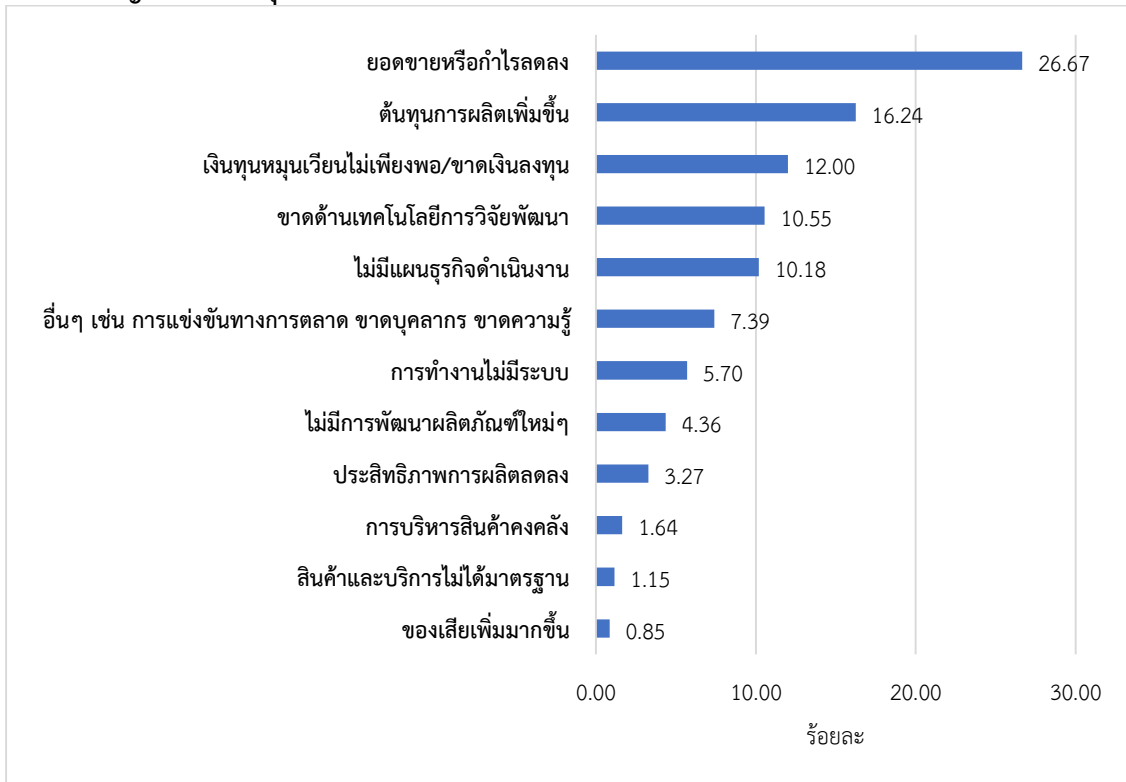
รูปที่ 5.5 ช่องทางการได้รับข้อมูล/ข่าวสารของโครงการของกลุ่มตัวอย่างจากการสำรวจภาคสนาม

หมายเหตุ: กลุ่มตัวอย่างสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

รูปที่ 5.6 แสดงให้เห็นว่า ก่อนเข้าร่วมโครงการในช่วงปี พ.ศ. 2564-2565 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 26.67 ประสบปัญหายอดขายหรือกำไรลดลง รองลงมาเป็นปัญหาต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น ร้อยละ 16.24 ตามด้วยเงินทุนหมุนเวียนไม่เพียงพอ/ขาดเงินลงทุน ร้อยละ 12.00 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่ว่าปัจจุบัน SME ไทยประสบปัญหาการแข่งขันอย่างรุนแรงทั้งในกลุ่ม SME ด้วยกัน ธุรกิจขนาดใหญ่ที่มีการขยายสาขาไปทุกพื้นที่ และธุรกิจ E-commerce รวมถึงมีความเปราะบางต่อผลกระทบทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีผลกระทบต่อยอดขายและผลกำไรของกิจการ นอกจากนี้ยังเผชิญกับต้นทุนสูงในการดำเนินธุรกิจ อาทิ ราคาวัตถุดิบ ค่าจ้างแรงงาน และค่าขนส่ง เป็นต้น รวมถึงปัญหาการเข้าถึงแหล่งเงินทุน โดยเฉพาะแหล่งเงินทุนในระบบ ทำให้ขาดเงินลงทุน หรือจำเป็นต้องมีการกู้ยืมเงินนอกระบบที่มีต้นทุนทางการเงินสูง

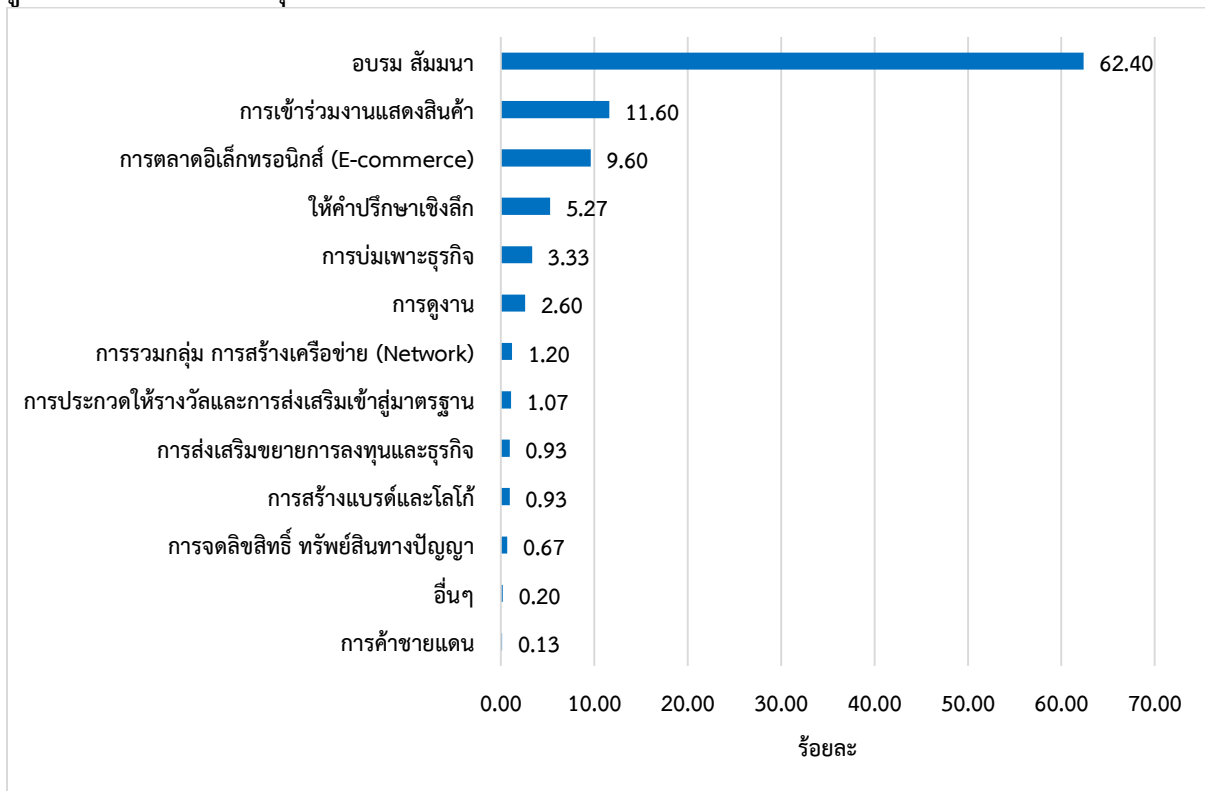
รูปที่ 5.6 ปัญหาด้านที่กลุ่มตัวอย่างประสบในช่วงปี พ.ศ. 2564-2565

หมายเหตุ: กลุ่มตัวอย่างสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

รูปที่ 5.7 แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมที่กลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมมากที่สุดเป็นกิจกรรมอบรม สัมมนา โดยมีสัดส่วนถึงร้อยละ 62.40 ซึ่งเป็นไปตามการกำหนดกิจกรรมของโครงการและสอดคล้องกับสถานการณ์โรคโควิด-19 ที่ยังระบาดอยู่ ซึ่งมีทั้งรูปแบบอบรมออนไลน์ (Online) อบรมในสถานที่ (Onsite) และรูปแบบผสมทั้งออนไลน์และจัดในสถานที่ (Hybrid) รองมา คือ การเข้าร่วมงานแสดงสินค้ามีกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมเป็นสัดส่วนร้อยละ 11.60 และรองลงมาเป็นกิจกรรมการตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce) มีสัดส่วนร้อยละ 9.60 ซึ่งกิจกรรมร่วมงานแสดงสินค้าและกิจกรรม E-commerce ถือว่าเป็นกิจกรรมด้านการตลาดหรือกิจกรรมส่งเสริมช่วงปลายน้ำ ในการสนับสนุนสินค้าหรือบริการของผู้ประกอบการเข้าถึงผู้บริโภคโดยตรง ซึ่งกิจกรรมการตลาดนั้นสามารถกระตุ้นหรือสร้างผลกระทบต่อเศรษฐกิจที่ชัดเจนและสามารถติดตามข้อมูลได้ง่ายกว่ากิจกรรมอื่นๆ ที่ต้องใช้เวลาการพัฒนาผลผลิต (Output) ไปสู่ผลลัพธ์ (Outcome) และผลกระทบต่อ (Impact) ไม่น้อยกว่า 6 เดือนขึ้นไป และผู้ประกอบการก็ได้รับประโยชน์ทันทีเช่นกัน ดังนั้น จะเห็นว่ารูปแบบของโครงการ/กิจกรรมส่งเสริม SME ส่วนใหญ่ ยังเป็นกิจกรรมการฝึกอบรม สัมมนา เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่สามารถเข้าถึงง่าย โดยเฉพาะกลุ่มที่ยังผู้สนใจทำธุรกิจ และใช้ระยะเวลาเข้าร่วมกิจกรรมไม่นาน อย่างไรก็ตาม กิจกรรมด้านการตลาด การให้คำปรึกษาเชิงลึก และการบ่มเพาะธุรกิจยังเป็นกิจกรรมที่ SME ให้ความสนใจอย่างยิ่ง

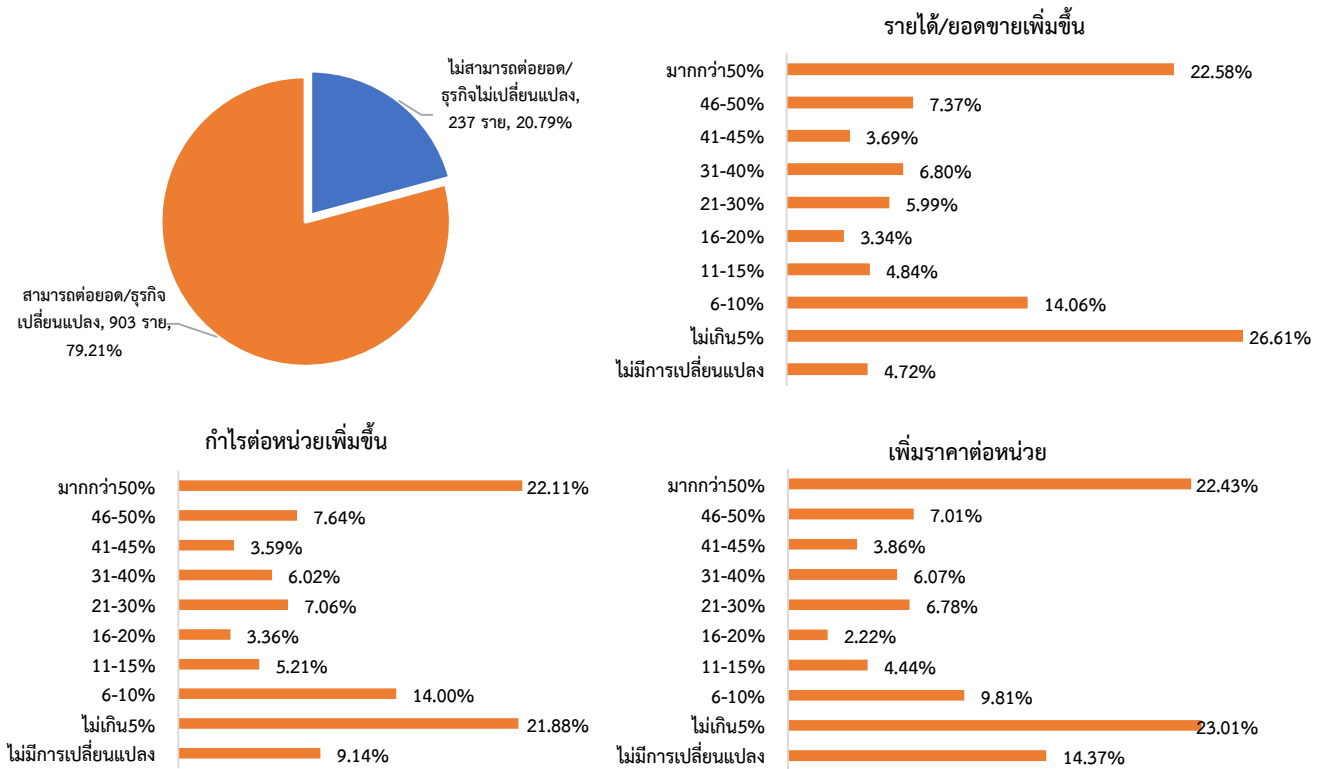
รูปที่ 5.7 กิจกรรมที่กลุ่มตัวอย่างจากการสำรวจภาคสนามได้เข้าร่วม

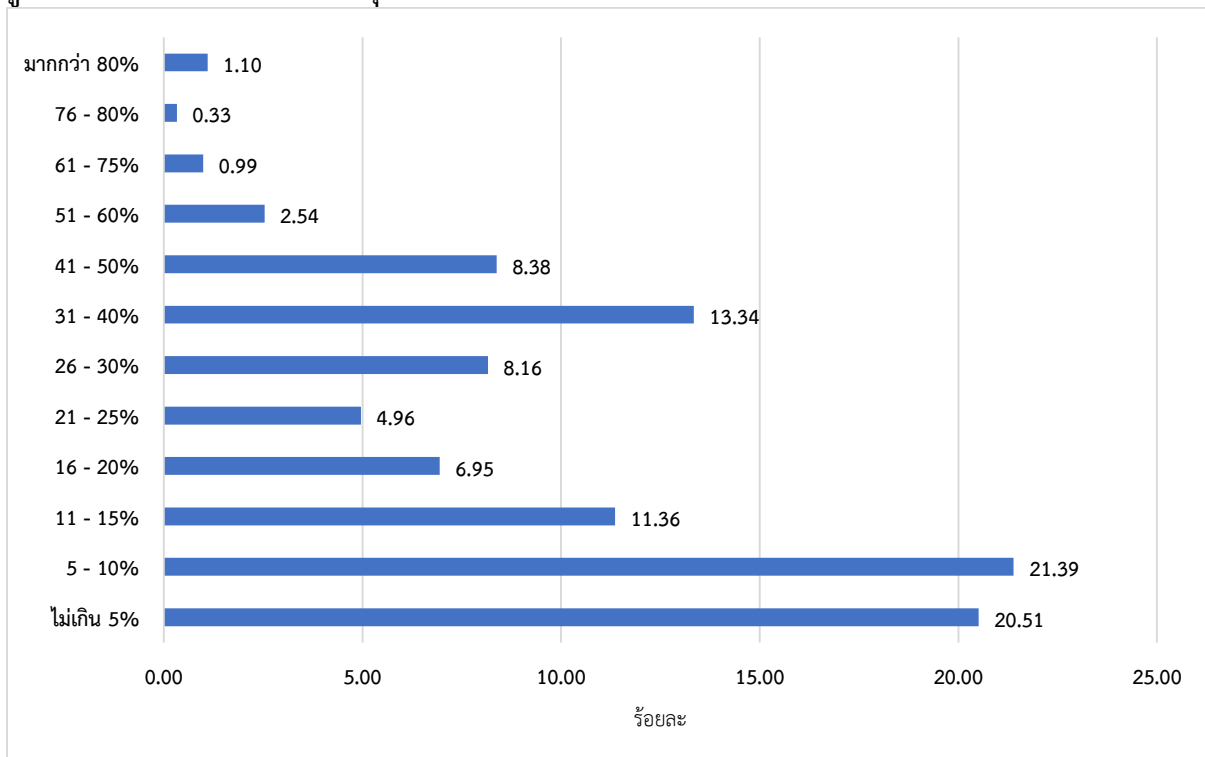
หมายเหตุ: กลุ่มตัวอย่างสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

รูปที่ 5.8 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 79.21 หรือจำนวน 903 ราย เห็นว่าการเข้าร่วมโครงการส่งเสริม SME มีส่วนทำให้สามารถต่อยอดธุรกิจหรือเปลี่ยนแปลงธุรกิจได้ โดยส่วนใหญ่เห็นว่าส่งผลให้ SME มีรายได้/ยอดขายเพิ่มขึ้นไม่เกินร้อยละ 5 (สัดส่วนร้อยละ 26.61) รองลงมา เห็นว่ามีรายได้/ยอดขายเพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 50 (สัดส่วนร้อยละ 22.58) และตามด้วยเพิ่มขึ้นร้อยละ 6-10 (สัดส่วนร้อยละ 14.06) ขณะที่ด้านกำไรต่อหน่วย จากเดิมที่ก่อนปี พ.ศ. 2566 SME ส่วนใหญ่มีกำไรอยู่ที่ร้อยละ 5-10 (รูปที่ 5.9) แต่ภายหลังเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมส่งเสริม SME ส่วนใหญ่เห็นว่าโครงการส่งเสริม SME มีส่วนทำให้กำไรต่อหน่วยเพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 50 (สัดส่วนร้อยละ 22.11) รองลงมาเห็นว่ากำไรต่อหน่วยเพิ่มขึ้นไม่เกินร้อยละ 5 (สัดส่วนร้อยละ 21.88) และตามด้วยเพิ่มขึ้นร้อยละ 6-10 (สัดส่วนร้อยละ 14.00) สำหรับผลต่อการเพิ่มราคาต่อหน่วย พบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่าไม่มีผลให้ราคาต่อหน่วยเพิ่มขึ้นไม่เกินร้อยละ 5 (สัดส่วนร้อยละ 23.01) รองลงมา คือ ราคาต่อหน่วยเพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 50 (สัดส่วนร้อยละ 22.43) และตามด้วยเห็นว่าไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงราคาต่อหน่วย (สัดส่วนร้อยละ 14.37) ทั้งนี้ ภายหลังจากเข้าร่วมโครงการในอีก 1-2 ปีข้างหน้า กลุ่มตัวอย่างคาดว่าจะมีการลงทุนด้านเครื่องจักรเฉลี่ย 2.79 ล้านบาทต่อปี มีการจ้างงานเฉลี่ย 0.99 ล้านบาทต่อปี และมีการลงทุนในเทคโนโลยีเฉลี่ย 1.90 ล้านบาท/ปี (ตารางที่ 5.2)

รูปที่ 5.8 การเปลี่ยนแปลงเมื่อเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรม

รูปที่ 5.9 กำไรต่อหน่วยของกลุ่มตัวอย่างก่อนเข้าร่วมโครงการ

ตารางที่ 5.2 การลงทุนเครื่องจักร การจ้างแรงงานเพิ่ม และการลงทุนเทคโนโลยี ใน 1-2 ปีข้างหน้า หลังเข้าร่วมโครงการ

	ค่าเฉลี่ย	สูงสุด	ต่ำสุด
มูลค่าการลงทุนเครื่องจักร (บาทต่อปี)	2,786,149	20,000,000	10,000
มูลค่าการจ้างแรงงาน (บาทต่อปี)	986,516	12,000,000	10,000
มูลค่าการลงทุนเทคโนโลยี (บาทต่อปี)	1,901,826	20,000,000	5,000

สำหรับความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมโครงการส่งเสริม SME ของกลุ่มตัวอย่าง จากตารางที่ 5.3 พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังต่อการเข้าร่วมโครงการในระดับมาก มากที่สุดถึงร้อยละ 62.11 และมีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมโครงการในระดับมาก มากที่สุดเช่นกัน (ร้อยละ 57.11) สะท้อนว่าโครงการส่งเสริม SME สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับกลุ่มตัวอย่างได้ตามความคาดหวังค่อนข้างมาก นอกจากนี้ ในแง่ความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร การบริหารจัดการโครงการของเจ้าหน้าที่โครงการ ความเหมาะสมของระยะเวลาและเทคโนโลยีในการดำเนินโครงการ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังคงมีความคาดหวังและความพึงพอใจในการเข้าร่วมโครงการอยู่ในระดับสูงด้วยเช่นกัน ดังนั้น จะเห็นได้ว่า SME มีความคาดหวังต่อโครงการส่งเสริม SME ในระดับสูง แต่ก็ได้รับความพึงพอใจจากโครงการดังกล่าวในระดับสูงเช่นเดียวกัน สะท้อนว่าผลการดำเนินงานของโครงการส่งเสริม SME ค่อนข้างมีประสิทธิภาพ มีการจัดการที่ดี และสร้างความพึงพอใจให้กับ SME ได้ตามความหวัง ดังนั้น ภาครัฐควรรักษาประสิทธิภาพการให้บริการดังกล่าวไว้

ตารางที่ 5.3 ความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมโครงการของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจ

ปัจจัยนำเข้า	ระดับความคาดหวังต่อการเข้าร่วมโครงการ				ระดับความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมโครงการ			
	หน่วย	น้อย	ปานกลาง	มาก	น้อย	ปานกลาง	มาก	ไม่สามารถประเมินได้
ภาพรวมของโครงการ	ราย	10	422	708	13	459	651	17
	ร้อยละ	0.88	37.02	62.11	1.14	40.26	57.11	1.49
วิทยากร/ที่ปรึกษา	ราย	8	400	732	11	406	705	18
	ร้อยละ	0.70	35.09	64.21	0.96	35.61	61.84	1.58
เจ้าหน้าที่	ราย	12	398	730	11	410	709	10
	ร้อยละ	1.05	34.91	64.04	0.96	35.96	62.19	0.88
ระยะ/ช่วงเวลา	ราย	19	481	640	29	495	606	10
	ร้อยละ	1.67	42.19	56.14	2.54	43.42	53.16	0.88
เทคโนโลยีในการดำเนินโครงการ	ราย	12	468	660	20	494	605	21
	ร้อยละ	1.05	41.05	57.89	1.75	43.33	53.07	1.84

ประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการส่งเสริม SME

ผลจากการวิเคราะห์ประเด็นย่อยที่สะท้อนให้เห็นผลของการส่งเสริม SME ที่ช่วยให้ SME ได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการส่งเสริม SME ตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 จากการสำรวจและประมวลผลข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการหรือผู้เข้าร่วมโครงการที่ได้ให้สัมภาษณ์รวม 1,140 ราย จำนวน 26 โครงการ¹ ภายใต้หน่วยงานส่งเสริม 13 หน่วยงาน² พบว่า SME ได้รับประโยชน์และมีการพัฒนาในมิติต่าง ๆ ได้แก่

- ด้านการวิจัยพัฒนา/เทคโนโลยีนวัตกรรม อาทิ วิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย การให้ความรู้เรื่องการเพิ่มมูลค่าธุรกิจให้บริการโลจิสติกส์ด้วย AI การส่งเสริมศักยภาพธุรกิจนวัตกรรมรายใหม่
- ด้านแหล่งเงินทุน อาทิ การให้ความรู้เรื่องหลักประกันทางธุรกิจ การให้ความรู้เกี่ยวกับการระดมทุน
- ด้านช่องทางการตลาด อาทิ เพิ่มโอกาสทางการค้าผ่าน e-commerce หรือ Social media การทำธุรกิจผ่านระบบออนไลน์ การจัดงานแสดงสินค้าในและต่างประเทศ การขยายแฟรนไชส์ การเจรจาธุรกิจ
- ด้านกระบวนการผลิต/คุณภาพสินค้าและบริการ อาทิ การพัฒนาสินค้าเกษตรอินทรีย์ การปรับเปลี่ยนเครื่องจักรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุน การให้ความรู้และสนับสนุนการขอมาตรฐานของห้องปฏิบัติการสอบเทียบเครื่องจักร
- ด้านการบริหารจัดการ อาทิ การจัดทำแผนธุรกิจ ความรู้เกี่ยวกับบัญชีธุรกิจและกฎหมายด้านบัญชี การยื่นงบการเงินผ่าน EF (e-filing)
- อื่นๆ อาทิ การศึกษาดูงาน การสร้างธรรมาภิบาล การให้ความรู้ธุรกิจดูแลผู้สูงอายุ การจดทะเบียนเครื่องจักร

จากตารางที่ 5.4 ในภาพรวมผู้ประกอบการ SME หรือผู้ที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริม SME จำนวนรวม 1,140 ราย ได้รับประโยชน์และการพัฒนาด้านช่องทางการตลาดสูงสุดร้อยละ 35.18 รองลงมาเป็นด้านบริหารจัดการร้อยละ 32.54 และด้านกระบวนการผลิต/คุณภาพมาตรฐานสินค้าและบริการร้อยละ 12.89 ซึ่งใน 3 ลำดับแรกรวมกันสูงถึงร้อยละ 80.61 และในด้านแหล่งเงินทุนมีสัดส่วนต่ำสุดร้อยละ 1.93 ในส่วนผู้ตอบที่ไม่ชัดเจนร้อยละ 5.53 เป็นกลุ่มที่ไม่สามารถระบุได้ว่าได้ประโยชน์ในด้านใด จากการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการ SME ส่วนใหญ่สนใจและให้ความสำคัญกับการเข้าร่วมในโครงการด้านช่องทางการตลาด การบริหารจัดการ และด้านกระบวนการผลิต จึงได้รับประโยชน์และการพัฒนาในด้านดังกล่าวข้างต้นเป็นหลัก

¹ เป็นโครงการที่ผู้ประกอบการหรือผู้ที่เข้าร่วมโครงการยินยอมให้สัมภาษณ์ ซึ่งหน่วยงานส่งเสริมที่รับผิดชอบโครงการเป็นผู้จัดส่งข้อมูลในการติดต่อมาให้ที่ปรึกษาเพื่อทำการสัมภาษณ์ ในส่วนโครงการอื่นๆ นอกจากที่ได้กล่าวข้างต้นมีข้อจำกัดในเรื่องการยินยอมให้ข้อมูล

² กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ม.แม่ฟ้าหลวง ม.สุรนารี สถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม กรมวิทยาศาสตร์บริการ กรมโรงงานอุตสาหกรรม สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (depa) สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สป.อว.) และสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.).

ตารางที่ 5.4 การวิเคราะห์ประโยชน์และการพัฒนาในมิติต่างๆ ในภาพรวมที่ผู้เข้าร่วมโครงการได้รับ

ประโยชน์/มิติการพัฒนา	ราย	ร้อยละ
วิจัยพัฒนา/เทคโนโลยีนวัตกรรม	75	6.58
แหล่งเงินทุน	22	1.93
ช่องทางการตลาด	401	35.18
กระบวนการผลิต/คุณภาพสินค้าและบริการ	147	12.89
การบริหารจัดการ	371	32.54
อื่นๆ	63	5.53
ไม่ชัดเจน	61	5.35
รวม	1,140	100

● **การวิเคราะห์ประโยชน์และการพัฒนาในมิติต่างๆ แยกตามขนาดธุรกิจ**

ผลการวิเคราะห์ประโยชน์และการพัฒนาในด้านต่างๆ ที่ผู้ประกอบการ SME ได้รับแยกตามขนาดธุรกิจ ตามตารางที่ 5.5 พบว่า

ด้านวิจัยพัฒนา/เทคโนโลยีนวัตกรรม กลุ่มขนาดย่อม (Small) ได้รับประโยชน์และการพัฒนาสูงสุด 37 ราย หรือร้อยละ 49.33 รองลงมาเป็นกลุ่มขนาดกลาง (Medium) 26 ราย หรือร้อยละ 34.67 และรายย่อย (Micro) 12 ราย หรือร้อยละ 16.00 ส่วนวิสาหกิจชุมชน OTOP และกลุ่มผู้สนใจทำธุรกิจ ไม่มีผู้ที่ระบุว่าได้รับประโยชน์และการพัฒนา

ด้านแหล่งเงินทุน รายย่อย (Micro) ได้รับประโยชน์และการพัฒนาสูงสุด 12 ราย หรือร้อยละ 54.55 รองลงมาเป็นกลุ่มขนาดกลาง (Medium) 8 รายหรือ ร้อยละ 36.36 กลุ่มขนาดย่อม (Small) 2 ราย หรือร้อยละ 9.09 สำหรับวิสาหกิจชุมชน OTOP และกลุ่มผู้สนใจทำธุรกิจ ไม่มีผู้ที่ระบุว่าได้รับประโยชน์และการพัฒนา

ด้านช่องทางการตลาด รายย่อย (Micro) ได้รับประโยชน์และการพัฒนาสูงสุด 202 ราย หรือร้อยละ 50.37 รองลงมาเป็นกลุ่มขนาดย่อม (Small) 92 ราย หรือร้อยละ 22.94 OTOP 46 ราย หรือร้อยละ 11.47 วิสาหกิจชุมชน 26 ราย หรือร้อยละ 6.48 และกลุ่มผู้สนใจทำธุรกิจ 21 ราย หรือร้อยละ 5.24 และ กลุ่มขนาดกลาง (Medium) 14 ราย หรือร้อยละ 3.49

ด้านกระบวนการผลิต/คุณภาพสินค้าและบริการ รายย่อย (Micro) ได้รับประโยชน์และการพัฒนาสูงสุด 85 ราย หรือร้อยละ 57.82 รองลงมาเป็นกลุ่มขนาดย่อม (Small) 32 ราย หรือร้อยละ 21.77 และขนาดกลาง (Medium) 26 ราย หรือร้อยละ 17.69 วิสาหกิจชุมชน 2 ราย หรือร้อยละ 1.36 และ OTOP กับกลุ่มผู้สนใจทำธุรกิจมีจำนวนเท่ากันคือ 1 ราย หรือร้อยละ 0.68

ด้านการบริหารจัดการ กลุ่มผู้สนใจทำธุรกิจ ซึ่งประกอบด้วยเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ บุคคลทั่วไป นักศึกษา ได้รับประโยชน์และการพัฒนาสูงสุด 198 ราย หรือร้อยละ 53.37 รองลงมา เป็นรายย่อย (Micro) 93 ราย หรือร้อยละ 25.07 กลุ่มขนาดย่อม (Small) 62 ราย หรือร้อยละ 16.71 กลุ่มขนาดกลาง (Medium) 15 ราย หรือร้อยละ 4.04 OTOP 2 ราย หรือร้อยละ 0.54 และวิสาหกิจชุมชน 1 ราย หรือร้อยละ 0.27

ด้านอื่นๆ กลุ่มขนาดย่อม (Small) ได้รับประโยชน์และการพัฒนาสูงสุด 28 ราย หรือร้อยละ 44.44 รองลงมาเป็นรายย่อย (Micro) 25 ราย หรือร้อยละ 39.68 กลุ่มขนาดกลาง (Medium) 4 ราย หรือร้อยละ 6.35 และกลุ่มผู้สนใจทำธุรกิจ 6 ราย หรือร้อยละ 9.52 สำหรับวิสาหกิจชุมชนและ OTOP ไม่มีผู้ที่ระบุว่าได้รับประโยชน์และการพัฒนา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้น พบว่าประโยชน์หรือการพัฒนาในมิติต่างๆ ที่ผู้ประกอบการ SME ได้รับจากเข้าร่วมโครงการ จะสะท้อนถึงความสนใจของ SME ในด้านที่ต้องการพัฒนา โดยผู้ประกอบการ SME ที่เป็นรายย่อย หรือ Micro ธุรกิจยังมีขนาดเล็ก ระดับการพัฒนาในการดำเนินธุรกิจยังอยู่ในช่วงต้น ดังนั้น ความสนใจหรือประโยชน์ที่ได้รับในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริม ส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับด้านช่องทางการตลาด ด้านบริหารจัดการ และด้านกระบวนการผลิต/คุณภาพสินค้าและบริการ เป็นต้น ในขณะที่ธุรกิจขนาดย่อม (Small) จะสนใจหรือได้รับประโยชน์ในด้านช่องทางการตลาด ด้านบริหารจัดการ และด้านวิจัยพัฒนาเทคโนโลยี และสำหรับธุรกิจขนาดกลาง (Medium) ที่มีระดับการพัฒนาธุรกิจสูงขึ้น อาจต้องการขยายธุรกิจและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ จึงสนใจหรือได้รับประโยชน์ในด้านวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีควบคู่ไปกับด้านการผลิต/คุณภาพสินค้าและบริการ ตามด้วยด้านบริหารจัดการ ส่วนกิจการวิสาหกิจชุมชน และ OTOP จะสนใจหรือได้รับประโยชน์ในด้านการเพิ่มช่องทางการตลาด ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนธุรกิจที่จะช่วยเพิ่มรายได้ให้กับกลุ่มนี้

ตารางที่ 5.5 การวิเคราะห์ประโยชน์และการพัฒนาในมิติต่างๆ แยกตามขนาดธุรกิจ

ขนาดธุรกิจ	ราย	ร้อยละ	ประโยชน์และมิติการพัฒนาที่ได้รับ														
			วิจัยพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรม		แหล่งเงินทุน		ช่องทางการตลาด		กระบวนการผลิต/คุณภาพสินค้าและบริการ		การบริหารจัดการ		อื่นๆ		ไม่ชัดเจน		
			ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	
1	รายย่อย (Micro)	457	40.09	12	16.00	12	54.55	202	50.37	85	57.82	93	25.07	25	39.68	28	45.90
2	ขนาดย่อม (Small)	265	23.25	37	49.33	2	9.09	92	22.94	32	21.77	62	16.71	28	44.44	12	19.67
3	ขนาดกลาง (Medium)	94	8.25	26	34.67	8	36.36	14	3.49	26	17.69	15	4.04	4	6.35	1	1.64
4	วิสาหกิจชุมชน	36	3.16	0	0	0	0	26	6.48	2	1.36	1	0.27	0	0	7	11.48
5	OTOP	58	5.09	0	0	0	0	46	11.47	1	0.68	2	0.54	0	0	9	14.75
6	ผู้สนใจทำธุรกิจ	230	20.18	0	0	0	0	21	5.24	1	0.68	198	53.37	6	9.52	4	6.56
	รวม	1,140	100	75	100	22	100	401	100	147	100	371	100	63	100	61	100

● **การวิเคราะห์ประโยชน์และการพัฒนาในมิติต่างๆ แยกตามสาขาธุรกิจ**

ผลการวิเคราะห์ประโยชน์และการพัฒนาในด้านต่างๆ ที่ผู้ประกอบการ SME ได้รับแยกตามสาขาธุรกิจ ตามตารางที่ 5.6 พบว่า

ด้านวิจัยพัฒนา/เทคโนโลยีนวัตกรรม ภาคการค้าได้รับประโยชน์และการพัฒนาสูงสุด 30 ราย หรือร้อยละ 40 รองลงมาเป็นภาคบริการ 20 ราย หรือร้อยละ 26.67 ภาคการผลิต 18 ราย หรือร้อยละ 24 กลุ่มผู้สนใจทำธุรกิจ 5 ราย หรือร้อยละ 6.67 และภาคการเกษตร 2 ราย หรือร้อยละ 2.67

ด้านแหล่งเงินทุน ภาคบริการได้รับประโยชน์และการพัฒนาสูงสุด 14 ราย หรือร้อยละ 63.64 รองลงมาเป็นกลุ่มผู้สนใจทำธุรกิจ 5 ราย หรือ ร้อยละ 22.73 ภาคการค้า 2 รายหรือร้อยละ 9.09 ภาคการผลิต 1 ราย หรือร้อยละ 4.55 และภาคการเกษตรไม่มีผู้ที่ระบุว่าได้รับประโยชน์และการพัฒนาในด้านนี้

ด้านช่องทางการตลาด ภาคการผลิตได้รับประโยชน์และการพัฒนาสูงสุด 142 ราย หรือร้อยละ 35.41รองลงมาภาคบริการ 129 ราย หรือร้อยละ 32.17 ภาคการค้า 86 ราย หรือร้อยละ 21.45 ภาคการเกษตร 32 ราย หรือร้อยละ 7.98 และกลุ่มผู้สนใจทำธุรกิจ 12 ราย หรือร้อยละ 2.99

ด้านกระบวนการผลิต/คุณภาพสินค้าและบริการ ภาคการผลิตได้รับประโยชน์และการพัฒนาสูงสุด 92 ราย หรือร้อยละ 62.59 รองลงมาเป็นภาคบริการ 33 รายหรือร้อยละ 22.45 ภาคการเกษตร 14 ราย หรือร้อยละ 9.52 ภาคการค้า 7 ราย หรือร้อยละ 4.76 และกลุ่มผู้สนใจทำธุรกิจ 1 ราย หรือร้อยละ 0.68

ด้านการบริหารจัดการ กลุ่มผู้สนใจทำธุรกิจ ซึ่งประกอบด้วยเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ บุคคลทั่วไป นักศึกษา ได้รับประโยชน์และการพัฒนาสูงสุด 177 ราย หรือ ร้อยละ 47.71 รองลงมาเป็นภาคบริการ 87 ราย หรือร้อยละ 23.45 ภาคผลิต 54 ราย หรือร้อยละ 14.56 ภาคการค้า 37 ราย หรือร้อยละ 9.97 และภาคการเกษตร 16 ราย หรือร้อยละ 4.31

ด้านอื่นๆ ภาคบริการได้รับประโยชน์และการพัฒนาสูงสุด 33 ราย หรือ ร้อยละ 52.38 รองลงมาเป็นภาคการผลิต 12 รายหรือร้อยละ 19.05 กลุ่มผู้สนใจทำธุรกิจ 10 รายหรือร้อยละ 15.87 ภาคการค้า 6 ราย หรือร้อยละ 9.52 และภาคการเกษตร 2 ราย หรือร้อยละ 3.17

ประเด็นที่พบจากการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นและข้อเสนอแนะ

- ผลจากการวิเคราะห์ภาคการเกษตรได้รับประโยชน์ด้านวิจัยพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีต่ำสุด จึงควรให้การส่งเสริมให้ภาคการเกษตรได้รับการพัฒนาด้านนวัตกรรมมากขึ้นเพื่อพัฒนาผลผลิตให้มีคุณภาพและการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการผลิตเพื่อลดการใช้แรงงาน ลดต้นทุน
- ผลการวิเคราะห์พบว่าจำนวนผู้ประกอบการหรือผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมด้านแหล่งเงินทุนในภาพรวมมีเพียง 22 รายหรือร้อยละ 1.93 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,140 ราย ซึ่งเป็นสัดส่วนที่

- ต่ำสุด จึงควรมีการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะผู้ประกอบการในภาคการเกษตร
- ผู้ประกอบการในภาคการเกษตรยังได้รับประโยชน์ในด้านช่องทางการตลาดน้อย จึงควรส่งเสริมเพิ่มช่องทางการตลาดที่หลากหลายให้กับกลุ่มนี้โดยเฉพาะผู้ประกอบการรายย่อยควบคู่ไปกับการพัฒนาผลผลิต เพื่อสนับสนุนให้การพัฒนาช่องทางการตลาดทำได้ง่ายขึ้นหากผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐาน
 - ควรกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้ประกอบการในภาคการเกษตรมาร่วมโครงการส่งเสริมมากขึ้น เนื่องจากจำนวนผู้ประกอบการในภาคการเกษตรมีสัดส่วนเพียง 67 รายหรือร้อยละ 5.88 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งอาจใช้การประชาสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายในพื้นที่ อาทิ อบต. จังหวัด วิสาหกิจชุมชน และกำหนดช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้ประกอบการจัดสรรเวลาเข้าร่วมกิจกรรมได้ต่อเนื่อง
 - ควรมีการส่งเสริมด้านการบริหารจัดการ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัญชี รวมถึงการบริหารรายรับ รายจ่ายของผู้ประกอบการในภาคการเกษตรในรูปแบบที่เข้าใจง่าย และกระตุ้นให้ผู้ประกอบการให้ความสำคัญในเรื่องนี้
 - ในกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมที่เป็นผู้สนใจทำธุรกิจ มีจำนวนถึง 214 รายหรือร้อยละ 18.77 ซึ่งในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะเป็นนักศึกษาและบุคคลทั่วไปที่สนใจประกอบธุรกิจ ซึ่งเป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่มีพื้นฐานการศึกษา มีโอกาสพัฒนาเป็นกลุ่ม Start up ได้ ซึ่งอาจเป็นกลุ่มเป้าหมายในการส่งเสริมให้เข้าร่วมโครงการ และกลุ่มนี้ยังอาจเป็นทายาทธุรกิจที่สามารถต่อยอดให้กับธุรกิจดั้งเดิมในท้องถิ่น

ตารางที่ 5.6 การวิเคราะห์ประโยชน์และการพัฒนาในมิติต่างๆ แยกตามสาขาธุรกิจ

	ขนาดธุรกิจ	ราย	ร้อยละ	ประโยชน์และมิติการพัฒนาที่ได้รับ													
				วิจัยพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรม		แหล่งเงินทุน		ช่องทางการตลาด		กระบวนการผลิต/คุณภาพสินค้าและบริการ		การบริหารจัดการ		อื่นๆ		ไม่ชัดเจน	
				ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
1	ภาคการผลิต	334	29.30	18	24.00	1	4.55	142	35.41	92	62.59	54	14.56	12	19.05	15	24.59
2	ภาคการค้า	179	15.70	30	40.00	2	9.09	86	21.45	7	4.76	37	9.97	6	9.52	11	18.03
3	ภาคบริการ	346	30.35	20	26.67	14	63.64	129	32.17	33	22.45	87	23.45	33	52.38	30	49.18
4	ภาคการเกษตร	67	5.88	2	2.67	0	0	32	7.98	14	9.52	16	4.31	2	3.17	1	1.64
5	ผู้สนใจทำธุรกิจ	214	18.77	5	6.67	5	22.73	12	2.99	1	0.68	177	47.71	10	15.87	4	6.56
	รวม	1,140	100	75	100	22	100	401	100	147	100	371	100	63	100	61	100

● **การวิเคราะห์ประโยชน์และการพัฒนาในมิติต่างๆ แยกตามพื้นที่ส่งเสริม**

ผลการวิเคราะห์ประโยชน์และการพัฒนาในด้านต่างๆ ที่ผู้ประกอบการ SME ได้รับแยกตามพื้นที่ส่งเสริม ตามตารางที่ 5.7 พบว่า

ด้านวิจัยพัฒนา/เทคโนโลยีนวัตกรรม กทม. และปริมณฑลได้รับประโยชน์และการพัฒนาสูงสุด 29 ราย หรือร้อยละ 38.67 รองลงมาเป็นภาคกลาง 19 ราย หรือร้อยละ 25.33 และภาคเหนือ 15 ราย หรือร้อยละ 20 ภาคใต้ 8 รายหรือร้อยละ 10.67 และภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้รับประโยชน์ในการพัฒนาต่ำสุด 4 ราย หรือร้อยละ 5.33

ด้านแหล่งเงินทุน กทม. และปริมณฑลได้รับประโยชน์และการพัฒนาสูงสุด 15 ราย หรือร้อยละ 68.18 รองลงมาเป็นภาคใต้ 5 ราย หรือร้อยละ 22.73 และภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 1 รายเท่ากันหรือร้อยละ 4.55 โดยภาคเหนือไม่มีผู้ได้รับประโยชน์ในด้านนี้

ด้านช่องทางการตลาด กทม. และปริมณฑล ได้รับประโยชน์และการพัฒนาสูงสุด 144 ราย หรือร้อยละ 35.91 รองลงมาภาคใต้ 134 ราย หรือร้อยละ 33.42 ภาคเหนือ 56 ราย หรือร้อยละ 13.97 ภาคกลาง 43 ราย หรือร้อยละ 10.72 โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้รับประโยชน์ในการพัฒนาต่ำสุด 24 ราย หรือร้อยละ 5.99

ด้านกระบวนการผลิต/คุณภาพสินค้าและบริการ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้รับประโยชน์และการพัฒนาสูงสุด 89 ราย หรือร้อยละ 60.54 รองลงมาเป็นภาคใต้ 20 รายหรือร้อยละ 13.61 และ กทม. และปริมณฑล 18 ราย หรือร้อยละ 12.24 โดยภาคเหนือได้รับประโยชน์ในการพัฒนาต่ำสุด 7 ราย หรือร้อยละ 4.76

ด้านการบริหารจัดการ กทม. และปริมณฑล ได้รับประโยชน์และการพัฒนาสูงสุด 134 ราย หรือร้อยละ 36.12 รองลงมาเป็นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 110 ราย หรือร้อยละ 29.65 และภาคเหนือ 57 ราย หรือร้อยละ 15.36 ภาคกลาง 40 ราย หรือร้อยละ 10.78 โดยภาคใต้ได้รับประโยชน์ในการพัฒนาต่ำสุด 30 ราย หรือร้อยละ 8.09

ด้านอื่นๆ กทม. และปริมณฑล ได้รับประโยชน์และการพัฒนาสูงสุด 38 ราย หรือร้อยละ 60.32 รองลงมาเป็นภาคกลางและภาคใต้จำนวนเท่ากัน คือ 10 ราย หรือร้อยละ 15.87 และภาคเหนือ 4 ราย หรือร้อยละ 6.35 โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้รับประโยชน์ในการพัฒนาต่ำสุด 1 ราย หรือร้อยละ 1.59

จากการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้น พบว่าผู้ประกอบการ SME ที่ได้รับประโยชน์หรือการพัฒนาในมิติต่างๆ ในทุกด้านจากการเข้าร่วมโครงการ ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ประกอบการ SME ที่อยู่ในพื้นที่กรุงเทพฯ ปริมณฑลเป็นหลักซึ่งสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่ายกว่าพื้นที่อื่นๆ ยกเว้นในด้านที่เกี่ยวกับการพัฒนา ด้านกระบวนการผลิตและคุณภาพสินค้า จะเป็นผู้ประกอบการ SME ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ได้รับประโยชน์หรือการพัฒนาในด้านนี้มากที่สุด สำหรับผู้ประกอบการ SME ที่อยู่ในพื้นที่ภาคกลาง

และภาคใต้จะเป็นกลุ่มที่ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาในหลายด้านค่อนข้างต่ำ อาทิ ด้านแหล่งเงินทุน ด้านกระบวนการผลิตและคุณภาพสินค้า และด้านการบริหารจัดการ จึงควรที่จะประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประกอบการในพื้นที่ดังกล่าว สามารถเข้าร่วมโครงการได้มากขึ้น และสำรวจความต้องการผู้ประกอบการ SME ในพื้นที่ เพื่อจัดโครงการส่งเสริมที่สอดคล้องกับความต้องการหรือมีความจำเป็นต้องมีการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพของธุรกิจ

ตารางที่ 5.7 การวิเคราะห์ประโยชน์และการพัฒนาในมิติต่างๆ แยกตามพื้นที่

ขนาดธุรกิจ	ราย	ร้อยละ	ประโยชน์และมิติการพัฒนาที่ได้รับ														
			วิจัยพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรม		แหล่งเงินทุน		ช่องทางการตลาด		กระบวนการผลิต/คุณภาพสินค้าและบริการ		การบริหารจัดการ		อื่นๆ		ไม่ชัดเจน		
			ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	
1	กทม. และปริมณฑล	396	34.74	29	38.67	15	68.18	144	35.91	18	12.24	134	36.12	38	60.32	18	29.51
2	ภาคกลาง	129	11.32	19	25.33	1	4.55	43	10.72	13	8.84	40	10.78	10	15.87	3	4.92
3	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	234	20.53	4	5.33	1	4.55	24	5.99	89	60.54	110	29.65	1	1.59	5	8.20
4	ภาคเหนือ	144	12.63	15	20.00	0	0	56	13.97	7	4.76	57	15.36	4	6.35	5	8.20
5	ภาคใต้	237	20.79	8	10.67	5	22.73	134	33.42	20	13.61	30	8.09	10	15.87	30	49.18
	รวม	1,140	100	75	100	22	100	401	100	147	100	371	100	63	100	61	100

สรุปผลการวิเคราะห์ตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อม ปีงบประมาณ 2566

6.1 ผลการวิเคราะห์การบรรลุเป้าหมายและตัวชี้วัดตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมฯ ปี 2566

ที่ปรึกษาได้ดำเนินการทบทวนถึงตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 ดังตารางที่ 6.1 และได้รวบรวมข้อมูลจากข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิเบื้องต้น เพื่อมาวิเคราะห์แนวโน้มการเติบโตตามตัวชี้วัดที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ ไม่สามารถสะท้อนถึงผลกระทบจากการดำเนินโครงการที่ได้ส่งเสริมไปทั้งหมด ดังนั้น ผลการประเมินเป็นเพียงการคาดการณ์เท่านั้น

ตารางที่ 6.1 สรุปการเติบโตของ SME ตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ตามแผนปฏิบัติการฯ ปี 2566

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย	ผล การดำเนินงาน (f)
สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมของ SME ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ไม่น้อยกว่า	ร้อยละ 35.5	ร้อยละ 35.46
สัดส่วนรายได้ของ SME ต่อรายได้รวมเป็น	ร้อยละ 19	ร้อยละ 16.30
มูลค่าการจัดเก็บภาษีจาก SME ขยายตัวไม่ต่ำกว่า	ร้อยละ 10	ร้อยละ 4.12

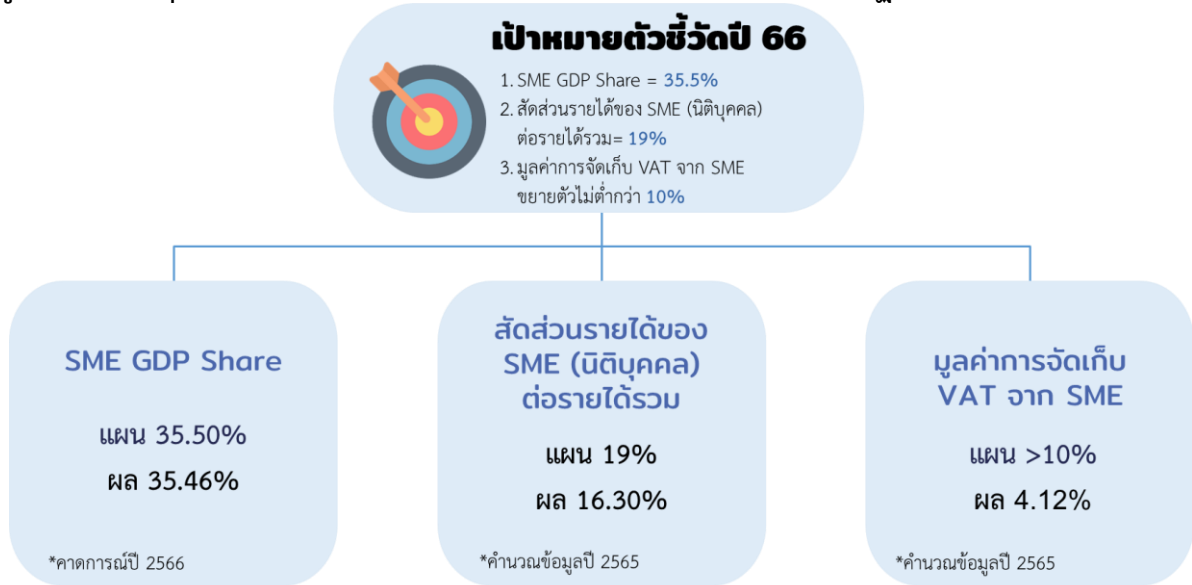
หมายเหตุ: ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในบทที่ 8

ตัวชี้วัดที่ 1 สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมของ SME ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในปี 2566 ไตรมาส 3 คาดการณ์ว่าจะมีสัดส่วนเป็นร้อยละ 35.46 และคาดว่าในช่วงไตรมาสที่ 4 ของปี 2566 สัดส่วน SME GDP จะเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 35.5 ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ตัวชี้วัดที่ 2 สัดส่วนรายได้ของ SME ต่อรายได้รวมในปี 2565 มีสัดส่วนรายได้ ร้อยละ 16.30 โดยอ้างอิงข้อมูลของกรมพัฒนาธุรกิจการค้าจากรายได้ของผู้ประกอบการ

ตัวชี้วัดที่ 3 มูลค่าการจัดเก็บภาษีจาก SME ขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 โดยคำนวณข้อมูลปี 2566 สามารถเก็บมูลค่าการจัดเก็บภาษีจาก SME ประมาณร้อยละ 4.12 โดยอ้างอิงข้อมูลของกรมสรรพากรจากรายได้ของผู้ประกอบการ

รูปที่ 6.1 สรุปการเติบโตของ SME ตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ตามแผนปฏิบัติการฯ ปี 2566

หมายเหตุ: ผลคาดการณ์ตามตัวชี้วัด และข้อมูล ณ กรกฎาคม 2566

6.2 ผลการวิเคราะห์ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ

การรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจาก 54 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินงานส่งเสริม SME ตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 ที่ขับเคลื่อนผ่านงานยุทธศาสตร์ SME และแผนงานอื่นๆ รวมจำนวน 139 โครงการ จำแนกได้ ดังนี้

1) โครงการที่ขับเคลื่อนผ่านแผนงานยุทธศาสตร์การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็งแข่งขันได้ ประจำปีงบประมาณ 2566 จำนวน 91 โครงการ งบประมาณ 2,990.06 ล้านบาท

2) โครงการที่ขับเคลื่อนผ่านแผนงานอื่น จำนวน 48 โครงการ ประกอบด้วย แผนงานยุทธศาสตร์ SME (6 โครงการ) แผนงานบูรณาการ (4 โครงการ) แผนงานพื้นฐาน (35 โครงการ) สถาบันการเงิน (3 โครงการ) งบประมาณ 51,095.80 ล้านบาท ดังรายละเอียดตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 6.2 สรุปโครงการภายใต้แผนปฏิบัติการการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปีงบประมาณ 2566

แผนงาน	จำนวนโครงการ
แผนงานยุทธศาสตร์ (97 โครงการ)	
1) แผนงานยุทธศาสตร์การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็งแข่งขันได้ ประจำปีงบประมาณ 2566	91
2) แผนงานบูรณาการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว	1
3) แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า	1
4) แผนงานยุทธศาสตร์เพื่อสนับสนุนด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน	1
5) แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนาผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	1
6) แผนงานยุทธศาสตร์เกษตรสร้างมูลค่า	2

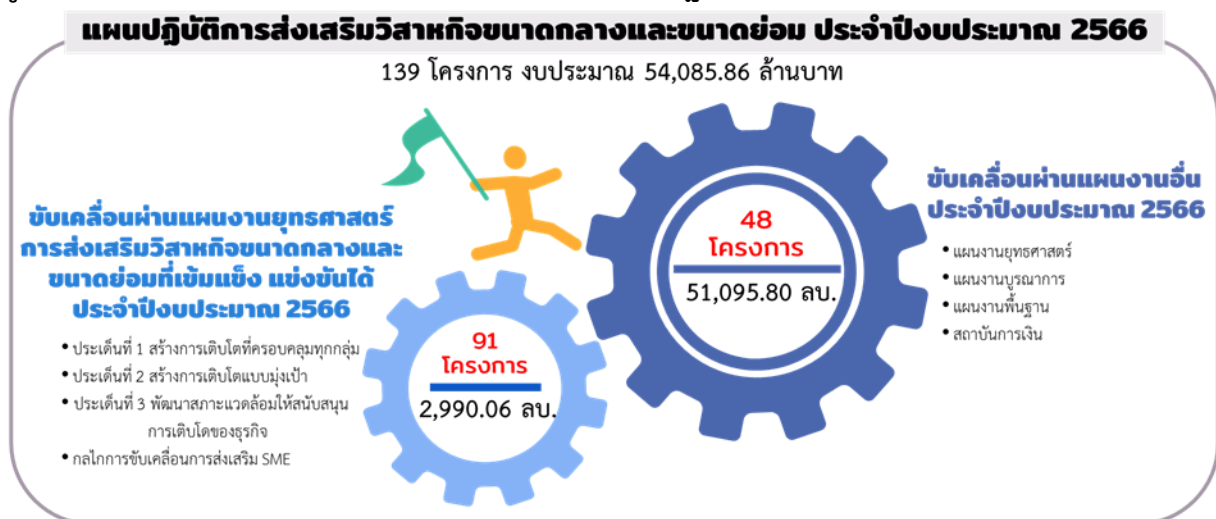
แผนงาน	จำนวนโครงการ
แผนงานบูรณาการ (4 โครงการ)	
1) แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก	2
2) แผนงานบูรณาการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว	2
แผนงานพื้นฐาน (35 โครงการ)	
1) แผนงานพื้นฐาน	35
สถาบันการเงิน (3 โครงการ)	
1) สถาบันการเงิน	3
รวม	139

การประเมินผลด้านเศรษฐกิจตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 จำนวนทั้งหมด 139 โครงการ โดยใช้การวิเคราะห์ผ่านแบบจำลองบัญชีเมตริกซ์สังคม (Social Accounting Matrix: SAM) โดยมีข้อสมมติ (Assumption) ให้การประเมินผลดังกล่าวเป็นไปตามโครงสร้างเศรษฐกิจไทยและกลไกการส่งผ่านผลกระทบ (Transmission Mechanism) ที่เกี่ยวข้องระหว่างสาขาการผลิตและหน่วยเศรษฐกิจต่างๆ ตามตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิตวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทย (Input-output Table of SME Thailand) ภายใต้อำนาจจำกัดของข้อมูล ดังนี้

การนำเสนอผลการวิเคราะห์คาดการณ์ผลกระทบด้านเศรษฐกิจที่เกิดจากการดำเนินโครงการต่างๆ (On-going) ตามแผนงานที่ได้กล่าวไว้ 2 แผนงาน โดยแบ่งออกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

1. ผลกระทบด้านเศรษฐกิจโดยภาพรวม
2. ผลกระทบด้านเศรษฐกิจตามแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็งแข่งขันได้ ประจำปีงบประมาณ 2566
3. ผลกระทบด้านเศรษฐกิจตามแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็งแข่งขันได้ ประจำปีงบประมาณ 2566 จำแนกตามประเด็นการส่งเสริม
4. ผลกระทบด้านเศรษฐกิจตามที่ขับเคลื่อนผ่านแผนงานอื่น ปีงบประมาณ 2566

รูปที่ 6.2 กรอบการวิเคราะห์คาดการณ์ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ

6.2.1 ผลการวิเคราะห์ผลกระทบด้านเศรษฐกิจโดยภาพรวม

การดำเนินโครงการตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 ผลการประเมิน พบว่า ในภาพรวมแล้วผลการดำเนินโครงการทั้งหมดก่อให้เกิดค่าตัวทวี (Multiplier) มูลค่าผลผลิตเท่ากับ 2.37 นั้นหมายความว่า การส่งเสริม SME ที่เพิ่มขึ้นมูลค่า 1 บาท จะส่งผลให้ผลผลิตโดยรวมของ SME เพิ่มขึ้นประมาณ 2.37 บาท ดูรายละเอียดตามตารางที่ 6.3

ตารางที่ 6.3 ค่าตัวทวี (Multiplier) มูลค่าผลผลิตจากการส่งเสริม SME ปีงบประมาณ 2566 โดยรวม

สาขา		ค่าตัวทวีมูลค่าผลผลิต
1	ภาคเกษตร	1.74
2	ภาคอุตสาหกรรม	2.44
3	ภาคการค้า	6.80
4	ภาคบริการ	2.20
5	อื่นๆ	5.47
รวมทุกสาขา		2.37

นอกจากนี้ จากตารางที่ 6.3 พบว่าเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายสาขาแล้ว การส่งเสริม SME ตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 และที่ขับเคลื่อนผ่านแผนงานยุทธศาสตร์การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็งแข่งขันได้ ปีงบประมาณ 2566 ก่อให้เกิดค่าตัวทวี (Multiplier) มูลค่าผลผลิตในภาคการค้ามากที่สุด เท่ากับ 6.80 นั้นหมายความว่า การส่งเสริม SME ตามที่ขับเคลื่อนผ่านแผนงานยุทธศาสตร์การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็งแข่งขันได้ ปีงบประมาณ 2566 ที่เพิ่มขึ้นมูลค่า 1 บาท จะส่งผลให้ผลผลิตโดยรวมในภาคการค้าของ SME เพิ่มขึ้นประมาณ 6.80 บาท รองลงมาคือภาคอุตสาหกรรม เท่ากับ 2.44 ภาคบริการเท่ากับ 2.20 ภาคเกษตรกรรมเท่ากับ 1.74 และอื่นๆ เท่ากับ 5.47 นั้นหมายความว่า การส่งเสริม SME ตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 และตามโครงการ/กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา SME ตามที่ขับเคลื่อนผ่านแผนงานยุทธศาสตร์การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็งแข่งขันได้ ปีงบประมาณ 2566 ที่เพิ่มขึ้นมูลค่า 1 บาท จะส่งผลให้ผลผลิตโดยรวมในภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการ ภาคเกษตรกรรม และอื่นๆ เพิ่มขึ้นประมาณ 2.44 2.20 1.74 และ 5.47 บาท ตามลำดับ

ตารางที่ 6.4 มูลค่าเศรษฐกิจจากการส่งเสริม SME ปีงบประมาณ 2566 โดยรวม ตามโครงสร้าง
ตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิตวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทย

สาขา	มูลค่าเศรษฐกิจ (ล้านบาท)		
	ผลกระทบทางตรง	ผลกระทบทางอ้อม	ผลกระทบรวม
ภาคเกษตรกรรม	8,984.13	6,685.87	15,670.00
ภาคอุตสาหกรรม	35,035.79	50,462.26	85,498.05
ภาคการค้า	1,010.22	5,859.33	6,869.55
ภาคบริการ	9,211.00	11,042.28	20,253.28
อื่นๆ	158.30	708.14	866.43
รวมทุกสาขา	54,399.44	74,757.88	129,157.31

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2566

ส่วนมูลค่าทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากการส่งเสริม SME จากทั้งแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 และที่ขับเคลื่อนผ่านแผนงานยุทธศาสตร์การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็งแข่งขันได้ ปีงบประมาณ 2566 (ดังตารางที่ 6.4) พบว่าก่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจภาพรวมประมาณ 129,157.31 ล้านบาท จำแนกออกเป็นมูลค่าเศรษฐกิจทางตรงประมาณ 54,399.44 ล้านบาท มูลค่าเศรษฐกิจทางอ้อมประมาณ 74,757.88 ล้านบาท นอกจากนี้เมื่อพิจารณามูลค่าทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจำแนกออกเป็นภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม ภาคการค้า และภาคบริการ พบว่า การส่งเสริม SME ปีงบประมาณ 2566 ก่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรมมากที่สุด โดยอยู่ที่ประมาณ 85,498.05 ล้านบาท จำแนกออกเป็นมูลค่าเศรษฐกิจทางตรงประมาณ 35,035.79 ล้านบาท มูลค่าเศรษฐกิจทางอ้อมประมาณ 50,462.26 ล้านบาท รองลงมาคือมูลค่าทางเศรษฐกิจภาคบริการประมาณ 20,253.28 ล้านบาท จำแนกออกเป็นมูลค่าเศรษฐกิจทางตรงประมาณ 9,211.00 ล้านบาท มูลค่าเศรษฐกิจทางอ้อมประมาณ 11,042.28 ล้านบาท และมูลค่าทางเศรษฐกิจภาคเกษตรกรรมประมาณ 15,670.00 ล้านบาท จำแนกออกเป็นมูลค่าเศรษฐกิจทางตรงประมาณ 8,984.13 ล้านบาท มูลค่าเศรษฐกิจทางอ้อมประมาณ 6,685.87 ล้านบาท ส่วนมูลค่าทางเศรษฐกิจภาคการค้าอยู่ที่ประมาณ 6,869.55 ล้านบาท จำแนกออกเป็นมูลค่าเศรษฐกิจทางตรงประมาณ 1,010.22 ล้านบาท มูลค่าเศรษฐกิจทางอ้อมประมาณ 5,859.33 ล้านบาท นอกจากนี้ ยังก่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจอื่นๆ อยู่ที่ประมาณ 866.43 ล้านบาท จำแนกออกเป็นมูลค่าเศรษฐกิจทางตรงประมาณ 158.30 ล้านบาท มูลค่าเศรษฐกิจทางอ้อมประมาณ 708.14 ล้านบาท

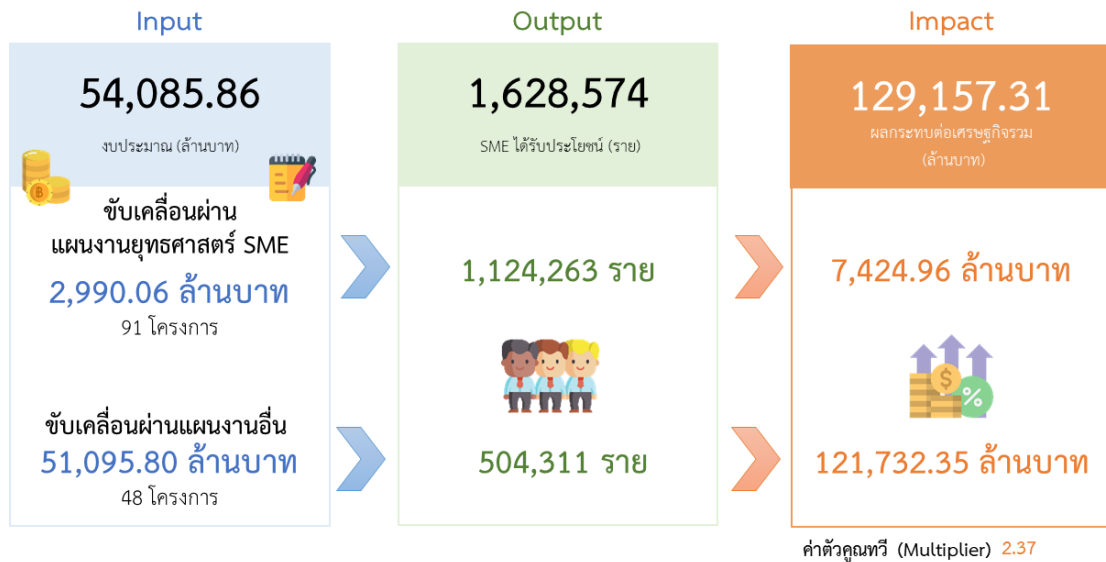
นอกจากนี้ หากพิจารณามูลค่าทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากการส่งเสริม SME ปีงบประมาณ 2566 โดยรวม ซึ่งวิเคราะห์เฉพาะโครงการที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณทั้ง 147 โครงการ โดยวิเคราะห์แยกออกเป็นมูลค่าทางเศรษฐกิจของ SME และ Non-SME (ดังตารางที่ 6.5) พบว่า สามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับ SME โดยประมาณ 129,157.31 ล้านบาท จำแนกออกเป็นมูลค่าเศรษฐกิจทางตรงประมาณ 54,399.44 ล้านบาท มูลค่าเศรษฐกิจทางอ้อมประมาณ 74,757.88 ล้านบาท และสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับ Non-SME โดยรวมประมาณ 53,594.89 ล้านบาท โดยเป็นมูลค่าเศรษฐกิจทางอ้อมทั้งหมด

ตารางที่ 6.5 มูลค่าเศรษฐกิจจากการส่งเสริม SME ปีงบประมาณ 2566 โดยรวม

	มูลค่าการเปลี่ยนแปลงต่อเศรษฐกิจ (ล้านบาท)			มูลค่าผลผลิตภายในประเทศในกรณีฐาน (ล้านบาท)	การเปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับกรณีฐาน
	ผลกระทบทางตรง (Direct Impact)	ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)	ผลกระทบรวม (Total Impact)		
SME	54,399.44	21,162.99	75,562.43	11,883,121,210.44	0.0006359%
Non-SME	-	53,594.89	53,594.89	23,710,815,700.40	0.0002260%
รวม	54,399.44	74,757.88	129,157.31	35,593,936,910.84	0.0003629%
ค่าตัวคูณทวี (Multiplier)	2.37				

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2566 และ Non-SME คือ รายการที่ไม่สามารถระบุได้ว่ามีผลกระทบต่อกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจของ SME

รูปที่ 6.3 สรุปรูปภาพรวมผลกระทบด้านเศรษฐกิจตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566

จากการติดตามและประเมินผลในภาพรวมผลกระทบด้านเศรษฐกิจตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปีงบประมาณ 2566 สามารถสรุปภาพรวมได้ว่า การดำเนินโครงการทั้งหมด 139 โครงการ ด้วยงบประมาณ 54,085.86 ล้านบาท มีผู้ประกอบการ SME ได้รับประโยชน์ทั้งหมด 1,628,574 ราย สามารถสร้างผลกระทบต่อเศรษฐกิจได้ 129,157.31 ล้านบาท ด้วยค่าตัวคูณทวี 2.37 จำแนกเป็น 1) การส่งเสริม SME ขับเคลื่อนผ่านแผนงานยุทธศาสตร์การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็งแข่งขันได้ ประจำปีงบประมาณ 2566 ดำเนินงาน 91 โครงการ งบประมาณ 2,990.06 ล้านบาท SME ได้รับประโยชน์จำนวน 1,124,263 ราย สร้างผลกระทบต่อเศรษฐกิจจำนวน 7,424.96 ล้านบาท และ 2) ขับเคลื่อนผ่านแผนงานอื่น ดำเนินงาน 48 โครงการ งบประมาณ 51,095.80 ล้านบาท SME ได้รับประโยชน์จำนวน 504,311 ราย และสร้างผลกระทบต่อเศรษฐกิจจำนวน 121,732.35 ล้านบาท ด้วยค่าตัวคูณทวี 2.37 หากจะพิจารณาผลกระทบต่อเศรษฐกิจในมิติย่อย อาทิ มูลค่ารายได้ มูลค่ายอดขายจากการส่งออก มูลค่ารายได้อื่นๆ มูลค่าการลงทุน มูลค่าการจ้างงาน มูลค่าการลดต้นทุน มูลค่าการลดของเสีย มูลค่าผลิตภาพการผลิต มูลค่าเพิ่มภาพแรงงาน และมูลค่าอื่นๆ (ถ้ามี) ควรมีการประเมินเมื่อโครงการดำเนินการเสร็จแล้วและผู้เข้าร่วมโครงการนำสิ่งที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการนำไปประยุกต์ใช้กับธุรกิจจะสามารถประเมินได้แม่นยำและสะท้อนประสิทธิภาพของโครงการ

6.2.2 ผลการวิเคราะห์ผลกระทบด้านเศรษฐกิจตามแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็งแข่งขันได้ ประจำปีงบประมาณ 2566

เมื่อแยกพิจารณาตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 SME จากการประเมินผลการส่งเสริม SME ขับเคลื่อนผ่านยุทธศาสตร์การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็งแข่งขันได้ ประจำปีงบประมาณ 2566 ซึ่งเลือกพิจารณาเฉพาะโครงการที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ รวมประมาณ 91 โครงการ ผ่านแบบจำลองบัญชีเมตริกซ์สังคม (Social Accounting Matrix: SAM) โดยมีข้อสมมติ (Assumption) ให้การประเมินผลดังกล่าวเป็นไปตามโครงสร้างเศรษฐกิจไทยและกลไกการส่งผ่านผลกระทบ (Transmission Mechanism) ที่เกี่ยวข้องระหว่างสาขาการผลิต

และหน่วยเศรษฐกิจต่างๆ ตามตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิตวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทย (Input-output Table of SME Thailand) ผลการประเมินพบว่า ในภาพรวมแล้วผลการดำเนินโครงการทั้งหมดก่อให้เกิดค่าตัวทวี (Multiplier) มูลค่าผลผลิตเท่ากับ 2.20 นั้นหมายความว่า การส่งเสริม SME ตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 ที่เพิ่มขึ้นมูลค่า 1 บาท จะส่งผลให้ผลผลิตโดยรวมของ SME เพิ่มขึ้นประมาณ 2.20 บาท ดูรายละเอียดดังตารางที่ 6.6

ตารางที่ 6.6 ค่าตัวทวี (Multiplier) มูลค่าผลผลิตจากการส่งเสริม SME ขับเคลื่อนผ่านแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็งแข่งขันได้ ประจำปีงบประมาณ 2566

สาขา		ค่าตัวทวีมูลค่าผลผลิต
1	ภาคเกษตร	1.87
2	ภาคอุตสาหกรรม	2.94
3	ภาคการค้า	1.70
4	ภาคบริการ	1.77
5	อื่นๆ	1.30
รวมทุกสาขา		2.20

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2566

นอกจากนั้น จากตารางที่ 6.6 พบว่าเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายสาขาแล้ว พบว่า การส่งเสริม SME ขับเคลื่อนผ่านยุทธศาสตร์การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็งแข่งขันได้ ประจำปีงบประมาณ 2566 ก่อให้เกิดค่าตัวทวี (Multiplier) มูลค่าผลผลิตในภาคอุตสาหกรรมมากที่สุด เท่ากับ 2.94 นั้นหมายความว่า การส่งเสริม SME ตามแผนยุทธศาสตร์ฯ ประจำปีงบประมาณ 2566 ที่เพิ่มขึ้นมูลค่า 1 บาท จะส่งผลให้ผลผลิตโดยรวมในภาคอุตสาหกรรมของ SME เพิ่มขึ้นประมาณ 2.94 บาท รองลงมาคือ ภาคเกษตรกรรมเท่ากับ 1.87 ภาคบริการเท่ากับ 1.77 ภาคการค้าเท่ากับ 1.70 และอื่นๆ เท่ากับ 1.30 นั้นหมายความว่า การส่งเสริม SME ตามแผนยุทธศาสตร์ฯ ประจำปีงบประมาณ 2566 ที่เพิ่มขึ้นมูลค่า 1 บาท จะส่งผลให้ผลผลิตโดยรวมในภาคเกษตรกรรม ภาคบริการ ภาคการค้า และภาคอื่นๆ ของ SME เพิ่มขึ้นประมาณ 1.87 1.77 1.70 และ 1.30 บาท ตามลำดับ

ตารางที่ 6.7 มูลค่าเศรษฐกิจจากการส่งเสริม SME ขับเคลื่อนผ่านแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็งแข่งขันได้ ประจำปีงบประมาณ 2566 ตามโครงสร้างตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิตวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทย

สาขา	มูลค่าเศรษฐกิจ (ล้านบาท)		
	ผลกระทบทางตรง	ผลกระทบทางอ้อม	ผลกระทบรวม
ภาคเกษตร	306.80	267.25	574.06
ภาคอุตสาหกรรม	1,292.37	2,507.02	3,799.39
ภาคการค้า	419.15	291.81	710.96
ภาคบริการ	1,215.96	936.21	2,152.17
อื่น ๆ	142.61	42.25	184.86
รวมทุกสาขา	3,376.89	4,044.55	7,421.44

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2566

ส่วนมูลค่าทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากการส่งเสริม SME ขับเคลื่อนผ่านแผนยุทธศาสตร์ฯ ประจำปีงบประมาณ 2566 ดูรายละเอียดตารางที่ 6.7 พบว่า ก่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจภาพรวมประมาณ 7,421.44 ล้านบาท จำแนกออกเป็นมูลค่าเศรษฐกิจทางตรงประมาณ 3,376.89 ล้านบาท มูลค่าเศรษฐกิจทางอ้อมประมาณ 4,044.55 ล้านบาท นอกจากนี้ เมื่อพิจารณามูลค่าทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจำแนกออกเป็นภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม ภาคการค้า และภาคบริการ พบว่า การส่งเสริม SME ขับเคลื่อนผ่านแผนยุทธศาสตร์ฯ ประจำปีงบประมาณ 2566 ก่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรมมากที่สุด โดยอยู่ที่ประมาณ 3,799.39 ล้านบาท จำแนกออกเป็นมูลค่าเศรษฐกิจทางตรงประมาณ 1,292.37 ล้านบาท มูลค่าเศรษฐกิจทางอ้อมประมาณ 2,507.02 ล้านบาท รองลงมาคือมูลค่าทางเศรษฐกิจภาคบริการประมาณ 2,152.17 ล้านบาท จำแนกออกเป็นมูลค่าเศรษฐกิจทางตรงประมาณ 1,215.96 ล้านบาท มูลค่าเศรษฐกิจทางอ้อมประมาณ 936.21 ล้านบาท ส่วนมูลค่าทางเศรษฐกิจภาคการค้าอยู่ที่ประมาณ 710.96 ล้านบาท จำแนกออกเป็นมูลค่าเศรษฐกิจทางตรงประมาณ 419.15 ล้านบาท มูลค่าเศรษฐกิจทางอ้อมประมาณ 291.81 ล้านบาท และมูลค่าทางเศรษฐกิจภาคเกษตรกรรมประมาณ 574.06 ล้านบาท จำแนกออกเป็นมูลค่าเศรษฐกิจทางตรงประมาณ 306.80 ล้านบาท มูลค่าเศรษฐกิจทางอ้อมประมาณ 267.25 ล้านบาท นอกจากนี้ ยังก่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจอื่นๆ อยู่ที่ประมาณ 184.86 ล้านบาท จำแนกออกเป็นมูลค่าเศรษฐกิจทางตรงประมาณ 142.61 ล้านบาท มูลค่าเศรษฐกิจทางอ้อมประมาณ 42.25 ล้านบาท

นอกจากนี้ หากพิจารณามูลค่าทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากการส่งเสริม SME ขับเคลื่อนผ่านแผนยุทธศาสตร์ฯ ประจำปีงบประมาณ 2566 ซึ่งวิเคราะห์เฉพาะโครงการที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ ทั้ง 91 โครงการ โดยวิเคราะห์แยกออกเป็นมูลค่าทางเศรษฐกิจของ SME และ Non-SME พบว่า สามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับ SME ประมาณ 4,539.22 ล้านบาท จำแนกออกเป็นมูลค่าเศรษฐกิจทางตรงประมาณ 3,376.89 ล้านบาท มูลค่าเศรษฐกิจทางอ้อมประมาณ 1,162.32 ล้านบาท และสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับ Non-SME โดยรวมประมาณ 2,885.74 ล้านบาท โดยเป็นมูลค่าเศรษฐกิจทางอ้อมทั้งหมดมูลค่า 2,885.74 ล้านบาท ดูรายละเอียดตามตารางที่ 6.8

ตารางที่ 6.8 มูลค่าเศรษฐกิจจากการส่งเสริม SME ตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566

	มูลค่าการเปลี่ยนแปลงต่อเศรษฐกิจ (ล้านบาท)			มูลค่าผลผลิตภายในประเทศในกรณีฐาน (ล้านบาท)	การเปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับกรณีฐาน
	ผลกระทบทางตรง (Direct Impact)	ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)	ผลกระทบรวม (Total Impact)		
SME	3,376.89	1,162.32	4,539.22	11,883,121,210.44	0.0000382%
Non-SME	-	2,885.74	2,885.74	23,710,815,700.40	0.0000122%
รวม	3,376.89	4,048.07	7,424.96	35,593,936,910.84	0.0000209%
ค่าตัวคูณทวี (Multiplier)	2.20				

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2566 และ Non-SME คือ รายการที่ไม่สามารถระบุได้ว่ามีผลกระทบกับกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจของ SME

6.2.3 ผลการวิเคราะห์ผลกระทบด้านเศรษฐกิจตามแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็งแข่งขันได้ ประจำปีงบประมาณ 2566 จำแนกตามประเด็นการส่งเสริม

แผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็งแข่งขันได้ ประจำปีงบประมาณ 2566 ได้กำหนดประเด็นการส่งเสริม SME ออกเป็น 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ ประเด็นการส่งเสริมที่ 1 สร้างการเติบโตที่ครอบคลุมทุกกลุ่ม ประเด็นการส่งเสริมที่ 2 สร้างการเติบโตแบบมุ่งเป้า ประเด็นการส่งเสริมที่ 3 พัฒนาสภาพแวดล้อมให้สนับสนุนการเติบโตของธุรกิจ จึงได้จำแนกผลกระทบตามประเด็นการส่งเสริม โดยได้ผลดังต่อไปนี้ และประเด็นกลไกการส่งเสริม SME

ประเด็นการส่งเสริมที่ 1 สร้างการเติบโตที่ครอบคลุมทุกกลุ่ม

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณามูลค่าทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นตามประเด็นการส่งเสริมที่ 1 สร้างการเติบโตที่ครอบคลุมทุกกลุ่ม ภายใต้แผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็งแข่งขันได้ ประจำปีงบประมาณ 2566 (ดังตารางที่ 6.9) พบว่า ในภาพรวมผลการดำเนินโครงการตามการส่งเสริมที่ 1 นี้ ก่อให้เกิดค่าตัวคูณทวี (Multiplier) มูลค่าผลผลิตเท่ากับ 2.08 นั้นหมายความว่า การส่งเสริมที่เพิ่มขึ้นมูลค่า 1 บาท จะส่งผลให้ผลผลิตโดยรวมของ SME เพิ่มขึ้นประมาณ 2.08 บาท และสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับ SME ได้ประมาณ 939.98 ล้านบาท จำแนกออกเป็นมูลค่าเศรษฐกิจทางตรงประมาณ 717.96 ล้านบาท มูลค่าเศรษฐกิจทางอ้อมประมาณ 222.02 ล้านบาท และสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับ Non-SME (วิสาหกิจขนาดใหญ่และวิสาหกิจที่ไม่สามารถระบุประเภทได้) โดยรวมประมาณ 554.55 ล้านบาท โดยเป็นมูลค่าเศรษฐกิจทางอ้อมทั้งหมด

ตารางที่ 6.9 มูลค่าเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากประเด็นการส่งเสริมที่ 1 สร้างการเติบโตที่ครอบคลุมทุกกลุ่มตามแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็งแข่งขันได้ ประจำปีงบประมาณ 2566

	มูลค่าการเปลี่ยนแปลงต่อเศรษฐกิจ (ล้านบาท)			มูลค่าผลผลิตภายในประเทศในกรณีฐาน (ล้านบาท)	การเปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับกรณีฐาน
	ผลกระทบทางตรง (Direct Impact)	ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)	ผลกระทบรวม (Total Impact)		
SME	717.96	222.02	939.98	11,883,121,210.44	0.0000079%
Non-SME	0.00	554.55	554.55	23,710,815,700.40	0.0000023%
รวม	717.96	776.57	1,494.54	35,593,936,910.84	0.0000042%
ค่าตัวคูณทวี (Multiplier)	2.08				

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2566 และ Non-SME คือ รายการที่ไม่สามารถระบุได้ว่ามีผลกระทบกับกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจของ SME

ประเด็นการส่งเสริมที่ 2 สร้างการเติบโตแบบมุ่งเป้า

ประเด็นการส่งเสริมที่ 2 สร้างการเติบโตแบบมุ่งเป้า ตามแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็งแข่งขันได้ ประจำปีงบประมาณ 2566 (ดังตารางที่ 6.10) พบว่า ในภาพรวมผลการดำเนินโครงการตามการส่งเสริมที่ 2 นี้ ก่อให้เกิดค่าตัวคูณทวี (Multiplier) มูลค่าผลผลิตเท่ากับ 2.14 นั้นหมายความว่า การส่งเสริมที่เพิ่มขึ้นมูลค่า 1 บาท จะส่งผลให้ผลผลิตโดยรวมของ SME เพิ่มขึ้นประมาณ 2.14

บาท และสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับ SME ได้ประมาณ 1,832.63 ล้านบาท จำแนกออกเป็นมูลค่าเศรษฐกิจทางตรงประมาณ 1,375.08 ล้านบาท มูลค่าเศรษฐกิจทางอ้อมประมาณ 457.55 ล้านบาท และสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับ Non-SME โดยรวมประมาณ 1,110.83 ล้านบาท โดยเป็นมูลค่าเศรษฐกิจทางอ้อมทั้งหมด

ตารางที่ 6.10 มูลค่าเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากประเด็นการส่งเสริมที่ 2 สร้างการเติบโตแบบมุ่งเป้า ตามแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็งแข่งขันได้ ประจำปีงบประมาณ 2566

	มูลค่าการเปลี่ยนแปลงต่อเศรษฐกิจ (ล้านบาท)			มูลค่าผลผลิตภายในประเทศในกรณีฐาน (ล้านบาท)	การเปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับกรณีฐาน
	ผลกระทบทางตรง (Direct Impact)	ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)	ผลกระทบรวม (Total Impact)		
SME	1,375.08	457.55	1,832.63	11,883,121,210.44	0.0000154%
Non-SME	0.00	1,110.83	1,110.83	23,710,815,700.40	0.0000047%
รวม	1,375.08	1,568.38	2,943.47	35,593,936,910.84	0.0000083%
ค่าตัวคูณทวี (Multiplier)	2.14				

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2566 และ Non-SME คือ รายการที่ไม่สามารถระบุได้ว่ามีผลกระทบกับกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจของ SME

ประเด็นการส่งเสริมที่ 3 พัฒนาสภาพแวดล้อมให้สนับสนุนการเติบโตของธุรกิจ

ประเด็นการส่งเสริมที่ 3 พัฒนาสภาพแวดล้อมให้สนับสนุนการเติบโตของธุรกิจ ตามแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็งแข่งขันได้ ประจำปีงบประมาณ 2566 (ดังตารางที่ 6.11) พบว่า ในภาพรวมผลการดำเนินโครงการตามการส่งเสริมที่ 3 นี้ ก่อให้เกิดค่าตัวทวี (Multiplier) มูลค่าผลผลิตเท่ากับ 2.29 นั้นหมายความว่า การส่งเสริมที่เพิ่มขึ้นมูลค่า 1 บาท จะส่งผลให้ผลผลิตโดยรวมของ SME เพิ่มขึ้นประมาณ 2.29 บาท และสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับ SME ได้ประมาณ 1,148.43 ล้านบาท จำแนกออกเป็นมูลค่าเศรษฐกิจทางตรงประมาณ 840.48 ล้านบาท มูลค่าเศรษฐกิจทางอ้อมประมาณ 307.95 ล้านบาท และสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับ Non-SME โดยรวมประมาณ 776.59 ล้านบาท โดยเป็นมูลค่าเศรษฐกิจทางอ้อมทั้งหมด

ตารางที่ 6.11 มูลค่าเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากประเด็นการส่งเสริมที่ 3 พัฒนาสภาพแวดล้อมให้สนับสนุนการเติบโตของธุรกิจ ตามแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็งแข่งขันได้ ประจำปีงบประมาณ 2566

	มูลค่าการเปลี่ยนแปลงต่อเศรษฐกิจ (ล้านบาท)			มูลค่าผลผลิตภายในประเทศในกรณีฐาน (ล้านบาท)	การเปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับกรณีฐาน
	ผลกระทบทางตรง (Direct Impact)	ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)	ผลกระทบรวม (Total Impact)		
SME	840.48	307.95	1,148.43	11,883,121,210.44	0.0000097%
Non-SME	0.00	776.59	776.59	23,710,815,700.40	0.0000033%
รวม	840.48	1,084.55	1,925.02	35,593,936,910.84	0.0000054%
ค่าตัวคูณทวี (Multiplier)	2.29				

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2566 และ Non-SME คือ รายการที่ไม่สามารถระบุได้ว่ามีผลกระทบกับกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจของ SME

ประเด็นกลไกการส่งเสริม SME

ประเด็นกลไกการส่งเสริม SME ตามแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็งแข่งขันได้ ประจำปีงบประมาณ 2566 (ดังตารางที่ 6.12) พบว่า ในภาพรวมผลการดำเนินโครงการประเด็นกลไกการส่งเสริม SME นี้ ก่อให้เกิดค่าตัวทวี (Multiplier) มูลค่าผลผลิตเท่ากับ 2.38 นั้นหมายความว่า การส่งเสริมที่เพิ่มขึ้นมูลค่า 1 บาท จะส่งผลให้ผลผลิตโดยรวมของ SME เพิ่มขึ้นประมาณ 2.38 บาท และสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับ SME ได้ประมาณ 571.56 ล้านบาท จำแนกออกเป็นมูลค่าเศรษฐกิจทางตรงประมาณ 411.05 ล้านบาท มูลค่าเศรษฐกิจทางอ้อมประมาณ 160.51 ล้านบาท และสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับ Non-SME โดยรวมประมาณ 406.88 ล้านบาท โดยเป็นมูลค่าเศรษฐกิจทางอ้อมทั้งหมด

ตารางที่ 6.12 มูลค่าเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากประเด็นกลไกการส่งเสริม SME ตามแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็งแข่งขันได้ ประจำปีงบประมาณ 2566

	มูลค่าการเปลี่ยนแปลงต่อเศรษฐกิจ (ล้านบาท)			มูลค่าผลผลิตภายในประเทศในกรณีฐาน (ล้านบาท)	การเปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับกรณีฐาน
	ผลกระทบทางตรง (Direct Impact)	ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)	ผลกระทบรวม (Total Impact)		
SME	411.05	160.51	571.56	11,883,121,210.44	0.0000048%
Non-SME	0.00	406.88	406.88	23,710,815,700.40	0.0000017%
รวม	411.05	567.39	978.44	35,593,936,910.84	0.0000027%
ค่าตัวคูณทวี (Multiplier)	2.38				

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2566 และ Non-SME คือ รายการที่ไม่สามารถระบุได้ว่ามีผลกระทบกับกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจของ SME

6.2.4 ผลการวิเคราะห์ผลกระทบด้านเศรษฐกิจตามที่ขับเคลื่อนผ่านแผนงานอื่น ปีงบประมาณ 2566

การประเมินผลการส่งเสริม SME ตามที่ขับเคลื่อนผ่านแผนงานอื่น ปีงบประมาณ 2566 อาทิ แผนงานยุทธศาสตร์ แผนงานบูรณาการ แผนงานพื้นฐาน สถาบันการเงิน และกองทุน ซึ่งเลือกพิจารณาเฉพาะโครงการที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ รวม 48 โครงการ ผ่านแบบจำลองบัญชีเมตริกซ์สังคม (Social Accounting Matrix: SAM) โดยมีข้อสมมติ (Assumption) ให้การประเมินผลดังกล่าวเป็นไปตามโครงสร้างเศรษฐกิจไทยและกลไกการส่งผ่านผลกระทบ (Transmission Mechanism) ที่เกี่ยวข้องระหว่างสาขาการผลิตและหน่วยเศรษฐกิจต่างๆ ตามตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิตวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทย (Input-output Table of SME Thailand) ผลการประเมินพบว่า ในภาพรวมแล้วผลการดำเนินโครงการทั้งหมดก่อให้เกิดค่าตัวทวี (Multiplier) มูลค่าผลผลิตเท่ากับ 2.39 นั้นหมายความว่า การส่งเสริม SME การส่งเสริม SME ตามที่ขับเคลื่อนผ่านแผนงานอื่น ปีงบประมาณ 2566 ที่เพิ่มขึ้นมูลค่า 1 บาท จะส่งผลให้ผลผลิตโดยรวมของ SME เพิ่มขึ้นประมาณ 2.39 บาท (ดังตารางที่ 6.13)

**ตารางที่ 6.13 ค่าตัวทวี (Multiplier) มูลค่าผลผลิตจากการส่งเสริม SME ตามที่ขับเคลื่อนผ่าน
แผนงานอื่น ปีงบประมาณ 2566**

สาขา		ค่าตัวทวีมูลค่าผลผลิต
1	ภาคเกษตร	1.74
2	ภาคอุตสาหกรรม	2.42
3	ภาคการค้า	10.42
4	ภาคบริการ	2.26
5	อื่น ๆ	43.46
รวมทุกสาขา		2.39

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2566

นอกจากนั้น จากตารางที่ 6.13 พบว่า เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายสาขาแล้ว การส่งเสริม SME ตามที่ขับเคลื่อนผ่านแผนงานอื่น ปีงบประมาณ 2566 ก่อให้เกิดค่าตัวทวี (Multiplier) มูลค่าผลผลิตในภาคการค้ามากที่สุด เท่ากับ 10.42 นั้นหมายความว่า การส่งเสริม SME ตามที่ขับเคลื่อนผ่านแผนงานอื่น ปีงบประมาณ 2566 ที่เพิ่มขึ้นมูลค่า 1 บาท จะส่งผลให้ผลผลิตโดยรวมในภาคการค้าของ SME เพิ่มขึ้นประมาณ 10.42 บาท รองลงมาคือภาคอุตสาหกรรมเท่ากับ 2.42 ภาคบริการเท่ากับ 2.26 และภาคเกษตรกรรมเท่ากับ 1.74 นั้นหมายความว่า การส่งเสริม SME ตามที่ขับเคลื่อนผ่านแผนงานอื่น ปีงบประมาณ 2566 ที่เพิ่มขึ้นมูลค่า 1 บาท จะส่งผลให้ผลผลิตโดยรวมในภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการ และภาคเกษตรกรรม เพิ่มขึ้นประมาณ 2.42 2.26 และ 1.74 บาท ตามลำดับ นอกจากนี้ เนื่องจากหลายโครงการมีข้อจำกัดด้านข้อมูลจึงทำให้การวิเคราะห์ประเมินผลกระทบของการดำเนินโครงการ จำแนกเป็นบริการอื่นๆ และกิจกรรมที่มีอาจรระบุประเภทได้ จึงทำให้ผลการประเมินพบว่า การส่งเสริม SME ตามที่ขับเคลื่อนผ่านแผนงานอื่น ปีงบประมาณ 2566 ก่อให้เกิดค่าตัวทวี (Multiplier) มูลค่าผลผลิตที่เกิดขึ้นจากบริการอื่นๆ และกิจกรรมที่มีอาจรระบุประเภทได้ เท่ากับ 43.46 นั้นหมายความว่า การส่งเสริม SME ตามที่ขับเคลื่อนผ่านแผนงานอื่น ปีงบประมาณ 2566 ที่เพิ่มขึ้นมูลค่า 1 บาท จะส่งผลให้ผลผลิตโดยรวมในบริการอื่นๆ และกิจกรรมที่มีอาจรระบุประเภทได้ ของ SME เพิ่มขึ้นประมาณ 43.46 บาท

**ตารางที่ 6.14 มูลค่าเศรษฐกิจจากการส่งเสริม SME ตามที่ขับเคลื่อนผ่านแผนงานอื่น ปีงบประมาณ
2566 ตามโครงสร้างตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิตวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
ของประเทศไทย**

สาขา	มูลค่าเศรษฐกิจ (ล้านบาท)		
	ผลกระทบทางตรง	ผลกระทบทางอ้อม	ผลกระทบรวม
ภาคเกษตร	8,677.33	6,418.61	15,095.94
ภาคอุตสาหกรรม	33,743.42	47,955.24	81,698.66
ภาคการค้า	591.07	5,567.52	6,158.59
ภาคบริการ	7,995.05	10,106.07	18,101.12
อื่น ๆ	15.68	665.89	681.57
รวมทุกสาขา	51,022.54	70,713.33	121,735.87

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2566

จากผลการประเมินมูลค่าทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากการส่งเสริม SME ตามที่ขับเคลื่อนผ่านแผนงานอื่น ปีงบประมาณ 2566 พบว่า ก่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจภาพรวมประมาณ 121,735.87 ล้านบาท จำแนกออกเป็นมูลค่าเศรษฐกิจทางตรงประมาณ 51,022.54 ล้านบาท มูลค่าเศรษฐกิจทางอ้อมประมาณ 70,713.33 ล้านบาท นอกจากนี้ เมื่อพิจารณามูลค่าทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจำแนกออกเป็นภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม ภาคการค้า และภาคบริการ พบว่า การส่งเสริม SME ตามที่ขับเคลื่อนผ่านแผนงานอื่น ปีงบประมาณ 2566 ก่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรมมากที่สุด โดยอยู่ที่ประมาณ 81,698.66 ล้านบาท จำแนกออกเป็นมูลค่าเศรษฐกิจทางตรงประมาณ 33,743.42 ล้านบาท มูลค่าเศรษฐกิจทางอ้อมประมาณ 47,955.24 ล้านบาท รองลงมาคือมูลค่าทางเศรษฐกิจภาคบริการประมาณ 18,101.12 ล้านบาท จำแนกออกเป็นมูลค่าเศรษฐกิจทางตรงประมาณ 7,995.05 ล้านบาท มูลค่าเศรษฐกิจทางอ้อมประมาณ 10,106.07 ล้านบาท และมูลค่าทางเศรษฐกิจภาคเกษตรกรรมประมาณ 15,095.94 ล้านบาท จำแนกออกเป็นมูลค่าเศรษฐกิจทางตรงประมาณ 8,677.33 ล้านบาท มูลค่าเศรษฐกิจทางอ้อมประมาณ 6,418.61 ล้านบาท ส่วนมูลค่าทางเศรษฐกิจภาคการค้าอยู่ที่ประมาณ 6,158.59 ล้านบาท จำแนกออกเป็นมูลค่าเศรษฐกิจทางตรงประมาณ 591.07 ล้านบาท มูลค่าเศรษฐกิจทางอ้อมประมาณ 5,567.52 ล้านบาท นอกจากนี้ ยังก่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจอื่น ๆ อยู่ที่ประมาณ 681.57 ล้านบาท จำแนกออกเป็นมูลค่าเศรษฐกิจทางตรงประมาณ 15.68 ล้านบาท มูลค่าเศรษฐกิจทางอ้อมประมาณ 665.89 ล้านบาท ดูรายละเอียดตามตารางที่ 6.14

นอกจากนี้ หากพิจารณามูลค่าทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากการส่งเสริม SME ตามที่ขับเคลื่อนผ่านแผนงานอื่น ปีงบประมาณ 2566 ซึ่งวิเคราะห์เฉพาะโครงการที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณทั้ง 31 โครงการ หรือ 48 โครงการย่อย โดยวิเคราะห์แยกออกเป็นมูลค่าทางเศรษฐกิจของ SME และ Non-SME พบว่า สามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับ SME โดยประมาณ 71,023.21 ล้านบาท จำแนกออกเป็นมูลค่าเศรษฐกิจทางตรงประมาณ 51,022.54 ล้านบาท มูลค่าเศรษฐกิจทางอ้อมประมาณ 20,000.67 ล้านบาท และสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับ Non-SME โดยรวมประมาณ 50,709.14 ล้านบาท โดยเป็นมูลค่าเศรษฐกิจทางอ้อมทั้งหมด ดูรายละเอียดตามตารางที่ 6.15

**ตารางที่ 6.15 มูลค่าเศรษฐกิจจากการส่งเสริม SME ตามที่ขับเคลื่อนผ่านแผนงานยุทธศาสตร์
การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็งแข่งขันได้ ปีงบประมาณ 2566**

	มูลค่าการเปลี่ยนแปลงต่อเศรษฐกิจ (ล้านบาท)			มูลค่าผลผลิต ภายในประเทศในกรณีฐาน (ล้านบาท)	การเปลี่ยนแปลง เมื่อเทียบกับกรณี ฐาน
	ผลกระทบทางตรง (Direct Impact)	ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)	ผลกระทบรวม (Total Impact)		
SME	51,022.54	20,000.67	71,023.21	11,883,121,210.44	0.0005977%
Non-SME	-	50,709.14	50,709.14	23,710,815,700.40	0.0002139%
รวม	51,022.54	70,709.81	121,732.35	35,593,936,910.84	0.0003420%
ค่าตัวคูณทวี (Multiplier)	2.39				

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2566 และ Non-SME คือ รายการที่ไม่สามารถระบุได้ว่ามีผลกระทบกับกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจของ SME

จากการประเมินผลด้านเศรษฐกิจในการส่งเสริม SME ปี 2566 จำนวน 2 แผนงาน 139 โครงการ สามารถสรุปภาพรวมได้ดังนี้

ตารางที่ 6.16 สรุปมูลค่าเศรษฐกิจจากการส่งเสริม SME ปีงบประมาณ 2566

ผลกระทบ	มูลค่าการเปลี่ยนแปลงต่อเศรษฐกิจ (ล้านบาท)			ค่าตัวคูณทวี (Multiplier)
	ผลกระทบทางตรง (Direct Impact)	ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)	ผลกระทบรวม (Total Impact)	
1. ผลกระทบด้านเศรษฐกิจโดยภาพรวม	54,399.44	74,757.88	129,157.31	2.37
2. ขยับเคลื่อนผ่านแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็งแข่งขันได้ ประจำปีงบประมาณ 2566	3,385.66	4,048.07	7,433.73	2.20
2.1 ประเด็นการส่งเสริมที่ 1	717.96	776.57	1,494.54	2.08
2.2 ประเด็นการส่งเสริมที่ 2	1,375.08	1,568.38	2,943.47	2.14
2.3 ประเด็นการส่งเสริมที่ 3	840.48	1,084.55	1,925.02	2.29
2.4 ประเด็นกลไกการส่งเสริม SME	411.05	567.39	978.44	2.38
3. ขยับเคลื่อนผ่านแผนงานอื่น ปีงบประมาณ 2566	51,022.54	70,709.81	121,732.35	2.39

หมายเหตุ: 1. ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2566

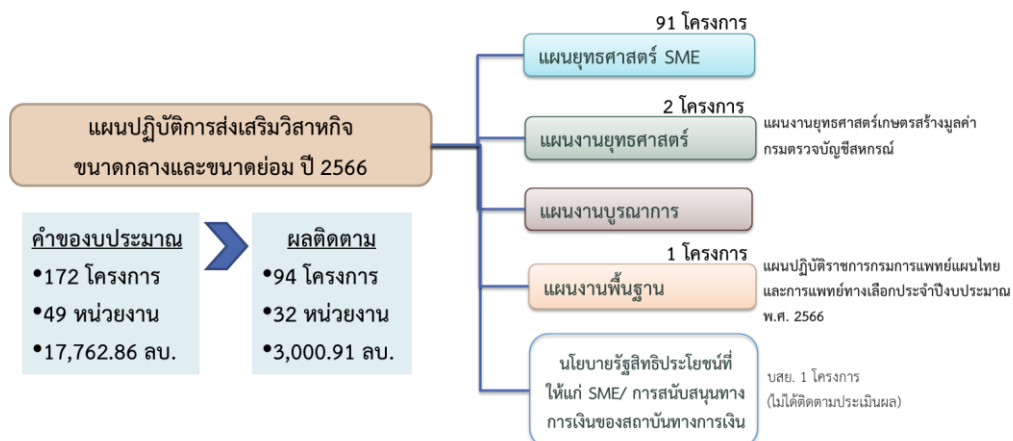
2. ผลกระทบด้านเศรษฐกิจโดยภาพรวมคำนวณจากโครงการส่งเสริม SME ทั้งแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 และที่ขยับเคลื่อนผ่านแผนงานยุทธศาสตร์การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็งแข่งขันได้ ปีงบประมาณ 2566

6.3 ผลการวิเคราะห์ภาพรวมการติดตามและประเมินผลโครงการ

6.3.1 การสำรวจและติดตามผลการจัดสรรงบประมาณตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 ที่ขยับเคลื่อนผ่านแผนงานยุทธศาสตร์ SME

จากคำของบประมาณตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปีงบประมาณ 2566 มี 172 โครงการ 49 หน่วยงาน งบประมาณ 17,762.87 ล้านบาท ซึ่งจากการติดตามความคืบหน้าการดำเนินโครงการตามแผนปฏิบัติการฯ พบว่า มีการดำเนินโครงการตามแผนปฏิบัติการฯ จำนวน 94 โครงการ 32 หน่วยงาน งบประมาณ 3,000.91 ล้านบาท โดยสามารถแบ่งเป็นโครงการที่ขยับเคลื่อนผ่านแผนงานยุทธศาสตร์การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็งแข่งขันได้ (แผนงานยุทธศาสตร์ SME) ประจำปีงบประมาณ 2566 จำนวน 91 โครงการ 2,990.06 ล้านบาท และโครงการที่ขยับเคลื่อนผ่านแผนงานงานอื่น ได้แก่ แผนงานยุทธศาสตร์เกษตรสร้างมูลค่า จำนวน 2 โครงการ 10.47 ล้านบาท และแผนปฏิบัติการกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก จำนวน 1 โครงการ 0.39 ล้านบาท

รูปที่ 6.4 ผลการติดตามและความเชื่อมโยงต่อแผนปฏิบัติการส่งเสริมฯ ปี 2566

หมายเหตุ: รวบรวมข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2566 ทั้งนี้ โครงการของบริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.) มิได้นำมาประเมินผล

ตารางที่ 6.17 สรุปผลการติดตามและรวบรวมข้อมูลโครงการตามจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องการส่งเสริม SME ตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมฯ ปีงบประมาณ 2566

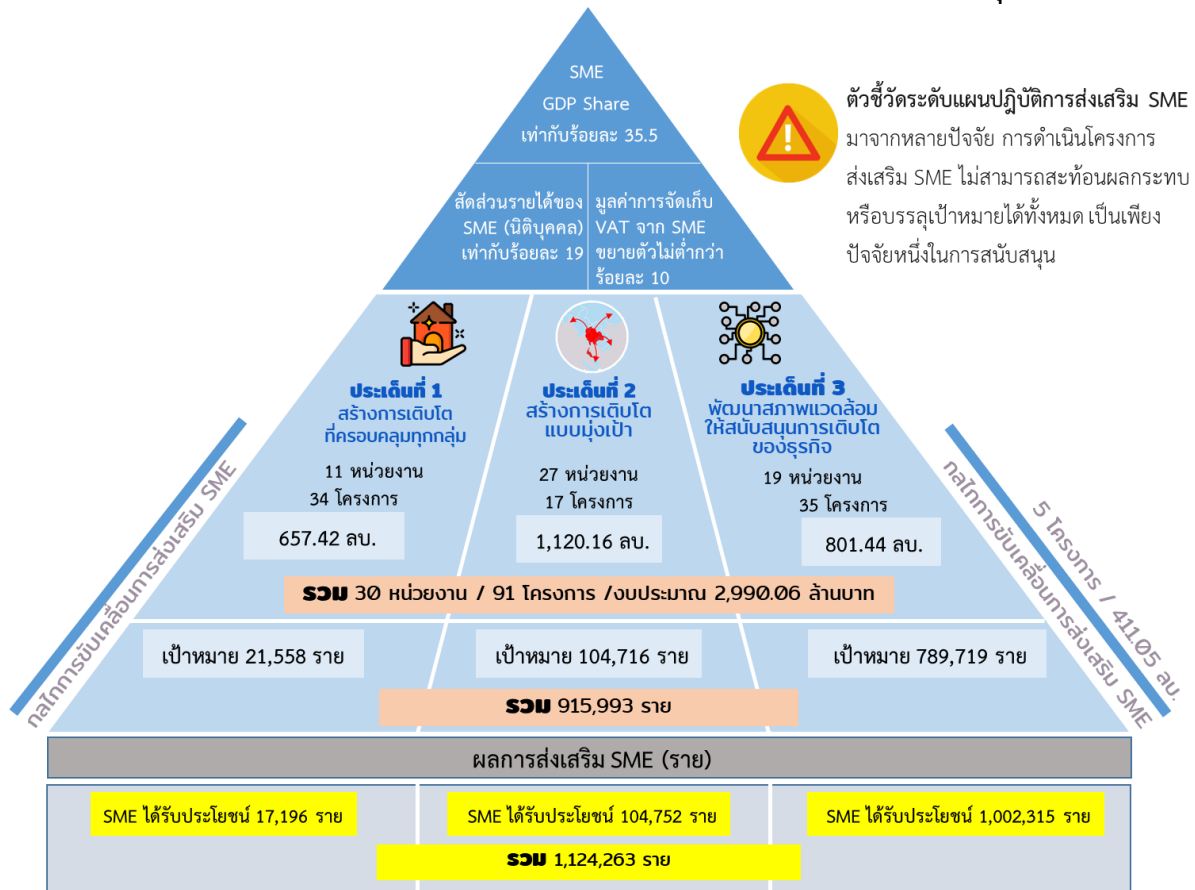
หน่วยงาน	ผลการติดตาม				ตามแผนงาน	
	จำนวนโครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท)	เบิกจ่ายสะสม ณ ไตรมาสที่ 3 ปี 66 (ล้านบาท)	ร้อยละ	แผนยุทธศาสตร์ SME ปี 2566	แผนงานอื่นๆ
1. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	2	10.46	n/a	n/a		แผนงานยุทธศาสตร์เกษตรสร้างมูลค่า
1. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	2	10.46	n/a	n/a		
2. กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	18	551.86	298.87	54.16		
2. กรมวิทยาศาสตร์บริการ	1	1.16	0.65	56.20	✓	
3. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	1	4.68	2.28	48.57	✓	
4. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	1	5.83	4.96	85.10	✓	
5. มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	1	4.30	3.11	72.21	✓	
6. ศูนย์ความเป็นเลิศด้านชีววิทยาศาสตร์ (องค์การมหาชน)	3	18.50	10.46	56.53	✓	
7. สถาบันเทคโนโลยีนานาชาติ	1	2.36	2.00	84.93	✓	
8. สถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติ	1	14.00	1.89	13.53	✓	
9. สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ	5	109.51	19.83	18.11	✓	
10. สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	2	71.50	13.68	19.13	✓	
11. สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ	2	320.02	240.01	75.00	✓	
3. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	3	105.94	70.16	66.23		
12. สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์	2	55.94	20.16	36.05	✓	
13. สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล	1	50.00	50.00	100.00	✓	
4. กระทรวงพาณิชย์	23	1,225.18	561.86	45.86		
14. กรมการค้าต่างประเทศ	1	2.69	0.50	18.40	✓	
15. กรมทรัพย์สินทางปัญญา	2	74.87	37.06	49.50	✓	
16. กรมพัฒนาธุรกิจการค้า	4	59.42	12.38	20.83	✓	
17. กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ	7	604.36	323.69	53.56	✓	
18. กองทุนส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ	1	300.00	92.34	30.78	✓	
19. สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (องค์การมหาชน)	1	7.45	5.93	79.64	✓	
20. สถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ	4	34.29	28.92	84.36	✓	
21. สถาบันส่งเสริมศิลปหัตถกรรมไทย (องค์การมหาชน)	1	77.03	13.82	17.94	✓	
22. สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า	2	65.07	47.23	72.59	✓	

หน่วยงาน	ผลการติดตาม				ตามแผนงาน	
	จำนวนโครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท)	เบิกจ่ายสะสม ณ ไตรมาสที่ 3 ปี 66 (ล้านบาท)	ร้อยละ	แผนยุทธศาสตร์ SME ปี 2566	แผนงานอื่นๆ
4. กระทรวงยุติธรรม	1	2.06	0.71	34.49		
23. กรมบังคับคดี	1	2.06	0.71	34.49	✓	
5. กระทรวงสาธารณสุข	1	0.39	0.39	100		แผนปฏิบัติการราชการกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566
24. กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก	1	0.39	0.39	100		
6. กระทรวงอุตสาหกรรม	10	240.87	131.83	54.73		
25. กรมโรงงานอุตสาหกรรม	1	5.11	2.81	54.99	✓	
26. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม	6	226.73	126.32	55.71	✓	
27. สำนักงานปลัดกระทรวงการอุตสาหกรรม	1	3.50	0.55	15.68	✓	
28. สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	2	5.53	2.16	39.02	✓	
7. รัฐวิสาหกิจ	2	7.48	6.77	90.54		
29. สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย	2	7.48	6.77	90.54	✓	
8. สำนักงานรัฐมนตรี	34	856.69	385.57	45.01		
30. สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)	2	5.41	4.06	75.00	✓	
31. สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน)	5	29.27	12.95	44.24	✓	
32. สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	27	426.53	141.45	33.16	✓	
รวม	94	3,000.91	1,456.17	48.52		

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2566

การส่งเสริม SME ตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 นำเสนอผลการติดตามและประเมินผลโครงการที่ขับเคลื่อนผ่านแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็งแข่งขันได้ ประจำปีงบประมาณ 2566 (ดังรูปที่ 6.5) และโครงการที่ขับเคลื่อนผ่านแผนอื่น 3 โครงการ 2 หน่วยงาน ในลำดับถัดไป

รูปที่ 6.5 สรุปการเชื่อมโยงของโครงการและประเด็นการส่งเสริมตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 ที่ขับเคลื่อนผ่านแผนยุทธศาสตร์ SME

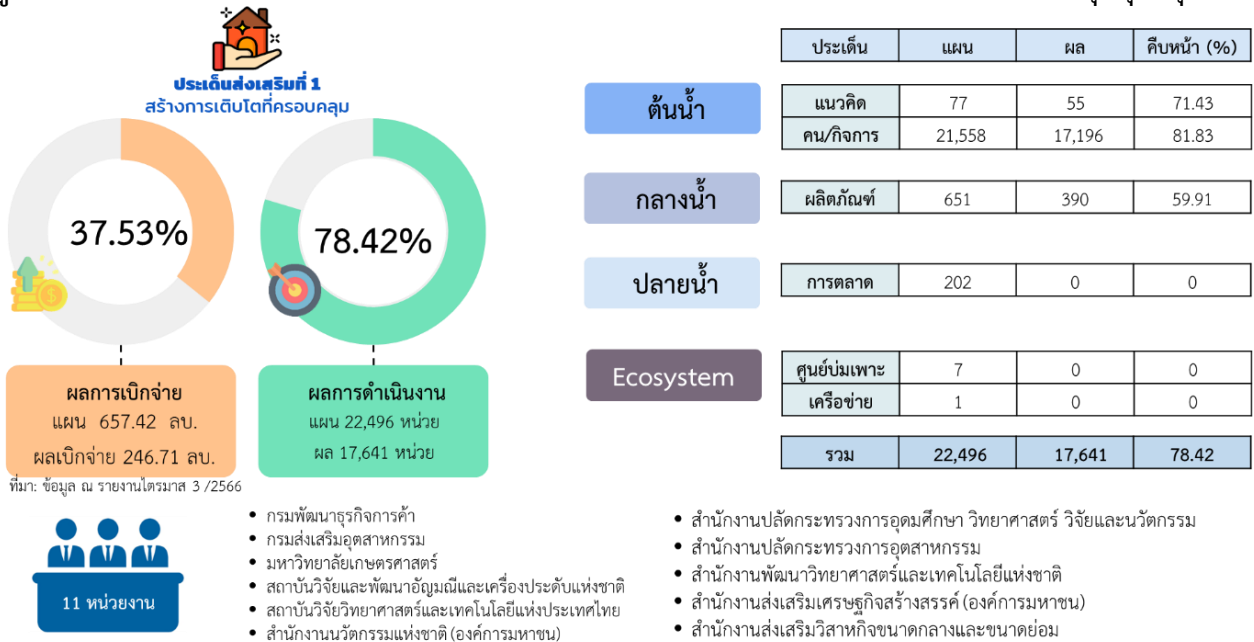
หมายเหตุ: - ตัวชี้วัดและเป้าหมายมิได้เป็นผลการดำเนินโครงการเพียงอย่างเดียว ปัจจัยอื่นๆ มีผลต่อค่าเป้าหมาย
- หนึ่งหน่วยงานดำเนินการส่งเสริม SME ได้มากกว่า 1 ประเด็น
- ข้อมูล ณ มิถุนายน 2566

การติดตามประเมินผลโครงการทั้งหมด 91 โครงการ สามารถจำแนกโครงการตามประเด็นการส่งเสริม SME ตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปีงบประมาณ 2566 ที่ขับเคลื่อนผ่านแผนยุทธศาสตร์ SME ได้แก่ ประเด็นการส่งเสริมที่ 1 สร้างการเติบโตที่ครอบคลุมทุกกลุ่ม ประเด็นส่งเสริมที่ 2 สร้างการเติบโตแบบมุ่งเป้า และประเด็นส่งเสริมที่ 3 พัฒนาสภาพแวดล้อมให้สนับสนุนการเติบโตของธุรกิจ โดยสามารถสรุปการดำเนินรายประเด็นการส่งเสริมดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประเด็นการส่งเสริมที่ 1 สร้างการเติบโตที่ครอบคลุมทุกกลุ่ม

โครงการส่งเสริม SME ตามประเด็นการส่งเสริมที่ 1 สร้างการเติบโตที่ครอบคลุมทุกกลุ่ม ได้รับงบประมาณทั้งหมด 657.42 ล้านบาท 34 โครงการ 11 หน่วยงาน โดยการติดตามประเมินผล ณ ไตรมาส 3 ประจำปีงบประมาณ 2566 พบว่า มีการเบิกจ่ายงบประมาณไป 246.71 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 37.53 และ SME ได้รับประโยชน์ 17,196 ราย ดังรูปต่อไปนี้

รูปที่ 6.6 ผลการติดตามประเมินโครงการตามประเด็นการส่งเสริมที่ 1 สร้างการเติบโตที่ครอบคลุมทุกกลุ่ม

- หมายเหตุ: 1. ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2566
2. หนึ่งโครงการกำหนดกิจกรรมได้มากกว่า 1 ขั้นตอน (ตั้งแต่ต้นน้ำ ชั้นกลางน้ำ และชั้นปลายน้ำ และการสร้างระบบนิเวศ (Ecosystem))
3. โครงการ/กิจกรรมต้นน้ำ ได้แก่ ทรัพยากร/วัตถุดิบ แรงงาน การให้ความรู้ แหล่งเงินทุน และเทคโนโลยีในการผลิตและบริการ
- โครงการ/กิจกรรมกลางน้ำ ได้แก่ กิจกรรมเกี่ยวกับการผลิตหรือการบริการ การพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการ การได้รับมาตรฐาน/ใบรับรองทั้งกระบวนการผลิต ผลิตภัณฑ์หรือบริการ รวมไปถึงการสร้างเครือข่ายธุรกิจ
- โครงการ/กิจกรรมปลายน้ำ ได้แก่ การตลาดทั้งในและต่างประเทศ การลงทุนในต่างประเทศ และระบบการขนส่ง
- โครงการ/กิจกรรมระบบนิเวศ (Ecosystem) ได้แก่ การสร้างระบบสารสนเทศ ศูนย์การเรียนรู้ มาตรการด้านภาษี มาตรการทางบัญชี การตั้งธุรกิจ มาตรการทรัพย์สินทางปัญญา และสิทธิประโยชน์ความร่วมมือการค้า

ผลการดำเนินงานของโครงการตามประเด็นที่ 1 สร้างการเติบโตที่ครอบคลุมทุกกลุ่ม สามารถแบ่งผลการดำเนินงานออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

1. ผลการดำเนินงานที่เกี่ยวกับกิจกรรมต้นน้ำหรือปัจจัยการผลิต พบว่า สามารถจำแนกตัวชี้วัดออกเป็น 2 เรื่อง ได้แก่ ตัวชี้วัดเรื่องแนวคิดหรือการให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการ มีความคืบหน้าไตรมาส 3 ร้อยละ 71.43 และตัวชี้วัดเกี่ยวกับจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการและ/หรือจำนวนกิจการที่ได้เข้าร่วมโครงการ มีความคืบหน้าไตรมาส 3 ร้อยละ 81.83
2. ผลการดำเนินงานที่เกี่ยวกับกิจกรรมกลางน้ำ พบว่า ตัวชี้วัดกำหนดเป็นจำนวนผลิตภัณฑ์ที่เข้าร่วมโครงการ มีความคืบหน้าไตรมาส 3 ร้อยละ 59.91
3. ผลการดำเนินงานที่เกี่ยวกับกิจกรรมปลายน้ำ พบว่า ตัวชี้วัดกำหนดเป็นจำนวนผู้ประกอบการที่เข้าร่วมกิจกรรมด้านการตลาดของโครงการ อยู่ระหว่างการดำเนินงาน และคาดว่าจะเกิดผลในไตรมาสที่ 4
4. ผลการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการสร้างระบบนิเวศทางธุรกิจ (Ecosystem) พบว่า สามารถจำแนกตัวชี้วัดออกเป็น 2 เรื่อง คือ ตัวชี้วัดเกี่ยวกับศูนย์บ่มเพาะ และตัวชี้วัดเครือข่าย อยู่ระหว่างการดำเนินงาน และคาดว่าจะเกิดผลในไตรมาสที่ 4

การดำเนินโครงการส่งเสริม SME ตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมฯ ประจำปีงบประมาณ 2566 ประเด็นที่ 1 สร้างการเติบโตที่ครอบคลุมทุกกลุ่ม มุ่งเน้นการพัฒนาผู้ประกอบการในแต่ละกลุ่ม ซึ่งจะมีระดับศักยภาพต่างกัน มีสถานภาพ ปัญหาและความต้องการที่แตกต่างกัน (Portfolio Approach/Segmentation) ประกอบไปด้วย 7 กลยุทธ์ โดยมีผลการดำเนินงาน ดังนี้

● **กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาธุรกิจในระยะเริ่มต้นให้เริ่มได้อย่างมั่นคง**

การติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการฯ ตามกลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาธุรกิจในระยะเริ่มต้นให้เริ่มได้อย่างมั่นคง พบว่า มีโครงการที่ดำเนินการตามกลยุทธ์ที่ 1 จำนวน 9 โครงการ งบประมาณทั้งหมด 224.06 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณไตรมาสที่ 3 ปีงบประมาณ 2566 จำนวน 63.85 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 28.50 มีจำนวน SME ได้รับประโยชน์ 5,855 ราย และเมื่อพิจารณาถึงโครงการที่ดำเนินการทั้งหมด พบว่า แต่ละโครงการมีวัตถุประสงค์ และกิจกรรมที่สอดคล้องกับกลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาธุรกิจในระยะเริ่มต้นให้เริ่มได้อย่างมั่นคงทุกโครงการ ที่มุ่งเน้นการส่งเสริมผู้ประกอบการรายใหม่หรือระยะเริ่มต้น โดยไม่จำกัดสาขาธุรกิจ และส่งเสริมตั้งแต่กระบวนการต้นน้ำ จนไปถึงปลายน้ำในการออกตลาดแสดงสินค้า และบางโครงการเน้นการพัฒนาผู้ประกอบการด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมโดยเฉพาะ นอกจากนี้ มีการส่งเสริมผู้ประกอบการธุรกิจอัญมณีและเครื่องประดับที่ชัดเจน

● **กลยุทธ์ที่ 2 ยกกระดับธุรกิจที่มุ่งเติบโตให้มีศักยภาพในการแข่งขัน**

การติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการฯ ตามกลยุทธ์ที่ 2 ยกกระดับธุรกิจที่มุ่งเติบโตให้มีศักยภาพในการแข่งขัน พบว่า มีโครงการที่ดำเนินการตามกลยุทธ์ที่ 2 จำนวน 19 โครงการ งบประมาณทั้งหมด 347.76 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณไตรมาสที่ 3 ปีงบประมาณ 2566 จำนวน 167.33 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 48.12 มีจำนวน SME ได้รับประโยชน์ 9,220 ราย และเมื่อพิจารณาถึงโครงการที่ดำเนินการทั้งหมด พบว่า โครงการมุ่งเน้นส่งเสริมสร้างประสิทธิภาพการแข่งขันด้วยการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการ หรือ

ขั้นตอนต้นน้ำ โดยส่วนใหญ่จะให้ความรู้ แนวคิด และปัจจัยการผลิตที่ทำให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น แนวคิด (BCG, Soft power) ปัจจัยการผลิต (เทคโนโลยี นวัตกรรมทั้งสาขาการผลิตและบริการ) การได้ยกระดับคุณภาพให้ได้มาตรฐาน รวมไปถึงการสนับสนุนเงินทุนเพื่อลดค่าใช้จ่ายให้กับผู้ประกอบการ ซึ่งการดำเนินโครงการเหล่านี้มีความเหมาะสมกับธุรกิจที่ผ่านช่วงเริ่มต้นและมุ่งการเติบโต โดยเน้นในขั้นต้นน้ำ (การผลิต/บริการ) ให้มีความเข้มแข็ง เพื่อสามารถขยายตลาดในประเทศ หรือตลาดส่งออกต่อไปได้ และการส่งเสริมผ่านโครงการนี้ไม่ได้จำกัดสาขาธุรกิจที่ชัดเจน ยกเว้น ธุรกิจเครื่องสำอางและธุรกิจอัญมณีและเครื่องประดับ ที่ส่งเสริมอย่างชัดเจนและสอดคล้องกับภาระกิจของหน่วยงาน

● กลยุทธ์ที่ 3 ยกระดับการแข่งขันระดับโลก

การติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการฯ ตามกลยุทธ์ที่ 3 ยกระดับการแข่งขันระดับโลก พบว่า มีโครงการที่ดำเนินงานตามกลยุทธ์ที่ 3 จำนวน 1 โครงการ งบประมาณทั้งหมด 3.60 ล้านบาท เบิกจ่าย งบประมาณไตรมาสที่ 3 ปีงบประมาณ 2566 จำนวน 1.74 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 48.40 มีจำนวน SME รับประโยชน์ 200 ราย คือ โครงการพัฒนาอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ภายใต้โครงการยกระดับธุรกิจ SME ด้วยการประยุกต์ใช้ในโมเดลเศรษฐกิจ BCG มีการจัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้และให้คำปรึกษาเชิงลึกกับผู้เข้าร่วมโครงการ โดยนำแนวคิด BCG การประยุกต์กับการผลิตหรือการบริการ เพื่อจะสร้างมาตรฐานและสามารถแข่งขันในระดับสากลได้ และมีความสอดคล้องกับกลยุทธ์ที่ 3 แต่อย่างไรก็ตาม ตัวชี้วัดที่กำหนดตามแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2566-2570 ได้กำหนดสัดส่วนมูลค่า การส่งออกสินค้าของ SME ไว้ ดังนั้น ปีงบประมาณต่อไปในอนาคตควรเพิ่มโครงการภายใต้กลยุทธ์ที่ 3 ให้มากขึ้น เพื่อให้บรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้

● กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาธุรกิจที่ประสบปัญหาให้ฟื้นตัว

การติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการฯ ตามกลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาธุรกิจที่ประสบปัญหาให้ฟื้นตัว พบว่า มีโครงการที่ดำเนินการตามกลยุทธ์ที่ 4 จำนวน 2 โครงการ งบประมาณทั้งหมด 64.77 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณไตรมาสที่ 3 ปีงบประมาณ 2566 จำนวน 7.97 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 12.31 มีจำนวน SME ได้รับประโยชน์ 400 ราย คือ โครงการส่งเสริมผู้ประกอบการผ่านระบบ BDS (MSME Recovery & Beyond) ได้ดำเนินการกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้ประกอบการ SME ได้รับและเข้าถึงช่องทางในการส่งเสริมการค้า มีความคืบหน้าร้อยละ 50 ของค่าเป้าหมายของกิจกรรมนี้

การส่งเสริมกลุ่มผู้ประกอบการฟื้นฟูธุรกิจนอกจากการส่งเสริมช่องทางการค้าแล้ว ควรสนับสนุน ปัจจัยการผลิต อาทิ องค์ความรู้หรือแนวคิดในการดำเนินธุรกิจ (Mind set) ของผู้ประกอบการ คำแนะนำเชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญในการปรับปรุงสิ่งที่ปัญหาต่อการดำเนินธุรกิจ และปัจจัยเรื่องแหล่งเงินทุนเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญในการฟื้นฟูธุรกิจ แต่ไม่พบการส่งเสริมในกลยุทธ์นี้

● กลยุทธ์ที่ 5 ช่วยเหลือธุรกิจยังชีพให้สามารถอยู่รอดได้

การติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการฯ ตามกลยุทธ์ที่ 5 ช่วยเหลือธุรกิจยังชีพให้สามารถอยู่รอดได้ พบว่า มีโครงการที่ดำเนินการตามกลยุทธ์ที่ 5 จำนวน 2 โครงการ งบประมาณทั้งหมด 13.73 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณไตรมาสที่ 3 ปีงบประมาณ 2566 จำนวน 5.26 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 38.35 มีจำนวน SME ได้รับประโยชน์ 1,451 ราย และเมื่อพิจารณาถึงโครงการที่ดำเนินการทั้งหมด พบว่า โครงการ

พัฒนาผู้ประกอบการเพื่อสร้างความเข้มแข็งแก่ธุรกิจชุมชนตามแนวพระราชดำริ มุ่งเน้นส่งเสริมทักษะการผลิตหรือการบริการ (ขั้นต้นน้ำ) ให้กับกลุ่มผู้ประกอบการหรือผู้ที่สนใจดำเนินธุรกิจ (ยังไม่เริ่มดำเนินธุรกิจ) ได้เข้าร่วมอบรมให้ความรู้ทั่วไปและสัมมนาเชิงลึกธุรกิจต่างๆ ที่โครงการกำหนดไว้ ดังนั้น กลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการบางรายมีความสอดคล้องกับการช่วยเหลือธุรกิจยังชีพให้สามารถอยู่รอดได้ สามารถนำผลผลิตที่ได้จากโครงการไปต่อยอดได้ ในทางตรงข้ามบางกลุ่มอาจจะไม่สามารถดำเนินธุรกิจหรือต่อยอดได้ ส่วนโครงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและสร้างกลไกการสืบทอดของอัตลักษณ์ชุมชนให้เกิดการจ้างงานอย่างยั่งยืนระดับสากล (Global OTOP) กิจกรรมที่ดำเนินการในโครงการฯ มุ่งเน้นการให้ความรู้กับผู้เข้าร่วมโครงการและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่จากวิสาหกิจชุมชนหรือผู้ประกอบการ ซึ่งสอดคล้องกับการช่วยเหลือธุรกิจยังชีพให้สามารถอยู่รอดได้ด้วยผลิตภัณฑ์ใหม่ แต่การขยายไปสู่ตลาดระดับสากลอาจจะไม่สอดคล้องกับกลุ่มธุรกิจยังชีพ ควรมุ่งเน้นตลาดภายในประเทศมีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย

- **กลยุทธ์ที่ 6 สนับสนุนผู้ประกอบการสูงอายุในการดำเนินธุรกิจ**

การติดตามและประเมินผลโครงการตามกลยุทธ์ที่ 6 สนับสนุนผู้ประกอบการสูงอายุในการดำเนินธุรกิจ ไม่พบโครงการที่สนับสนุนกลุ่มผู้ประกอบการสูงอายุในการดำเนินธุรกิจในปีงบประมาณ 2566

- **กลยุทธ์ที่ 7 ส่งเสริมเกษตรกรสู่การเป็นธุรกิจแบบมืออาชีพ**

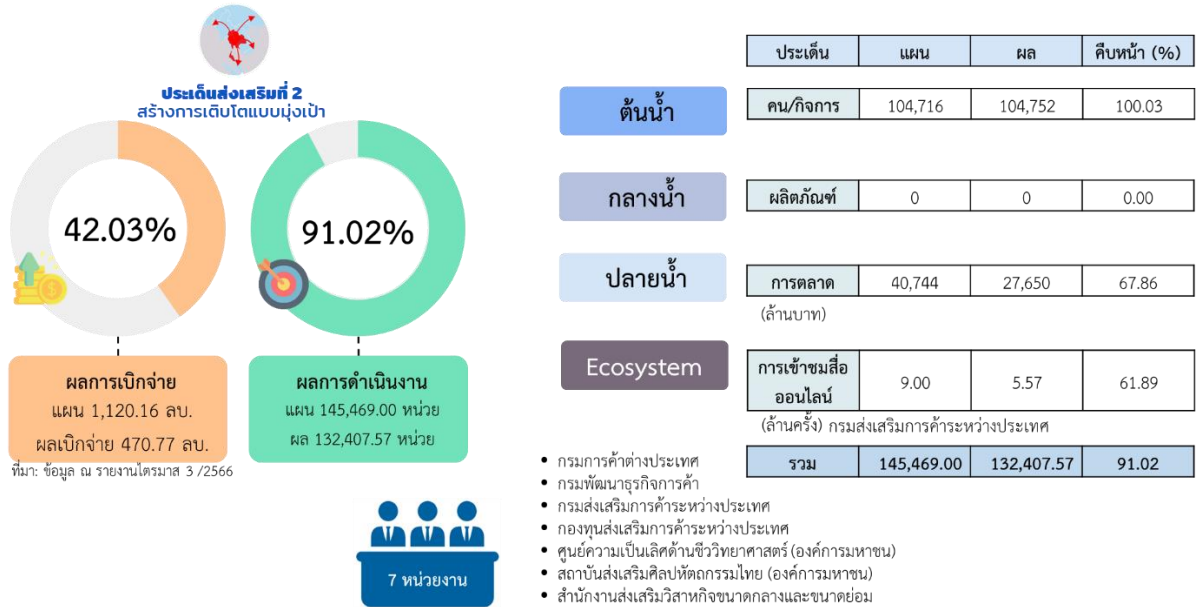
การติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการฯ ตามกลยุทธ์ที่ 7 ส่งเสริมเกษตรกรสู่การเป็นธุรกิจแบบมืออาชีพ พบว่า มีโครงการที่ดำเนินการตามกลยุทธ์ที่ 7 จำนวน 1 โครงการ งบประมาณทั้งหมด 3.50 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณไตรมาสที่ 3 ปีงบประมาณ 2566 จำนวน 0.55 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 15.68 มีจำนวน SME ได้รับประโยชน์ 70 ราย คือ โครงการยกระดับสินค้าเกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดภัย ด้านนวัตกรรมสร้างสรรค์ (Value Creation and Innovation) เพื่อรองรับการบริโภควิถีใหม่ (New Normal) กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย กิจกรรมภายใต้โครงการมีความสอดคล้องการส่งเสริมกลุ่มผู้ประกอบการ/เกษตรกร ด้วยเกษตรอินทรีย์/ปลอดภัยด้านนวัตกรรม

เกษตรกรเป็นธุรกิจพื้นฐานที่สำคัญกับเศรษฐกิจไทย และมีหลายหน่วยงานที่สนับสนุนและส่งเสริมภาคการเกษตร ทั้งเกษตรอินทรีย์ ปลอดภัย พืช และใช้เทคโนโลยี/นวัตกรรมเข้ามาร่วมพัฒนา เพื่อให้ผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น แต่อาจไม่สามารถรวบรวมข้อมูลโครงการต่างๆ ได้ครบถ้วน

ประเด็นส่งเสริมที่ 2 สร้างการเติบโตแบบมุ่งเป้า

โครงการส่งเสริม SME ตามประเด็นการส่งเสริมที่ 2 สร้างการเติบโตแบบมุ่งเป้าได้รับงบประมาณทั้งหมด 1,120.16 ล้านบาท 17 โครงการ 7 หน่วยงาน โดยการติดตามประเมินผล ณ ไตรมาส 3 ประจำปีงบประมาณ 2566 พบว่า มีการเบิกจ่ายงบประมาณไป 407.77 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 42.05 และ SME ได้รับประโยชน์ 104,752 ราย ดังรูปต่อไปนี้

รูปที่ 6.7 ผลการติดตามประเมินโครงการตามประเด็นการส่งเสริมที่ 2 สร้างการเติบโตแบบมุ่งเป้า

- หมายเหตุ: 1. ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2566
2. หนึ่งในโครงการกำหนดกิจกรรมได้มากกว่า 1 ขั้นตอน (ตั้งแต่ต้นน้ำ ชั้นกลางน้ำ และชั้นปลายน้ำ และการสร้างระบบนิเวศ (Ecosystem))
3. โครงการ/กิจกรรมต้นน้ำ ได้แก่ ทรัพยากร/วัตถุดิบ แรงงาน การให้ความรู้ แหล่งเงินทุน และเทคโนโลยีในการผลิตและบริการ
- โครงการ/กิจกรรมกลางน้ำ ได้แก่ กิจกรรมเกี่ยวกับการผลิตหรือการบริการ การพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการ การได้รับมาตรฐาน/ใบรับรองทั้งกระบวนการผลิต ผลิตภัณฑ์หรือบริการ รวมไปถึงการสร้างเครือข่ายธุรกิจ
- โครงการ/กิจกรรมปลายน้ำ ได้แก่ การตลาดทั้งในและต่างประเทศ การลงทุนในต่างประเทศ และระบบการขนส่ง
- โครงการ/กิจกรรมระบบนิเวศ (Ecosystem) ได้แก่ การสร้างระบบสารสนเทศ ศูนย์การเรียนรู้ มาตรการด้านภาษี มาตรการทางบัญชี การตั้งธุรกิจ มาตรการทรัพย์สินทางปัญญา และสิทธิประโยชน์ความร่วมมือการค้า

ผลการดำเนินงานของโครงการตามประเด็นที่ 2 สร้างการเติบโตแบบมุ่งเป้า สามารถแบ่งผลการดำเนินงานออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

1. ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมต้นน้ำหรือปัจจัยการผลิต พบว่า ตัวชี้วัดกำหนดเป็นจำนวนผู้ประกอบการและ/หรือกิจการเข้าร่วมโครงการ มีความคืบหน้าไตรมาส 3 เกินเป้าหมายที่กำหนดไว้เป็นร้อยละ 100.03
2. ผลการดำเนินงานที่เกี่ยวกับกิจกรรมกลางน้ำ พบว่า ไม่มีโครงการตัวชี้วัดในกิจกรรมกลางน้ำ ซึ่งมีความสอดคล้องกับประเด็นที่ 2 ซึ่งมุ่งเน้นส่งเสริมด้านการตลาดให้กับผู้ประกอบการ
3. ผลการดำเนินงานที่เกี่ยวกับกิจกรรมปลายน้ำ พบว่า ตัวชี้วัดกำหนดเป็นมูลค่าการค้า ทั้งในกิจกรรมแสดงสินค้า หรือการตลาดผ่านระบบออนไลน์ มีความคืบหน้าไตรมาส 3 ร้อยละ 67.86
4. ผลการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการสร้างระบบนิเวศทางธุรกิจ (Ecosystem) พบว่า ตัวชี้วัดกำหนดเป็นจำนวนครั้งที่เข้าถึงสื่อออนไลน์ที่เน้นเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์/บริการของไทย มีความคืบหน้าไตรมาส 3 ร้อยละ 61.89

การดำเนินโครงการส่งเสริม SME ตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมฯ ปี 2566 ประเด็นที่ 2 สร้างการเติบโตแบบมุ่งเป้า มุ่งเน้นการพัฒนาด้านการตลาดทั้งในประเทศและส่งออกต่างประเทศของผู้ประกอบการ SME ประกอบไปด้วย 2 กลยุทธ์ โดยมีผลการดำเนินงาน ดังนี้

- **กลยุทธ์ที่ 8 สร้างส่วนแบ่งตลาดในประเทศให้เพิ่มขึ้น**

การติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการฯ ตามกลยุทธ์ที่ 8 สร้างส่วนแบ่งตลาดในประเทศให้เพิ่มขึ้น พบว่า มีโครงการที่ดำเนินการตามกลยุทธ์ที่ 8 จำนวน 5 โครงการ งบประมาณ 113.11 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณไตรมาสที่ 3 ปีงบประมาณ 2566 จำนวน 27.55 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 24.36 มีจำนวน SME ได้รับประโยชน์ 12,262 ราย และเมื่อพิจารณาถึงโครงการที่ดำเนินการทั้งหมด พบว่า ทุกโครงการส่งเสริมการตลาดภายในประเทศทั้งตลาดภาคเอกชน โดยการส่งเสริมการบริหารจัดการที่ดีพร้อมต่อการแข่งขันและเข้าถึงช่องทางตลาดใหม่/ตลาดออนไลน์ และตลาดภาครัฐ โดยผลักดันและเอื้ออำนวยให้ผู้ประกอบการ SME ในพื้นที่เข้าสู่การจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ ซึ่งโครงการเหล่านี้มีความสอดคล้องกับกลยุทธ์ที่ 8 สร้างส่วนแบ่งตลาดในประเทศให้เพิ่มขึ้น

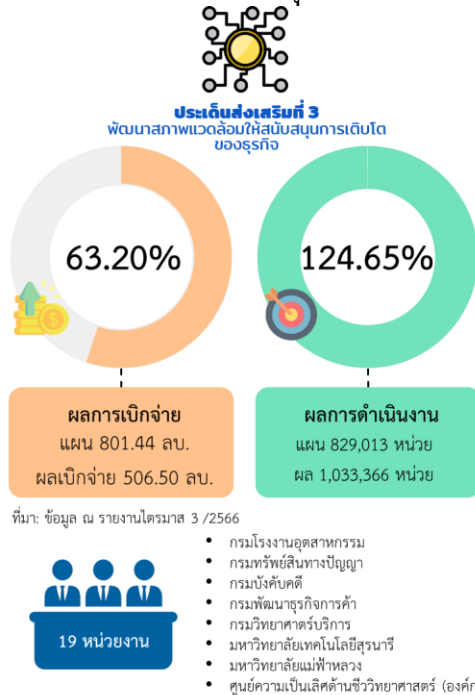
- **กลยุทธ์ที่ 9 ส่งเสริมการเข้าสู่สากล**

การติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการฯ ตามกลยุทธ์ที่ ส่งเสริมการเข้าสู่สากล พบว่า มีโครงการที่ดำเนินการตามกลยุทธ์ที่ 9 จำนวน 12 โครงการ งบประมาณ 1,007.04 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณไตรมาสที่ 3 ปีงบประมาณ 2566 จำนวน 443.21 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 44.01 มีจำนวน SME ได้รับประโยชน์ 92,490 ราย และเมื่อพิจารณาถึงโครงการที่ดำเนินการทั้งหมด พบว่า โครงการส่วนใหญ่จัดกิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งกิจกรรมอบรมและสัมมนาให้ความรู้ แนวคิด กับผู้ประกอบการสำหรับการส่งออก กิจกรรมการจัดงานแสดงสินค้าในต่างประเทศ ซึ่งเป็นช่องทางที่สามารถสร้างรายได้ให้เกิดขึ้นทันทีกับผู้เข้าร่วมโครงการ กิจกรรมให้คำปรึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับการพัฒนาช่องทางการตลาดส่งออก และกิจกรรมการสร้างเครือข่ายผู้เข้าร่วมโครงการเพื่อนำไปสู่การเปิดตลาดต่างประเทศ ซึ่งโครงการภายใต้กลยุทธ์นี้มีความสอดคล้องกับการส่งเสริมการเข้าสู่สากลที่มีกิจกรรมหลากหลายและครบถ้วน

ประเด็นส่งเสริมที่ 3 พัฒนาสภาพแวดล้อมให้สนับสนุนการเติบโตของธุรกิจ

โครงการส่งเสริม SME ตามประเด็นการส่งเสริมที่ 3 พัฒนาสภาพแวดล้อมให้สนับสนุนการเติบโตของธุรกิจได้รับงบประมาณทั้งหมด 801.44 ล้านบาท 35 โครงการ 19 หน่วยงาน โดยการติดตามประเมินผล ณ ไตรมาส 3 ประจำปีงบประมาณ 2566 พบว่า มีการเบิกจ่ายงบประมาณไป 506.50 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 63.20 และ SME ได้รับประโยชน์ 1,002,315 ราย ดังรูปต่อไปนี้

รูปที่ 6.8 ผลการติดตามประเมินโครงการตามประเด็นการส่งเสริมที่ 3 พัฒนาสภาพแวดล้อมให้สนับสนุนการเติบโตของธุรกิจ

- ต้นน้ำ
- กลางน้ำ
- ปลายน้ำ
- Ecosystem

ประเด็น	แผน	ผล	คืบหน้า (%)
คน/กิจการ	789,719	1,002,315	126.92
	เครื่อง	1,300	1,290
ผลงาน	7	7	100.00
การตลาด (ล้านบาท)	2,210	1,350	61.09
	เครื่องขาย	1	0
เรื่อง	22	6	27.27
คำขอ	35,700	28,369	79.46
ฉบับ	1	1	100
ฐานข้อมูล	7	4	57.14
บริการ	1	2	200
ประเด็น	8	18	225
หลักสูตร	5	1	20.00
แผน	3	3	100
ร้อยละ	5	0	0
รายการ	24	0	0

รวม	829,013	1,033,366	124.65
-----	---------	-----------	--------

- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
- สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
- สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

- หมายเหตุ: 1. ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2566
2. หนึ่งในโครงการกำหนดกิจกรรมได้มากกว่า 1 ขั้นตอน (ตั้งแต่ต้นน้ำ ชั้นกลางน้ำ และชั้นปลายน้ำ และการสร้างระบบนิเวศ (Ecosystem))
3. โครงการ/กิจกรรมต้นน้ำ ได้แก่ ทรัพยากร/วัตถุดิบ แรงงาน การให้ความรู้ แหล่งเงินทุน และเทคโนโลยีในการผลิตและบริการ
- โครงการ/กิจกรรมกลางน้ำ ได้แก่ กิจกรรมเกี่ยวกับการผลิตหรือการบริการ การพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการ การได้รับมาตรฐาน/ใบรับรองทั้งกระบวนการผลิต ผลิตภัณฑ์หรือบริการ รวมไปถึงการสร้างเครือข่ายธุรกิจ
- โครงการ/กิจกรรมปลายน้ำ ได้แก่ การตลาดทั้งในและต่างประเทศ การลงทุนในต่างประเทศ และระบบการขนส่ง
- โครงการ/กิจกรรมระบบนิเวศ (Ecosystem) ได้แก่ การสร้างระบบสารสนเทศ ศูนย์การเรียนรู้ มาตรการด้านภาษี มาตรการทางบัญชี การตั้งธุรกิจ มาตรการทรัพย์สินทางปัญญา และสิทธิประโยชน์ความร่วมมือการค้า

ผลการดำเนินงานของโครงการตามประเด็นที่ 3 พัฒนาสภาพแวดล้อมให้สนับสนุนการเติบโตของธุรกิจ สามารถแบ่งผลการดำเนินงานออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

- ผลการดำเนินงานที่เกี่ยวกับกิจกรรมต้นน้ำหรือปัจจัยการผลิต พบว่า สามารถจำแนกตัวชี้วัดออกเป็น 2 เรื่อง ได้แก่ ตัวชี้วัดกำหนดเป็นจำนวนผู้ประกอบการหรือกิจการเข้าร่วมโครงการ มีความคืบหน้าไตรมาส 3 เกินเป้าหมายที่กำหนดร้อยละ 126.92 และตัวชี้วัดกำหนดเป็นจำนวนเครื่องจักรที่ได้รับการรับรอง มีความคืบหน้าไตรมาส 3 ร้อยละ 99.23
- ผลการดำเนินงานที่เกี่ยวกับกิจกรรมกลางน้ำ พบว่า ตัวชี้วัดกำหนดเป็นจำนวนผลงาน มีรายงานความคืบหน้าร้อยละ 100
- ผลการดำเนินงานที่เกี่ยวกับกิจกรรมปลายน้ำ พบว่า ตัวชี้วัดกำหนดเป็นมูลค่าการค้า ทั้งในกิจกรรมแสดงสินค้า หรือการตลาดผ่านระบบออนไลน์ มีความคืบหน้าไตรมาส 3 ร้อยละ 61.09

4. ผลการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการสร้างระบบนิเวศทางธุรกิจ (Ecosystem) พบว่า สามารถจำแนกตัวชี้วัดออกเป็น 11 เรื่อง โดยตัวชี้วัดที่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายแล้วมีจำนวน 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ ตัวชี้วัดเรื่องฉบับ บริการ ประเด็น และแผน เมื่อพิจารณาจำนวนตัวชี้วัดและประเด็นของผลผลิต (หน่วยนับ) พบว่า มีความสอดคล้องกับประเด็นการสร้างระบบนิเวศทางธุรกิจ (Ecosystem)

การดำเนินโครงการส่งเสริม SME ตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมฯ ปี 2566 ประเด็นที่ 3 พัฒนาสภาพแวดล้อมให้สนับสนุนการเติบโตของธุรกิจ มุ่งเน้นการพัฒนาด้านการตลาดทั้งในประเทศและส่งออกต่างประเทศของผู้ประกอบการ SME ประกอบไปด้วย 6 กลยุทธ์ โดยมีผลการดำเนินงาน ดังนี้

● **กลยุทธ์ที่ 10 สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุน**

การติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการฯ ตามกลยุทธ์ที่ 10 สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุน พบว่า มีโครงการที่ดำเนินการตามกลยุทธ์ที่ 8 จำนวน 4 โครงการ งบประมาณทั้งหมด 19.45 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณไตรมาสที่ 3 ปีงบประมาณ 2566 จำนวน 11.67 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 60.00 มีจำนวน SME ได้รับประโยชน์ 847 ราย และเมื่อพิจารณาถึงโครงการที่ดำเนินการทั้งหมด พบว่า สามารถจำแนกแนวทางการสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนแต่ละโครงการโดยแบ่งเป็น 2 ประเด็น คือ 1) โครงการที่ส่งเสริมให้กับผู้ประกอบการทั่วไปด้วยให้องค์ความรู้เรื่องหลักประกัน เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการเตรียมตัวและเพิ่มโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุนจากการกู้ยืม และส่งเสริมผู้ประกอบการสาขาการผลิตที่นำเครื่องจักรมาเป็นสินทรัพย์ค้ำประกันได้ในทางการกู้ยืมเงิน หรือการเข้าถึงสิทธิประโยชน์จาก BOI และ 2) โครงการที่ส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งเงินเฉพาะธุรกิจและช่องทางนอกเหนือจากการกู้ยืมธนาคาร อาทิ ส่งเสริมธุรกิจการแพทย์และสุขภาพผ่านการเข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์ และธุรกิจเกษตรและอาหารด้วยการระดมทุนของกลุ่มผู้ประกอบการ Startup ซึ่งโครงการภายใต้กลยุทธ์นี้มีความสอดคล้องกับการสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุน แต่อย่างไรก็ตาม พบว่า มีการส่งเสริมผู้ประกอบการสาขาการผลิตเป็นหลัก ส่วนสาขาบริการยังไม่พบการส่งเสริม และยังมีปัญหาเรื่องสินทรัพย์ค้ำประกันที่ไม่สามารถยื่นได้ เนื่องจากทุนอยู่ที่ตัวบุคคลไม่สามารถนำมาเป็นสินทรัพย์ค้ำประกันได้ เช่น ธุรกิจที่ปรึกษา ธุรกิจขนาดแผนไทย เป็นต้น

● **กลยุทธ์ที่ 11 สนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม**

การติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการฯ ตามกลยุทธ์ที่ 11 สนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม พบว่า มีโครงการที่ดำเนินการตามกลยุทธ์ที่ 11 จำนวน 10 โครงการ งบประมาณทั้งหมด 507.08 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณไตรมาสที่ 3 ปีงบประมาณ 2566 จำนวน 343.22 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 67.68 มีจำนวน SME ได้รับประโยชน์ 15,107 ราย และเมื่อพิจารณาถึงโครงการที่ดำเนินการทั้งหมด พบว่า โครงการสนับสนุนด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม สามารถจำแนกกิจกรรมออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) ทรัพย์สินทางปัญญา โดยการให้ความรู้และความเข้าใจถึงประโยชน์การจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา 2) งานวิจัย โดยส่งเสริมให้หน่วยงานวิจัยออกมาต่อยอดให้กับผู้ประกอบการ และกลุ่มผู้ประกอบการ startup ที่มีการบ่มเพาะดำเนินธุรกิจด้วยนวัตกรรม ทั้งด้านการผลิต การบริหารจัดการธุรกิจ 3) การนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมที่มีเข้ามาช่วยในกระบวนการผลิต เพื่อลดต้นทุนหรือของเสีย อาทิ การถนอมอาหารด้วยรังสี การบำรุงรักษาเครื่องจักรให้ได้มาตรฐานเพื่อลดอัตราการสูญเสีย และ 4) การส่งเสริมการให้บริการของภาครัฐ

ด้วยเทคโนโลยี เพื่อให้บริการมีประสิทธิภาพมากขึ้น และมีภาพลักษณ์การดำเนินงานแบบ 4.0 ซึ่งโครงการภายใต้กลยุทธ์นี้มีความสอดคล้องกับการสนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม

- **กลยุทธ์ที่ 12 สร้างความพร้อมของแรงงานและบุคลากร**

การติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการฯ ตามกลยุทธ์ที่ 12 สร้างความพร้อมของแรงงานและบุคลากร พบว่า มีโครงการที่ดำเนินการตามกลยุทธ์ที่ 12 จำนวน 2 โครงการ งบประมาณทั้งหมด 5.41 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณไตรมาสที่ 3 ปีงบประมาณ 2566 จำนวน 4.06 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 75.00 มีจำนวน SME ได้รับประโยชน์ 2,308 ราย และเมื่อพิจารณาถึงโครงการที่ดำเนินการทั้งหมด พบว่า โครงการได้ส่งเสริมทักษะ ความชำนาญ ทั้งระดับผู้ประกอบการและแรงงานให้ได้มาตรฐานที่กำหนดไว้ หรือการผลิต/บริการที่มีประสิทธิภาพ สามารถแข่งขันทั้งตลาดในประเทศและระดับสากล ซึ่งโครงการภายใต้กลยุทธ์นี้มีความสอดคล้องกับการสร้างความพร้อมของแรงงานและบุคลากร

- **กลยุทธ์ที่ 13 มีศูนย์กลางในการให้ข้อมูล องค์กรความรู้ และบริการ**

การติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการฯ ตามกลยุทธ์ที่ 13 มีศูนย์กลางในการให้ข้อมูล องค์กรความรู้ และบริการ พบว่า มีโครงการที่ดำเนินการตามกลยุทธ์ที่ 13 จำนวน 10 โครงการ งบประมาณทั้งหมด 206.05 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณไตรมาสที่ 3 ปีงบประมาณ 2566 จำนวน 120.14 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 57.26 มีจำนวน SME ได้รับประโยชน์ 869,274 ราย และเมื่อพิจารณาถึงโครงการที่ดำเนินการทั้งหมด พบว่า ผลผลิตที่กำหนดไว้แต่ละโครงการสามารถสนับสนุนต่อการเติบโตของธุรกิจ อาทิ ระบบฐานข้อมูลของผู้ประกอบการ คาดว่าหน่วยงานสามารถใช้ประโยชน์เป็นหลัก นำไปสู่ข้อมูลสำหรับการกำหนดนโยบายต่อไปที่เหมาะสม ระบบฐานข้อมูลสถานการณ์เศรษฐกิจ คาดว่าผู้ประกอบการสามารถนำข้อมูลประกอบการดำเนินธุรกิจได้ นอกจากนี้ ได้พัฒนาระบบให้บริการกับผู้ประกอบการแบบออนไลน์ เพื่อความสะดวกการเข้าถึงบริการของผู้ประกอบการ อาทิ การให้คำปรึกษาเชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญ/ที่ปรึกษา มาเข้าร่วม/อ่านบทความต่างๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจ และได้สร้างศูนย์กลางในการเชื่อมโยงหน่วยงานกับผู้ประกอบการในพื้นที่กับส่วนกลาง ด้วยศูนย์ OSS และเชื่อมโยงด้วยระบบฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงาน เพื่อลดความซ้ำซ้อนและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

- **กลยุทธ์ที่ 14 ปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบให้ไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจ**

การติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการฯ ตามกลยุทธ์ที่ 14 ปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบให้ไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจ พบว่า มีโครงการที่ดำเนินการตามกลยุทธ์ที่ 14 จำนวน 5 โครงการ งบประมาณทั้งหมด 17.96 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณไตรมาสที่ 3 ปีงบประมาณ 2566 จำนวน 5.60 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 31.18 มีจำนวน SME ได้รับประโยชน์ 2,274 ราย และเมื่อพิจารณาถึงโครงการที่ดำเนินการทั้งหมด พบว่า มีการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวกับการฟื้นฟูกรณีล้มละลายและมาตรฐาน และมีการศึกษาถึงการปรับปรุงกฎหมายและพัฒนาสิทธิประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการ ซึ่งโครงการภายใต้กลยุทธ์นี้มีความสอดคล้องกับการปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบให้ไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจ

● **กลยุทธ์ที่ 15 พัฒนาระบบข้อมูลเพื่อสนับสนุนการกำหนดนโยบาย**

การติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการฯ ตามกลยุทธ์ที่ 15 พัฒนาระบบข้อมูลเพื่อสนับสนุนการกำหนดนโยบาย พบว่า มีโครงการที่ดำเนินการตามกลยุทธ์ที่ 15 จำนวน 4 โครงการ งบประมาณทั้งหมด 45.49 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณไตรมาสที่ 3 ปีงบประมาณ 2566 จำนวน 23.96 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 52.68 มีจำนวน SME ได้รับประโยชน์ 112,505 ราย และเมื่อพิจารณาถึงโครงการที่ดำเนินการทั้งหมด พบว่า ทั้ง 4 โครงการเป็นการพัฒนาระบบข้อมูลเพื่อให้หน่วยงานรัฐหรือผู้กำหนดนโยบายเข้าถึงข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายที่เหมาะสมต่อไป

จากการติดตามและประเมินผลโครงการภายใต้ 15 กลยุทธ์ที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น พบว่า ทุกโครงการมีวัตถุประสงค์ จัดกิจกรรมที่สอดคล้องในระดับกลยุทธ์ ระดับประเด็น และระดับแผนยุทธศาสตร์ แต่มีเพียง 1 กลยุทธ์ที่ไม่พบว่ามีโครงการสนับสนุนผู้ประกอบการสูงวัยตามแผนที่กำหนดไว้ และโครงการภายใต้กลยุทธ์ที่ 5 ช่วยเหลือธุรกิจยังชีพให้สามารถอยู่รอดได้มีรูปแบบการดำเนินงานที่สอดคล้องกับกลยุทธ์ที่กำหนดเท่านั้น

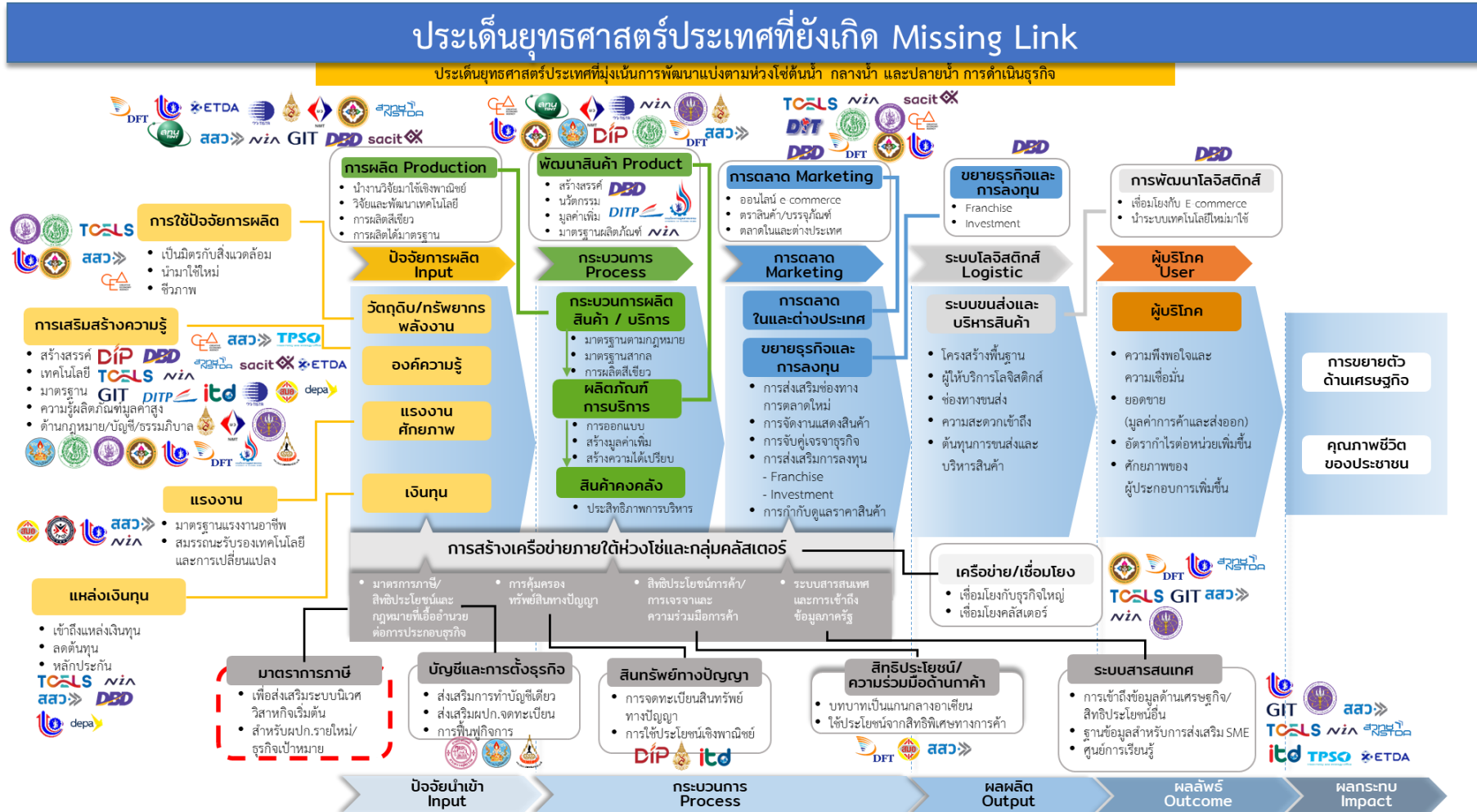
นอกจากนี้ การติดตามความคืบหน้าโครงการส่งเสริม SME ที่ขับเคลื่อนผ่านแผนงานอื่น ได้แก่

1) กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ได้ดำเนินโครงการส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการภายใต้พระราชบัญญัติผลิตภัณท์สมุนไพร พ.ศ. 2562 เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันตามแผนปฏิบัติการกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 งบประมาณ 0.38 ล้านบาท มีการเบิกจ่ายงบประมาณไตรมาสที่ 3 ปีงบประมาณ 2566 จำนวน 0.38 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 100

2) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ได้ดำเนิน 2 โครงการ คือ โครงการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน งบประมาณ 6.56 ล้านบาท และโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร ตามแผนงานยุทธศาสตร์เกษตรสร้างมูลค่า งบประมาณ 3.91 ล้านบาท จาก 3 โครงการนี้ มีจำนวน SME ได้รับประโยชน์ 6,942 ราย

การติดตามและประเมินผลภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ประเทศที่มุ่งเน้นการพัฒนาแบ่งตามห่วงโซ่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ การดำเนินธุรกิจ จากการส่งเสริม SME ที่ขับเคลื่อนผ่านแผนยุทธศาสตร์ SME 91 โครงการ 30 หน่วยงาน และโครงการที่ขับเคลื่อนผ่านแผนงานอื่น 3 โครงการ 2 หน่วยงาน ได้ส่งเสริม SME ตามห่วงโซ่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำอย่างครบถ้วน ยกเว้นประเด็นมาตรการภาษีที่ยังไม่พบว่ามีโครงการส่งเสริม (Missing link) จากหน่วยงานใด ซึ่งเป็นประเด็นที่อ่อนไหวของกลุ่มผู้ประกอบการรายย่อย (Micro) และขนาดย่อม (Small) ดังนั้น ควรมีโครงการส่งเสริมให้ความรู้ด้านภาษีให้กับผู้ประกอบการ ปรับปรุงระบบการให้บริการที่เอื้ออำนวยกับผู้ประกอบการให้เข้าสู่ระบบภาษีมากขึ้น พร้อมทั้งการปรับภาพลักษณ์ที่ดีด้านภาษีต่อผู้ประกอบการ

รูปที่ 6.9 สรุปประเด็นยุทธศาสตร์ประเทศที่ยังเกิด Missing Link ตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566

หมายเหตุ: กรอบสีแดง คือ ประเด็นที่ Missing link และข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2566

6.3.2 ผลการติดตามและประเมินผลโครงการตามแผน CIPP Model

กรอบการติดตามและประเมินผลตามแนวคิด CIPP Model ที่ได้กำหนดไว้ และจากการรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานจากการสัมภาษณ์ แบบสำรวจที่หน่วยงานตอบกลับ และรายงานความคืบหน้าการดำเนินโครงการไตรมาส 3 สามารถสรุปผลการติดตามได้ดังนี้

รูปที่ 6.10 เกณฑ์ผลการติดตามตามแนวคิด CIPP

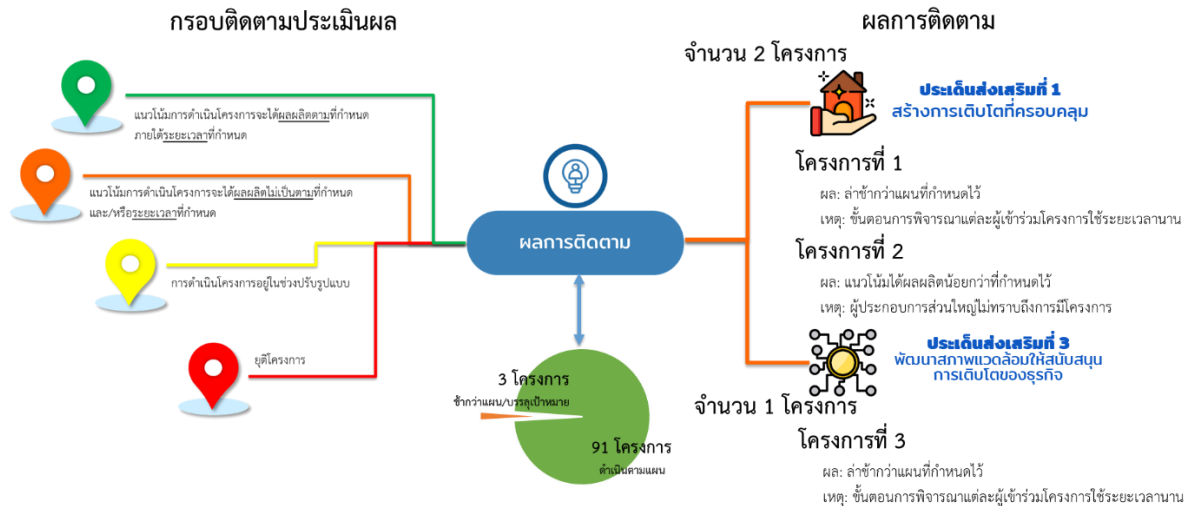
การติดตามและประเมินผลการส่งเสริม SME ที่ขับเคลื่อนผ่านแผนยุทธศาสตร์ SME จำนวน 91 โครงการ และที่ขับเคลื่อนผ่านแผนงานอื่นจำนวน 3 โครงการ พบว่า ในภาพรวมการดำเนินโครงการตามแผนปฏิบัติ เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้จำนวน 91 โครงการ และมีเพียง 3 โครงการที่คาดว่าจะดำเนินการช้ากว่าแผนที่กำหนดไว้ คือ

ประเด็นส่งเสริมที่ 1 สร้างการเติบโตที่ครอบคลุม โดยมี 2 โครงการดังนี้

- โครงการส่งเสริมศักยภาพผู้ประกอบการธุรกิจนวัตกรรมรายใหม่ระหว่างกิจการขนาดใหญ่ และมหาวิทยาลัย (Business Brotherhood) ของสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม อยู่ในช่วงระหว่างดำเนินโครงการแต่ล่าช้ากว่าแผนที่กำหนดไว้ แต่คาดว่าจะได้ผลผลิตโครงการตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
- โครงการส่งเสริมผู้ประกอบการผ่านระบบ BDS (Business Development Service) ของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) อยู่ในช่วงระหว่างดำเนินโครงการและคาดว่าจะผลผลิตจะไม่เป็นไปตามเป้าหมาย โดยไตรมาสที่ 3 ปี 2566 ไม่พบการแจ้งความคืบหน้าของผลผลิต คือ ผู้ประกอบการ SME ที่ใช้บริการระบบการให้บริการสนับสนุนด้านการพัฒนาธุรกิจ (BDS) ได้รับการพัฒนาธุรกิจจากผู้ให้บริการทางธุรกิจ ไม่น้อยกว่า 1,000 ราย เนื่องจากระบบการภายในการบริหารโครงการ ในขั้นตอนการอนุมัติและเซ็นสัญญาแล้วทำให้จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการต่ำกว่าที่กำหนด นอกจากนี้ พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ไม่ทราบว่ามีการส่งเสริม SME ผ่านโครงการนี้

- ประเด็นส่งเสริมที่ 3 พัฒนาสภาพแวดล้อมให้สนับสนุนการเติบโตของธุรกิจ โดยมี 1 โครงการดังนี้**
- โครงการการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพด้านการมาตรฐานของประเทศ ของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมอยู่ในช่วงระหว่างดำเนินโครงการแต่ล่าช้ากว่าแผนที่กำหนดไว้ แต่คาดว่าจะได้ผลผลิตโครงการตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

รูปที่ 6.11 สรุปผลการติดตามการดำเนินโครงการตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมฯ ปี 2566

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2566

6.4 ผลการวิเคราะห์ประเด็นย่อย

การวิเคราะห์ผลการส่งเสริม SME ตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปีงบประมาณ 2566 ซึ่งมีจำนวน 94 โครงการ จาก 32 หน่วยงาน ในมิติต่างๆ ทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เพื่อให้ทราบถึงแนวทางการส่งเสริมที่กำลังดำเนินผ่านโครงการต่างๆ ตามแผนปฏิบัติการฯ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

6.4.1 รายขนาดธุรกิจ

เมื่อแยกพิจารณาผลของการส่งเสริมตามขนาดธุรกิจ พบว่า “ยิ่งขนาดเล็ก ผลการส่งเสริมมีสัดส่วนเพิ่มมากขึ้น” กล่าวคือ ผลการส่งเสริมทำให้ OTOP และวิสาหกิจชุมชน มีรายได้เพิ่มขึ้นสูงถึงร้อยละ 41.10 และร้อยละ 35.76 ตามลำดับ ในขณะที่ธุรกิจขนาด Micro ก็มีอัตราการเพิ่มที่สูงกว่า ขนาดเล็ก และขนาดเล็กก็มีสัดส่วนเพิ่มเป็นร้อยละที่สูงกว่าขนาดกลางเช่นกัน ซึ่งน่าจะเกิดจากหลายปัจจัย เช่น ตามขนาดธุรกิจแล้วธุรกิจยิ่งเล็กยิ่งมีระดับการพัฒนา เทคโนโลยี องค์ความรู้ต่างๆ น้อย เมื่อได้รับการส่งเสริมเพียงเล็กน้อยย่อมจะขยายต่อ ยอดได้ผลอย่างมากกว่าธุรกิจที่มีขนาดใหญ่กว่า หรือ ธุรกิจที่เดิมมีขนาดเล็ก การเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยจะเป็นสัดส่วนที่มาก เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม สำหรับการเปลี่ยนแปลงในเชิงมูลค่าต่อรายยังคงพบว่าธุรกิจขนาดใหญ่ให้ผลการเปลี่ยนแปลงในเชิงมูลค่าสูงกว่า เนื่องจากมีขนาดธุรกิจที่ใหญ่กว่า การเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยจึงให้ผลตอบแทนที่มาก อย่างไรก็ตามหากพิจารณาจากผลตอบแทนเฉลี่ยที่เป็นรายได้รัฐกลับคืนจะเห็นว่าทุกประเภทมีความคุ้มค่าสูง กล่าวคือ ในกลุ่มที่ให้ผลตอบแทนน้อยสุด คือ Micro ให้ผลตอบแทนเฉลี่ยรายละ 1.02 ล้านบาท ในขณะที่ธุรกิจขนาดกลางให้ถึง 71.03 ล้านบาท เมื่อเทียบกับงบประมาณการส่งเสริมต่อรายแล้ว จึงเห็นได้ว่ามีความคุ้มค่ามากในการส่งเสริม SME ผ่านโครงการต่างๆ (ดูรายละเอียดตามตารางที่ 6.18)

ตารางที่ 6.18 ผลการติดตามและวิเคราะห์รายขนาดธุรกิจ

	เพิ่มรายได้/ ยอดขาย (ร้อยละ)	เพิ่มกำไรต่อหน่วย (ร้อยละ)	เพิ่มมูลค่าสินค้า / ราคา (ร้อยละ)	เพิ่มรายได้ (ล้านบาทต่อปี)	รายได้เพิ่มระยะยาว (ล้านบาท)	ผลกระทบรวมต่อเศรษฐกิจ (ล้านบาท)	รายได้รัฐรวม (ล้านบาท)
OTOP	41.10	39.34	39.96	1.73	17.26	37.10	7.16
วิสาหกิจชุมชน	35.76	35.76	34.51	2.07	20.74	44.59	8.61
MICRO	20.68	20.27	19.79	0.25	2.46	5.30	1.02
SMALL	16.26	15.94	14.69	3.24	32.42	69.69	13.45
MEDIUM	9.79	9.52	8.51	17.12	171.18	368.04	71.03

ที่มา: ข้อมูล ณ กรกฎาคม 2566

6.4.2 รายสาขาธุรกิจ และห่วงโซ่มูลค่า

เมื่อพิจารณาตามสาขาธุรกิจ (ตามตารางที่ 6.19) พบว่า ภาคการค้าให้ผลลัพธ์ต่อรายได้เป็นสัดส่วนสูงสุด คือ เพิ่มขึ้นร้อยละ 27.71 รองมาคือ ภาคการเกษตร เพิ่มขึ้นร้อยละ 22.99 ส่วนภาคการผลิต และภาคบริการ สามารถเพิ่มรายได้จากการส่งเสริมได้ร้อยละ 17.84 และร้อยละ 17.21 ตามลำดับ อย่างไรก็ตามหากพิจารณาจากมูลค่าผลกระทบรวมต่อเศรษฐกิจ พบว่า ภาคการค้าให้ผลกระทบต่อเศรษฐกิจสูงสุด 87.48 ล้านบาท รองลงคือ ภาคการบริการ ให้ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ 61.67 ล้านบาท รองลงมา คือ ภาคการผลิต ให้ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ 61.55 ล้านบาท ส่วนภาคการเกษตรให้ผลกระทบต่ำที่สุด 24.97 ล้านบาท อย่างไรก็ตาม สาขาเกษตรที่ให้ผลกระทบรวมต่อเศรษฐกิจต่ำสุด ก็มีผลต่อรายได้รัฐมากถึง 4.82 ล้านบาทต่อราย ซึ่งมากกว่างบประมาณส่งเสริมต่อรายมาก

ทั้งนี้เห็นได้ว่า การดำเนินธุรกิจของแต่ละกิจกรรมมีความสัมพันธ์กันตามห่วงโซ่มูลค่า ดังนั้นแม้บางสาขาจะให้ผลการส่งเสริมต่ำกว่าบางสาขา แต่ก็จำเป็นต้องให้การส่งเสริมในทุกสาขาเพราะมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันเป็นลูกโซ่

ตารางที่ 6.19 ผลการติดตามและวิเคราะห์รายสาขาธุรกิจ และห่วงโซ่มูลค่า

	เพิ่มรายได้/ ยอดขาย (ร้อยละ)	เพิ่มกำไรต่อ หน่วย (ร้อยละ)	เพิ่มมูลค่า สินค้า /ราคา (ร้อยละ)	เพิ่มรายได้ (ล้านบาทต่อปี)	รายได้เพิ่ม ระยะยาว (ล้านบาท)	ผลกระทบ รวมต่อ เศรษฐกิจ (ล้านบาท)	รายได้รัฐ รวม (ล้านบาท)
การเกษตร (ต้นน้ำ)	22.99	22.35	21.01	1.16	11.62	24.97	4.82
การผลิต (กลางน้ำ)	17.84	17.56	16.68	2.86	28.63	61.55	11.88
การค้า (ปลายน้ำ)	27.71	26.97	26.43	4.07	40.69	87.48	16.88
บริการ (ปลายน้ำ)	17.21	16.83	16.32	2.87	28.68	61.67	11.90

ที่มา: ข้อมูล ณ กรกฎาคม 2566

6.4.3 รายพื้นที่

เมื่อพิจารณาผลกระทบจำแนกตามรายพื้นที่ พบว่า ภาคเหนือได้ผลการส่งเสริมมากที่สุด คือ เพิ่มรายได้ ร้อยละ 36.75 ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้ผลการส่งเสริมน้อยที่สุด คือ เพิ่มรายได้ ร้อยละ 3.80 อย่างไรก็ตามหากพิจารณาในแง่ของมูลค่า พบว่า ภาคกลาง และ ภาคตะวันออก ให้ผลในเชิงมูลค่าสูงสุด โดยให้ผลกระทบด้านรายได้รัฐสูงสุดคือ 21.65 ล้านบาท (ดูรายละเอียดตามตารางที่ 6.20)

ตารางที่ 6.20 ผลการติดตามและวิเคราะห์รายพื้นที่

	เพิ่มรายได้/ ยอดขาย (ร้อยละ)	เพิ่มกำไรต่อ หน่วย (ร้อยละ)	เพิ่มมูลค่า สินค้า /ราคา (ร้อยละ)	เพิ่มรายได้ (ล้านบาท ต่อปี)	รายได้เพิ่ม ระยะยาว (ล้านบาท)	ผลกระทบ รวมต่อ เศรษฐกิจ (ล้านบาท)	รายได้ รัฐรวม (ล้านบาท)
กทม. และปริมณฑล	26.17	25.57	25.27	2.49	24.89	53.52	10.33
ภาคเหนือ	36.75	36.42	35.94	1.57	15.67	33.69	6.50
ภาคใต้	23.63	23.20	21.60	3.25	32.48	69.83	13.48
ภาคกลาง และ ภาคตะวันออก	21.63	21.82	21.06	5.22	52.18	112.19	21.65
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	3.80	3.64	3.40	0.40	4.01	8.62	1.66

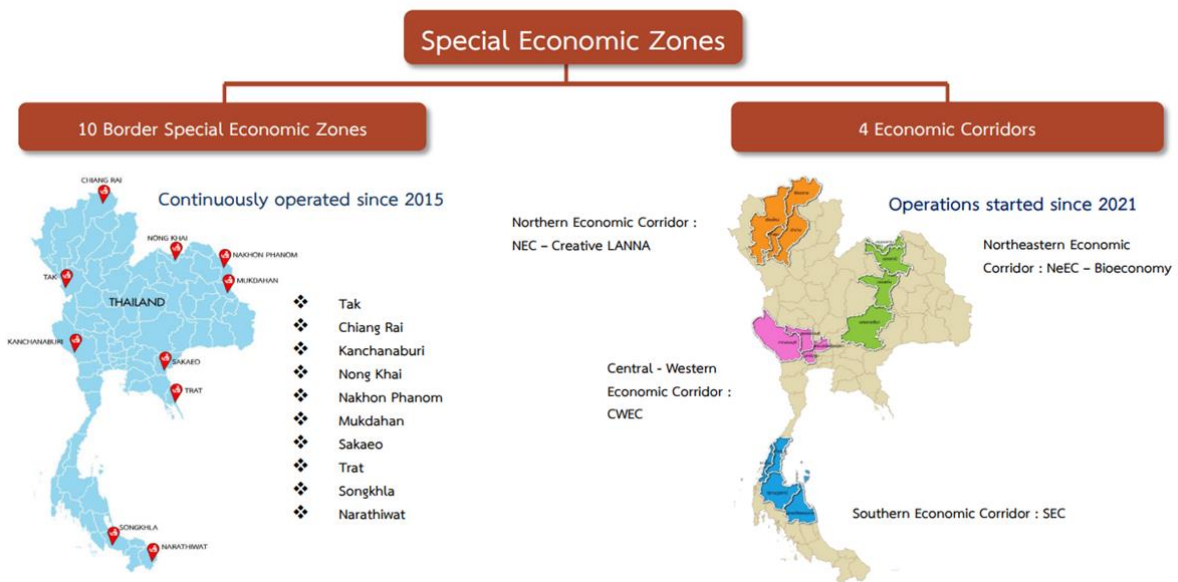
ที่มา: ข้อมูล ณ กรกฎาคม 2566

นอกจากการพิจารณาตามพื้นที่มีภูมิภาคแล้ว ได้พิจารณาถึงมิติพื้นที่การส่งเสริมพิเศษตามแนวทางการส่งเสริมของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มพื้นที่ส่งเสริมพิเศษ คือ

1. เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง
2. พื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษที่กำหนดออกเป็น 4 ภาค ได้แก่ **ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคเหนือ** ได้แก่ จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ ลำพูน และลำปาง **ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ** ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา ขอนแก่น อุดรธานี และหนองคาย **ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคกลาง** ได้แก่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นครปฐม สุพรรณบุรี และกาญจนบุรี

- และระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดจังหวัดชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี และ นครศรีธรรมราช
3. เขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ประกอบด้วย จังหวัดตาก เชียงราย นนทบุรี นครพนม มุกดาหาร สระแก้ว ตราด สงขลา นราธิวาส และกาญจนบุรี
 4. เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย จังหวัดสงขลา ปัตตานี ยะลา และ นราธิวาส

รูปที่ 6.12 เขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษชายแดน และพื้นที่ระเบียบเศรษฐกิจพิเศษ

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

พื้นที่พัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC: Eastern Economic Corridor)

พื้นที่พัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC: Eastern Economic Corridor) มีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับคุณภาพของประเทศในทุกภาคส่วน และพัฒนาประเทศไทยไปสู่การเป็นประเทศที่มีรายได้สูง อยู่ในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว ได้ดำเนินการพัฒนาตามนโยบาย Thailand 4.0 จะช่วยยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของการผลิตและภาคบริการ บนฐานของเทคโนโลยีสมัยใหม่และนวัตกรรม โดยเน้นการพัฒนาใน 12 อุตสาหกรรมเป้าหมาย¹ และเมื่อพิจารณาารายโครงการ/โครงการย่อยที่จัดกิจกรรมในพื้นที่ EEC พบว่า โครงการเหล่านี้ช่วยสนับสนุนผู้ประกอบการ SME ที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาพื้นที่ EEC ดังนี้

1) การเสริมสร้างศักยภาพของห่วงโซ่อุปทาน (Supply chain) ให้กับธุรกิจ/นิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่ EEC ไม่ว่าจะด้านสร้างมาตรฐานการบริการ การทำบัญชีด้วยเทคโนโลยี บริการขนส่งโลจิสติก การตลาดออนไลน์ ได้แก่ โครงการพัฒนาศักยภาพและสร้างความเข้มแข็งธุรกิจแฟรนไชส์ไทย โครงการสร้างศักยภาพธุรกิจให้บริการโลจิสติกส์ไทยสู่สากล โครงการยกระดับขีดความสามารถด้านบัญชีของ SME ไทยด้วยองค์ความรู้และนวัตกรรม โครงการเพิ่มโอกาสการค้าด้วย e-Commerce โครงการสร้างชุมชนสู่ออนไลน์สร้าง

¹ อ้างอิงจากสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.). <https://www.eeco.or.th/th/government-initiative>

รายได้ธุรกิจ (Digital Village by DBD) และโครงการพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) สู่อุตสาหกรรม 4.0 ด้วยเทคโนโลยีมาตรฐานวิทยา

2) การพัฒนาศักยภาพแรงงาน ทั้งการพัฒนาแนวคิดของผู้ประกอบการ SME และทักษะแรงงานในพื้นที่ ได้แก่ โครงการศูนย์กลางวิสาหกิจเริ่มต้นระดับโลก (Global Startup Hub) และโครงการสร้างมูลค่าเพิ่มธุรกิจด้วยกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Change X2) และโครงการพัฒนาบุคลากรในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสู่ความเป็นมืออาชีพ (Upskill for MSME Workforce)

ส่วนการฟื้นฟูผู้ประกอบการ SME ที่ประสบปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจ เพื่อให้ห้องค์ความรู้และความเข้าใจในการฟื้นฟูธุรกิจในพื้นที่ มีความสอดคล้องกับหลังสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ที่ทำให้งิจกรรมทางเศรษฐกิจหยุดชะงักในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา

ตารางที่ 6.21 สรุปโครงการที่ส่งเสริม SME ในพื้นที่พัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC: Eastern Economic Corridor)

พื้นที่	จำนวนโครงการ	หน่วยงาน
EEC	7 โครงการ / 10 โครงการย่อย	6
	<ul style="list-style-type: none"> • โครงการพัฒนาทักษะด้านการบริหารจัดการธุรกิจ <ul style="list-style-type: none"> - โครงการพัฒนาศักยภาพและสร้างความเข้มแข็งธุรกิจแฟรนไชส์ไทย - โครงการสร้างศักยภาพธุรกิจให้บริการโลจิสติกส์ไทยสู่สากล - โครงการยกระดับขีดความสามารถด้านบัญชีของ SME ไทยด้วยองค์ความรู้และนวัตกรรม • สร้างโอกาสในการขายและการขยายตลาดของ SME <ul style="list-style-type: none"> - โครงการเพิ่มโอกาสการค้าด้วย e-Commerce - โครงการสร้างชุมชนออนไลน์สร้างรายได้ธุรกิจ (Digital Village by DBD) • โครงการศูนย์กลางวิสาหกิจเริ่มต้นระดับโลก (Global Startup Hub) • โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มธุรกิจด้วยกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Change X2) • โครงการพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) สู่อุตสาหกรรม 4.0 ด้วยเทคโนโลยีมาตรฐานวิทยา • โครงการพัฒนาบุคลากรในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสู่ความเป็นมืออาชีพ (Upskill for MSME Workforce) • โครงการการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับพระราชบัญญัติล้มละลาย ด้านการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม 	

พื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ

เป็นการส่งเสริมคลัสเตอร์อุตสาหกรรมเป้าหมาย เพื่อกระจายความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับภาค และระดับพื้นที่อย่างทั่วถึง² โดยแต่ละระเบียงเศรษฐกิจได้กำหนดอุตสาหกรรมเป้าหมายที่แตกต่างกันออกไปตามบริบทของแต่ละภาค

1) **ระเบียงเศรษฐกิจภาคเหนือ** เน้นส่งเสริมอุตสาหกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของภาคเหนือ ทั้งทางวัฒนธรรม การเกษตร การท่องเที่ยว และการผสมผสานระหว่างสินค้าเอกลักษณ์และนวัตกรรมเทคโนโลยี ซึ่งโครงการที่ได้ดำเนินการในพื้นที่ฯ พบว่า มีความสอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมาย โดยโครงการส่วนใหญ่เน้นไปถึงผู้ประกอบการขนาดรายย่อย วิสาหกิจชุมชน ให้มีความพร้อมในการแข่งขันในตลาดภายในประเทศและส่งออก ทั้งในด้านการพัฒนาผู้ประกอบการ/วิสาหกิจชุมชน การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการของชุมชนที่มีเอกลักษณ์ด้วยนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังมีการฟื้นฟู

² อ้างอิงจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI). https://www.boi.go.th/upload/content/Measure_8.pdf

ผู้ประกอบการ SME ในพื้นที่ สืบเนื่องจากสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ทำให้ภาคบริการและท่องเที่ยวหยุดชะงักลงไป

2) **ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกเฉียงเหนือ** เน้นส่งเสริมอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร และอุตสาหกรรมชีวภาพ ซึ่งโครงการที่ได้ดำเนินการในพื้นที่ฯ พบว่า มีความสอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมาย โดยจำแนกประเด็นการส่งเสริมทั้งด้านพัฒนาผู้ประกอบการ การพัฒนาตลาดในประเทศและส่งออก และพัฒนาปัจจัยการผลิต/ภาคบริการให้มาตรฐานและแนวคิดสมัยใหม่ และพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยการถนอมอาหารด้วยเทคโนโลยี/บรรจุภัณฑ์

3) **ระเบียงเศรษฐกิจภาคกลาง-ตะวันตก** เน้นส่งเสริมอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร และอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งโครงการที่ได้ดำเนินการในพื้นที่ฯ พบว่า มีความสอดคล้องกับการส่งเสริมอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร ในด้านการพัฒนาแนวคิด การบริหารธุรกิจ และการขยายตลาดส่งออกของผู้ประกอบการ SME แต่ยังไม่พบการส่งเสริมผู้ประกอบการ SME อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์

4) **ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้** เน้นส่งเสริมอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร อุตสาหกรรมชีวภาพ และอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและท่องเที่ยวสุขภาพ ซึ่งโครงการที่ได้ดำเนินการในพื้นที่ฯ พบว่า มีความสอดคล้องกับการส่งเสริมอุตสาหกรรมดังกล่าว ในด้านการพัฒนาผู้ประกอบการอัญมณี ซึ่งอยู่ในห่วงโซ่คุณค่าของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว พัฒนาทักษะแรงงานให้มีความพร้อมต่อการให้บริการภาคการท่องเที่ยว และการยกระดับสินค้าเกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดภัยด้านนวัตกรรมสร้างสรรค์ สอดคล้องกับอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร และอุตสาหกรรมชีวภาพที่ได้รับการส่งเสริมในพื้นที่

ตารางที่ 6.22 สรุปโครงการที่ส่งเสริม SME ในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค

ระเบียงเศรษฐกิจ	รายละเอียด	
ภาคเหนือ	จังหวัด: เชียงราย เชียงใหม่ ลำพูน และลำปาง อุตสาหกรรมเป้าหมาย: อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร อุตสาหกรรมดิจิทัล อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ และอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	
	6 โครงการ	5 หน่วยงาน
	<p><u>พัฒนาผู้ประกอบการ/วิสาหกิจชุมชน/แรงงาน</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • โครงการพัฒนามหาวิทยาลัยแห่งการประกอบการ (Startup Thailand League) • โครงการศูนย์กลางวิสาหกิจเริ่มต้นระดับโลก (Global Startup Hub) • โครงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและสร้างกลไกการสืบทอดของอัตลักษณ์ชุมชนเพื่อเกิดการจ้างงานอย่างยั่งยืน ระดับสากล (Global OTOP) <p><u>พัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • โครงการพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) สู่อุตสาหกรรม 4.0 ด้วยเทคโนโลยีมาตรฐาน • โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าและบริการ (เสริมสร้างศักยภาพในการบริการด้านบรรจุภัณฑ์อย่างครบวงจร เพื่อยกระดับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)) <p><u>ฟื้นฟูธุรกิจ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • โครงการการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับพระราชบัญญัติล้มละลาย ด้านการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม 	

ระเบียบเศรษฐกิจ	รายละเอียด	
ภาค ตะวันออก เฉียงเหนือ	จังหวัด: นครราชสีมา ขอนแก่น อุดรธานี และหนองคาย อุตสาหกรรมเป้าหมาย: อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร และอุตสาหกรรมชีวภาพ	
	9 โครงการ	8 หน่วยงาน
	<p><u>พัฒนาผู้ประกอบการ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • โครงการพัฒนามหาวิทยาลัยแห่งการประกอบการ (Startup Thailand League) • โครงการพัฒนาบุคลากรในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสู่ความเป็นมืออาชีพ (Upskill for MSME Workforce) <u>พัฒนาตลาด</u> • โครงการพัฒนาทักษะด้านการบริหารจัดการธุรกิจ (โครงการพัฒนาส่งเสริมผู้ประกอบการท้องถิ่นทั่วประเทศก้าวทันการศักราชใหม่) • โครงการส่งเสริม SME ให้แข่งขันได้ในตลาดสากล • โครงการศูนย์กลางวิสาหกิจเริ่มต้นระดับโลก (Global Startup Hub) <p><u>พัฒนาปัจจัยการผลิต</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • โครงการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้วยนวัตกรรมด้านรังสี • โครงการพัฒนาผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเกษตรด้วยแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามโมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (BCG Model) • โครงการพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) สู่อุตสาหกรรม 4.0 ด้วยเทคโนโลยีมาตรียา • โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าและบริการ (โครงการเสริมสร้างศักยภาพในการบริการด้านบรรจุภัณฑ์อย่างครบวงจร เพื่อยกระดับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)) 	
ภาคกลาง- ตะวันตก	จังหวัด: อุทัยธานี นครปฐม สุพรรณบุรี และกาญจนบุรี อุตสาหกรรมเป้าหมาย: อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร และอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์	
	3 โครงการ	3 หน่วยงาน
	<ul style="list-style-type: none"> • โครงการพัฒนาทักษะด้านการบริหารจัดการธุรกิจ (โครงการพัฒนาศักยภาพและสร้างความเข้มแข็งธุรกิจแฟรนไชส์ไทย) • โครงการส่งเสริม SME ให้แข่งขันได้ในตลาดสากล • โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มธุรกิจด้วยกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Change X2) 	
ภาคใต้	จังหวัด: ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช อุตสาหกรรมเป้าหมาย: อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร อุตสาหกรรมชีวภาพ และ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวและท่องเที่ยวสุขภาพ	
	3 โครงการ	3 หน่วยงาน
	<ul style="list-style-type: none"> • โครงการยกระดับสินค้าเกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดภัยด้านนวัตกรรมสร้างสรรค์ (Value Creation and Innovation) เพื่อรองรับการบริโภควิถีใหม่ (New Normal) กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย • โครงการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการอัญมณีและเครื่องประดับในภูมิภาค • โครงการพัฒนาบุคลากรในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสู่ความเป็นมืออาชีพ (Upskill for MSME Workforce) 	

เขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

การส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และเกิดการกระจายความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในระดับภาคและระดับที่อย่างทั่วถึง กำหนดจังหวัดเป้าหมาย ได้แก่ ตาก เชียงราย หนองคาย นครพนม มุกดาหาร สระแก้ว ตราด สงขลา นราธิวาส และกาญจนบุรี

เมื่อพิจารณารายโครงการที่จัดกิจกรรมในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน พบว่า โครงการเหล่านี้ช่วยสนับสนุนผู้ประกอบการ SME ที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาของพื้นที่ ดังนี้

1) การพัฒนาแนวคิดของผู้ประกอบการ ด้วยโครงการสร้างมูลค่าเพิ่มธุรกิจด้วยกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Change X2)

2) การพัฒนาด้านการตลาด ทั้งตลาดในประเทศและการค้าขายกับประเทศเพื่อนบ้าน ด้วยโครงการ ศูนย์กลางวิสาหกิจเริ่มต้นระดับโลก (Global Startup Hub) โครงการส่งเสริม SME ให้แข่งขันได้ในตลาดสากล โครงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและสร้างกลไกการสืบทอดของอัตลักษณ์ชุมชนเพื่อเกิดการจ้างงานอย่างยั่งยืน ระดับสากล (Global OTOP) และโครงการสร้างโอกาสในการขายและการขยายตลาดของ SME (โครงการสร้างชุมชนสู่ออนไลน์สร้างรายได้ธุรกิจ (Digital Village by DBD)

3) การพัฒนาด้านบริหารจัดการสาขา ด้วยโครงการพัฒนาศักยภาพและสร้างความเข้มแข็งธุรกิจ แพรนไชส์ไทย

4) การฟื้นฟูธุรกิจ ช่วยเหลือผู้ประกอบการที่ประสบปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจ เพื่อให้ องค์ความรู้และความเข้าใจในการฟื้นฟูธุรกิจในพื้นที่ มีความสอดคล้องกับหลังสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ที่ทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจชายแดนหยุดชะงักในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา

นอกจากนี้ จากการติดตามและรวบรวมข้อมูล พบว่า เชียงราย สงขลา และกาญจนบุรีได้รับการส่งเสริมผู้ประกอบการ SME โดยโครงการเหล่านี้ ดังนั้น ในปีงบประมาณหน้าควรพิจารณาจังหวัดอื่นเพิ่มเติม อาทิ ตาก หนองคาย นครพนม มุกดาหาร สระแก้ว ตราด และนราธิวาส

ตารางที่ 6.23 สรุปจำนวนโครงการที่ส่งเสริม SME ในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

พื้นที่ส่งเสริม	จำนวนโครงการ	หน่วยงาน
ชายแดน	7	5
	<p><u>พัฒนาผู้ประกอบการ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มธุรกิจด้วยกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Change X2) <p><u>พัฒนาด้านการตลาด</u></p> <ul style="list-style-type: none"> โครงการศูนย์กลางวิสาหกิจเริ่มต้นระดับโลก (Global Startup Hub) โครงการส่งเสริม SME ให้แข่งขันได้ในตลาดสากล โครงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและสร้างกลไกการสืบทอดของอัตลักษณ์ชุมชนเพื่อเกิดการจ้างงานอย่างยั่งยืน ระดับสากล (Global OTOP) โครงการสร้างโอกาสในการขายและการขยายตลาดของ SME (โครงการสร้างชุมชนสู่ออนไลน์สร้างรายได้ธุรกิจ (Digital Village by DBD) <p><u>พัฒนาด้านบริหารจัดการ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> โครงการพัฒนาทักษะด้านการบริหารจัดการธุรกิจ (โครงการพัฒนาศักยภาพและสร้างความเข้มแข็งธุรกิจแพรนไชส์ไทย) <p><u>ฟื้นฟูธุรกิจ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> โครงการการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับพระราชบัญญัติล้มละลาย ด้านการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม 	

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนภาคใต้

การส่งเสริมเขตพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วยปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสงขลา (4 อำเภอ: จะนะ นาทวี สะบ้าย้อย และเทพา) เมื่อพิจารณาโครงการ/โครงการย่อยที่จัดกิจกรรมในพื้นที่ฯ พบว่า มีการส่งเสริมผู้ประกอบการ SME 4 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาแนวคิดผู้ประกอบการในพื้นที่ การพัฒนา ด้านการบริหารจัดการสาขาต่างๆ การพัฒนาด้านการตลาด ทั้งตลาดออนไลน์และสู่ตลาดสากล (การค้าขายกับประเทศเพื่อนบ้าน) และด้านการฟื้นฟูธุรกิจ ช่วยเหลือผู้ประกอบการที่ประสบปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจ เพื่อให้องค์ความรู้และความเข้าใจในการฟื้นฟูธุรกิจในพื้นที่ มีความสอดคล้องกับหลังสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ที่ทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจชายแดนหยุดชะงักในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา

ตารางที่ 6.24 สรุปจำนวนโครงการที่ส่งเสริม SME ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนภาคใต้

พื้นที่ส่งเสริม	จำนวนโครงการ	หน่วยงาน
ชายแดนใต้	8	4
<p><u>พัฒนาผู้ประกอบการ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> โครงการพัฒนามหาวิทยาลัยแห่งการประกอบการ (Startup Thailand League) โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มธุรกิจด้วยกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Change X2) <p><u>พัฒนาด้านการบริหารจัดการ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> โครงการพัฒนาทักษะด้านการบริหารจัดการธุรกิจ (โครงการพัฒนาศักยภาพและสร้างความเข้มแข็งธุรกิจแฟรนไชส์ไทย) <p><u>พัฒนาด้านการตลาด</u></p> <ul style="list-style-type: none"> โครงสร้างโอกาสในการขายและการขยายตลาดของ SME <ul style="list-style-type: none"> โครงการเพิ่มโอกาสการค้าด้วย e-Commerce โครงการสร้างชุมชนออนไลน์สร้างรายได้ธุรกิจ (Digital Village by DBD) โครงการศูนย์กลางวิสาหกิจเริ่มต้นระดับโลก (Global Startup Hub) โครงการส่งเสริม SME ให้แข่งขันได้ในตลาดสากล <p><u>พื้นที่ธุรกิจ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> โครงการการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับพระราชบัญญัติล้มละลาย ด้านการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม 		

หมายเหตุ: หนึ่งโครงการดำเนินกิจกรรมในหลายจังหวัดและหลายพื้นที่ส่งเสริม

6.4.4 รายวงจรธุรกิจ (Business Cycle)

แยกตามวัฏจักรธุรกิจ พบว่า กลุ่มเริ่มต้น และยังชีพ ให้ผลลัพธ์การเปลี่ยนแปลงสูงสุด ส่วนกลุ่มแข่งขันระดับโลกมีความคุ้มค่าสูงมาก เพราะนอกจากจะให้ผลลัพธ์การเปลี่ยนแปลงต่อรายสูงแล้ว เมื่อคิดเป็นมูลค่ายังสูงด้วย โดยมีรายได้รัฐกลับคืนมากถึง 59.70 ล้านบาทต่อราย การส่งเสริมจึงมีความคุ้มค่ามาก ส่วนในกลุ่มอื่น คือ มุ่งเติบโต และฟื้นฟู แม้จะให้ผลไม่สูงนัก แต่ก็มีมีความคุ้มค่ามาก นอกจากนั้น ยังมีโอกาสที่จะเป็นกลุ่มแข่งขันระดับโลกต่อไปได้ด้วย อย่างไรก็ตามมีข้อสังเกตว่ากลุ่มฟื้นฟูแม้จะให้ผลน้อยที่สุด แต่หากเทียบกับค่าเฉลี่ยประเทศ ที่ GDP เติบโตเฉลี่ย ร้อยละ 3.20 ก็พบว่า สูงกว่ามาก (ดูรายละเอียดตามตารางที่ 6.25)

ตารางที่ 6.25 ผลการติดตามและวิเคราะห์รายวงจรธุรกิจ (Business Cycle)

	เพิ่มรายได้/ ยอดขาย (ร้อยละ)	เพิ่มกำไรต่อ หน่วย (ร้อยละ)	เพิ่มมูลค่าสินค้า /ราคา (ร้อยละ)	เพิ่มรายได้ (ล้านบาทต่อปี)	รายได้เพิ่ม ระยะยาว (ล้านบาท)	ผลกระทบรวม ต่อเศรษฐกิจ (ล้านบาท)	รายได้รัฐ รวม (ล้านบาท)
เริ่มต้น	25.57	25.57	24.99	0.58	5.78	12.43	2.40
ฟื้นฟู	8.96	9.10	8.82	1.31	13.12	28.22	5.45
มุ่งเติบโต	17.84	17.22	16.40	2.79	27.93	60.06	11.59
แข่งขันระดับโลก	20.56	19.39	18.33	14.39	143.88	309.34	59.70
ยังชีพ	24.84	24.57	24.18	6.80	68.01	146.22	28.22

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ กรกฎาคม 2566

เมื่อแยกตามอายุธุรกิจ/เจ้าของกิจการ พบว่า กลุ่มที่ให้ผลการส่งเสริมน้อยที่สุด ทั้งในด้านของระดับการเปลี่ยนแปลง และมูลค่าการเปลี่ยนแปลง คือ กลุ่มที่อายุต่ำกว่า 20 ปี เนื่องจากหลายรายยังอยู่ในช่วงตั้งธุรกิจ ในขณะที่กลุ่มผู้สูงอายุได้ผลการส่งเสริมที่สูง โดยเฉพาะรายได้รัฐกลับคืน (ดูรายละเอียดตามตารางที่ 6.26)

ตารางที่ 6.26 ผลการติดตามและวิเคราะห์รายช่วงอายุผู้ประกอบการ

	เพิ่มรายได้/ ยอดขาย (ร้อยละ)	เพิ่มกำไรต่อ หน่วย (ร้อยละ)	เพิ่มมูลค่า สินค้า /ราคา (ร้อยละ)	เพิ่มรายได้ (ล้านบาทต่อปี)	รายได้เพิ่มระยะ ยาว (ล้านบาท)	ผลกระทบรวมต่อ เศรษฐกิจ (ล้านบาท)	รายได้รัฐรวม (ล้านบาท)
ต่ำกว่า 20	2.87	2.53	1.79	0.85	8.50	18.27	3.53
20 ถึง 40	29.79	29.72	29.17	1.25	12.52	26.92	5.20
40 ถึง 60	16.82	16.22	15.49	3.66	36.59	78.66	15.18
ผู้สูงอายุ	17.23	16.39	15.84	4.33	43.34	93.17	17.98

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ กรกฎาคม 2566

6.4.5 ประเภทการส่งเสริม

เมื่อพิจารณาตามประเภทการส่งเสริม พบว่า ผลการส่งเสริมที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม พบว่า การร่วมมากกว่า 1 โครงการ ให้ผลตอบแทนมากที่สุด ทั้งในเชิงการเปลี่ยนแปลง และมูลค่า จึงควรให้มีโครงการหลากหลาย และสามารถให้เข้าร่วมได้มากกว่า 1 โครงการ ตามความต้องการ โดยเฉพาะเมื่อได้มีการวินิจฉัย (Diagnose) ปัญหาของ SME ในเบื้องต้นแล้ว (ดูรายละเอียดตามตารางที่ 6.27)

ตารางที่ 6.27 ผลการติดตามและวิเคราะห์ตามประเภทการส่งเสริม

	เพิ่ม รายได้/ ยอดขาย (ร้อยละ)	เพิ่มกำไร ต่อหน่วย (ร้อยละ)	เพิ่มมูลค่าสินค้า / ราคา (ร้อยละ)	เพิ่มรายได้ (ล้านบาทต่อปี)	รายได้เพิ่ม ระยะยาว (ล้านบาท)	ผลกระทบรวมต่อ เศรษฐกิจ (ล้านบาท)	รายได้รัฐรวม (ล้านบาท)
อบรมสัมมนา	13.09	13.22	12.33	1.89	18.94	40.72	7.86
ดูงาน	5.38	6.73	6.35	1.28	12.76	27.44	5.30
คำปรึกษาเชิงลึก	2.64	4.72	1.94	2.07	20.72	44.56	8.60
Networking	7.50	7.50	12.50	6.38	63.75	137.06	26.45
ร่วมงานแสดงสินค้า	21.53	20.31	20.03	2.01	20.10	43.22	8.34
ร่วมหลายโครงการ	35.36	34.62	34.29	3.03	30.28	65.10	12.57

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ กรกฎาคม 2566

6.4.6 อุตสาหกรรมเป้าหมาย

เมื่อพิจารณาการดำเนินโครงการ/โครงการย่อย/กิจกรรมในการส่งเสริม SME ตามแผนปฏิบัติการฯ ปี 2566 พบว่า จากอุตสาหกรรมเป้าหมาย 12 อุตสาหกรรม มีโครงการที่ส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมาย 7 อุตสาหกรรม (ดูรายละเอียดตามตารางที่ 6.28) ซึ่งอุตสาหกรรมอื่นๆ เป็นอุตสาหกรรมหนัก/ขนาดใหญ่ เช่น อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ อุตสาหกรรมหุ่นยนต์เพื่ออุตสาหกรรม เป็นต้น ส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการรายใหญ่ ผู้ประกอบการ SME อาจจะเป็นเพียงผู้ประกอบการต้นน้ำ (วัตถุดิบ) ที่สนับสนุนอุตสาหกรรม

นอกจากนี้ พบว่า รูปแบบการลงทุนจากประเทศจีนในประเทศไทย มีบริษัทในเครือที่ครบวงจร ตั้งแต่กระบวนการต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ผู้ประกอบการ SME ของไทยจะได้รับผลประโยชน์จากการลงทุนรูปแบบนี้ไม่ได้มาก แต่อาจจะช่วยเรื่องของการจ้างงานในพื้นที่

ตารางที่ 6.28 โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมายตามแผนปฏิบัติการฯ ปี 2566

อุตสาหกรรม	จำนวนหน่วยงาน	จำนวนโครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท)
อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	1	2	44.93
<ul style="list-style-type: none"> โครงการพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์แบบสู่ความเป็นเลิศ โครงการสนับสนุนและส่งเสริมผู้ประกอบการเศรษฐกิจฐานราก วิสาหกิจชุมชนและรายย่อยเพื่อการเข้าถึงโอกาสทางการตลาดและช่องทางการตลาด 			
อุตสาหกรรมเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ	6	6	78.24
<ul style="list-style-type: none"> โครงการส่งเสริมผู้ประกอบการผ่านระบบ BDS (MSME Recovery & Beyond) โครงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและสร้างกลไกการสืบทอดของอัตลักษณ์ชุมชนเพื่อเกิดการจ้างงานอย่างยั่งยืน ระดับสากล (Global OTOP) โครงการ"ยกระดับสินค้าเกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดภัยด้านนวัตกรรมสร้างสรรค์ (Value Creation and Innovation) เพื่อรองรับการบริโภควิถีใหม่ (New Normal) กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย" โครงการพัฒนาธุรกิจและส่งเสริมการตลาดสำหรับอุตสาหกรรมการแพทย์และสุขภาพของไทยเข้าสู่ตลาดสากล โครงการหลักสูตร การระดมทุนและการบริหาร Startup ด้านเกษตรและอาหารเพื่อสร้างมูลค่าสูงสุดและยั่งยืน โครงการส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการภายใต้พระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. 2562 เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน 			
อุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร	1	2	11.50
<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาธุรกิจและส่งเสริมการตลาดสำหรับอุตสาหกรรมการแพทย์และสุขภาพของไทยเข้าสู่ตลาดสากล ยกระดับธุรกิจชีววิทยาศาสตร์สู่การระดมทุนผ่านตลาดทุน 			
อุตสาหกรรมขนส่งและการบิน	1	1	70
<ul style="list-style-type: none"> โครงการพัฒนาทักษะด้านการบริหารจัดการธุรกิจ (โครงการสร้างศักยภาพธุรกิจให้บริการโลจิสติกส์ไทยสู่สากล) 			
อุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร	6	7	435.13
<ul style="list-style-type: none"> โครงการส่งเสริมผู้ประกอบการผ่านระบบ BDS (MSME Recovery & Beyond) โครงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและสร้างกลไกการสืบทอดของอัตลักษณ์ชุมชนเพื่อเกิดการจ้างงานอย่างยั่งยืน ระดับสากล (Global OTOP) โครงการ"ยกระดับสินค้าเกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดภัยด้านนวัตกรรมสร้างสรรค์ (Value Creation and Innovation) เพื่อรองรับการบริโภควิถีใหม่ (New Normal) กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย" โครงการพัฒนาและส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศสินค้าและบริการศักยภาพเพื่อตอบสนองต่อความต้องการ Megatrends และ Next Normal โครงการหลักสูตร การระดมทุนและการบริหาร Startup ด้านเกษตรและอาหารเพื่อสร้างมูลค่าสูงสุดและยั่งยืน โครงการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้วยนวัตกรรมด้านรังสี 			
อุตสาหกรรมดิจิทัล	4	5	467.84
<ul style="list-style-type: none"> โครงการพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์แบบสู่ความเป็นเลิศ โครงการพัฒนาและส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศสินค้าและบริการศักยภาพเพื่อตอบสนองต่อความต้องการ Megatrends และ Next Normal โครงการศูนย์ความเป็นเลิศด้านการพัฒนาธุรกิจทางอิเล็กทรอนิกส์ (Excellence Center) โครงการส่งเสริมผู้ประกอบการ Digital Service ให้มีความน่าเชื่อถือ (Enhanced Digital Service Providers) โครงการสตาร์ทอัพคนละครึ่ง 			
อุตสาหกรรมพัฒนาคนและการศึกษา	3	4	54.37
<ul style="list-style-type: none"> โครงการจัดงาน Startup x Innovation Thailand Expo 2023 โครงการสนามการเรียนรู้นวัตกรรมระดับเยาวชน โครงการพัฒนาผู้ประกอบการเพื่อสร้างความเข้มแข็งแก่ธุรกิจชุมชนตามแนวพระราชดำริ โครงการพัฒนาทักษะด้านการบริหารจัดการธุรกิจ (โครงการยกระดับขีดความสามารถด้านบัญชีของ SME ไทยด้วยองค์ความรู้และนวัตกรรม) 			

หมายเหตุ: ติดตามประเมินจากแนวทางของโครงการที่มีความชัดเจนเท่านั้น และบางโครงการได้ดำเนินส่งเสริมหลายอุตสาหกรรม ซึ่งไม่สามารถจำแนกงบประมาณในกิจกรรมย่อยได้

รูปที่ 6.13 12 อุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ

ที่มา: กระทรวงอุตสาหกรรม

6.4.7 ผลกระทบเชิงมูลค่าทางเศรษฐกิจของการส่งเสริม และความเชื่อมโยง

1) การคาดการณ์ผลกระทบด้วย Result Chain และ 5M

วิธีคาดการณ์ และสมมติฐาน

ในการคาดการณ์ผลกระทบ และวิเคราะห์ความเชื่อมโยงอยู่บนหลักของ Result Chain และขั้นการพัฒนาของ SME อันประกอบไปด้วย 5M อันได้แก่ Mindset Main Product Manpower Market และ Manpower ที่ได้กล่าวถึงไว้แล้ว ด้วยในส่วนของ 5M จะเป็นกระบวนการ ระหว่าง Output พัฒนาไปสู่ Outcome กล่าวคือ ผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการ (Output) จะได้รับการพัฒนาจนเกิดเป็นผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจ (Outcome) คือ มีผลประกอบการที่ดีขึ้น ผ่านรายได้ (สุทธิ) ที่เพิ่มขึ้นก็มาจากกระบวนการพัฒนา 5M นั้นเอง โดย กระบวนการจะเป็นลำดับจากการพัฒนา Mindset จนคิดพัฒนาหรือสร้างสรรค์สร้าง Main Product และ/หรือ Manpower ในการดำเนินการ เพื่อให้เกิดมีผลิตภัณฑ์ หรือการพัฒนาผลิตภัณฑ์คุณภาพ และแรงงานที่จะสร้างสรรค์ก่อให้เกิดผลิตภัณฑ์และบริการเหล่านั้น จึงจะนำไปสู่การตลาด และช่องทางในการขยายกิจการ (Market) ผ่านการเพิ่มทุนทางการเงิน (Money) ในท้ายสุด ซึ่งเมื่อครบขั้นตอนเหล่านี้ SME ก็จะสามารถเติบโตจากขั้นสูงขึ้นได้ต่อไป

ในกระบวนการวิเคราะห์และคาดการณ์ เริ่มจากการพิจารณาและแบ่งกลุ่มโครงการออกตามระดับการพัฒนาที่ได้รับการส่งเสริม 3 ระดับ ได้แก่ ระดับเริ่มต้น/วิสาหกิจชุมชน/รายย่อย ระดับเล็กทั้งฟื้นฟูและยังชีพ และระดับขนาดกลาง (มุ่งสู่) ขนาดกลาง และระดับโลก อย่างไรก็ตาม เนื่องจากมีกลุ่มโครงการอีก 2 ประเภท คือ ที่ไม่ได้ระบุระดับการพัฒนา SME ที่ให้ความสำคัญ กับกลุ่มที่เป็นโครงสร้างพื้นฐาน หรือระบบนิเวศน์ในการดำเนินธุรกิจ จึงต้องแยกทั้ง 2 กลุ่มออกมาด้วย (อย่างไรก็ตาม ในกรณีของโครงสร้างพื้นฐาน และระบบนิเวศน์ ไม่ได้นำมาวิเคราะห์ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจ) แล้วจึงแยกพิจารณาถึงรูปแบบการส่งเสริมว่า

อยู่ในลักษณะใดของ 5M โดยแยกข้อมูลดิบออกเป็น 2 ส่วนคือ งบประมาณ ซึ่งใช้ในการพิจารณาปัจจัยนำเข้า (Input) และจำนวนผู้เข้าร่วมเพื่อพิจารณาผลผลิต (Output) ตามตารางที่ 6.29

ตารางที่ 6.29 งบประมาณในการส่งเสริม SME แยกตามกลุ่มเป้าหมาย และแนวทางการส่งเสริม 5M

	Mindset	Main Product + Manpower	Market	Money	Total
Unspecified	350.08	665.94	190.45	103.91	1,310.39
Start Up and Micro	135.09	168.80	0.00	5.83	309.72
Retain/Revive	64.18	31.32	14.93	0.00	110.42
Growth/Global	0.00	57.40	353.98	7.00	418.38
Infra/Eco-System	839.42				839.42
Total	549.35	923.46	559.37	116.74	2,988.32

หมายเหตุ: หน่วยล้านบาท

ตารางที่ 6.30 ผลผลิตของการส่งเสริม SME แยกตามกลุ่มเป้าหมาย และแนวทางการส่งเสริม 5M

	Mindset	Main Product + Manpower	Market	Money	Total
Unspecified	36,145	2,841	9,527	1,750	50,263
Start Up and Micro	7,109	612		60	7,781
Retain/Revive	5,218	1,690	150		7,058
Growth/Global		90	158	1	249
Total	48,472	5,233	9,835	1,811	65,351

หมายเหตุ: หน่วยจำนวนคน

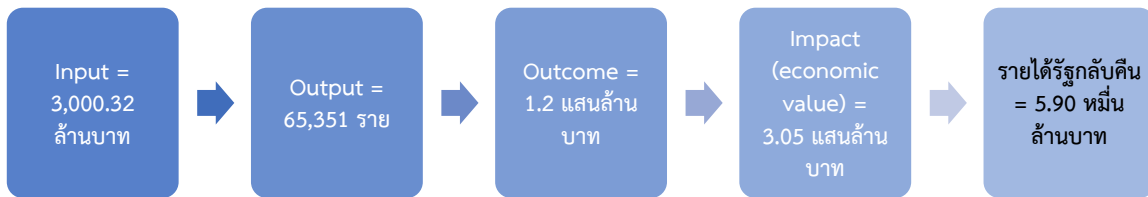
หลังจากนั้น จึงใช้ค่าเฉลี่ยผลการส่งเสริมของ SME ประเภทต่างๆ ที่ได้จากแบบสอบถามในการวิเคราะห์ Outcome แล้วจึงใช้ค่าตัวชี้วัดจาก SME-SAM ในการวิเคราะห์ Impact ทางเศรษฐกิจ และใช้ค่า Effective Tax Rate ในการคำนวณผลของรายได้รัฐกลับคืนจากการส่งเสริมในท้ายสุด ผลการศึกษามีดังนี้

ภาพรวมผลการส่งเสริม

ภาพรวมผลการส่งเสริม เป็นภาพรวมของการส่งเสริมที่เกิดจากโครงการทุกประเภทรวมกัน ซึ่งเห็นได้ว่ามีความคุ้มค่าดี โดยมีความเชื่อมโยงของงบประมาณที่ใช้ส่งเสริม ในรูปแบบการวิเคราะห์ Result Chain กล่าวคือ ตัวงบประมาณ 3,00.32 ล้านบาท หน่วยงานรัฐได้ทำการส่งเสริม (คาดการณ์ว่าจะส่งเสริมได้หากดำเนินการสำเร็จตามแผน) แก่ SME 6.53 หมื่นราย การส่งเสริมด้วยกลวิธีแนวทางต่างๆ แก่ SME ที่มีขนาดความพร้อมแตกต่างกันไปทั้งหมดนั้น จะส่งผลให้มีการพัฒนา (ทั้งจาก Mindset ให้คิดพัฒนาเอง การส่งเสริม Main product หรือ Manpower โดยโครงการฯ การจัดหาตลาดสำหรับ SME ที่มีผลิตภัณฑ์พร้อม และการสนับสนุนแหล่งทุนสำหรับ SME ที่มีพร้อมทั้งแนวคิด ผลิตภัณฑ์ และตลาด) จะส่งผลให้ SME มีรายได้เพิ่มขึ้น 1.20 แสนล้านบาท เมื่อหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจจะก่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจกว่า 3.05 แสนล้านบาท ซึ่งเมื่อเศรษฐกิจขยายตัวประชาชน และผู้ผลิต มีรายได้มากขึ้น มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

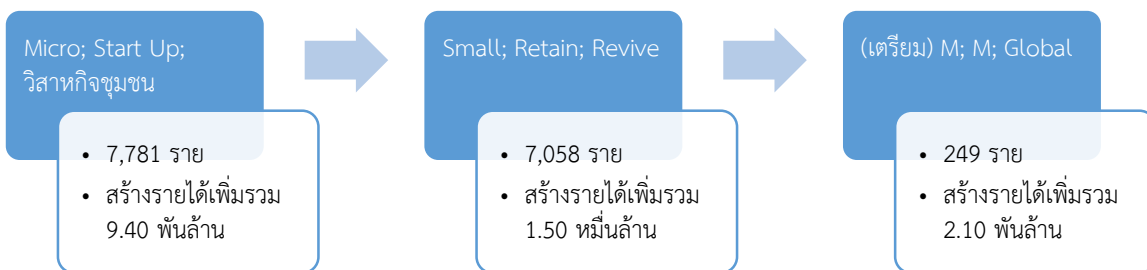
เพิ่มขึ้น ก็คาดการณ์ได้ว่ารัฐจะได้รายได้รัฐกลับคืนประมาณ 5.90 หมื่นล้านบาท (ใช้ระยะเวลามากกว่า 1-3 ปี) ซึ่งสูงกว่างบประมาณที่ใช้ไปมาก จึงเห็นได้ว่ามีความคุ้มค่าดี

รูปที่ 6.14 Result Chain ของการส่งเสริม SME ในภาพรวม

การส่งเสริมดังกล่าว แยกออกเป็น การส่งเสริมสำหรับวิสาหกิจรายย่อย (Micro) และผู้เริ่มต้นธุรกิจ (Startup) 7,781 ราย ซึ่งคาดว่าผู้ประกอบการเหล่านี้จะสร้างรายได้เพิ่มรวม 9.40 พันล้านบาท ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ประกอบการเหล่านี้ขยายกิจการไปสู่ผู้ประกอบการขนาดเล็กต่อไป ซึ่งในช่วงปีปัจจุบัน ก็ได้มีโครงการฯ ส่งเสริม SME ในกลุ่มขนาดย่อม ทั้งฟื้นฟู และยั้งชีพอีก 7,058 ราย ซึ่งจะสร้างรายได้เพิ่มรวมอีกกว่า 1.50 หมื่นล้านบาท ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ประกอบการเหล่านี้กลายเป็นผู้ประกอบการขนาดกลางในอนาคตได้ต่อไป โดยในช่วงปีปัจจุบัน ได้ส่งเสริมผู้ประกอบการขนาดกลาง หรือที่กำลังก้าวไปสู่การเป็นผู้ประกอบการระดับกลาง อีก 249 ราย และคาดว่าจะสร้างรายได้เพิ่มประมาณ 2.10 พันล้านบาท

รูปที่ 6.15 การส่งเสริม ผลการส่งเสริม และความสัมพันธ์ของการเติบโต SME ในระดับต่างๆ

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาแยกตามประเภทการส่งเสริม พบว่า งบประมาณส่วนใหญ่จะส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และบุคลากรมากที่สุด อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาระดับผลผลิต พบว่า การให้แนวคิดหรือปรับเปลี่ยนแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจ (Mindset) จะมีผลผลิตสูงสุด คือ มากถึง 48,472 ราย ทำให้มีผลลัพธ์ และผลกระทบทางเศรษฐกิจสูงที่สุดตามไปด้วย อย่างไรก็ตาม Mindset เป็นจุดเริ่มของการพัฒนา ด้านอื่น และหากพิจารณาในรายละเอียด จากทั้งแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์พบว่า “SME จำนวนมาก จะมีการขยายจากการเข้าโครงการอื่นต่อเนื่อง Mindset ตามไปด้วย” จึงไม่สามารถแยกการส่งเสริมให้ขาดออกจากกัน หรือทำเพียงอันใดอันหนึ่งได้

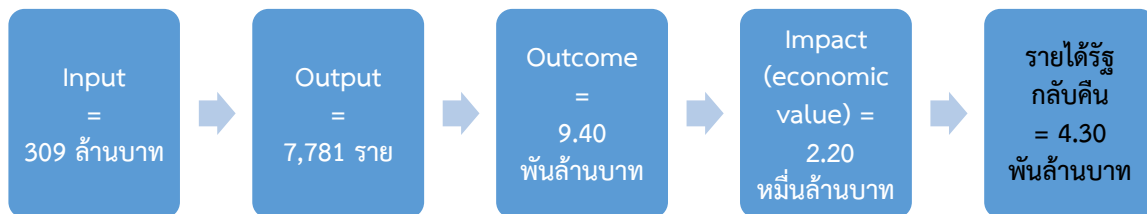
ตารางที่ 6.31 ภาพรวมผลการส่งเสริม และความเชื่อมโยงของประเภทการส่งเสริม 5M

	Mindset	Main Product + Manpower	Market	Money
งบประมาณ (ล้านบาท)	549.35	923.46	559.37	116.74
ผลผลิต (ผู้เข้าโครงการ:ราย)	48,472	5,233	9,835	1,811
ผลลัพธ์ (เพิ่มรายได้ผู้เข้าโครงการ:ล้านบาท)	74,469.03	19,613.61	20,749.37	13,912.50
ผลกระทบ (มูลค่าเศรษฐกิจ:ล้านบาท)	176,491.61	46,484.24	49,176.01	32,972.61
รายได้รัฐกลับคืน (ล้านบาท)	34,062.88	8,971.46	9,490.97	6,363.71

• ผลการส่งเสริมกลุ่ม Start Up กลุ่มเริ่มต้นธุรกิจ และวิสาหกิจรายย่อย (Micro)

สำหรับกลุ่ม Start Up และ Micro ได้รับการส่งเสริม 7,781 ราย คาดว่าจะทำให้ SME สามารถสร้างรายได้เพิ่ม 9.40 พันล้านบาท ก่อให้เกิดผลกระทบเป็นมูลค่าทางเศรษฐกิจ 2.20 หมื่นล้านบาท ซึ่งจะก่อให้เกิดรายได้รัฐกลับคืน 4.30 พันล้านบาท ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีความคุ้มค่า คือ ในระยะยาวจะได้รายได้รัฐกลับคืนจากการส่งเสริมสูงกว่างบประมาณที่ใช้ไปมาก

รูปที่ 6.16 Result Chain ของการส่งเสริม SME กลุ่ม Start Up กลุ่มเริ่มต้นธุรกิจ และวิสาหกิจรายย่อย (Micro)

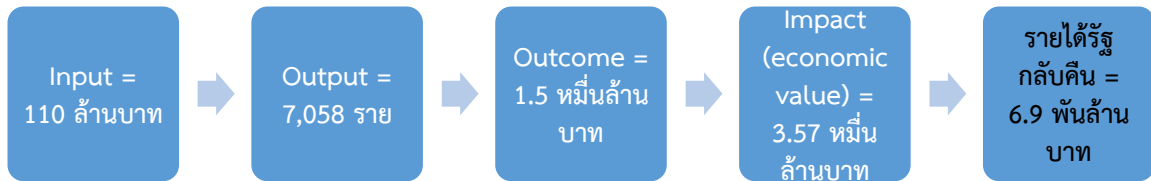
เมื่อพิจารณารูปแบบการส่งเสริมพบว่า ไม่มีการส่งเสริมด้านการตลาดในกลุ่มนี้ และมีการส่งเสริมด้านการเงินไม่มากนัก หากเปรียบเทียบกับ Mindset และ Main Product กับ Manpower ซึ่งน่าจะมาจากแนวคิดที่ว่า SME ในกลุ่มนี้ยังไม่พร้อมต่อการส่งเสริมด้าน Market และ Money มากนัก การส่งเสริมจึงมาจาก Mindset และ Main Product กับ Manpower เป็นหลัก

ตารางที่ 6.32 ผลการส่งเสริม และความเชื่อมโยงของประเภทการส่งเสริม 5M ต่อกลุ่ม Start Up กลุ่มเริ่มต้นธุรกิจ และวิสาหกิจรายย่อย (Micro)

	Mindset	Main Product + Manpower	Market	Money
งบประมาณ (ล้านบาท)	135.09	168.80	0.00	5.83
ผลผลิต (ผู้เข้าโครงการ:ราย)	7,109	612		60
ผลลัพธ์ (เพิ่มรายได้ผู้เข้าโครงการ:ล้านบาท)	7,695.49	1,470.33	-	251.40
ผลกระทบ (มูลค่าเศรษฐกิจ:ล้านบาท)	18,238.32	3,484.68	-	595.82
รายได้รัฐกลับคืน (ล้านบาท)	3,520.00	672.54	-	114.99

- ผลการส่งเสริมผู้ประกอบการขนาดย่อม (Small) ทั้งกลุ่มฟื้นฟู และยังชีพ
สำหรับกลุ่ม ผู้ประกอบการขนาดย่อม (Small) ทั้งกลุ่มฟื้นฟู และยังชีพได้รับการส่งเสริม 7,058 ราย คาดว่าจะทำให้ SME สามารถสร้างรายได้เพิ่ม 1.5 หมื่นล้านบาท ก่อให้เกิดผลกระทบเป็นมูลค่าทางเศรษฐกิจ 3.57 หมื่นล้านบาทซึ่งจะก่อให้เกิดรายได้รัฐกลับคืน 6.9 พันล้านบาทซึ่งจะเห็นได้ว่ามีความคุ้มค่า คือ ในระยะยาวจะได้รายได้รัฐกลับคืนจากการส่งเสริมสูงกว่างบประมาณที่ใช้ไปมาก

รูปที่ 6.17 Result Chain ของการส่งเสริม SME ขนาดย่อม (Small) ทั้งกลุ่มฟื้นฟู และยังชีพ

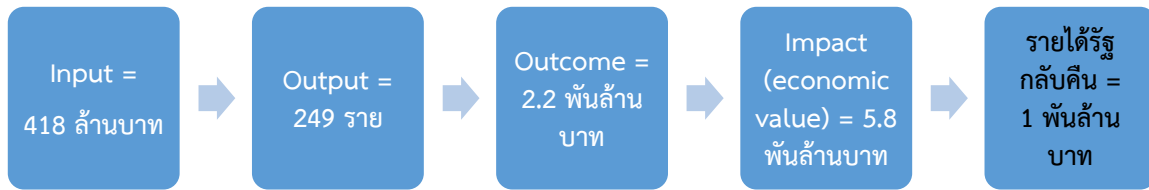
เมื่อพิจารณาถึงรูปแบบการส่งเสริม พบว่า ไม่มีการส่งเสริมด้านการเงินสำหรับกลุ่มนี้ (ซึ่งอาจมาจากสมมติฐานว่า SME กลุ่มนี้ยังไม่มีความพร้อม และจำเป็นต้องพัฒนาด้านอื่นก่อน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด 5M) การส่งเสริมกระจุกอยู่ที่การสร้าง Mindset แล้วจึงพัฒนา Main Product กับ Manpower ของกิจการ แล้วจึงสร้างตลาดให้กับกลุ่มที่พร้อมซึ่งในปัจจุบันยังมีการส่งเสริมด้านการตลาดไม่มากนัก

ตารางที่ 6.33 ผลการส่งเสริม และความเชื่อมโยงของประเภทการส่งเสริม 5M ต่อกลุ่มขนาดย่อม (Small) ทั้งกลุ่มฟื้นฟู และยังชีพ

	Mindset	Main Product + Manpower	Market	Money
งบประมาณ (ล้านบาท)	64.18	31.32	14.93	0.00
ผลผลิต (ผู้เข้าโครงการ:ราย)	5,218	1,690	150	
ผลลัพธ์ (เพิ่มรายได้ผู้เข้าโครงการ:ล้านบาท)	9,483.72	5,302.38	304.50	-
ผลกระทบ (มูลค่าเศรษฐกิจ:ล้านบาท)	22,476.40	12,566.63	721.67	-
รายได้รัฐกลับคืน (ล้านบาท)	4,337.95	2,425.36	139.28	-

- ผลการส่งเสริมผู้ประกอบการมุ่งเติบโต และระดับโลก
สำหรับกลุ่ม ผู้ประกอบการมุ่งเติบโต และระดับโลกได้รับการส่งเสริม 249 ราย คาดว่าจะทำให้ SME สามารถสร้างรายได้เพิ่ม 2.20 พันล้านบาทก่ให้เกิดผลกระทบเป็นมูลค่าทางเศรษฐกิจ 5.8 พันล้านบาท ซึ่งจะก่อให้เกิดรายได้รัฐกลับคืน 1 พันล้านบาทซึ่งจะเห็นได้ว่ามีความคุ้มค่า คือ ในระยะยาวจะได้รายได้รัฐกลับคืนจากการส่งเสริมสูงกว่างบประมาณที่ใช้ไปมาก

รูปที่ 6.18 Result Chain ของการส่งเสริม SME มุ่งเติบโต และระดับโลก

สำหรับการส่งเสริมในกลุ่มนี้ เห็นได้ว่า ไม่มีการส่งเสริมด้าน Mindset เลย ซึ่งน่าจะมาจากแนวคิดที่ว่า SME ในกลุ่มนี้สามารถเติบโตได้เองอยู่แล้ว การสร้าง Mindset ทั่วไปจึงไม่มีความจำเป็น การส่งเสริมของกลุ่มนี้จึงเป็นด้าน Main Product Manpower และMarket เป็นหลัก ทั้งนี้สังเกตได้ว่าการส่งเสริมด้านการเงิน (Money) ไม่มากนัก น่าจะมาจากความพร้อมของ SME ระดับกลางที่มีมากอยู่แล้ว

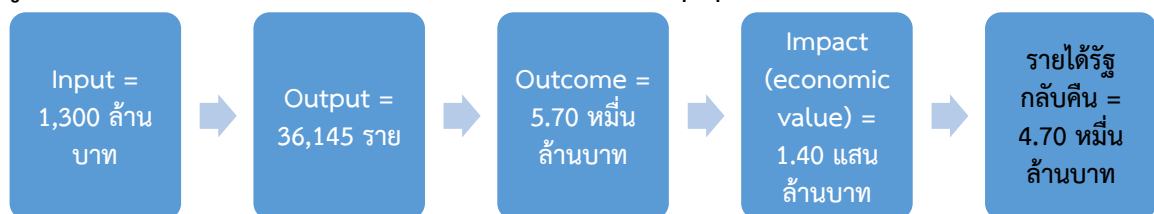
ตารางที่ 6.34 ผลการส่งเสริม และความเชื่อมโยงของประเภทการส่งเสริม 5M ต่อกลุ่มมุ่งเติบโต และระดับโลก

	Mindset	Main Product + Manpower	Market	Money
งบประมาณ (ล้านบาท)	0.00	57.40	353.98	7.00
ผลผลิต (ผู้เข้าโครงการ:ราย)		90.00	158.00	1.00
ผลลัพธ์ (เพิ่มรายได้ผู้เข้าโครงการ:ล้านบาท)	-	837.68	1,295.60	11.10
ผลกระทบ (มูลค่าเศรษฐกิจ:ล้านบาท)	-	1,985.29	3,070.57	26.30
รายได้รัฐกลับคืน (ล้านบาท)	-	383.16	592.62	5.07

• ผลการส่งเสริมไม่ระบุกลุ่ม

สำหรับกลุ่มที่ไม่ระบุกลุ่ม ได้รับการส่งเสริม 36,145 ราย คาดว่าจะทำให้ SME สามารถสร้างรายได้เพิ่ม 5.70 หมื่นล้านบาทก่อให้เกิดผลกระทบเป็นมูลค่าทางเศรษฐกิจ 1.40 แสนล้านบาทซึ่งจะก่อให้เกิดรายได้รัฐกลับคืน 4.70 หมื่นล้านบาท ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีความคุ้มค่า คือ ในระยะยาวจะได้รายได้รัฐกลับคืนจากการส่งเสริมสูงกว่างบประมาณที่ใช้ไปมาก

รูปที่ 6.19 Result Chain ของการส่งเสริม SME ไม่ระบุกลุ่ม

หากพิจารณาแยกประเภทการส่งเสริม พบว่า การส่งเสริมส่วนมากมักไม่ได้ระบุกลุ่ม และการส่งเสริมแบบไม่ระบุกลุ่มนี้ก็กระจายการส่งเสริมไปหลากหลายรูปแบบ อย่างไรก็ตาม ด้าน Market และMoney ก็ยังถือว่าน้อยกว่า Mindset Main product และManpower อยู่พอสมควร จึงเห็นได้ว่า SME จะได้รับการพัฒนามากในส่วนดังกล่าว และมีหลายรายที่พัฒนาด้าน Market และ Money ด้วยตนเอง

ตารางที่ 6.35 ผลการส่งเสริม และความเชื่อมโยงของประเภทการส่งเสริม 5M ไม่ระบุกลุ่ม

	Mindset	Main Product + Manpower	Market	Money
งบประมาณ (ล้านบาท)	350.08	665.94	190.45	103.91
ผลผลิต (ผู้เข้าโครงการ:ราย)	36,145.00	2,841.00	9,527.00	1,750.00
ผลลัพธ์ (เพิ่มรายได้ผู้เข้าโครงการ:ล้านบาท)	57,289.83	12,003.23	19,149.27	13,650.00
ผลกระทบ (มูลค่าเศรษฐกิจ:ล้านบาท)	135,776.89	28,447.64	45,383.77	32,350.50
รายได้รัฐกลับคืน (ล้านบาท)	26,204.94	5,490.40	8,759.07	6,243.65

การวิเคราะห์ผลลัพธ์ และผลกระทบของการส่งเสริม พบว่า

1. ในภาพรวมการส่งเสริมทุกประเภทมีความคุ้มค่ามาก กล่าวคือ ในธุรกิจ Micro ให้ผลกระทบการส่งเสริม เป็นผลกระทบต่อรายได้รัฐกลับคืน มากถึง 1 ล้านบาทต่อราย ส่วนที่มากที่สุดคือ ในธุรกิจขนาดกลาง จะให้ผลกระทบการส่งเสริมเป็นรายได้รัฐกลับคืน ถึง 71.03 ล้านบาท ต่อราย (ตารางที่ 6.48)
2. ธุรกิจขนาดเล็ก และธุรกิจอายุน้อย (น้อยกว่า 20 ปี) ให้ผลการส่งเสริมเป็นสัดส่วนที่สูงกว่า หากเปรียบเทียบกับธุรกิจที่มีขนาดใหญ่กว่า หรือมีอายุธุรกิจ/เจ้าของกิจการมากกว่า อย่างไรก็ตาม เมื่อเทียบในเชิงมูลค่า พบว่า ธุรกิจขนาดใหญ่ หรือมีอายุมากกว่า ให้ผลในเชิงมูลค่ามากกว่า เนื่องจากมีขนาดกิจการเดิมที่ใหญ่กว่ามาก
3. การส่งเสริมในแต่ละพื้นที่ให้ผลการส่งเสริมไม่เท่ากัน แต่จำเป็นต้องให้การส่งเสริมครอบคลุมในทุกพื้นที่
4. แต่ละวิธีการส่งเสริมให้ผลการส่งเสริมไม่เท่ากัน อย่างไรก็ตามจำเป็นต้องให้การส่งเสริมในหลากหลายวิธี เนื่องจาก ผู้ประกอบการแต่ละรายอาจต้องการการส่งเสริมแตกต่างกัน นอกจากนั้นในรายเดียวกันยังอาจต้องการการส่งเสริมมากกว่า 1 การส่งเสริม หรือแต่ละการส่งเสริมต้องใช้วิธีการหลากหลายประกอบกัน เช่น หากไม่ได้ดำเนินโครงการ 1 อาจไม่สามารถดำเนินโครงการ 2 ต่อได้ เป็นต้น ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการที่เข้าร่วมมากกว่า 1 โครงการให้ผลการส่งเสริมสูงที่สุด
5. ภาพรวมการส่งเสริม และการส่งเสริมในทุกประเภท ทุกขนาดมีความคุ้มค่า คือ ให้ผลตอบแทนเศรษฐกิจสูงกว่างบประมาณมาก
6. อย่างไรก็ตาม การส่งเสริม SME ที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันมีข้อจำกัด กล่าวคือ ไม่สามารถทำการส่งเสริมเป็นวงปริมาณขนาดใหญ่ได้ เพราะข้อจำกัดด้านจำนวนบุคลากร ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ ฯลฯ นอกจากนั้นการส่งเสริมที่เป็นวงกว้างขึ้น อาจให้ผลลัพธ์ต่อรายได้ที่ลดลง เนื่องจาก SME ที่ได้ผลดีในการส่งเสริมในปัจจุบัน เป็น SME ที่มีความพร้อมระดับหนึ่งในการเติบโตอยู่แล้ว การรับ SME กลุ่มใหม่ หรือกลุ่มอื่นเข้าร่วม อาจมี SME ที่ไม่พร้อม หรือพร้อมน้อยกว่าในการพัฒนาเข้าร่วม ดังนั้นผลการส่งเสริมต่อรายอาจลดลง
7. โครงการแต่ละกลุ่มผู้ประกอบการมีการส่งเสริมไม่ครบทั้ง 5M จึงอาจเกิด missing link ของการส่งเสริมได้

• สรุปผลการส่งเสริมผู้ประกอบการ SME ในภาพรวมปี 2566

ข้อมูลข้างต้นได้นำเสนอผลการส่งเสริมผู้ประกอบการ SME ตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปีงบประมาณ 2566 จาก 94 โครงการ สามารถสรุปข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 6.36 สรุปผลการส่งเสริมผู้ประกอบการ SME ในภาพรวมปี 2566

กลุ่ม SME	5M	Input	Process	Output	Outcome	Impact
Start Up and Micro	Mindset	งบประมาณ	อบรม สัมมนา สร้างความตระหนักรู้ ปรับ Mindset ให้คำปรึกษา	SME เข้าร่วม	<ul style="list-style-type: none"> SME ปรับ Mindset นำไปสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ หรือ การเข้าสู่ตลาดที่เหมาะสม หรือ ได้รับแหล่งทุน ด้วยตนเอง หรือ ผ่านโครงการส่งเสริม SME อื่น 	รายได้ที่เพิ่มขึ้นของ SME นำไปสู่การขยายตัวของเศรษฐกิจในภาพรวม (อาทิ การจ้างงาน การซื้อสินค้าทุน การกระตุ้นการบริโภค การกระตุ้นการลงทุน ฯลฯ)
	Main Product & Man Power	งบประมาณ	วิจัยพัฒนา/สร้างผลิตภัณฑ์ใหม่	SME เข้าร่วม	SME พัฒนาปรับปรุง หรือ สร้างผลิตภัณฑ์ใหม่เข้าสู่ตลาด จนมีรายได้เพิ่มขึ้น	
	Market	-	-	-	-	
	Money	งบประมาณ	ให้ทุน จัดหาแหล่งทุน คำประกัน หรือ จัดเวทีระดมทุน	SME เข้าร่วม	SME มีแหล่งทุนในการกู้ยืม ทั้งเพื่อสภาพคล่อง และเพื่อขยายกิจการ (จาก Start Up/Micro เป็น SME ขนาดเล็กที่พร้อมเติบโตเป็นขนาดกลาง) จนมีรายได้ต่อปีเพิ่มขึ้น	
Retain/ Revive	Mindset	งบประมาณ	อบรม สัมมนา สร้างความตระหนักรู้ ปรับ Mindset ให้คำปรึกษา	SME เข้าร่วม	<ul style="list-style-type: none"> SME ปรับ Mindset นำไปสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ หรือ การเข้าสู่ตลาดที่เหมาะสม หรือ ได้รับแหล่งทุน ด้วยตนเอง หรือ ผ่านโครงการส่งเสริม SME อื่น 	รายได้ที่เพิ่มขึ้นของ SME นำไปสู่การขยายตัวของเศรษฐกิจในภาพรวม
	Main Product & Man Power	งบประมาณ	ปรับปรุง/วิจัยพัฒนา/สร้างผลิตภัณฑ์ใหม่	SME เข้าร่วม	SME พัฒนาปรับปรุง หรือ สร้างผลิตภัณฑ์ใหม่เข้าสู่ตลาด จนมีรายได้เพิ่มขึ้น (รวมทุกรายที่เข้ารับการส่งเสริม)	
	Market	งบประมาณ	หาตลาดใหม่ ออกบูธ Business Matching	SME เข้าร่วม	SME มีช่องทางการขาย หรือ วิธีการขายที่ดีขึ้น จนเพิ่มยอดขาย และสร้างรายได้ (รวมทุกรายที่เข้ารับการส่งเสริม)	
	Money	-	-	-	-	
Growth/ Global	Mindset	-	-	-	-	รายได้ที่เพิ่มขึ้นของ SME นำไปสู่การขยายตัวของเศรษฐกิจในภาพรวม
	Main Product & Man Power	งบประมาณ	ปรับปรุง/วิจัยพัฒนา/สร้างผลิตภัณฑ์ใหม่	SME เข้าร่วม	SME พัฒนาปรับปรุง หรือ สร้างผลิตภัณฑ์ใหม่เข้าสู่ตลาด	
	Market	งบประมาณ	หาตลาดใหม่ ออกบูธ Business Matching	SME เข้าร่วม	SME มีช่องทางการขาย หรือ วิธีการขายที่ดีขึ้น	
	Money	งบประมาณ	ให้หรือจัดหาแหล่งทุน	SME เข้าร่วม	SME มีแหล่งทุนในการกู้ยืม ทั้งเพื่อสภาพคล่อง และเพื่อขยายกิจการ	
Unspecified	Mindset	งบประมาณ	อบรม สัมมนา สร้างความตระหนักรู้ ปรับ Mindset ให้คำปรึกษา	SME เข้าร่วม	<ul style="list-style-type: none"> SME ปรับ Mindset นำไปสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ หรือ 	รายได้ที่เพิ่มขึ้นของ SME นำไปสู่การขยายตัวของเศรษฐกิจในภาพรวม

กลุ่ม SME	5M	Input	Process	Output	Outcome	Impact
					<ul style="list-style-type: none"> การเข้าสู่ตลาดที่เหมาะสม หรือ ได้รับแหล่งทุน ด้วยตนเอง หรือ ผ่านโครงการส่งเสริม SME อื่น 	
	Main Product & Man Power	งบประมาณ	ปรับปรุง/วิจัยพัฒนา/สร้างผลิตภัณฑ์ใหม่	SME เข้าร่วม	SME พัฒนาปรับปรุง หรือ สร้างผลิตภัณฑ์ใหม่เข้าสู่ตลาด	
	Market	งบประมาณ	หาตลาดใหม่ ออกบูธ Business Matching	SME เข้าร่วม	SME มีช่องทางการขาย หรือ วิธีการขายที่ดีขึ้น จนเพิ่มยอดขาย และสร้างรายได้	
	Money	งบประมาณ	ให้ทุน จัดหาแหล่งทุน ค้ำประกัน หรือ จัดเวทีระดมทุน	SME เข้าร่วม	SME มีแหล่งทุนในการกู้ยืม ทั้ง เพื่อสภาพคล่อง และเพื่อขยายกิจการ	
Infrastructure /Eco-System	-	งบประมาณ	<ul style="list-style-type: none"> ปรับปรุงระบบ แก๊วไคถูกระเบียบ วิจัยและพัฒนา พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ ระบบ IT ศูนย์วิจัย ฯลฯ ทำให้การดำเนินงานส่งเสริม SME ทำได้โดยสะดวกมากขึ้น 			การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการสนับสนุน SME ช่วยให้การส่งเสริมเป็นไปได้สะดวกยิ่งขึ้น ในอนาคตจะทำให้ค่าตัวทวีของผลลัพธ์ และผลกระทบของงบประมาณการส่งเสริมเพิ่มขึ้น
Total	Mindset	งบประมาณ	อบรม สัมมนา สร้างความตระหนักรู้ ปรับ Mindset ให้คำปรึกษา	SME เข้าร่วม	<ul style="list-style-type: none"> SME ปรับ Mindset นำไปสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ หรือ การเข้าสู่ตลาดที่เหมาะสม หรือ ได้รับแหล่งทุน ด้วยตนเอง หรือ ผ่านโครงการส่งเสริม SME อื่น 	รายได้ที่เพิ่มขึ้นของ SME นำไปสู่การขยายตัวของเศรษฐกิจในภาพรวม
	Main Product & Man Power	งบประมาณ	ปรับปรุง/วิจัยพัฒนา/สร้างผลิตภัณฑ์ใหม่	SME เข้าร่วม	SME พัฒนาปรับปรุง หรือ สร้างผลิตภัณฑ์ใหม่เข้าสู่ตลาด	
	Market	งบประมาณ	หาตลาดใหม่ ออกบูธ Business Matching	SME เข้าร่วม	SME มีช่องทางการขาย หรือ วิธีการขายที่ดีขึ้น	
	Money	งบประมาณ	ให้ทุน จัดหาแหล่งทุน ค้ำประกัน หรือ จัดเวทีระดมทุน	SME เข้าร่วม	SME มีแหล่งทุนในการกู้ยืม ทั้ง เพื่อสภาพคล่อง และเพื่อขยายกิจการ	

จากตารางที่ 6.36 แสดงผลของการส่งเสริมแบบเป็นลูกโซ่ตามหลัก Result Chain และปัจจัยการพัฒนา SME (SME stages development และ 5M) ทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณ กล่าวคือ

1) จากข้อมูลต่างๆ สามารถแบ่งประเภทการส่งเสริม ตามระดับการพัฒนา/ประเภทของ SME ออกได้ 3 กลุ่มคือ 1) SME ระยะเริ่มต้น ได้แก่ กลุ่ม Start Up และ 2) กลุ่ม Micro ระยะกลาง ได้แก่ SME ขนาด Small ทั่วไป ซึ่งแบ่งได้สามประเภทย่อยคือ กลุ่ม Young Small (ไม่เกิน 5 ปี) Normal Small (เกิน 5 ปี) และ Small ที่มีปัญหาต้องปรับตัว และ 3) ระยะปลาย คือ SME ขนาดกลาง หรือขนาดเล็กที่เตรียมก้าวไปสู่ขนาดกลาง รวมถึง SME ที่มุ่งระดับโลก

2) โครงการส่งเสริมแบ่งตามจุดประสงค์ได้เป็น 4 กลุ่มใหญ่ คือ 1) เพื่อพัฒนาวิสัยทัศน์ปรับเปลี่ยนแนวคิด (Mindset) เช่น โครงการอบรม การให้ความรู้ การให้ที่ปรึกษาต่างๆ เพื่อปรับเปลี่ยนองค์ความรู้แนวคิด เป็นต้น 2) เพื่อพัฒนาการผลิต ผ่านทั้งผลิตภัณฑ์/บริการ และการพัฒนาบุคลากร (Main Product

and Man power) เช่น โครงการที่ให้ที่ปรึกษาเข้าร่วมพัฒนาผลิตภัณฑ์ กระบวนการผลิต การลดต้นทุน การอบรมให้ไปใบอนุญาต เป็นต้น 3) การพัฒนาการตลาด (Market) เช่น การออกบูธ การทำ business matching การตลาดออนไลน์ เป็นต้น และ 4) การสนับสนุนด้านการเงิน (Money) เช่น การจัดหาแหล่งทุน การค้าประกันเงินกู้ เป็นต้น

3) SME ที่ได้รับการส่งเสริมในรอบปีจะส่งผลเป็นลูกโซ่ตามวิธีการส่งเสริม ที่แตกต่างตามจุดประสงค์ การส่งเสริม เช่น SME ที่ได้รับการอบรมแนวคิด (Mindset) ส่วนหนึ่งจะได้รับองค์ความรู้ใหม่ ปรับเปลี่ยน วิสัยทัศน์ นำไปสู่การแสวงหาแนวทางพัฒนากิจการผ่านการส่งเสริมฯ ของรัฐ หรือหาแนวทางพัฒนาด้วยตนเอง ทั้งการพัฒนาผลิตภัณฑ์/บริการ และการพัฒนาบุคลากร (Main Product and Man power) การพัฒนาการตลาด (Market) และการสนับสนุนด้านการเงิน (Money) จนมีผลประกอบการที่ดีขึ้น มีรายได้ และกำไรมากขึ้นกว่าเดิม ส่งผลให้เกิดการขยายตัวของกิจการ จ้างงานหรือขึ้นผลตอบแทนลูกค้ามากขึ้น ซื้อสินค้าทุนมากขึ้น ส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศมีการขยายตัว ท้ายสุดภาครัฐจึงสามารถเก็บรายได้ โดยเฉพาะภาษีกลับมาได้มากขึ้น ซึ่งผลกระทบเหล่านี้จะเกิดขึ้นเป็นระยะยาวตลอดอายุโครงการลงทุนของ SME (เช่น เมื่อ SME อบรมแล้ว มีองค์ความรู้และเห็นโอกาสทางธุรกิจในช่องทางต่างๆ จึงสั่งซื้อเครื่องจักรใหม่ เกิดการผลิตสินค้าใหม่ ผลกระทบจะอยู่ยาวนานเท่ากับอายุของเครื่องจักร (หมดอายุ) หรือ SME เลิกใช้เครื่องจักรนั้น เป็นต้น)

4) SME ที่ได้รับการส่งเสริมสำคัญผลตามจุดประสงค์การส่งเสริมหนึ่ง จะเห็นยวนำให้ SME ดังกล่าว ขยับไปรับการส่งเสริมภายใต้การส่งเสริมของจุดประสงค์ถัดไปในระยะเวลาถัดไป เช่น SME ที่ได้รับการอบรม จนเปลี่ยนวิสัยทัศน์ (Mindset) อาจตัดสินใจเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ (Main Product) และเมื่อผลิตภัณฑ์มีคุณภาพเป็นที่ต้องการของตลาด ก็อาจขอเข้ารับการส่งเสริมด้านการตลาด (Market) จนเมื่อมี ตลาดที่ดีพร้อมขยายกิจการต่อไป ก็อาจเข้ารับการส่งเสริมด้านการเงิน (Money) เพื่อขยายกิจการต่อไปได้

5) SME ที่ได้รับการส่งเสริม หรือมีความพร้อมครบทุกด้าน (5M: Mindset Main Product Man power Market และ Money) จะมีแนวโน้มสูงที่จะยกระดับระยะการพัฒนาเป็น SME ขั้นถัดไปได้ เช่น SME ระยะเริ่มต้นเมื่อมีครบทั้ง วิสัยทัศน์แนวคิด ผลิตภัณฑ์ที่ตอบโจทย์ตลาด บุคลากรที่ช่วยขับเคลื่อนองค์กร การตลาดที่พร้อม และแหล่งทุนในการขยายกิจการ ก็จะสามารถขยายเป็น SME ขนาดเล็กที่พร้อมเติบโตเป็น ขนาดใหญ่ต่อไปได้ ซึ่งเมื่อขยับเข้าสู่การเป็น SME ขนาดเล็กรายใหม่ ก็จะต้องเข้ารับการพัฒนา แนวคิด ผลิตภัณฑ์/บริการ การพัฒนาบุคลากร การตลาด และการเงินเพื่อเตรียมความพร้อมขยายกิจการเป็น SME ขนาดกลาง หรือระดับโลกต่อไป ซึ่งการพัฒนาในส่วนนี้ย่อมมีเนื้อหาสาระ และแนวทางแตกต่างจากครั้งเป็น SME ระยะเริ่มต้น

ทั้งนี้หากพิจารณาจะเห็น missing link และข้อจำกัดของการส่งเสริม ซึ่งนำไปสู่ข้อเสนอแนะต่อไปได้ ดังนี้

1) SME ยังขาดการส่งเสริมบางด้าน บางช่วงของการพัฒนา เช่น การหาตลาดสำหรับ SME ระยะเริ่มต้น การสร้างแนวคิดวิสัยทัศน์สำหรับ SME ขนาดใหญ่ที่พร้อมก้าวไปสู่ระดับโลก และการเงินสำหรับ SME แทบทุกกลุ่ม

2) การศึกษาเห็นว่า SME ที่สำเร็จจากโครงการ ควรได้รับการส่งเสริมฯ หรือแสวงหาการส่งเสริมฯ ด้วยตนเองในโครงการอื่น ตามจุดประสงค์ และขนาด SME ที่เปลี่ยนแปลงไป ภาครัฐจึงควรเพิ่มการเชื่อมโยง การส่งเสริมระหว่างหน่วยงาน แบบบูรณาการตามห่วงโซ่มามากขึ้น

3) การจัดเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาพัฒนาวางแผนปรับปรุงยังมีน้อย ทั้งในส่วนของผลการศึกษา และการแบ่งกลุ่มประเภทที่ชัดเจน การแบ่งกลุ่มประเภทที่ไม่ชัดเจนนี้ นอกจากจะทำให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนแล้ว ยังส่งผลต่อการส่งเสริมที่ไม่ชัดเจนด้วย เช่น บางหัวข้อส่งเสริมผู้ส่งเสริมอาจต้องแบ่งแนวทางการส่งเสริมตามระดับการพัฒนาของ SME เพื่อให้การส่งเสริมเกิดประสิทธิภาพสูงสุด แต่เมื่อไม่ได้จำแนกกลุ่มจึงเป็นการส่งเสริมโดยทั่วไป และไม่อาจทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดได้

ข้อสังเกตจากการวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจของการส่งเสริม SME

การศึกษาครั้งนี้ได้ทำการศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจไว้ 2 แนวทาง คือ แนวทางที่หนึ่งเป็นวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากเครื่องมือ IO table และแนวทางที่สองมีข้อสมมติฐานว่าการดำเนินงานส่งเสริมฯ สามารถยกระดับขีดความสามารถของ SME ได้

แนวทางที่หนึ่ง การดำเนินโครงการต่างๆ ได้ผลว่าการส่งเสริมรวมให้ผลกระทบทางเศรษฐกิจ 129,157.31 ล้านบาท แบ่งเป็นผลทางตรง (direct impact หรือผลที่เกิดกับกลุ่มเป้าหมายการส่งเสริม) 54,399.44 ล้านบาท ผลทางอ้อม (indirect impact) 74,757.88 ล้านบาท เช่น ผลของการขยายตัวจากการสั่งซื้อสินค้าของบริษัทอื่น การลงทุน การกระตุ้นการบริโภค ฯลฯ

ทั้งนี้ แนวทางที่หนึ่ง เป็นการวิเคราะห์โดยใช้ปัจจัยด้านงบประมาณเป็นหลัก ซึ่งเป็นแนวทางเดียวกับการวิเคราะห์ที่ผ่านมาในอดีต จึงมีข้อดี คือ มีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันกับผลการวิเคราะห์ที่ผ่านมา ไม่เกิดความสับสน หรือข้อคำถามถกเถียง และยอมรับ อย่างไรก็ตามแนวทางวิเคราะห์นี้มีข้อด้อย คือ ไม่สามารถเห็นผลจากการส่งเสริมด้วยวิธีต่างๆ ให้ SME มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นตามที่หลายโครงการได้พยายามส่งเสริมจน SME มีศักยภาพในการแข่งขันเพิ่มขึ้นในระยะยาวได้

แนวทางที่สอง ผลการส่งเสริมที่แตกต่างจากแนวที่หนึ่ง กล่าวคือ พิจารณาผลโดยตรงต่อ SME ที่ได้รับการส่งเสริม 305,124 ล้านบาท ซึ่งคาดว่าเกิดจาก ลงทุนเครื่องจักร 32,886.66 ล้านบาท จ้างแรงงาน 10,106.63 ล้านบาท ลงทุนเทคโนโลยี 11,871.28 ล้านบาท เพิ่มรายได้/ยอดขาย 132,669.58 ล้านบาท และเพิ่มมูลค่าสินค้า 117,589.85 ล้านบาท ผลดังกล่าวส่งผลให้เกิดผลทางอ้อมและเหนี่ยวนำอีก 2.39 เท่า ในระบบเศรษฐกิจ (ตามค่าตัวทวีของการส่งเสริมฯ ที่ได้จากการคำนวณภายใต้แนวทางที่หนึ่ง) จึงคาดว่าภาครัฐจะได้รายได้จัดเก็บคืนสูงกว่างบประมาณที่ได้ใช้ไป

แนวทางที่สองมีข้อดี คือ สามารถสะท้อนผลกระทบของการส่งเสริม SME มีศักยภาพในการแข่งขันเพิ่มขึ้นในระยะยาว ตามความพยายามในการส่งเสริมของหน่วยงานต่างๆ ได้ อย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์นี้ก็ยังมีข้อจำกัด 2 ประการคือ ประการที่ 1 แนวทางการวิเคราะห์นี้ไม่ได้ไปในทิศทางเดียวกันกับการวิเคราะห์ที่ผ่านมาในอดีต จึงอาจทำให้ผลการศึกษาไม่สอดคล้อง และนำไปสู่ข้อถกเถียงได้ นอกจากนี้ ผลการศึกษาในส่วนนี้ยังได้จาก การศึกษาด้วยผลของแบบสอบถาม ซึ่งมีข้อจำกัด 3 ประการ คือ 1) การส่งเสริมมีข้อจำกัดที่มากกว่างบประมาณ กล่าวคือ การส่งเสริมมีข้อจำกัดด้านจำนวนและเวลา บุคลากร วิทยากร และเครื่องมือในการส่งเสริมด้วย ดังนั้น การเพิ่มงบประมาณเพียงอย่างเดียวก็อาจไม่สามารถขยายผลได้ หรือหากขยายผลได้ก็อาจมีประสิทธิภาพไม่เท่ากับระยะแรก 2) ผู้ตอบแบบสอบถาม รวมถึง SME ที่ได้รับการยกระดับในระยะแรก ส่วนใหญ่ SME ที่มีความพร้อมระดับสูงอยู่แล้ว (เห็นได้จากหลายโครงการมีการคัดกรอง SME และเลือกส่งเสริม SME ที่มีศักยภาพ และความพร้อมสูงเป็นอันดับต้นก่อน) ผลของการส่งเสริมจากสูงตามไปด้วย ดังนั้น จึงมีแนวโน้มว่าการส่งเสริมในระยะถัดไปอาจให้ผลลัพธ์ไม่เท่ากับครั้งแรก 3) แม้ว่าจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม (กลุ่มตัวอย่าง) จะมีจำนวนมากพอเป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมดที่ได้รับการส่งเสริมฯ ตาม

หลักสถิติแล้ว แต่กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามก็อาจมี bias ประการที่ 2 คือ กลุ่มโครงการที่ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นโครงการเชิงยกระดับเป็นหลัก และผู้ตอบก็มีแนวโน้มว่าจะได้รับผลดีของการส่งเสริมฯ จึงยินยอมให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม ผลการส่งเสริมต่อรายจึงสูง

ข้อเสนอแนะต่อการนำเสนอผลการศึกษา จึงเสนอแนะให้ใช้ผลตาม “แนวทางที่หนึ่ง” ในการรายงานผลกระทบทางเศรษฐกิจ แต่ให้ใช้แนวทางที่สองในการศึกษาและวิเคราะห์ถึงประสิทธิภาพที่แท้จริงของการส่งเสริม แล้วค่อยปรับใช้แนวทางที่สองในการศึกษาและแทนที่แนวทางที่หนึ่งต่อไปในอนาคต ซึ่งหากมีข้อมูลที่ชัดเจนกว่านี้โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากในอนาคต ระบบ SME ONE ID สามารถนำมาปรับปรุงใช้งานได้อย่างเต็มที่ก็จะทำให้การใช้แนวทางที่สองสมเหตุผล และเป็นที่ยอมรับแทนแนวทางที่หนึ่งได้ต่อไป

2) การวิเคราะห์ช่องว่างการส่งเสริม SME ของหน่วยงานต่างๆ ด้วย SME Result Chain Matrix

การวิเคราะห์ช่องว่างการส่งเสริม (GAP) ด้วย SME Result Chain Matrix เป็นการนำผลประเมินการส่งเสริม SME ที่ได้ศึกษาและวิเคราะห์ไว้ก่อนหน้ามาเปรียบเทียบกับสถานการณ์ที่เหมาะสมของการส่งเสริมว่ามีจุดใดประเด็นใดที่ต้องได้รับการปรับปรุง และควรปรับปรุงด้วยวิธีการใด หรือควรพัฒนาโครงการใดเพิ่มเติมขึ้นมาในอนาคต ผลการวิเคราะห์มี ดังนี้

2.1 การส่งเสริมที่เหมาะสม ตาม SME Result Chain Matrix

การส่งเสริมที่เหมาะสมจำเป็นต้องพิจารณาในหลากหลายประเด็น โดยในการศึกษาได้พิจารณาตามประเด็นสำคัญตลอด Result Chain ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) แบ่งออกเป็น สัดส่วนงบประมาณ และบุคลากร ด้านผลผลิต (Output) ได้แก่ สัดส่วนจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ ด้านผลลัพธ์ (Outcome) ได้แก่ กิจกรรมในการสร้าง outcome ของการส่งเสริม SME (เช่น การยอดขาย กำไร เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของผู้ประกอบการ เป็นต้น) และด้าน output ได้แก่ กิจกรรมในการสร้างผลกระทบ (Impact) ด้านงบประมาณนั้น การส่งเสริมที่เหมาะสมพิจารณาสัดส่วนจากจำนวนผู้เกี่ยวข้อง (จำนวน SME ของกลุ่มต่างๆ) รายจ่ายที่จำเป็นต่อการส่งเสริมของแต่ละกลุ่ม แต่ละกิจกรรม และผลกระทบของการส่งเสริมในแต่ละกลุ่ม ภายใต้สมมติฐานสำคัญ อาทิ

- สัดส่วน SME แบ่งตามขนาด ซึ่งพบว่า กลุ่มเริ่มต้นและ Micro มีมากที่สุด รองลง คือ กลุ่มขนาดเล็ก และขนาดกลาง โดยกลุ่มขนาดเล็กที่พร้อมเป็นขนาดกลาง หรือมุ่ง Global มีน้อยที่สุด โดยน้อยกว่าทั้ง 2 กลุ่มแรกมาก
- อย่างไรก็ตาม กลุ่มขนาดกลาง และกลุ่มขนาดเล็กที่พร้อมเป็นขนาดกลาง หรือมุ่ง Global ให้ impact สูงกว่า 2 กลุ่มแรกมาก และยังต้องการการส่งเสริมอยู่และให้ครอบคลุม อย่างไรก็ตามการส่งเสริมของกลุ่มนี้อาจใช้งบประมาณมากกว่าบ้างเล็กน้อย
- กลุ่มทั่วไป (ไม่ระบุขนาด หรือระดับการพัฒนา) สามารถมีได้บ้าง แต่ไม่ควรมีในสัดส่วนมาก เนื่องจาก ส่งผลเสียต่อประสิทธิภาพการส่งเสริม (ไม่สามารถส่งเสริมให้ตรงจุดได้)
- การส่งเสริมที่ให้ผลในวงกว้างสุด คือ ด้าน mindset อย่างไรก็ตาม ด้าน mindset จะเกิดผลสำคัญสู่ outcome และ impact ได้จำเป็นต้องก่อให้เกิดการพัฒนาด้านอื่น ทั้ง Main product Man power Market และ Money ต่อไป ทั้งจากการพัฒนาด้วยตนเอง หรือจากการส่งเสริมของผู้ให้การส่งเสริม ซึ่งหากผู้ประกอบการได้รับการส่งเสริมด้านอื่นด้วยจะส่งผลให้พัฒนาศักยภาพ

ในการแข่งขันได้เหมาะสมขึ้น หรือ รวดเร็วขึ้นได้ ทั้งนี้การส่งเสริมด้าน mindset ใช้งบประมาณต่อหัวต่ำที่สุดด้วย

- การส่งเสริมด้าน Man power และ Main product ให้ผลเชิง outcome และ impact สูง แต่ไม่สามารถให้การส่งเสริมในวงกว้างได้ ทั้งข้อจำกัดด้านงบประมาณ บุคลากร และในเชิงปฏิบัติที่ต้องมีสัดส่วนต่ำกว่า Mindset กล่าวคือ ตามธรรมชาติการพัฒนาของ SME แล้ว SME เพียงบางส่วนเท่านั้นที่ได้รับการพัฒนา Mindset จะมีความพร้อมในการพัฒนา Main product และ Man power ต่อไปได้ จึงต้องมีสัดส่วนจำนวนน้อยกว่าจำนวนผู้ได้รับการส่งเสริม Mindset
- ด้าน Market แท้จริงแล้วเหมาะกับผู้ที่ มี Main product และ Man power พร้อมแล้ว กล่าวคือ หากไม่มี Main product และ Man power เพียงพอ การเข้าสู่ตลาดแม้จะได้พบลูกค้าที่เหมาะสม ก็ไม่สามารถฉกฉวยโอกาสสำคัญทางธุรกิจได้ ดังนั้น จึงควรเป็นกิจกรรมที่ SME เข้าร่วมหลัง มี Main product และ Man power พร้อมแล้ว ดังนั้น สัดส่วนจำนวนการส่งเสริม จึงควรน้อยกว่า Main product และ Man power ด้วย
- ด้าน Money หรือการเงินนั้น อาจแยกออกเป็น 3 กลุ่ม คือ การให้ความรู้พื้นฐาน การส่งเสริมการเงินเพื่อรักษาสภาพคล่อง และการส่งเสริมทางการเงินเพื่อลงทุน จึงเห็นได้ว่า แม้การส่งเสริมเพื่อการลงทุนจะเป็นปลายทางของทั้ง 5M แต่ ในส่วนของความรู้พื้นฐาน และการรักษาสภาพคล่องนั้น เป็นความจำเป็นกับทุก SME จึงต้องครอบคลุมทุกรายไป อย่างไรก็ตาม งบประมาณในแต่ละรายอาจไม่จำเป็นต้องสูงมากนัก เพราะหากเป็นการสนับสนุนทางการเงินจะเพียงช่วยด้านอัตราดอกเบี้ยเท่านั้น ไม่ใช่เงินต้น ซึ่งในความเป็นจริงแล้วหน่วยงานเอกชนทางการเงินที่ร่วมให้การส่งเสริมอาจได้ผลกำไรจากการส่งเสริมในรูปตัวเงินอยู่แล้วก็ได้ จึงอาจไม่จำเป็นต้องใช้งบประมาณต่อรายสูงนัก
- สัดส่วนงบประมาณที่เหมาะสมในแต่ละรูปแบบการส่งเสริม (5M) ของ SME แต่ละขนาดมีลักษณะเดียวกัน

ด้านบุคลากร ควรมีบุคลากร/เจ้าหน้าที่ที่เหมาะสม ทั้งในเชิงปริมาณ คือ จำนวนบุคลากร/เจ้าหน้าที่ และในเชิงคุณภาพ คือ คุณสมบัตินักบุคลากร/เจ้าหน้าที่ ทั้งความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและความหลากหลายขององค์ความรู้ ทั้งในระยะสั้น คือ การจัดหา การกำหนดมาตรฐาน และในระยะยาว คือ การพัฒนา บ่มเพาะ และเชื่อมโยงบูรณาการบุคลากร

ด้านเป้าหมายเชิงผลผลิต เน้น สัดส่วนผลผลิต คือ ผู้เข้าร่วมที่เหมาะสม โดยมีสมมติฐานเดียวกันกับในส่วนของสัดส่วนงบประมาณที่เหมาะสม ส่วนด้านกิจกรรมเพื่อมุ่งเป้าหมายเชิงผลผลิต ควรมีทั้งกระบวนการในระยะสั้นระหว่างดำเนินโครงการ ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ และในระยะยาว ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลผลการส่งเสริม เพื่อพัฒนาการส่งเสริม และการบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงาน รวมถึงการประชาสัมพันธ์แบบบูรณาการด้วย (เช่น แนะนำหลักสูตรต่อเนื่องที่ดำเนินการโดยหน่วยงานอื่น แก่ผู้เข้าร่วมของตน)

ด้านกิจกรรมเพื่อเป้าหมายเชิงผลลัพธ์นั้น ในแต่ละประเภทกิจกรรมตาม 5M อาจมีกิจกรรมที่ต่างกันไป เช่น สำหรับ Mindset ควรเน้น การอบรม การบรรยาย การอบรมเชิงปฏิบัติการ การติดตาม

และการเชื่อมโยงกับโครงการพัฒนาอื่น ส่วนด้านการพัฒนา Main product และ Man power จำเป็นต้องให้คำปรึกษาเชิงลึกใกล้ชิด จึงต้องเน้นกิจกรรม การให้คำปรึกษา การวิเคราะห์ปัญหา การพัฒนา การอบรมเชิงปฏิบัติการ การให้คำปรึกษาหลังโครงการ การเชื่อมโยงกับโครงการพัฒนาอื่น ส่วนด้าน Market ซึ่งควรทำหลังจากที่มีความพร้อมทั้ง Mindset Main product และ Man power ในระดับหนึ่งแล้วนั้น จึงควรเน้นไปที่ การให้คำปรึกษา การพัฒนาแบบจำลองทางธุรกิจ และการตลาด การหาตลาด การทำ business matching รวมถึงการให้คำปรึกษาทางธุรกิจหลังโครงการด้วย สุดท้ายด้าน Money ควรเน้นใน 2 ด้าน คือ การให้คำปรึกษาทางการเงิน การจัดหาแหล่งทุน

ด้านกิจกรรมเชิงผลกระทบ ซึ่งเป็นผลที่เกิดขึ้นทางอ้อมจากผลลัพธ์นั้น มีแนวทางขยายให้เกิดผลกระทบได้มากขึ้นผ่านกิจกรรมสำคัญ คือ การสร้างเครือข่าย ซึ่งจะส่งผลให้ผลกระทบของผลลัพธ์ส่งผลเป็นลูกโซ่ได้มากขึ้น

แนวทางการส่งเสริมที่เหมาะสม จึงควรมีลักษณะดังตาราง ดังนี้

ตารางที่ 6.37 แนวทางการส่งเสริมที่เหมาะสมตาม Result Chain Matrix

	Input: ปัจจัยนำเข้า		Output ผลผลิต	Process: กิจกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย		
	งบประมาณ (ร้อยละของงบรวม)	ผู้เชี่ยวชาญ		ระดับ Output	ระดับ Outcome	ระดับ Impact
กลุ่ม Start Up/Micro						
Mindset	10-25%	จัดหา พัฒนา สร้างมาตรฐาน สร้างเครือข่าย	15-25%	ประชาสัมพันธ์ เก็บข้อมูลผู้เข้าร่วม บูรณาการข้อมูล ระหว่างกัน	การอบรม/บรรยาย/อบรมเชิงปฏิบัติการ การติดตาม การเชื่อมโยงกับ โครงการพัฒนาอื่น การให้คำปรึกษา การวิเคราะห์ปัญหา การพัฒนา การอบรมเชิงปฏิบัติการ การให้คำปรึกษาหลังโครงการ การเชื่อมโยงกับโครงการพัฒนาอื่น การให้คำปรึกษา การพัฒนาแบบจำลองทางธุรกิจ การตลาด และตลาด ใหม่ การทำ business matching การให้คำปรึกษาทางธุรกิจหลังโครงการ การให้คำปรึกษาทางการเงิน การจัดหาแหล่งทุน	การสร้างเครือข่าย
Main product/service and Man power	6-15%		10-15%			
Market	6-10%		10-15%			
Money	3-5%		3-5%			
total	30-50%		30-50%			
Small Retain/Revive						
Mindset	10-25%	จัดหา พัฒนา สร้างมาตรฐาน สร้างเครือข่าย	15-25%	ประชาสัมพันธ์ เก็บข้อมูลผู้เข้าร่วม บูรณาการข้อมูล ระหว่างกัน	การอบรม/บรรยาย/อบรมเชิงปฏิบัติการ การติดตาม การเชื่อมโยงกับ โครงการพัฒนาอื่น การให้คำปรึกษา การวิเคราะห์ปัญหา การพัฒนา การอบรมเชิงปฏิบัติการ การให้คำปรึกษาหลังโครงการ การเชื่อมโยงกับโครงการพัฒนาอื่น การให้คำปรึกษา การพัฒนาแบบจำลองทางธุรกิจ การตลาด และตลาด ใหม่ การทำ business matching การให้คำปรึกษาทางธุรกิจหลังโครงการ การให้คำปรึกษาทางการเงิน การจัดหาแหล่งทุน	การสร้างเครือข่าย
Main product/service and Man power	6-15%		10-15%			
Market	6-10%		10-15%			
Money	3-5%		3-5%			
total	30-50%		30-50%			
Medium/Global						
Mindset	5-15%	จัดหา พัฒนา สร้างมาตรฐาน สร้างเครือข่าย	5-10%	ประชาสัมพันธ์ เก็บข้อมูลผู้เข้าร่วม บูรณาการข้อมูล ระหว่างกัน	การอบรม/บรรยาย/อบรมเชิงปฏิบัติการ การติดตาม การเชื่อมโยงกับ โครงการพัฒนาอื่น การให้คำปรึกษา การวิเคราะห์ปัญหา การพัฒนา การอบรมเชิงปฏิบัติการ การให้คำปรึกษาหลังโครงการ การเชื่อมโยงกับโครงการพัฒนาอื่น การให้คำปรึกษา การพัฒนาแบบจำลองทางธุรกิจ การตลาด และตลาด ใหม่ การทำ business matching การให้คำปรึกษาทางธุรกิจหลังโครงการ การให้คำปรึกษาทางการเงิน การจัดหาแหล่งทุน	การสร้างเครือข่าย
Main product/service and Man power	4-10%		3-6%			
Market	4-12%		3-6%			
Money	2-3%		3-5%			
total	20-30%		10-20%			

	Input: ปัจจัยนำเข้า		Output ผลผลิต	Process: กิจกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย		
	งบประมาณ (ร้อยละของงบรวม)	ผู้เชี่ยวชาญ		ระดับ Output	ระดับ Outcome	ระดับ Impact
Unspecified						
Mindset	3-10%	จัดหา พัฒนา สร้างมาตรฐาน สร้างเครือข่าย	5-10%	ประชาสัมพันธ์ เก็บข้อมูลผู้เข้าร่วม บูรณาการข้อมูล ระหว่างกัน	การอบรม/บรรยาย/อบรมเชิงปฏิบัติการ การติดตาม การเชื่อมโยงกับ โครงการพัฒนาอื่น การให้คำปรึกษา การวิเคราะห์ปัญหา การพัฒนา การอบรมเชิงปฏิบัติการ การให้คำปรึกษาหลังโครงการ การเชื่อมโยงกับโครงการพัฒนาอื่น การให้คำปรึกษา การพัฒนาแบบจำลองทางธุรกิจ การตลาด และตลาด ใหม่ การทำ business matching การให้คำปรึกษาทางธุรกิจหลังโครงการ การให้คำปรึกษาทางการเงิน การจัดหาแหล่งทุน	การสร้างเครือข่าย
Main product/service and Man power	3-8%		3-6%			
Market	2-4%		3-6%			
Money	1-2%		3-5%			
total	10-20%		10-20%			
Infrastructure						
total		ตามความจำเป็น (fixed cost)				

หมายเหตุ: ข้อสมมุติฐาน ดังนี้ 1) พิจารณาจำนวน SME และค่าใช้จ่ายต่อราย 2) ผู้ประกอบการขนาดกลางมีจำนวนมากกว่าผู้ประกอบการขนาดย่อมและรายย่อย แต่ค่าใช้จ่ายต่อรายของผู้ประกอบการขนาดกลางสูงกว่าผู้ประกอบการขนาดย่อมและรายย่อยเล็กน้อย ซึ่งให้ impact ของกลุ่มผู้ประกอบการขนาดกลางสูงกว่าผู้ประกอบการกลุ่มอื่น 3) ผู้ประกอบการขนาดเริ่มต้นกับขนาดย่อมมีจำนวนใกล้เคียงกัน 4) โครงการเกี่ยวกับการสร้างแนวคิดหรือ mindset มีผลทำให้ผลผลิตและ/หรือผลลัพธ์ได้มากที่สุด แต่ใช้งบประมาณไม่มาก 5) ควรส่งเสริมโครงการที่สนับสนุนกลุ่มผู้ประกอบการไม่จำเพาะเจาะจงไม่เกิน 20%

2.2 การส่งเสริม SME ในปัจจุบัน (ปี 2566) และช่องว่างการส่งเสริม

จากการประเมินผลและเปรียบเทียบกับแนวทางการส่งเสริมที่ควรเป็นตาม Result Chain Matrix พบว่า การส่งเสริมในปัจจุบันมีความเหมาะสมในระดับหนึ่ง (ทำได้ค่อนข้างดี แต่สามารถทำได้ดีขึ้นอีกได้) แต่สัดส่วนการจัดสรรงบประมาณ/โครงการต้องพัฒนาเพิ่มเติม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการลดสัดส่วนของโครงการที่ไม่ได้ระบุกลุ่มเป้าหมาย กล่าวคือ

ด้านงบประมาณ พบว่า โครงการที่ไม่ได้ระบุกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนมีได้รับงบประมาณมากเกินไป สัดส่วนที่เหมาะสม ส่งผลให้โครงการเฉพาะกลุ่มได้รับงบประมาณต่ำกว่าที่ควรจะเป็นลงไป นอกจากนี้ การส่งเสริมบางกลุ่มยังมีสัดส่วนงบประมาณที่น้อยมาก หรือบางประเด็นไม่พบการส่งเสริม เช่น ไม่มีโครงการส่งเสริมด้านการตลาดสำหรับกลุ่มผู้ประกอบการเริ่มต้น หรือ กลุ่ม Micro ไม่มีโครงการส่งเสริมด้าน Mindset สำหรับผู้ประกอบการขนาดกลางและผู้ส่งออก (Global) เป็นต้น แต่พบการส่งเสริมด้าน Main product และ Man power ที่เหมาะสม สำหรับผู้ประกอบการกลุ่มเริ่มต้นและรายย่อย (Micro) และ การส่งเสริมด้านการตลาด (Market) สำหรับผู้ประกอบการขนาดกลางและผู้ส่งออก Global เป็นหลัก

ด้านบุคลากร พบว่า ปัจจุบันมีการจัดหาและพัฒนาบุคลากร แต่ควรส่งเสริมและเพิ่มเติมกิจกรรมการสร้างมาตรฐาน และสร้างเครือข่าย

ด้านผลผลิต มีลักษณะเดียวกันกับด้านงบประมาณ อันเป็นผลมาจากการจัดสรรงบประมาณที่กล่าวมานั่นเอง ส่วนด้านกิจกรรมเพื่อพัฒนาผลผลิต พบว่า ปัจจุบันมีการประชาสัมพันธ์ และเก็บข้อมูลผู้เข้าร่วม แต่ยังคงอยู่ในระหว่างการพัฒนากระบวนการข้อมูลระหว่างกัน (เช่น One ID) ซึ่งต้องได้รับการพัฒนาร่วมกันต่อไป

ด้านผลลัพธ์ พบว่า ปัจจุบันมีการพัฒนาแล้วในหลายด้าน แต่ยังขาดกิจกรรมการให้คำปรึกษา หลังโครงการ (หากมีมักเป็นกิจกรรมที่หน่วยงานดูแลเองด้วยความสัมพันธ์ แต่ไม่ได้ใช้งบประมาณในการดำเนินการ ทำให้การส่งเสริมไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร อีกทั้งยังไม่ใช้กิจกรรมส่งเสริมที่เป็นทางการด้วย) และการเชื่อมโยงกับโครงการพัฒนาอื่น ส่วนด้านผลกระทบ พบว่า ขาดโครงการที่เน้นการสร้างเครือข่าย

ตารางที่ 6.38 ผลการวิเคราะห์ช่องว่างการส่งเสริม SME ตาม Result Chain Matrix

	Input: ปัจจัยนำเข้า		Output ผลผลิต	Process: กิจกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย		
	งบประมาณ (ร้อยละของงบรวม)	ผู้เชี่ยวชาญ		ระดับ Output	ระดับ Outcome	ระดับ Impact
กลุ่ม Start Up/Micro						
Mindset	น้อยเกินไป	- มีการจัดหา/พัฒนา - ขาดการสร้างมาตรฐาน สร้างเครือข่าย	น้อยเกินไป	- มีการประชาสัมพันธ์ และเก็บข้อมูลผู้เข้าร่วม - กำลังพัฒนาระบบ บูรณาการข้อมูลระหว่าง กัน	- มีการอบรม การบรรยาย การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการติดตาม - ขาดการเชื่อมโยงกับโครงการพัฒนาอื่น	ขาดการสร้าง เครือข่าย
Main product/service and Man power	เหมาะสม		เหมาะสม		- มีการให้คำปรึกษา การวิเคราะห์ปัญหา การพัฒนา การอบรมเชิง ปฏิบัติการ - ขาดการให้คำปรึกษาหลังโครงการ การเชื่อมโยงกับโครงการพัฒนาอื่น	
Market	ไม่มี		ไม่มี		- มีการให้คำปรึกษา การพัฒนาแบบจำลองทางธุรกิจ และการตลาด การตลาด การทำ business matching - ขาดการให้คำปรึกษาทางธุรกิจหลังโครงการ	
Money	น้อยเกินไป		น้อยเกินไป		- เริ่มมีการให้คำปรึกษาทางการเงิน - มีการจัดหาแหล่งทุนบ้าง	
total	น้อยเกินไป		น้อยเกินไป			
Small Retain/Revive						
Mindset	น้อยเกินไป	- มีการจัดหา/พัฒนา - ขาดการสร้างมาตรฐาน สร้างเครือข่าย	น้อยเกินไป	- มีการประชาสัมพันธ์ และเก็บข้อมูลผู้เข้าร่วม - กำลังพัฒนาระบบ บูรณาการข้อมูลระหว่าง กัน	- มีการอบรม การบรรยาย การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการติดตาม - ขาดการเชื่อมโยงกับโครงการพัฒนาอื่น	ขาดการสร้าง เครือข่าย
Main product/service and Man power	น้อยเกินไป		น้อยเกินไป		- มีการให้คำปรึกษา การวิเคราะห์ปัญหา การพัฒนา การอบรมเชิง ปฏิบัติการ - ขาดการให้คำปรึกษาหลังโครงการ การเชื่อมโยงกับโครงการพัฒนาอื่น	
Market	น้อยเกินไป		น้อยเกินไป		- มีการให้คำปรึกษา การพัฒนาแบบจำลองทางธุรกิจ และการตลาด การทำ ตลาด การทำ business matching - ขาดการให้คำปรึกษาทางธุรกิจหลังโครงการ	
Money	ไม่มี		ไม่มี		เริ่มมีการให้คำปรึกษาทางการเงิน มีการจัดหาแหล่งทุนบ้าง	
total	น้อยเกินไป		น้อยเกินไป			
Medium/Global						
Mindset	น้อยเกินไป	- มีการจัดหา/พัฒนา - ขาดการสร้างมาตรฐาน สร้างเครือข่าย	น้อยเกินไป	- มีการประชาสัมพันธ์ และเก็บข้อมูลผู้เข้าร่วม - กำลังพัฒนาระบบ บูรณาการข้อมูลระหว่าง กัน	- มีการอบรม การบรรยาย การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการติดตาม - ขาดการเชื่อมโยงกับโครงการพัฒนาอื่น	ขาดการสร้าง เครือข่าย
Main product/service and Man power	น้อยเกินไป		น้อยเกินไป		- มีการให้คำปรึกษา การวิเคราะห์ปัญหา การพัฒนา การอบรมเชิง ปฏิบัติการ - ขาดการให้คำปรึกษาหลังโครงการ การเชื่อมโยงกับโครงการพัฒนาอื่น	

	Input: ปัจจัยนำเข้า		Output ผลผลิต	Process: กิจกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย		
	งบประมาณ (ร้อยละของงบรวม)	ผู้เชี่ยวชาญ		ระดับ Output	ระดับ Outcome	ระดับ Impact
Market	เหมาะสม		เหมาะสม		- มีการให้คำปรึกษา การพัฒนาแบบจำลองทางธุรกิจ และการตลาด การหาตลาด การทำ business matching - ขาดการให้คำปรึกษาทางธุรกิจหลังโครงการ	
Money	น้อยเกินไป		น้อยเกินไป		เริ่มมีการให้คำปรึกษาทางการเงิน มีการจัดหาแหล่งทุนบ้าง	
total	น้อยเกินไป		น้อยเกินไป			
Unspecified						
Mindset	สัดส่วนภายในกลุ่มเหมาะสม แต่ไม่เหมาะสมตามขนาด (ควรระบุกลุ่ม)	- มีการจัดหา/พัฒนา - ขาดการสร้างมาตรฐานสร้างเครือข่าย	สัดส่วนภายในกลุ่มเหมาะสม แต่ไม่เหมาะสมตามขนาด (ควรระบุกลุ่ม)	- มีการประชาสัมพันธ์และเก็บข้อมูลผู้เข้าร่วม - กำลังพัฒนาระบบบูรณาการข้อมูลระหว่างกัน	- มีการอบรม การบรรยาย การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการติดตาม - ขาดการเชื่อมโยงกับโครงการพัฒนาอื่น	ขาดการสร้างเครือข่าย
Main product/service and Man power	สัดส่วนภายในกลุ่มเหมาะสม แต่ไม่เหมาะสมตามขนาด (ควรระบุกลุ่ม)				- มีการให้คำปรึกษา การวิเคราะห์ปัญหา การพัฒนา การอบรมเชิงปฏิบัติการ - ขาดการให้คำปรึกษาหลังโครงการ การเชื่อมโยงกับโครงการพัฒนาอื่น	
Market	สัดส่วนภายในกลุ่มเหมาะสม แต่ไม่เหมาะสมตามขนาด (ควรระบุกลุ่ม)				- มีการให้คำปรึกษา การพัฒนาแบบจำลองทางธุรกิจ และการตลาด การหาตลาด การทำ business matching - ขาดการให้คำปรึกษาทางธุรกิจหลังโครงการ	
Money	สัดส่วนภายในกลุ่มเหมาะสม แต่ไม่เหมาะสมตามขนาด (ควรระบุกลุ่ม)				เริ่มมีการให้คำปรึกษาทางการเงิน มีการจัดหาแหล่งทุนบ้าง	
total	มากเกินไป		มากเกินไป			
Infrastructure						
total	ตามความจำเป็น (fixed cost)					

หมายเหตุ: ข้อสมมุติฐาน ดังนี้ 1) พิจารณาจำนวน SME และค่าใช้จ่ายต่อราย 2) ผู้ประกอบการขนาดกลางมีจำนวนมากกว่าผู้ประกอบการขนาดย่อมและรายย่อย แต่ค่าใช้จ่ายต่อรายของผู้ประกอบการขนาดกลางสูงกว่าผู้ประกอบการขนาดย่อมและรายย่อยเล็กน้อย ซึ่งให้ impact ของกลุ่มผู้ประกอบการขนาดกลางสูงกว่าผู้ประกอบการกลุ่มอื่น 3) ผู้ประกอบการขนาดเริ่มต้นกับขนาดย่อมมีจำนวนใกล้เคียงกัน 4) โครงการเกี่ยวกับการสร้างแนวคิดหรือ mindset มีผลทำให้ผลผลิตและ/หรือผลลัพธ์ได้มากที่สุด แต่ใช้งบประมาณไม่มาก 5) ควรส่งเสริมโครงการที่สนับสนุนกลุ่มผู้ประกอบการไม่จำเพาะเจาะจงไม่เกิน 20%

2.3 ข้อเสนอแนะต่อ SME Result Chain Matrix Gap ในปัจจุบัน

ดังนี้

จากการวิเคราะห์ช่องว่างการพัฒนาด้วย SME Result Chain Matrix สามารถเสนอข้อเสนอแนะได้

- จัดสรรงบประมาณในสัดส่วนที่เหมาะสม กล่าวคือ 1) ควรลดสัดส่วน หรือ กระตุ้นให้ผู้ดำเนินโครงการระบุกลุ่มเป้าหมายชัดเจนขึ้น โดยแยกโครงการย่อยที่ระบุกลุ่มด้วยได้ 2) ควรจัดสรรงบประมาณการส่งเสริมที่เหมาะสมขึ้น โดยรับฟังความเห็นจากทุกหน่วยงานส่งเสริม เพื่อให้เห็นภาพรวมสัดส่วนงบประมาณการส่งเสริมในปัจจุบัน และกำหนดจัดสรรโควตาการส่งเสริมตามขนาดและกิจกรรมในแต่ละหน่วยงาน
- เพิ่มโครงการด้านการสร้างมาตรฐานผู้เชี่ยวชาญ และการสร้างเครือข่ายผู้เชี่ยวชาญในแต่ละประเภทความชำนาญของการส่งเสริม รวมถึงการจัดทำฐานข้อมูลผู้เชี่ยวชาญด้านการส่งเสริม SME ด้วย
- โครงการเพื่อการติดตาม ส่งเสริม และประชาสัมพันธ์สู่กลุ่มเป้าหมายตรง (โครงการ train ฝึกอบรม) อาทิ การส่งเสริมพัฒนาระบบบูรณาการข้อมูล เช่น SME One ID เป็นต้น
- โครงการเพื่อการพัฒนาผลลัพธ์อย่างต่อเนื่องระยะยาว เช่น โครงการเชื่อมโยงผู้พัฒนา SME เช่น กิจกรรมอบรมพัฒนาผู้พัฒนา SME โครงการให้คำปรึกษาหลังโครงการ (post project consult) และการเชื่อมโยงกับโครงการพัฒนาอื่น เป็นต้น
- โครงการที่สร้างผลกระทบ (Impact) อาทิ โครงการสร้างเครือข่ายผู้ประกอบการ หรือโครงการคลัสเตอร์ และโครงการด้านการสร้างเครือข่าย (Networking) รวมถึงหลักสูตรอบรมระยะยาวเพื่อสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ในเชิงธุรกิจแบบเชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่า

ตารางที่ 6.39 ข้อเสนอแนะต่อการส่งเสริม SME ตาม Result Chain Matrix

	Input: ปัจจัยนำเข้า		Output ผลผลิต	Process: กิจกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย		
	งบประมาณ (ร้อยละของงบรวม)	ผู้เชี่ยวชาญ		ระดับ Output	ระดับ Outcome	ระดับ Impact
กลุ่ม Start Up/Micro						
Mindset	เพิ่มงบประมาณ และโครงการ	จัดโครงการ ด้านการสร้าง	เพิ่มงบประมาณ และโครงการ	ส่งเสริมระบบ บูรณาการข้อมูล (เช่น onelD)	โครงการเชื่อมโยงผู้พัฒนา SME เช่น กิจกรรมอบรมพัฒนา ผู้พัฒนา SME	โครงการสร้าง เครือข่าย
Main product/service and Man power	เหมาะสมแล้ว	มาตรฐาน ผู้เชี่ยวชาญ และ	เหมาะสมแล้ว		โครงการให้คำปรึกษาหลังโครงการ (post project consult) และการเชื่อมโยงกับโครงการพัฒนาอื่น	ผู้ประกอบการ อาทิ คลัสเตอร์
Market	จัดทำโครงการด้านนี้	การสร้างเครือข่าย	จัดทำโครงการด้านนี้		โครงการให้คำปรึกษาหลังโครงการ (post project consult)	Networking
Money	เพิ่มงบประมาณ และโครงการ	ผู้เชี่ยวชาญ	เพิ่มงบประมาณ และโครงการ		ส่งเสริมการให้คำปรึกษา และจัดหาแหล่งทุนในรูปแบบต่างๆ	
total	ส่งเสริมให้โครงการที่ไม่ระบุกลุ่ม ให้ระบุกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน (ยกเว้นเฉพาะบางโครงการ)		ส่งเสริมให้โครงการที่ไม่ระบุกลุ่ม ให้ ระบุกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน (ยกเว้น เฉพาะบางโครงการ)			
Small Retain/Revive						
Mindset	เพิ่มงบประมาณ และโครงการ	จัดโครงการ ด้านการสร้าง	เพิ่มงบประมาณ และโครงการ	ส่งเสริมระบบ บูรณาการข้อมูล (เช่น onelD)	โครงการเชื่อมโยงผู้พัฒนา SME เช่น กิจกรรมอบรมพัฒนา ผู้พัฒนา SME	โครงการสร้าง เครือข่าย
Main product/service and Man power		มาตรฐาน ผู้เชี่ยวชาญ และ			โครงการให้คำปรึกษาหลังโครงการ (post project consult) และการเชื่อมโยงกับโครงการพัฒนาอื่น	ผู้ประกอบการ อาทิ คลัสเตอร์
Market	จัดทำโครงการด้านนี้	การสร้างเครือข่าย	จัดทำโครงการด้านนี้		โครงการให้คำปรึกษาหลังโครงการ (post project consult)	Networking
Money	เพิ่มงบประมาณ และโครงการ	ผู้เชี่ยวชาญ	เพิ่มงบประมาณ และโครงการ		ส่งเสริมการให้คำปรึกษา และจัดหาแหล่งทุนในรูปแบบต่างๆ	
total	ส่งเสริมให้โครงการที่ไม่ระบุกลุ่ม ให้ระบุกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน (ยกเว้นเฉพาะบางโครงการ)		ส่งเสริมให้โครงการที่ไม่ระบุกลุ่ม ให้ ระบุกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน (ยกเว้น เฉพาะบางโครงการ)			
Medium/Global						
Mindset	เพิ่มงบประมาณ และโครงการ	จัดโครงการ ด้านการสร้าง	เพิ่มงบประมาณ และโครงการ	ส่งเสริมระบบ บูรณาการข้อมูล (เช่น onelD)	โครงการเชื่อมโยงผู้พัฒนา SME เช่น กิจกรรมอบรมพัฒนา ผู้พัฒนา SME	โครงการสร้าง เครือข่าย
Main product/service and Man power	เพิ่มงบประมาณ และโครงการ	มาตรฐาน ผู้เชี่ยวชาญ และ	เพิ่มงบประมาณ และโครงการ		โครงการให้คำปรึกษาหลังโครงการ (post project consult) และการเชื่อมโยงกับโครงการพัฒนาอื่น	ผู้ประกอบการ อาทิ คลัสเตอร์
Market	เหมาะสม	การสร้างเครือข่าย	เหมาะสม		โครงการให้คำปรึกษาหลังโครงการ (post project consult)	Networking
Money	เพิ่มงบประมาณ และโครงการ	ผู้เชี่ยวชาญ	เพิ่มงบประมาณ และโครงการ		ส่งเสริมการให้คำปรึกษา และจัดหาแหล่งทุนในรูปแบบต่างๆ	
total	ส่งเสริมให้โครงการที่ไม่ระบุกลุ่ม ให้ระบุกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน (ยกเว้นเฉพาะบางโครงการ)		ส่งเสริมให้โครงการที่ไม่ระบุกลุ่ม ให้ ระบุกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน (ยกเว้น เฉพาะบางโครงการ)			

	Input: ปัจจัยนำเข้า		Output ผลผลิต	Process: กิจกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย		
	งบประมาณ (ร้อยละของงบรวม)	ผู้เชี่ยวชาญ		ระดับ Output	ระดับ Outcome	ระดับ Impact
Unspecified						
Mindset	ส่งเสริมให้โครงการที่ไม่ระบุกลุ่ม ให้ระบุกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน (ยกเว้นเฉพาะบางโครงการ)	จัดโครงการ ด้านการสร้าง มาตรฐาน ผู้เชี่ยวชาญ และ การสร้างเครือข่าย ผู้เชี่ยวชาญ	ส่งเสริมให้โครงการที่ไม่ระบุกลุ่ม ให้ ระบุกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน (ยกเว้น เฉพาะบางโครงการ)	ส่งเสริมระบบ บูรณาการข้อมูล (เช่น oneID)	โครงการเชื่อมโยงผู้พัฒนา SME เช่น กิจกรรมอบรมพัฒนา ผู้พัฒนา SME	โครงการสร้าง เครือข่าย ผู้ประกอบการ อาทิ คลัสเตอร์ Networking
Main product/service and Man power					โครงการให้คำปรึกษาหลังโครงการ (post project consult) และการเชื่อมโยงกับโครงการพัฒนาอื่น	
Market					โครงการให้คำปรึกษาหลังโครงการ (post project consult)	
Money					ส่งเสริมการให้คำปรึกษา และจัดหาแหล่งทุนในรูปแบบต่างๆ	
total						
Infrastructure						
total	ตามความจำเป็น (fixed cost)					

หมายเหตุ: ข้อมูลมาตรฐาน ดังนี้ 1) พิจารณาจำนวน SME และค่าใช้จ่ายต่อราย 2) ผู้ประกอบการขนาดกลางมีจำนวนมากกว่าผู้ประกอบการขนาดย่อมและรายย่อย แต่ค่าใช้จ่ายต่อรายของผู้ประกอบการขนาดกลางสูงกว่าผู้ประกอบการขนาดย่อมและรายย่อยเล็กน้อย ซึ่งให้ impact ของกลุ่มผู้ประกอบการขนาดกลางสูงกว่าผู้ประกอบการกลุ่มอื่น 3) ผู้ประกอบการขนาดเริ่มต้นกับขนาดย่อมมีจำนวนใกล้เคียงกัน 4) โครงการเกี่ยวกับการสร้างแนวคิดหรือ mindset มีผลทำให้ผลผลิตและ/หรือผลลัพธ์ได้มากที่สุด แต่ใช้งบประมาณไม่มาก 5) ควรส่งเสริมโครงการที่สนับสนุนกลุ่มผู้ประกอบการไม่จำเพาะเจาะจงไม่เกิน 20%

6.5 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรค (Pain Point) และ วิเคราะห์ช่องว่าง (Gap Analysis)

● ปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินโครงการ (Pain Point)

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ จากการรวบรวมข้อมูลทั้งการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ หน่วยงาน รับผิดชอบ ผลการสำรวจแบบสอบถาม และรายงานความคืบหน้ารายไตรมาส พบประเด็นปัญหาและอุปสรรคดังนี้

บริบท

- ผู้ประกอบการมีความสนใจในโครงการ แต่เนื้อหา/องค์ความรู้ไม่เหมาะสมกับขนาดธุรกิจ จึงไม่ก่อให้เกิดผลลัพธ์ของโครงการได้

ปัจจัยนำเข้า

- การเบิกจ่ายงบประมาณได้เปลี่ยนแปลงไป อาทิ จ่ายเป็นงวด ทำให้แผนกิจกรรมไม่สอดคล้องกับแผนการพัฒนาผู้ประกอบการ
- ที่ปรึกษาบางท่านนำเป้าหมายของโครงการและใช้ความเชี่ยวชาญของตนเองเป็นหลัก ทำให้การพัฒนาสินค้าไม่ตรงกับความต้องการของผู้ประกอบการ

กระบวนการ

- ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ไม่ทราบถึงโครงการที่หน่วยงานรัฐสนับสนุน และในทางเดียวกัน การจัดหาผู้เข้าร่วมโครงการไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดได้ในบางโครงการ
- ขั้นตอนการพิจารณาแต่ละโครงการใช้ระยะเวลานาน ทำให้เหลือระยะเวลาการดำเนินกิจกรรมพัฒนาให้กับผู้ประกอบการสั้น
- บางโครงการไม่แจ้งรายละเอียดขั้นตอนหรือกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจน ทำให้ผู้ประกอบการไม่สามารถวางแผนธุรกิจได้อย่างเหมาะสม
- กระบวนการจัดจ้างที่ปรึกษาในบางโครงการ ไม่สามารถหาที่ปรึกษาได้ตรงกับคุณสมบัติที่กำหนดไว้ ทำให้ระยะเวลาการดำเนินโครงการกระชั้นชิด
- ขาดการเชื่อมโยงหรือการส่งต่อการพัฒนาผู้ประกอบการระหว่างหน่วยงาน แม้ว่ามีระบบพื้นฐานสนับสนุนการเชื่อมโยง บางหน่วยงานยังไม่เข้าร่วมและกฎ PDPA เป็นข้อจำกัดในการส่งต่อข้อมูลผู้ประกอบการ

ผลผลิต

- การกำหนดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายในเชิงปริมาณมากเกินไป ทำให้บางกิจกรรมผู้เข้าร่วมโครงการไม่ได้รับผลประโยชน์หรือตอบสนองความต้องการเท่าที่ควร
- ขาดการติดตามและประเมินผลจากผู้เข้าร่วมโครงการในบางโครงการ รวมไปถึงการเก็บข้อมูลตามขนาดธุรกิจ ประเภทธุรกิจ ฯลฯ ทำให้ไม่ข้อมูลมาประกอบการวางแผนในการพัฒนาผู้ประกอบการต่อไป

● วิเคราะห์ช่องว่าง (Gap Analysis)

- ขาดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในการทำฐานข้อมูลร่วมกัน หรือ เข้าระบบ SME ONE ID เพื่อส่งต่อการพัฒนาผู้ประกอบการได้
- การกำหนดตัวชี้วัดให้เหมาะสมกับระดับผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบของโครงการ รวมไปถึงค่าเป้าหมายที่เหมาะสมกับงบประมาณที่ได้รับจัดสรร ซึ่งไม่ควรเน้นตัวชี้วัดเชิงปริมาณเป็นหลัก
- การเข้าถึงข้อมูลโครงการของผู้ประกอบการที่แต่ละหน่วยงานสนับสนุน

ข้อเสนอแนะต่อการส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการ SME

จากการรวบรวมข้อมูลติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการต่างๆ ตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมฯ ปี 2566 อยู่ในช่วงการดำเนินโครงการ (On-going) จากข้อมูลปฐมภูมิ อาทิ การสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบโครงการ การสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมโครงการ การเข้าร่วมสังเกตการณ์ในช่วงดำเนินโครงการ และข้อมูลทุติยภูมิ อาทิ รายงานความคืบหน้าการดำเนินโครงการในไตรมาสที่ 3 ปี 2566 และข้อมูลโครงการที่ได้รับจากหน่วยงานต่างๆ ที่ดำเนินโครงการ ซึ่งได้พบปัญหา อุปสรรคในการดำเนินโครงการของผู้รับผิดชอบโครงการ และการส่งเสริมผู้ประกอบการผ่านโครงการต่างๆ ของกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการ ที่ปรึกษาสามารถสรุปข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อไป เพื่อให้การดำเนินโครงการส่งเสริม/สนับสนุนผู้ประกอบการ SME ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

7.1 ข้อเสนอแนะต่อภาพรวมต่อการส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการ SME

1. แหล่งงบประมาณ (Source of Fund) สำหรับโครงการส่งเสริม/สนับสนุน SME จากการติดตามและประเมินผลตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมฯ ปี 2566 และประสบการณ์ที่ผ่านมาของที่ปรึกษา พบว่า งบประมาณ เป็นประเด็นปัญหาที่สำคัญหรือปัจจัยนำเข้าของโครงการที่ไม่เพียงพอต่อการส่งเสริม จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ หรือขาดปัญหาความคล่องตัวในการดำเนินโครงการ ทั้งจากกฎระเบียบ ระยะเวลา เงื่อนไข และจำนวนงบประมาณ จึงเสนอการแหล่งเงินสนับสนุนโครงการ โดยการกำหนดเงินเข้ากองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ซึ่งได้จัดตั้งอยู่แล้วและรับงบประมาณจากสำนักงานงบประมาณ) หรือ จัดตั้ง “กองทุนเพิ่มขีดความสามารถ” จากการหักเพียงร้อยละ 1 ของภาษีที่ได้จากกลุ่มผู้ประกอบการ SME (นิติบุคคล) เข้ากองทุนฯ และบริหารจัดการตั้งโครงการที่มีลักษณะสร้างความยั่งยืนของการสร้างระบบนิเวศการดำเนินธุรกิจของ SME (Ecosystem) ในระยะยาว

- 1.1 การกระจายอำนาจบริหารจัดการเพื่อดำเนินโครงการส่งเสริม/สนับสนุนผู้ประกอบการ SME โดยสืบเนื่องจากเมื่อได้เงินเข้ากองทุนฯ ดังกล่าวแล้ว ควรมีการจัดสรรไปยังจังหวัดต่างๆ ตามจำนวนผู้ประกอบการ SME ที่ขึ้นทะเบียนไว้ของแต่ละจังหวัด เป็นการกระจายอำนาจบริหารจัดการโครงการไปสู่ท้องถิ่น ซึ่งมีความเข้าใจความต้องการและปัญหาอุปสรรคผู้ประกอบการในพื้นที่ที่ดีที่สุด
- 1.2 หน่วยดำเนินการส่งเสริม/สนับสนุนผู้ประกอบการในพื้นที่ระยะยาว เมื่อมีการจัดสรรเงินกองทุนฯ ไปยังท้องถิ่นต่างๆ อีกหนึ่งหน่วยงานที่กระจายทั่วทุกภูมิภาคเกือบทุกจังหวัด และสามารถส่งเสริม/สนับสนุนผู้ประกอบการ SME เชิงปฏิบัติการได้คือ สถาบันการศึกษา

อุทยานวิทยาศาสตร์ มีบุคลากรทั้งคณะอาจารย์ ที่ปรึกษา และนักเรียน/นักศึกษา ซึ่งสามารถแนะนำและช่วยเหลือสนับสนุนผู้ประกอบการเชิงลึกได้ และพร้อมเป็นที่ปรึกษาให้ผู้ประกอบการทั้งด้านการเงิน การตลาด การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ นวัตกรรมและเทคโนโลยี นอกจากนี้ ผลกระทบเชิงบวกในข้อเสนอแนะนี้ คือ นักเรียน/นักศึกษาที่ได้เข้ามาช่วยเหลือผู้ประกอบการในขณะที่เรียนอยู่ และเมื่อจบการศึกษาไปจะมอบคุณค่าแนวคิดการเป็นผู้ประกอบการ และทักษะในการดำเนินธุรกิจได้

- 1.3 โครงการต่อเนื่องหรือโครงการพื้นฐานของหน่วยงานต่างๆ ควรได้รับจัดสรรจากงบประมาณจากสำนักงบประมาณตามเช่นเดิม

รูปที่ 7.1 ข้อเสนอแนะต่อภาพรวมต่อการส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการ SME

2. การแบ่งโครงการตามระดับศักยภาพของผู้ประกอบการ (Project Phasing) ประเด็นปัญหาหนึ่งของกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการโดยเฉพาะกลุ่มรายย่อยและขนาดย่อมในการเข้าร่วมอบรม/อบรมเชิงปฏิบัติการไม่สามารถประยุกต์ต่อองค์ความรู้ได้ ด้วยปัจจัยด้านเงินทุน ความพร้อมการปรับตัวของผู้ประกอบการความสามารถของแรงงาน ดังนั้น ควรจัดทำโครงการ 2 แบบ คือ 1) การจัดโครงการที่มีเนื้อหาและองค์ความรู้ที่เหมาะสมกับผู้ประกอบการแต่ละกลุ่ม (รายย่อย ขนาดย่อม และขนาดกลาง) และ 2) การจัดโครงการระยะยาว (3-5 ปี) ในการพัฒนาผู้ประกอบการระยะเริ่มต้นจนถึงระยะเติบโต แม้ว่าแต่ละปีจะมีจำนวนผู้ประกอบการที่ผ่านการบ่มเพาะลดลง หากมีผู้ประกอบการเพียงหนึ่งรายที่ประสบความสำเร็จจะก่อให้เกิดผลกระทบด้านเศรษฐกิจอย่างมาก

3. การเชื่อมโยงเครือข่าย (SME Development Networking) จากการติดตามประเมินผลโครงการพบว่า ผู้ประกอบการ SME บางรายไม่ทราบถึงการสนับสนุนผ่านโครงการต่างๆ ของแต่ละหน่วยงานต่างๆ หากมีการจัดทำฐานข้อมูลแล้วเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานกัน จะทำให้สามารถส่งเสริมการพัฒนาผู้ประกอบการแต่ละรายได้อย่างเหมาะสมและไม่ซ้ำซ้อน และส่งต่อให้กับหน่วยงาน/ผู้ที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไปได้ ซึ่งทาง สสว. มีระบบ SME ONE ID ซึ่งระบบฐานข้อมูลที่พร้อมรองรับการเชื่อมโยงข้อมูลของหน่วยงานต่างๆ

4. งานสัปดาห์ผู้ประกอบการ SME (SME World Week) เป็นการจัดการกิจกรรมหนึ่งที่จะรวบรวมโครงการต่างๆ ที่จะสนับสนุนแก่ผู้ประกอบการทั้งโครงการระยะสั้นและระยะยาว เป็นอีกช่องทาง

ที่ผู้ประกอบการ SME และหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการได้พบเจอกัน ก่อให้เกิดการประชาสัมพันธ์โครงการต่างๆ ของหน่วยงาน และการสร้างเครือข่ายระหว่างผู้ประกอบการ

7.2 ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาโครงการส่งเสริม SME

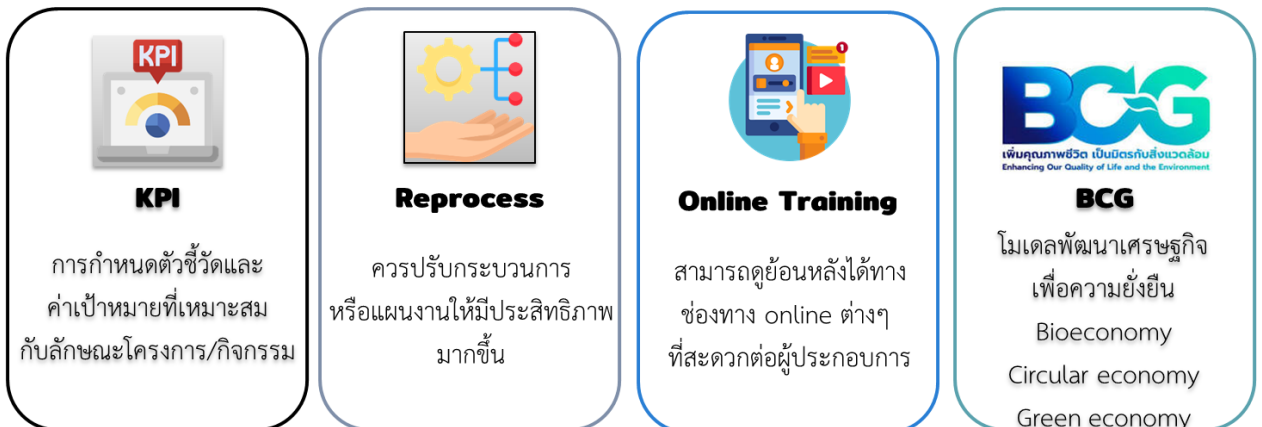
1. การกำหนดตัวชี้วัดควรดูความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์และกิจกรรมของโครงการ อาทิ กิจกรรมการอบรม สัมมนาที่เป็นองค์ความรู้ทั่วไป ใช้ระยะเวลาดำเนินกิจกรรมสั้น ควรกำหนดตัวชี้วัดเชิงปริมาณได้ (จำนวนคนเข้าร่วมกิจกรรม) หากเป็นกิจกรรมการพัฒนา/บ่มเพาะ ที่มีการลงทุนเพิ่มทั้งระยะเวลา บุคลากร/ผู้เชี่ยวชาญ เทคโนโลยีต่างๆ ไม่ควรกำหนดตัวชี้วัดเชิงปริมาณจำนวนมาก เน้นจำนวนผู้ประกอบการที่เข้าร่วมแล้วได้เกิดผลผลิตอย่างแท้จริง โดยปัญหาที่พบจากการติดตามโครงการที่ผ่านมา พบว่า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ บางโครงการกำหนดผลผลิต (Output) เป็นจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ได้พัฒนาแล้วอย่างละ 2 ผลิตภัณฑ์ต่อ 1 ผู้ประกอบการ ระยะเวลาดำเนินการพัฒนาเพียง 3-4 เดือน ผลผลิตที่ได้รับไม่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้ประกอบการแต่เอื้ออำนวยต่อผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาและข้อเสนอแนะต่อผู้ประกอบการ

2. การปรับกระบวนการภายในโครงการ โดยเฉพาะโครงการมีกิจกรรมหรือกระบวนการกลั่นกรองการอนุมัติผู้ประกอบการเข้าร่วมโครงการ ซึ่งพบว่าโครงการที่มีกิจกรรมเหล่านี้มีกระบวนการที่ใช้เวลานาน มีผลต่อช่วงระยะเวลาการพัฒนาผู้ประกอบการน้อยลง จึงควรปรับกระบวนการเพื่อเพิ่มระยะเวลาในการพัฒนาผู้ประกอบการอย่างมีประสิทธิภาพ

3. การอบรม สัมมนาในรูปแบบออนไลน์ (Online) มีความเหมาะสมกับบางกิจกรรมหรือผลผลิตเชิงคุณภาพ อาทิ อบรมความรู้พื้นฐานหรือทั่วไป และควรบันทึกคลิปเพื่อให้สามารถดูย้อนหลังได้ และเป็นคลังความรู้ให้กับ SME

4. การนำแนวคิดการพัฒนาด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG มาให้ความรู้ ความเข้าใจ และประยุกต์กับการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการเชิงลึก โดย BCG Model ประกอบด้วย เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ซึ่งเป็นแนวคิดในการพัฒนาเศรษฐกิจที่คำนึงถึงความยั่งยืน

รูปที่ 7.2 ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาโครงการส่งเสริม SME

8

สรุปผลการศึกษาแนวทางการติดตามและประเมินผล ตามแผนส่งเสริมฯ ฉบับที่ 5

คณะทำงาน สสว. และมูลนิธิ สวค. ได้ร่วมหารือประเด็นและเนื้อหาของพิจารณาตัวชี้วัดตามแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566-2570) ได้กำหนดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายในปี 2570 ไว้ทั้งหมด 22 ตัวชี้วัด โดยสามารถรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ และได้กำหนดแนวทางการวัดตัวชี้วัด ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 8.1 สรุปตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายในปี 2670

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมายในปี 2570
ตัวชี้วัดของแผน	
1. สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมของ SME ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ	เป็นร้อยละ 40
ตัวชี้วัดเพื่อส่งเสริมสภาพของ SME โดยรวม	
2. สัดส่วนรายได้ของ SME ต่อรายได้รวม	เป็นร้อยละ 25
3. สัดส่วน SME ที่จดทะเบียนนิติบุคคลและทะเบียนพาณิชย์ต่อ SME รวม	เพิ่มขึ้นร้อยละ 20
4. สัดส่วนมูลค่าภาษีมูลค่าเพิ่มของ SME ต่อภาษีมูลค่าเพิ่มรวม	เพิ่มขึ้นร้อยละ 20
5. สัดส่วนหนี้สินต่อทุนเฉลี่ยของ SME	ลดลงร้อยละ 20
6. อัตราการอยู่รอดของ SME รายใหม่ (ระยะเวลาในการอยู่รอด)	เพิ่มขึ้นร้อยละ 20
ตัวชี้วัดเพื่อส่งเสริมการพัฒนา SME ในประเด็นสำคัญ	
7. สัดส่วนมูลค่าการส่งออกสินค้าของ SME	เพิ่มขึ้นร้อยละ 20
8. สัดส่วนมูลค่าการส่งออกบริการของ SME	เพิ่มขึ้นร้อยละ 20
9. จำนวน SME ผู้ส่งออกรายใหม่	เพิ่มขึ้น 10,000 ราย
10. ส่วนแบ่งการตลาดภายในประเทศของ SME	เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 20
11. มูลค่าการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐจาก SME ต่อปี	เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 20
12. สัดส่วนสินเชื่อของ SME ต่อสินเชื่อธุรกิจรวม	เป็นร้อยละ 60
13. มูลค่าการระดมทุนของ SME ในตลาดทุน	เพิ่มขึ้นร้อยละ 12
14. จำนวน SME ที่มีการวิจัยและพัฒนาการพัฒนานวัตกรรม และการจดสิทธิบัตร	เพิ่มขึ้นร้อยละ 20
15. จำนวน SME ที่มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในธุรกิจ	เพิ่มขึ้นร้อยละ 40
16. สัดส่วนมูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของ SME ต่อมูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศ	เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10
17. จำนวน SME ภาคบริการที่มีมูลค่าสูง	เพิ่มขึ้นร้อยละ 20
18. มูลค่าการนำเข้าสินค้าที่ SME ไทยผลิตได้	ลดลงร้อยละ 10
ตัวชี้วัดเพื่อส่งเสริมการปรับปรุงปัจจัยแวดล้อม	
19. จำนวน SME ที่เข้าใช้ระบบ Platform Service ต่างๆ	เพิ่มขึ้นร้อยละ 80
20. จำนวนกฎหมาย กฎระเบียบที่ได้รับการปรับปรุงด้านการกำกับดูแลความเป็นธรรมของการแข่งขันทางการค้าและการเป็นอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ	เพิ่มขึ้นร้อยละ 20
21. ฐานข้อมูลที่มีข้อมูลที่ทันสมัยการณและครอบคลุมใช้กำหนดนโยบายได้	วัดเชิงคุณภาพ
22. Joint KPI มีหน่วยงานรับผิดชอบการขับเคลื่อนการส่งเสริม SME ร่วมกัน	วัดเชิงคุณภาพ

ที่มา: แผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566-2670)

8.1 สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมของ SME ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

แนวทางการชี้วัด

มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศในปี t1 ซึ่งทางสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เก็บและรายงานอย่างต่อเนื่องทั้งรายไตรมาสและรายปี นำมาเปรียบเทียบกับมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของ SME ในปี t1 ซึ่งทาง สสว. ได้มีเก็บและรวบรวมข้อมูลในส่วนนี้แล้ว

สามารถคำนวณได้ ดังนี้

$$KPI_1 = \frac{GDP_{sme}}{GDP_{th}}$$

โดย KPI_1 = สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมของ SME ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (ตัวชี้วัดที่ 1)

GDP_{sme} = มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของ SME

GDP_{th} = มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ

8.2 สัดส่วนรายได้ของ SME ต่อรายได้รวม

แนวทางการชี้วัด

กรมพัฒนาธุรกิจการค้าทำหน้าที่รับผิดชอบทะเบียนนิติบุคคล และรวบรวมข้อมูลของผู้ประกอบการทั่วประเทศ ดังนั้น สามารถนำข้อมูลรายได้ของ SME มาเทียบกับรายได้รวมของนิติบุคคลทั่วประเทศ จะได้สัดส่วนรายได้ของ SME สามารถคำนวณได้ ดังนี้

$$KPI_2 = \frac{Y_{sme}}{Y_{th}}$$

โดย KPI_2 = สัดส่วนรายได้ของ SME ต่อรายได้รวม (ตัวชี้วัดที่ 2)

Y_{sme} = รายได้ของ SME

Y_{th} = รายได้ของผู้ประกอบการทั้งประเทศ

ทั้งนี้ รายได้รวมของนิติบุคคลทั่วประเทศที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ณ ปี งบการเงิน 2565 อยู่ที่ 57,512,660.35 ล้านบาท แบ่งเป็นรายได้ SME ที่จดทะเบียน (ทั้งผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม) 9,348,961.29 ล้านบาท ดังนั้น สัดส่วนรายได้ของ SME (ที่จดทะเบียนนิติบุคคล) ต่อรายได้รวม อยู่ที่ร้อยละ 16.25

8.3 สัดส่วน SME ที่จดทะเบียนนิติบุคคลและทะเบียนพาณิชย์ต่อ SME รวม

กรมพัฒนาธุรกิจการค้ามีฐานข้อมูลของผู้ประกอบการที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล ซึ่งสามารถจำแนกข้อมูลรายได้ของผู้ประกอบการตามเกณฑ์ขนาด Micro Small Medium ได้ ดังนั้น เก็บรวบรวมมาจำแนกผู้ประกอบการ SME นิติบุคคล ต่อ จำนวนผู้ประกอบการ SME รวม ผลที่ได้จะเป็นสัดส่วน SME นิติบุคคล คำนวณได้ ดังนี้

$$KPI_3 = \frac{N_{sme}}{N_{th}}$$

โดย KPI_3 = สัดส่วน SME ที่จดทะเบียนนิติบุคคลและทะเบียนพาณิชย์ต่อ SME รวม (ตัวชี้วัดที่ 3)
 N_{sme} = จำนวน SME จดทะเบียน
 N_{th} = จำนวนผู้ประกอบการจดทะเบียนทั่วประเทศ

ทั้งนี้ จำนวนนิติบุคคลจดทะเบียนที่ดำเนินการอยู่ทั่วประเทศที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้าจัดเก็บ ณ ปี 2566 อยู่ที่ 888,090 ราย เป็นผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม 872,203 ราย ดังนั้น สัดส่วน SME ที่จดทะเบียนนิติบุคคลและทะเบียนพาณิชย์ต่อ SME รวม จึงอยู่ที่ร้อยละ 98.21

8.4 สัดส่วนมูลค่าภาษีมูลค่าเพิ่มของ SME ต่อภาษีมูลค่าเพิ่มรวม

กรมสรรพากรเป็นหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องกับการเสียภาษี ซึ่งมีการเก็บข้อมูลค่าภาษีของผู้ประกอบการแต่ละราย (ตามฐานข้อมูลของกรมสรรพากร) สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้ประกอบการภาพรวมมาเปรียบเทียบกับมูลค่าภาษีของผู้ประกอบการ SME ซึ่งสามารถคำนวณได้ ดังนี้

$$KPI_4 = \frac{VAT_{sme}}{VAT_{th}}$$

โดย KPI_4 = สัดส่วนมูลค่าภาษีมูลค่าเพิ่มของ SME ต่อภาษีมูลค่าเพิ่มรวม (ตัวชี้วัดที่ 4)
 VAT_{sme} = ภาษีมูลค่าเพิ่ม SME จดทะเบียน
 VAT_{th} = ภาษีมูลค่าเพิ่มทั่วประเทศ

8.5 สัดส่วนหนี้สินต่อทุนเฉลี่ยของ SME

กรมพัฒนาธุรกิจการค้ามีฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเงินและบัญชีของแต่ละราย สามารถนำฐานข้อมูลหนี้สินและทุนของผู้ประกอบการ SME มาเปรียบเทียบและดูการเปลี่ยนแปลงรายปี คำนวณได้ดังนี้

$$KPI_5 = \frac{Debt_{sme}}{Equity_{sme}}$$

โดย KPI_5 = สัดส่วนหนี้สินต่อทุนเฉลี่ยของ SME (ตัวชี้วัดที่ 5)
 $Debt_{sme}$ = หนี้สินของ SME รวม
 $Equity_{sme}$ = ทุนของ SME รวม

8.6 อัตราการอยู่รอดของ SME รายใหม่ (ระยะเวลาในการอยู่รอด)

เป้าหมายการชีวิต และความพร้อมของข้อมูล

อัตราการอยู่รอดของ SME เป็นตัวชี้วัดถึงความยั่งยืนการส่งเสริม SME โดยนอกจากจะสะท้อนถึงความแข็งแกร่ง และศักยภาพในการแข่งขันของ SME แล้ว อัตราการอยู่รอดของ SME ยังชี้ให้เห็นถึงทิศทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้วย โดยหาก SME มีอัตราการอยู่รอดสูง โอกาสที่ผู้ประกอบการจะดำเนินธุรกิจสร้างรายได้ จ้างงาน ฯลฯ รวมถึงขยายกิจการเป็นผู้ประกอบการที่ใหญ่ขึ้น ส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศให้ขยายตัวก้าวพ้นกับดักรายได้ปานกลางได้ แต่หาก SME มีอัตราการอยู่รอดต่ำ นอกจากจะสะท้อนถึงทิศทางการพัฒนาที่ต่ำแล้ว ยังอาจสะท้อนถึงวิกฤติเศรษฐกิจที่อาจเกิดขึ้นต่อไปได้

อย่างไรก็ตาม อัตราการอยู่รอดของ SME แตกต่างกันไปในแต่ละประเภทของ SME กล่าวคือ สำหรับ SME โดยทั่วไป (traditional) มักมีอัตราการอยู่รอดสูงกว่า SME ในรูปแบบ Start Up โดยเฉพาะที่ใช้เทคโนโลยี และดิจิทัล เป็นหัวใจหลัก (Main Product) ของธุรกิจ แต่ SME ที่ใช้เทคโนโลยี และดิจิทัล เป็นหัวใจหลักก็มีอัตราผลตอบแทนต่อการลงทุนเฉลี่ยที่สูงกว่า SME โดยทั่วไปมาก ดังนั้น การชีวิต จึงควรแยกออกเป็น 3 ลักษณะ คือ SME โดยทั่วไป SME เทคโนโลยี และ SME ดิจิทัล

สำหรับ SME โดยทั่วไปนั้น สสว. ได้มีการจัดเก็บและการดำเนินการชีวิตแล้ว ส่วน SME เทคโนโลยี และ SME ดิจิทัล มีหน่วยงานจัดเก็บมากกว่า 1 หน่วยงาน กล่าวคือ SME เทคโนโลยี มีหน่วยงานทั้ง NIA และ TED Fund ในการจัดเก็บ ส่วนดิจิทัลมีทั้งสำนักงานปลัดฯ และ DEPA จึงใช้วิธีการชีวิตโดยนำเอาข้อมูลจากทุกหน่วยงานมาวัด ดังนี้

แนวทางการชีวิต

อัตราการอยู่รอดของ SME เทคโนโลยี

อัตราการอยู่รอดของ SME เทคโนโลยี จัดเก็บโดยหน่วยงานอย่างน้อย 2 หน่วยงาน คือ NIA และ TED Fund ซึ่งมีขนาดข้อมูลที่แตกต่างกัน การนำข้อมูลของทั้ง 2 หน่วยงานมาประมวลเข้าด้วยกันเพื่อจัดทำเป็น ค่าตัวชี้วัดอัตราการอยู่รอดของ SME เทคโนโลยีเพียงค่าเดียวกัน เลือกใช้วิธีการถ่วงน้ำหนักจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างเป็นสำคัญ เพื่อให้ครอบคลุมและแก้ปัญหาเรื่องจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จึงมีสูตรคำนวณ ดังนี้

$$\text{อัตราการอยู่รอดของ SME เทคโนโลยี} = \frac{\sum_{i=1}^n Y_i}{\sum_{i=1}^n X_i}$$

โดยที่ Y_i = จำนวน SME ที่ยังดำเนินการอยู่หลังเปิดกิจการมา 3 ปี จากฐานข้อมูลของหน่วยงาน “i”

X_i = จำนวน SME ทั้งหมดที่เริ่มกิจการ 3 ปีก่อนหน้า จากฐานข้อมูลของหน่วยงาน “i”

อัตราการอยู่รอดของ SME ดิจิทัล

อัตราการอยู่รอดของ SME ดิจิทัลเก็บโดยหน่วยงานอย่างน้อย 2 หน่วยงาน คือ DEPA และ สำนักงานปลัดฯ ซึ่งมีขนาดข้อมูลที่แตกต่างกัน การนำข้อมูลของทั้ง 2 หน่วยงานมาประมวลเข้าด้วยกันเพื่อจัดทำเป็น ค่าตัวชี้วัดอัตราการอยู่รอดของ SME เทคโนโลยีเพียงค่าเดียวกัน เลือกใช้วิธีการถ่วงน้ำหนักจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างเป็นสำคัญ เพื่อให้ครอบคลุมและแก้ปัญหาเรื่องจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จึงมีสูตรคำนวณ ดังนี้

$$\text{อัตราการอยู่รอดของ SME เทคโนโลยี} = \frac{\sum_{i=1}^n Y_i}{\sum_{i=1}^n X_i}$$

โดยที่ Y_i = จำนวน SME ที่ยังดำเนินการอยู่หลังเปิดกิจการมา 3 ปี จากฐานข้อมูลของหน่วยงาน “i”
 X_i = จำนวน SME ทั้งหมดที่เริ่มกิจการ 3 ปีก่อนหน้า จากฐานข้อมูลของหน่วยงาน “i”

8.7 สัดส่วนมูลค่าการส่งออกสินค้าของ SME

เป้าหมายการชี้วัด และความพร้อมของข้อมูล

ตลาดส่งออก คือ ตลาดสำคัญของ SME และผู้ประกอบการไทย นอกเหนือจากตลาดในประเทศ ตลาดส่งออกมีความสำคัญกับไทยที่เป็นประเทศตลาดขนาดกลางอย่างมาก เพราะช่วยเพิ่มยอดขาย ขยายตลาด อันจะนำไปสู่การขยายกิจการ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของ SME ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้หาก SME มีการขยายตลาดออกไปยังต่างประเทศมากขึ้นแล้ว ภาวะการแข่งขันกันอย่างรุนแรงที่มากเกินไปจนเป็นอุปสรรคต่อการแข่งขัน (เช่น แข่งขันกันด้านราคาจนเกินพอดี) ก็จะถูกกดดันลงจากการมีตลาดต่างประเทศเพิ่มขึ้นด้วย การวัดสัดส่วนมูลค่าการส่งออกสินค้าของ SME จึงมีความจำเป็นในการตรวจสอบ ติดตามการพัฒนาการตลาดต่างประเทศของ SME ดังที่ได้กล่าวมา

ในปัจจุบัน สสว. ได้ทำการจัดเก็บข้อมูลมูลค่าการส่งออกของ SME ในขณะที่ กระทรวงพาณิชย์ (ภายใต้ความร่วมมือของกรมศุลกากร) ทำหน้าที่จัดเก็บข้อมูลมูลค่าการส่งออกของประเทศ จึงสามารถนำข้อมูลจากทั้ง 2 แหล่งมาใช้ในการประเมินได้ ดังนี้

แนวทางการชี้วัด

$$\text{สัดส่วนมูลค่าการส่งออกของ SME} = \frac{X_{sme}}{X_{Th}}$$

โดยที่ X_{sme} = มูลค่าการส่งออกของ SME ซึ่งจัดเก็บโดย สสว.
 X_{Th} = มูลค่าการส่งออกของไทย ซึ่งจัดเก็บโดย กระทรวงพาณิชย์

8.8 สัดส่วนมูลค่าการส่งออกบริการของ SME

เป้าหมายการชี้วัด และความพร้อมของข้อมูล

เช่นเดียวกับสินค้า ตลาดส่งออก คือ ตลาดสำคัญของ SME และผู้ประกอบการไทย นอกเหนือจากตลาดในประเทศ ตลาดส่งออกมีความสำคัญกับไทยที่เป็นประเทศตลาดขนาดกลางอย่างมาก เพราะช่วยเพิ่มยอดขาย ขยายตลาด อันจะนำไปสู่การขยายกิจการ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของ SME ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้หาก SME มีการขยายตลาดออกไปยังต่างประเทศมากขึ้นแล้ว ภาวะการแข่งขันกันอย่างรุนแรงที่มากเกินไปจนเป็นอุปสรรคต่อการแข่งขัน (เช่น แข่งขันกันด้านราคาจนเกินพอดี) ก็จะถูกกดดันลงจากการมีตลาดต่างประเทศเพิ่มขึ้นด้วย การวัดสัดส่วนมูลค่าการส่งออกบริการของ SME จึงมีความจำเป็นในการตรวจสอบ ติดตามการพัฒนาการตลาดต่างประเทศของ SME ดังที่ได้กล่าวมา

อย่างไรก็ตามในปัจจุบันข้อมูลการส่งออกบริการของประเทศยังไม่มีความพร้อมนัก โดยหน่วยงานที่จัดเก็บในปัจจุบัน คือ ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้จัดเก็บโดยใช้ข้อมูลจากฐานธุรกรรมทางการเงินที่มีการโอนเงินระหว่างประเทศ แต่ไม่ได้แยกขนาดกิจการ ในการประชุมกลุ่มย่อยจึงมีการเสนอให้แยกสัดส่วนเฉพาะสาขาสำคัญที่มีความพร้อมก่อน เช่น ท่องเที่ยว จากฐานข้อมูลของกรมการท่องเที่ยว และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ จากฐานข้อมูลของ CEA ดังนี้

แนวทางการชี้วัด

สามารถชี้วัดด้วยสูตรคำนวณ ดังต่อไปนี้

$$\text{ดัชนีสัดส่วนมูลค่าการส่งออกบริการของ SME} = \sum_{i=1}^n W_i \frac{X_i^{sme}}{X_i^{Th}}$$

โดยที่ $W_i = \frac{Y_i}{\sum_{i=1}^n Y_i}$ = ค่าถ่วงน้ำหนักจากมูลค่าทางเศรษฐกิจของบริการ “i”

Y_i = มูลค่าทางเศรษฐกิจของบริการ “i”

X_i^{sme} = มูลค่าการส่งออกบริการ “i” ของ SME

X_i^{Th} = มูลค่าการส่งออกบริการ “i” ของ ประเทศไทย

8.9 จำนวน SME ผู้ส่งออกรายใหม่

หน่วยงานหลักในการดูแลและรวบรวมข้อมูลการนำเข้าและส่งออก คือ กรมศุลกากร ซึ่งสามารถรวบรวมจำนวนผู้ประกอบการ SME ที่ส่งออกมาเปรียบเทียบกับรายปี เพื่อการเปลี่ยนแปลงของจำนวนผู้ส่งออก SME ได้ นอกจากนั้น สสว. ยังมีการจัดเก็บข้อมูลของ SME รายปี ซึ่งได้มีการสำรวจถึง SME ที่ได้มีการส่งออกอยู่แล้วจึงสามารถนำข้อมูลจากฐานข้อมูลของ สสว. มาคำนวณได้อีกด้วย ทั้งนี้จำนวน SME ผู้ส่งออกรายใหม่สามารถคำนวณได้ ดังนี้

$$\text{จำนวน SME ผู้ส่งออกรายใหม่} = NX_t^{sme} - NX_{t-1}^{sme}$$

โดยที่ NX_t^{sme} = จำนวน SME ส่งออก ณ ปีที่ “t”

NX_{t-1}^{sme} = จำนวน SME ส่งออก ณ ปีที่ “t-1” หรือ ปีก่อนหน้า

8.10 ส่วนแบ่งการตลาดภายในประเทศของ SME

เป้าหมายการชี้วัด และความพร้อมของข้อมูล

ประเทศที่มีรายได้สูง รวมถึงประเทศที่มีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจดี จำเป็นต้องมีสัดส่วนรายได้ของ SME ในตลาดภายในประเทศสูงด้วย เพราะ SME โดยเฉลี่ยจะมีอัตราการเติบโตที่ดีกว่าธุรกิจขนาดใหญ่ที่อิ่มตัวแล้ว นอกจากนั้น SME ยังเป็นธุรกิจจำนวนมากที่หล่อเลี้ยงเศรษฐกิจพื้นฐานของประเทศ ส่วนแบ่งตลาดในประเทศของ SME จึงมีความสำคัญ

ในปัจจุบันยังไม่มีการจัดเก็บข้อมูลส่วนแบ่งตลาด SME ในประเทศโดยตรง มีเพียงข้อมูลบางส่วนทางอ้อมเท่านั้น เช่น มูลค่าการส่งออกของ SME จึงต้องคำนวณ ด้วยแนวทางดังนี้

แนวทางการชี้วัด

สามารถทำได้ 2 วิธีหลัก คือ ระดับมหภาค และระดับอุตสาหกรรม ดังนี้
ระดับมหภาคคำนวณด้วยสูตรคำนวณ

$$\text{ส่วนแบ่งตลาดในประเทศของ SME} = \frac{Y^{sme} - (X^{sme} - M^{sme})}{Y^{Th} - (X^{Th} - M^{Th})}$$

โดยที่ Y^j = GDP
 X^j = มูลค่าการส่งออก
 M^j = มูลค่าการนำเข้า
j = sme; ของ SME
Th = ของประเทศไทย

ระดับอุตสาหกรรมคำนวณด้วยสูตรคำนวณ

$$\text{ส่วนแบ่งตลาดในประเทศของ SME} = \sum_{i=1}^n W_i \frac{D_i^{sme}}{D_i^{Th}}$$

โดยที่ W_i = ค่าถ่วงน้ำหนักจากมูลค่าทางเศรษฐกิจของสาขา "i" = $\frac{Y_i}{\sum_{i=1}^n Y_i}$
 Y_i = มูลค่าทางเศรษฐกิจของสาขา "i"
 D_i^{sme} = มูลค่าตลาดภายในประเทศของสาขา "i" ของ SME
 D_i^{Th} = มูลค่าตลาดภายในประเทศของสาขา "i" ของ ประเทศไทย

8.11 สัดส่วนมูลค่าการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐจาก SME ต่อปี

กรมบัญชีกลางเป็นหน่วยงานที่ดูแลเรื่องการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ สามารถรวบรวมมูลค่าที่ภาครัฐซื้อจากผู้ประกอบการ SME เป็นรายปี และนำมาเปรียบเทียบถึงอัตราการเปลี่ยนแปลง

แนวทางการชี้วัด

สามารถทำได้ดังนี้

$$V = \left(\frac{V_t - V_{t-1}}{V_{t-1}} \right) * 100$$

โดยที่ V = ร้อยละการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐจาก SME
 V_t = มูลค่าการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐจาก SME ปีที่ t
 V_{t-1} = มูลค่าการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐจาก SME ปีที่ t-1

8.12 สัดส่วนสินเชื่อของ SME ต่อสินเชื่อธุรกิจรวม

อุปสรรคที่สำคัญประการหนึ่งต่อการยกระดับและพัฒนา SME ไทยให้เติบโตและสามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน คือ ข้อจำกัดด้านเงินทุน ซึ่งแนวทางเพื่อการสนับสนุนให้ SME สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้เพิ่มมากขึ้น จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่สำคัญ

ธนาคารแห่งประเทศไทยมีการรวบรวมข้อมูลด้านสินเชื่อธุรกิจของผู้ประกอบการทั่วประเทศ สามารถนำข้อมูลมูลค่าสินเชื่อภาพรวมของประเทศ มาเปรียบเทียบกับสินเชื่อของผู้ประกอบการ SME เพื่อนำมาเปรียบเทียบรายปีได้

แนวทางการชี้วัด

สามารถทำได้ 2 แนวทาง ดังนี้

พิจารณาการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าสินเชื่อ SME รายปี

$$Debt^{sme} = \left(\frac{Debt_t^{sme} - Debt_{t-1}^{sme}}{Debt_{t-1}^{sme}} \right) * 100$$

โดยที่ $Debt^{sme}$ = ร้อยละการเปลี่ยนแปลงสินเชื่อของ SME

$Debt_t^{sme}$ = สินเชื่อของ SME ปีที่ t

$Debt_{t-1}^{sme}$ = สินเชื่อของ SME ปีที่ t-1

พิจารณาสัดส่วนสินเชื่อ SME รายปี ต่อสินเชื่อธุรกิจรวมรายปี

$$ratio\ Debt_t^{sme}\ per\ Debt_t^{total} = \left(\frac{Debt_t^{sme}}{Debt_t^{total}} \right) * 100$$

โดยที่ $Debt_t^{sme}$ = มูลค่าสินเชื่อของ SME ปีที่ t

$Debt_t^{total}$ = มูลค่าสินเชื่อรวม ปีที่ t

8.13 มูลค่าการระดมทุนของ SME ในตลาดทุน

มูลค่าการระดมทุน หมายถึง หุ้นสามัญเพิ่มทุนใหม่ที่เสนอขายต่อประชาชนทั่วไป และการเสนอขายตามโครงการ ESOP ซึ่งสามารถอ้างอิงข้อมูลจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้

แนวทางการชี้วัด

สามารถทำได้ 2 แนวทาง ดังนี้

สัดส่วนการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการระดมทุนของ SME ในตลาดทุน

$$Stock_{sme} = \left(\frac{Stock_t^{sme} - Stock_{t-1}^{sme}}{Stock_{t-1}^{sme}} \right) * 100$$

โดยที่ $Stock_{sme}$ = ร้อยละการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการระดมทุนของ SME
 $Stock_t^{sme}$ = มูลค่าการระดมทุนของ SME ในตลาดหลักทรัพย์ ณ ปีที่ t
 $Stock_{t-1}^{sme}$ = มูลค่าการระดมทุนของ SME ในตลาดหลักทรัพย์ ณ ปีที่ t-1

การเปลี่ยนแปลงจำนวน SME ที่ระดมทุนในตลาดทุน

$$\Delta SME = SME_t - SME_{t-1}$$

โดยที่ ΔSME = การเปลี่ยนแปลงจำนวน SME ที่ระดมทุนในตลาดทุน (ราย)
 SME_t = จำนวน SME ที่ระดมทุนในตลาดทุน ณ ปีที่ t
 SME_{t-1} = จำนวน SME ที่ระดมทุนในตลาดทุน ณ ปีที่ t-1

8.14 จำนวน SME ที่มีการวิจัยและการพัฒนา พัฒนานวัตกรรม และการจดสิทธิบัตร

เป้าหมายการชี้วัด และความพร้อมของข้อมูล

การผลักดันให้ผู้ประกอบการ SME มีการใช้งานวิจัยและพัฒนา พัฒนานวัตกรรม จนไปถึงการจดสิทธิบัตรนั้น พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มผู้ประกอบการ Startup ที่ผ่านการบ่มเพาะจากสถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานรัฐ และกลุ่มผู้ประกอบการที่มีความพร้อม มีฝ่ายพัฒนาสินค้าหรือบริการเฉพาะของตนเอง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการขนาดกลาง จะมีการพัฒนานวัตกรรมของตนเองจนไปการจดสิทธิบัตรจะมีจำนวนที่น้อย

แหล่งข้อมูล

เป็นการนับจำนวนผู้ประกอบการที่ขอจดสิทธิบัตรในแต่ละปี และนำมาเปรียบเทียบเพื่อดูอัตราการเปลี่ยนแปลง โดยหน่วยงานที่มีการเก็บข้อมูลผู้ประกอบการที่มีการขอจดสิทธิบัตร อาทิ กรมทรัพย์สินทางปัญญา สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ แต่ข้อมูลที่เผยแพร่หน้าเว็บไซต์ยากต่อการจำแนกว่าเป็น SME เท่าใด

แนวทางการชี้วัด

สามารถทำได้ 2 แนวทาง ดังนี้

การเปลี่ยนแปลงจำนวน SME ที่มีการวิจัยและการพัฒนา พัฒนานวัตกรรม และการจดสิทธิบัตร (ราย)

$$\Delta SME^i = \sum_{i=a}^e SME_t - \sum_{i=a}^e SME_{t-1}$$

โดยที่ ΔSME^i = การเปลี่ยนแปลงจำนวน SME ที่มีการวิจัยและการพัฒนา พัฒนานวัตกรรม และ
การจดสิทธิบัตร

SME_t^i = จำนวน SME ที่มีการวิจัยและการพัฒนา พัฒนานวัตกรรม และการจดสิทธิบัตร ณ ปีที่ t

SME_{t-1}^i = จำนวน SME ที่มีการวิจัยและการพัฒนา พัฒนานวัตกรรม และการจดสิทธิบัตร ณ ปีที่ t-1

i = ประเภทของจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาและจัดแจ้งข้อมูลลิขสิทธิ์ ประกอบด้วย

(a) การจดสิทธิบัตรการประดิษฐ์ / (b) จดสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์/ (c) จดอนุ
สิทธิบัตร/ (d) จดเครื่องหมายการค้า/ (e) จดลิขสิทธิ์

การเปลี่ยนแปลงจำนวนการวิจัยและการพัฒนา พัฒนานวัตกรรม และการจดสิทธิบัตรโดย SME (ชิ้น)

$$\Delta RSME^i = RSME_t^i - RSME_{t-1}^i$$

โดยที่ $\Delta RSME^i$ = การเปลี่ยนแปลงจำนวนการวิจัยและการพัฒนา พัฒนานวัตกรรม และการจดสิทธิบัตรโดย
SME

$RSME_t^i$ = จำนวนการวิจัยและการพัฒนา พัฒนานวัตกรรม และการจดสิทธิบัตรโดย SME ณ ปีที่ t

$RSME_{t-1}^i$ = จำนวนการวิจัยและการพัฒนา พัฒนานวัตกรรม และการจดสิทธิบัตรโดย SME
ณ ปีที่ t-1

i = ประเภทของจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาและจัดแจ้งข้อมูลลิขสิทธิ์ ประกอบด้วย

(a) การจดสิทธิบัตรการประดิษฐ์ / (b) จดสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์/ (c) จดอนุ
สิทธิบัตร/ (d) จดเครื่องหมายการค้า/ (e) จดลิขสิทธิ์

8.15 จำนวน SME ที่มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในธุรกิจ

เป้าหมายการชี้วัด และความพร้อมของข้อมูล

ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ที่ภาวะการแข่งขันเพื่อความอยู่รอดและการเติบโตของภาคธุรกิจจำเป็นต้อง
พัฒนาและปรับตัวอย่างรวดเร็ว แนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้การดำเนินธุรกิจมีความเข้มแข็งและมีศักยภาพเพิ่ม
มากขึ้น คือการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้ในการประกอบกิจการ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อ
พฤติกรรมผู้บริโภคของสังคมที่เปลี่ยนแปลง ซึ่ง SME ก็เช่นเดียวกัน ยังต้องอาศัยความก้าวหน้า
ของเทคโนโลยีดิจิทัลมาช่วยเสริมแรงและสนับสนุนให้การประกอบกิจการมีศักยภาพในการแข่งขันเพิ่มสูงขึ้น

สำนักงานสถิติแห่งชาติมีการสำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งเป็นข้อมูล
เกี่ยวกับการมีและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคคลและครัวเรือนรายภูมิภาคและจังหวัด นอกจากนี้

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม มีการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย โดยติดตามการเติบโตของการใช้อินเทอร์เน็ต สำรวจพฤติกรรมการใช้และการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ แต่ไม่สามารถจำแนกออกเป็นการเข้าใช้งานของ SME ได้อย่างชัดเจน ข้อมูลในส่วนนี้จำเป็นต้องลงพื้นที่ภาคสนามและทำการสำรวจเพื่อจัดเก็บเป็นฐานข้อมูลเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ต่อไป

แนวทางการชี้วัด

$$A = \left(\frac{N_{70} - N_{64}}{N_{64}} \right) * 100$$

โดยที่ A = ร้อยละการเปลี่ยนแปลงจำนวน SME ที่มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในธุรกิจ

N_{64} = จำนวน SME มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในธุรกิจปี 2564

N_{70} = จำนวน SME มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในธุรกิจปี 2570

8.16 สัดส่วนมูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของ SME ต่อมูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศ P

สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลมีการเก็บข้อมูลประจำทุก 2 ปี สามารถนำผลการสำรวจมาใช้เป็นข้อมูลประกอบพิจารณาสัดส่วนมูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของ SME ต่อมูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศ

แนวทางการชี้วัด

สามารถทำได้ 2 แนวทาง ดังนี้

พิจารณาการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของ SME รายปี

$$VEcom^{sme} = \left(\frac{VEcom_t^{sme} - VEcom_{t-1}^{sme}}{VEcom_{t-1}^{sme}} \right) * 100$$

โดยที่ $VEcom^{sme}$ = ร้อยละของมูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของ SME รายปี

$VEcom_t^{sme}$ = มูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของ SME ปีที่ t

$VEcom_{t-1}^{sme}$ = มูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของ SME ปีที่ t-1

พิจารณาสัดส่วนมูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของ SME รายปี ต่อมูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์รวมรายปี

$$ratio VEcom_t^{sme} \text{ per } VEcom_t^{total} = \left(\frac{VEcom_t^{sme}}{VEcom_t^{total}} \right) * 100$$

โดยที่ $ratio VEcom_t^{sme} \text{ per } VEcom_t^{total}$ = ร้อยละมูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของ SME รายปี ต่อมูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์รวมรายปี

$Debt_t^{sme}$ = มูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของ SME ณ ปีที่ t

$Debt_t^{total}$ = มูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์รวม ณ ปีที่ t

8.17 สัดส่วนจำนวน SME ภาคบริการที่มีมูลค่าสูง

ภาคบริการที่มีมูลค่าสูงที่กำหนดได้แก่ 1) อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ 2) อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ 3) อุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร และ 4) อุตสาหกรรมดิจิทัล ซึ่งสามารถอ้างอิงจากระบบ TSIC Code ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า

แนวทางการชี้วัด

$$\Delta HSME^i = \left(\frac{\sum_{i=1}^4 SME_t - \sum_{i=1}^4 SME_{t-1}}{\sum_{i=1}^4 SME_{t-1}} \right) * 100$$

โดยที่ $\Delta HSME^i$ = สัดส่วนการเปลี่ยนแปลงจำนวน SME ภาคบริการที่มีมูลค่าสูง
 SME_t^i = จำนวน SME ภาคบริการที่มีมูลค่าสูง ณ ปีที่ t
 SME_{t-1}^i = จำนวน SME ภาคบริการที่มีมูลค่าสูง ณ ปีที่ t-1
i = ภาคบริการที่มีมูลค่าสูงที่กำหนด ได้แก่ (1) อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ (2) อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ (3) อุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร และ (4) อุตสาหกรรมดิจิทัล

8.18 มูลค่าการนำเข้าสินค้าที่ SME ไทยผลิตได้

เป้าหมายการชี้วัด และความพร้อมของข้อมูล

มูลค่าการนำเข้า-ส่งออกมีผลโดยตรงต่อดุลการค้าของประเทศและกระทบต่อเนื่องไปถึงดุลการชำระเงิน ซึ่งหากประเทศมีความสามารถในการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าได้ จะเป็นลดความเสี่ยงจากการขาดดุลทางการค้า ทั้งยังมีผลต่อเนื่องไปถึงการยกระดับการผลิต มาตรฐาน และคุณภาพของสินค้าในประเทศได้ ซึ่งมีแนวโน้มให้เกิดความเชื่อมั่นสินค้าไทยทั้งในตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ

ประเทศไทยมีข้อมูลการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ สามารถจำแนกออกได้เป็นรายการสินค้าจำแนกตามรายพิกัดศุลกากร 11 หลัก แต่ยังขาดฐานข้อมูลรายการสินค้าที่ SME ไทยผลิตและจำหน่ายที่ชัดเจนในการวิเคราะห์เชื่อมโยงความสัมพันธ์ไปถึงการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าในรายการสินค้าที่ SME สามารถผลิตได้จึงควรพัฒนาฐานข้อมูลรายการสินค้า SME ก่อนเป็นประการแรก

แนวทางการชี้วัด

สามารถวัดได้ 2 แนวทางหากมีข้อมูลมูลค่าสินค้าที่ SME สามารถผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า

- 1) กรณีเลือกพิจารณาร้อยละการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการนำเข้าของประเทศไทยในรายการสินค้าที่ SME สามารถผลิตได้

$$rate = \left(\frac{m_t^F - m_{t-1}^F}{m_{t-1}^F} \right) * 100$$

- 2) กรณีวิเคราะห์ความสัมพันธ์การเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการนำเข้าของประเทศและมูลค่าการผลิตหรือจำหน่ายของ SME ในรายการสินค้าเดียวกัน

$$\ln m_t^{sme} = a + b \ln m_t^F + \varepsilon$$

โดยที่ $rate$	=	ร้อยละการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการนำเข้าของประเทศไทยในรายการสินค้าที่ SME สามารถผลิตได้
m_t^F	=	มูลค่าการนำเข้าของประเทศไทยในรายการสินค้าที่ SME สามารถผลิตได้ในปีที่ t
m_{t-1}^F	=	มูลค่าการนำเข้าของประเทศไทยในรายการสินค้าที่ SME สามารถผลิตได้ในปีที่ $t-1$
$\ln m_t^{sme}$	=	ร้อยละการเปลี่ยนแปลงของมูลค่ารายการสินค้าชนิดที่ i ที่ SME สามารถผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าในปีที่ t
$\ln m_t^F$	=	ร้อยละการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการนำเข้าสินค้าชนิดที่ i ที่ SME สามารถผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าในปีที่ t
a	=	ค่าคงที่ที่แสดงถึงแม้จะมีการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าในสินค้าชนิดนั้นก็ตาม ในตลาดการค้าต่างประเทศก็จะมีมีการนำเข้าสินค้าชนิดนั้นจากต่างประเทศในปีที่ t
b	=	ร้อยละการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการนำเข้าสินค้าชนิดที่ SME สามารถผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าในปีที่ t เมื่อมูลค่าการผลิตหรือจำหน่ายสินค้าของ SME ชนิดที่ผลิต เพื่อทดแทนการนำเข้าเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1
ϵ	=	ค่าความคลาดเคลื่อนจากการประมาณ

8.19 จำนวน SME ที่เข้าใช้ระบบ Platform Service ต่างๆ

เป้าหมายการชีวิต และความพร้อมของข้อมูล

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาและขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งท่ามกลางบริบทโลกยุคใหม่และวิถีชีวิตใหม่ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ดิจิทัลที่เกิดขึ้น การสร้างความเข้มแข็ง เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันและโอกาสทางธุรกิจด้วยการดำเนินกิจกรรมผ่านแพลตฟอร์ม ซอฟต์แวร์ แอปพลิเคชัน เทคโนโลยีดิจิทัลและการสื่อสารผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ จึงเป็นประโยชน์อย่างมากต่อความอยู่รอดและความเติบโตของการประกอบกิจการ

ปัจจุบันมีข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าใช้ระบบ Platform Service ต่างๆ พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต แอปพลิเคชัน และสื่อออนไลน์อยู่บ้าง แต่ยังไม่สามารถจำแนกออกเป็นการเข้าใช้งานของ SME ได้อย่างชัดเจน เช่น ทางสำนักงานสถิติแห่งชาติมีการสำรวจการมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการมีและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคคลและครัวเรือนรายภูมิภาคและจังหวัด นอกจากนั้น สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม มีการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ซึ่งเริ่มทำการสำรวจตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 จนถึงปัจจุบัน โดยติดตามการเติบโตของการใช้อินเทอร์เน็ต สำรวจพฤติกรรมการใช้และการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีการสำรวจการใช้งานในระบบ Platform Service ต่างๆ ไว้ แต่ไม่สามารถจำแนกออกเป็นการเข้าใช้งานของ SME ได้อย่างชัดเจน นอกจากนั้น ยังมีการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าใช้งาน Platform Service ต่างๆ จากหน่วยงานอื่นๆ อีกทั้งภาครัฐและเอกชนอยู่ เช่น สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (DEPA) ที่มีการสนับสนุนดิจิทัลสตาร์ทอัพไทย มีความเป็นไปได้ว่ามีการเก็บสถิติการใช้งานแพลตฟอร์ม/แอปพลิเคชันของสตาร์ทอัพที่ได้รับการสนับสนุนไว้ เป็นต้น

แนวทางการชี้วัด

$$A = \frac{SME_t^{ps} * 100}{SME_t^{all}}$$

- โดยที่ A = ร้อยละการเปลี่ยนแปลงของจำนวน SME ที่เข้าใช้ระบบ Platform Service ต่าง ๆ
- SME_t^{ps} = จำนวน SME ที่เข้าใช้ระบบ Platform Service ต่าง ๆ ในปี t
- SME_t^{all} = จำนวน SME ทั้งหมดในปี t

8.20 จำนวนกฎหมาย กฎระเบียบที่ได้รับการปรับปรุงด้านการกำกับดูแลความเป็นธรรมของการแข่งขันทางการค้าและการเป็นอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ

กรอบการพิจารณาถึงกฎหมาย กฎระเบียบที่ได้รับการปรับปรุงด้านการกำกับดูแลความเป็นธรรมของการแข่งขันทางการค้าและการเป็นอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ จำแนกออกเป็น 3 มิติ การประเมินบรรยากาศของการดำเนินธุรกิจและการลงทุนของธนาคารโลก ได้แก่

1. กฎหมายในระยะการเปิดกิจการ
2. กฎหมายระยะการดำเนินกิจการ
3. กฎหมายระยะการปิดกิจการ

แนวทางการชี้วัด

จำนวนกฎหมาย กฎระเบียบที่ได้รับการปรับปรุง โดยจำแนกการพิจารณาการเปลี่ยนแปลงออกเป็น 3 ระยะ คือ 1) ระยะการเปิดกิจการ มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบอะไร อย่างไร รวมเป็นจำนวนเท่าใด 2) ระยะการดำเนินกิจการ มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบอะไร อย่างไร รวมเป็นจำนวนเท่าใด และ 3) ระยะการปิดกิจการ มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบอะไร อย่างไร รวมเป็นจำนวนเท่าใด

8.21 ฐานข้อมูลที่มีข้อมูลที่ทันสมัยสถานการณ์และครอบคลุมใช้กำหนดนโยบายได้

กรอบการพิจารณาถึงการระบบ/ข้อมูล และการเข้าใช้ฐานข้อมูลที่ทันสมัยสถานการณ์และครอบคลุมประกอบการกำหนดนโยบายได้ ซึ่ง สสว. ได้มีการพัฒนาระบบ/ฐานข้อมูลแล้ว ได้แก่ Dashboard SME Big Data และ SME One ID ซึ่งสามารถนำมาเป็นข้อมูลในการบรรลุเป้าหมายของตัวชี้วัดนี้ได้

แนวทางการชี้วัด

การมีฐานข้อมูลขนาดใหญ่ที่ทันสมัยสถานการณ์และสามารถตอบสนองความต้องการของผู้กำหนดนโยบายได้อย่างทันสมัยและทันท่วงที ตลอดจนเป็นฐานข้อมูลที่สามารถนำไปใช้วิเคราะห์ วิจัยการข้อมูล และประมวลผลเผยแพร่ในรูปแบบ Data Visualization ที่สามารถให้ทุกภาคส่วนเข้าถึงได้ตามระดับชั้นการรักษาความลับของข้อมูล

8.22 Joint KPI มีหน่วยงานรับผิดชอบการขับเคลื่อนการส่งเสริม SME ร่วมกัน

สสว. ได้กำหนดกรอบตัวชี้วัดนี้ ใน 3 ด้าน ได้แก่

- กำหนดเป้าหมาย การให้ความช่วยเหลือและพัฒนา SME ในแต่ละด้านอย่างชัดเจนทั้งในระดับผลผลิต และผลลัพธ์
- แบ่งเป้าหมายความรับผิดชอบการส่งเสริม SME ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน ทั้งเป้าหมายการดำเนินงานหลักและการสนับสนุน
- ในการดำเนินงานให้มีความร่วมมือกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแผนปฏิบัติการส่งเสริม SME ประจำปี

แนวทางการชี้วัด

การปฏิบัติราชการที่ดำเนินการร่วมกับหน่วยงานอื่น ที่มีความรับผิดชอบการขับเคลื่อนการส่งเสริม SME ร่วมกัน โดยสังเคราะห์ข้อมูลออกเป็นในรูปแบบตาราง ระบุหน่วยงานที่รับผิดชอบการขับเคลื่อนการส่งเสริม SME ร่วมกัน ระบุเป้าหมายที่มีร่วมกัน ระบุระยะเวลาในการดำเนินงาน ระบุกระบวนการที่แต่ละหน่วยงานดำเนินการ ระบุผลผลิตและผลลัพธ์ โดยหากสามารถจำแนกเป็นผลงานของแต่ละหน่วยงานได้ให้ระบุด้วย ระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในแต่ละเป้าหมายที่ดำเนินการด้วย และความก้าวหน้าในการดำเนินงาน

ตารางที่ 8.2 สรุปตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายในปี 2670 และผลการคาดการณ์

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมายในปี 2570	ค่าปีฐาน 2565	ผลปี 2566	แหล่งข้อมูล
ตัวชี้วัดของแผน				
1. สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมของ SME ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ	เป็นร้อยละ 40	35.17	35.46	สสว.
ตัวชี้วัดเพื่อบ่งชี้สถานการณ์ของ SME โดยรวม				
2. สัดส่วนรายได้ของ SME ต่อรายได้รวม	เป็นร้อยละ 25	16.30	รอประกาศจากหน่วยงาน	พค.
3. สัดส่วน SME ที่จดทะเบียนนิติบุคคลและทะเบียนพาณิชย์ต่อ SME รวม	เพิ่มขึ้นร้อยละ 20	26.26	รอประกาศจากหน่วยงาน	สสว.
4. สัดส่วนมูลค่าภาษีมูลค่าเพิ่มของ SME ต่อภาษีมูลค่าเพิ่มรวม	เพิ่มขึ้นร้อยละ 20	4.12	รอประกาศจากหน่วยงาน	กรมสรรพากร
5. สัดส่วนหนี้สินต่อทุนเฉลี่ยของ SME	ลดลงร้อยละ 20	รอประกาศจากหน่วยงาน	รอประกาศจากหน่วยงาน	พค.
6. อัตราการอยู่รอดของ SME รายใหม่ (ระยะเวลาในการอยู่รอด)	เพิ่มขึ้นร้อยละ 20	รวบรวมข้อมูลจากหลายหน่วยงาน	รวบรวมข้อมูลจากหลายหน่วยงาน	สสว. NIA DEPA สป.อ.
ตัวชี้วัดเพื่อบ่งชี้การพัฒนา SME ในประเด็นสำคัญ				
7. สัดส่วนมูลค่าการส่งออกสินค้าของ SME	เพิ่มขึ้นร้อยละ 20	12.81	รอประกาศจากหน่วยงาน	กศก.
8. สัดส่วนมูลค่าการส่งออกบริการของ SME	เพิ่มขึ้นร้อยละ 20	รอประกาศจากหน่วยงาน	รอประกาศจากหน่วยงาน	สปท.
9. จำนวน SME ผู้ส่งออกรายใหม่	เพิ่มขึ้น 10,000 ราย	รอประกาศจากหน่วยงาน	รอประกาศจากหน่วยงาน	สสว.
10. ส่วนแบ่งการตลาดภายในประเทศของ SME	เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 20	n/a	n/a	สสว.
11. มูลค่าการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐจาก SME ต่อปี	เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 20	46.20	รอประกาศจากหน่วยงาน	สสว.
12. สัดส่วนสินเชื่อของ SME ต่อสินเชื่อธุรกิจรวม	เป็นร้อยละ 60	รอประกาศจากหน่วยงาน	รอประกาศจากหน่วยงาน	สปท.
13. มูลค่าการระดมทุนของ SME ในตลาดทุน	เพิ่มขึ้นร้อยละ 12	-6.55	รอประกาศจากหน่วยงาน	SET / สปท.
14. จำนวน SME ที่มีกรวิจัยและพัฒนาการพัฒนานวัตกรรม และการจดสิทธิบัตร	เพิ่มขึ้นร้อยละ 20	รวบรวมข้อมูลจากหลายหน่วยงาน	รวบรวมข้อมูลจากหลายหน่วยงาน	ทป. สอวช. NIA วช.
15. จำนวน SME ที่มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในธุรกิจ	เพิ่มขึ้นร้อยละ 40	รอประกาศจากหน่วยงาน	รอประกาศจากหน่วยงาน	ETDA
16. สัดส่วนมูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของ SME ต่อมูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศ	เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10	รอประกาศจากหน่วยงาน	รอประกาศจากหน่วยงาน	Depa
17. จำนวน SME ภาคบริการที่มีมูลค่าสูง	เพิ่มขึ้นร้อยละ 20	รวบรวมข้อมูล	รวบรวมข้อมูล	พค.
18. มูลค่าการนำเข้าสินค้าที่ SME ไทยผลิตได้	ลดลงร้อยละ 10	รวบรวมข้อมูล	รวบรวมข้อมูล	กศก.
ตัวชี้วัดเพื่อบ่งชี้การปรับปรุงปัจจัยแวดล้อม				
19. จำนวน SME ที่เข้าใช้ระบบ Platform Service ต่างๆ	เพิ่มขึ้นร้อยละ 80	รอประกาศจากหน่วยงาน	รอประกาศจากหน่วยงาน	สสว.
20. จำนวนกฎหมาย กฎระเบียบที่ได้รับการปรับปรุงด้านการกำกับดูแลความเป็นธรรมของการแข่งขันทางการค้าและการเป็นอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ	เพิ่มขึ้นร้อยละ 20	รอประกาศจากหน่วยงาน	รอประกาศจากหน่วยงาน	สสว.
21. ฐานข้อมูลที่มีข้อมูลที่ทันสมัยสถานการณ์และครอบคลุมใช้กำหนดนโยบายได้	วัดเชิงคุณภาพ	รอประกาศจากหน่วยงาน	รอประกาศจากหน่วยงาน	สสว.
22. Joint KPI มีหน่วยงานรับผิดชอบการขับเคลื่อนการส่งเสริม SME ร่วมกัน	วัดเชิงคุณภาพ	รอประกาศจากหน่วยงาน	รอประกาศจากหน่วยงาน	สสว.

หมายเหตุ: ข้อมูลมูลค่าตามตัวชี้วัดในปี 2566 เป็นผลจากการคาดการณ์เท่านั้น ควรมีการปรับปรุงข้อมูลหากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประกาศข้อมูลประจำปี

1. สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมของ SME ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

รายงานสถานการณ์ MSME ปี 2566 ของ สสว. ได้รายงานว่าปี 2565 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) เท่ากับ 17,367,310 ล้านบาท ส่วน GDP ของ MSME มีมูลค่า 6,105,604 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วน 35.16% และคาดการณ์ว่าในปี 2566 GDP ของประเทศไทยจะเพิ่มขึ้น 3.8% เท่ากับ 18,027,267.78 ล้านบาท ส่วน GDP ของ MSME จะเพิ่มขึ้น 4.7% เท่ากับ 6,392,567.39 ล้านบาท ทำให้สัดส่วน GDP ของ MSME เพิ่มขึ้นเป็น 35.46%

ตารางที่ 8.3 การคาดการณ์มูลค่า GDP ของ MSME ปี 66

	ปี 65		คาดการณ์ปี 66		
	มูลค่า GDP (ล้านบาท)	สัดส่วน	อัตราการเติบโต	มูลค่า GDP (ล้านบาท)	สัดส่วน
ภาพรวมของไทย	17,367,310	100%	3.8%	18,027,267.78	100%
ภาพรวมของ MSME	6,105,604	35.16%	4.7%	6,392,567.39	35.46%

ที่มา: อ้างอิงจาก รายงานสถานการณ์ MSME ปี 2566 ของ สสว. ข้อมูล ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2566

(https://www.sme.go.th/upload/mod_download/download-20230904173448.pdf)

2. สัดส่วนรายได้ของ SME ต่อรายได้รวม

ข้อมูลจากกรมพัฒนาธุรกิจการค้าพบว่า รายได้รวมของประเทศในปี 2565 มีมูลค่าเท่ากับ 57,621,115.76 ล้านบาท โดยกลุ่ม SME มีมูลค่ารายได้เท่ากับ 9,391,987.19 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วน 16.30%

ตารางที่ 8.4 สัดส่วนรายได้ของ SME ต่อรายได้รวมปี 2565

รายได้ของนิติบุคคล	2565
รายได้รวม (ล้านบาท)	57,621,115.76
รายได้ SME (ล้านบาท)	9,391,987.19
สัดส่วนรายได้ของ SME	16.30%

ที่มา: กรมพัฒนาธุรกิจการค้า (<https://datawarehouse.dbd.go.th/stats#>)

3. สัดส่วน SME ที่จดทะเบียนนิติบุคคลและทะเบียนพาณิชย์ต่อ SME รวม

รายงานจำนวนผู้ประกอบการรวมของเว็บไซต์ สสว.¹ พบว่า ในปี 2565 SME กลุ่มส่วนบุคคลและอื่นๆ มีจำนวน 2,268,483 ราย และกลุ่มนิติบุคคลมีจำนวน 837,147 ราย และกลุ่มวิสาหกิจมีจำนวน 81,748 ราย รวมแล้วมี SME ทั้งหมด 3,187,378 ราย ดังนั้น สัดส่วน SME ที่จดทะเบียนนิติบุคคลและทะเบียนพาณิชย์ต่อ SME รวม เท่ากับ 26.26%

¹ อ้างอิงจาก

<https://app.powerbi.com/view?r=eyJrjoiMzk5MzhiNWItZWw1Yi00NjY1LWE3MzgtYjg0MGZkYzYzM2Yzc1liwidCl6ImExZmZjMjhhLTUzZmMtNDhiMC05NGRmLWYyYWlyOGUwNWNhNSIsImMiOjEwEwQ==>

ตารางที่ 8.5 สัดส่วน SME ที่จดทะเบียนนิติบุคคลและทะเบียนพาณิชย์ต่อ SME รวม ปี 2565

กลุ่ม SME ปี 2565	จำนวนราย ปี 2565
ส่วนบุคคลและอื่นๆ	2,268,483
นิติบุคคล	837,147
วิสาหกิจ	81,748
รวม	3,187,378
SME ที่จดทะเบียนนิติบุคคลและทะเบียนพาณิชย์ต่อ SME รวม	26.26%

ที่มา: อ้างอิงจากข้อมูล สสว.

4. สัดส่วนมูลค่าภาษีมูลค่าเพิ่มของ SME ต่อภาษีมูลค่าเพิ่มรวม

ข้อมูลการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของ SME ยังไม่พบข้อมูล จึงได้ประมาณการสัดส่วนมูลค่าภาษีมูลค่าเพิ่มของ SME ต่อภาษีมูลค่าเพิ่มรวมปี 2565 เท่ากับ 4.12% โดยคำนวณจาก 1) ภาษีมูลค่าเพิ่ม 936,400 ล้านบาท และ 2) กำไรรวม (ขาดทุน) สุทธิ (ล้านบาท) เท่ากับ 2,974,026 บาท และนำมาหารจะได้อัตราภาษีมูลค่าเพิ่มต่อกำไรภาพรวมเท่ากับ 0.31 และนำข้อมูล (4) กำไรรวม (ขาดทุน) สุทธิ ของ SME 122,486.85 ล้านบาท นำมาคูณด้วยอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มต่อกำไร 0.31 จะได้ภาษีมูลค่าเพิ่มของ SME 38,566.34 ล้านบาท และคิดเป็นสัดส่วนสัดส่วนมูลค่าภาษีมูลค่าเพิ่มของ SME ต่อภาษีมูลค่าเพิ่มรวมเท่ากับ 4.12%

ตารางที่ 8.6 คำนวณสัดส่วนมูลค่าภาษีมูลค่าเพิ่มของ SME ต่อภาษีมูลค่าเพิ่มรวม ปี 2565

รายการ ปี 2565	มูลค่า
การคำนวณภาพรวม	
1) ภาษีมูลค่าเพิ่ม (ล้านบาท)	936,400
2) กำไรรวม (ขาดทุน) สุทธิ (ล้านบาท)	2,974,026
3) อัตราภาษีมูลค่าเพิ่มต่อกำไร	0.31
การคำนวณของ SME	
4) กำไรรวม (ขาดทุน) สุทธิ ของ SME (ล้านบาท)	122,486.85
5) คูณด้วย (3) อัตราภาษีมูลค่าเพิ่มต่อกำไร	0.31
6) ภาษีมูลค่าเพิ่มของ SME (ล้านบาท) (คำนวณ)	38,566.34
7) สัดส่วนมูลค่าภาษีมูลค่าเพิ่มของ SME ต่อภาษีมูลค่าเพิ่มรวม	4.12%

ที่มา: - ภาษีมูลค่าเพิ่ม อ้างอิงจากศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง

<https://dataservices.mof.go.th/>

- กำไรรวม (ขาดทุน) สุทธิ (2 และ 5) อ้างอิงจากกรมพัฒนาธุรกิจการค้า <https://datawarehouse.dbd.go.th/stats>

5. สัดส่วนมูลค่าการส่งออกสินค้าของ SME

ในปี 2565 ได้มีการรวบรวมข้อมูลจากกรมศุลกากรเกี่ยวกับมูลค่าการส่งออกรวมเท่ากับ 8.98 ล้านล้านบาท โดยแยกเป็นมูลค่าการส่งออกของ SME เป็นมูลค่า 1.15 ล้านล้านบาท คิดเป็นสัดส่วน 12.81%

ตารางที่ 8.7 สัดส่วนมูลค่าการส่งออกสินค้าของ SME ปี 2565

การส่งออก	มูลค่าการส่งออก (ล้านล้านบาท) ปี 2565
มูลค่าการส่งออกของประเทศ	8.98
มูลค่าการส่งออกของ SME	1.15
สัดส่วนของ SME	12.81%

ที่มา: อ้างอิงจากเอกสารประชุมรวบรวมข้อมูลตัวชี้วัดแผนการส่งเสริม SME ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566-2570 และตัวชี้วัดอื่นๆ

6. มูลค่าการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐจาก SME ต่อปี

มูลค่าที่ภาครัฐซื้อจากรวมในปี 2565 เท่ากับ 851,306 ล้านบาท แบ่งเป็นกลุ่มภาครัฐซื้อจาก SME เท่ากับ 393,284 ล้านบาท คิดเป็นส่วน 46.20% สอดคล้องกับโครงการส่งเสริมผู้ประกอบการเพื่อการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐของ สสว.

ตารางที่ 8.8 สัดส่วนมูลค่าการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐจาก SME ต่อปี

ภาครัฐซื้อจัดจ้าง	ปี 2565 (ล้านบาท)
มูลค่าภาครัฐซื้อจากรวม	851,306
มูลค่าภาครัฐซื้อจาก SME	393,284
สัดส่วนของ SME	46.20%

ที่มา: อ้างอิงจากเอกสารประชุมรวบรวมข้อมูลตัวชี้วัดแผนการส่งเสริม SME ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566-2570 และตัวชี้วัดอื่นๆ

7. มูลค่าการระดมทุนของ SME ในตลาดทุน

ข้อมูลจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ประกาศมูลค่าระดมทุนในตลาดหลักทรัพย์เอ็มเอไอ (MAI) ในปี 2565 มีมูลค่าการระดมทุนในตลาดเท่ากับ 7,999.26 ล้านบาท และแยกกลุ่มธุรกิจ SME มีมูลค่าเท่ากับ 2,560.06 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 32.00

ตารางที่ 8.9 มูลค่าการระดมทุนของ SME ในตลาดทุน

การระดมทุนตลาดเอ็มเอไอ	ปี 2564 (ล้านบาท)	ปี 2565 (ล้านบาท)	อัตราเปลี่ยนแปลง
มูลค่าการระดมทุนในตลาดภาพรวม	7,012.56	7,999.26	14.07%
มูลค่าการระดมทุนในตลาดของธุรกิจ SME	2739.43	2560.06	-6.55%
สัดส่วนการระดมทุนของ SME	39.06%	32.00%	

ที่มา: อ้างอิงจากเอกสารประชุมรวบรวมข้อมูลตัวชี้วัดแผนการส่งเสริม SME ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566-2570 และตัวชี้วัดอื่นๆ

The image features a solid light blue background. In the top right and bottom left corners, there are clusters of triangles of various sizes and orientations. These triangles are drawn with thin, light blue outlines, creating a geometric pattern that frames the central text area.

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
ร่วมกับ มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (มูลนิธิ สวค.)